

Institut za
javne financije

**UČINCI DECENTRALIZACIJE
U REPUBLICI HRVATSKOJ
NA EKONOMSKI I FISKALNI POLOŽAJ
ISTARSKE ŽUPANIJE**

Zagreb, studeni 2014.

© Institut za javne financije, Zagreb, 2014.

Naručitelji projekta: Istarska županija

Izvršitelj projekta: INSTITUT ZA JAVNE FINACIJE
Smičiklasova 21, Zagreb
tel. 01/4886-444
fax 01/4819-365
e-mail: ured@ijf.hr
<http://www.ijf.hr>

Voditelj projekta: prof. dr. sc. Anto Bajo, Institut za javne financije

Istraživači: prof. dr. sc. Anto Bajo, Institut za javne financije
Saša Ljepović, mag. oec., Hrvatska narodna banka
dr. sc. Marko Primorac, Ekonomski fakultet Zagreb
Petar Sopek, dipl. ing.
Marin Vuco, mag. ing. rač.

PREDGOVOR

Istraživački projekt *Učinci decentralizacije u Republici Hrvatskoj na ekonomski i fiskalni položaj Istarske županije* izrađen je za potrebe Istarske županije. Ugovor između Instituta za javne financije i Istarske županije potpisan je 21. srpnja 2014. godine, a predaja projekta dogovorena je u roku od četiri i pol mjeseca od dana potpisivanja ugovora.

Zahvaljujem se na odličnoj suradnji i kvalitetnim priložima istraživačima i suradnicima: mag. oec. Saši Ljepoviću, dr. sc. Marku Primorcu, dipl. ing. Petru Sopeku i mag. ing. rač. Marinu Vuci te dr. sc. Martini Fabris na korekcijama teksta i tehničkom uređenju projekta.

prof. dr. sc. Anto Bajo
voditelj projekta

Zagreb, studeni 2014.

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	I
SADRŽAJ.....	III
POPIS KRATICA.....	V
SAŽETAK.....	VII
1. UVOD.....	1
2. STUPANJ FISKALNE DECENTRALIZACIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	3
2.1. Odabrani pokazatelji fiskalne decentralizacije.....	3
2.2. Decentralizacija rashoda.....	7
2.3. Decentralizacija prihoda.....	9
2.4. Neto dug županija.....	12
2.5. Stupanj zaduženosti županija (općina, gradova i županije).....	13
3. SVEOBUHVAATAN GOSPODARSKI POGLED NA ISTARSKU ŽUPANIJU.....	15
3.1. Opći i demografski podaci.....	15
3.1.1. Teritorijalni ustroj.....	15
3.1.2. Stanovništvo.....	15
3.1.3. Obrazovanje.....	16
3.2. Turizam.....	18
3.3. Gospodarski pregled.....	21
3.3.1. Bruto domaći proizvod.....	21
3.3.2. Ekonomski odnosi s inozemstvom.....	22
3.3.3. Investicije.....	23
3.3.4. Poslovne statistike.....	25
3.3.5. Zaposlenost i plaće.....	27
4. PRIHODI PRORAČUNA OPĆE DRŽAVE PRIKUPLJENI NA PODRUČJU ISTARKE ŽUPANIJE.....	35
4.1. Izravni porezi.....	36
4.1.1. Porez na dohodak i prirez.....	36
4.1.2. Porez na dobit.....	39
4.1.3. Porez na promet nekretnina.....	41
4.1.4. Porezi na imovinu.....	42
4.2. Neizravni porezi.....	44
4.2.1. Porez na dodanu vrijednost (PDV).....	44
4.2.2. Posebni porezi i trošarine.....	46
4.2.3. Ostali porezi.....	60
4.3. Doprinosi.....	62
4.4. Pomoći.....	63
4.5. Ostali prihodi državnog proračuna.....	65
4.5.1. Porezi na međunarodnu trgovinu (carine).....	65
4.5.2. Prihodi po posebnim propisima u zdravstvu.....	66
4.5.3. Državni prihodi od igara na sreću.....	68
4.5.4. Prihodi od kazni i upravnih mjera.....	69
4.5.5. Ostali prihodi državnog proračuna.....	71
4.6. Ostali prihodi JLP(R)S.....	73
4.6.1. Porezi na robu i usluge te ostali porezni prihodi.....	73
4.6.2. Prihodi od imovine.....	74
4.6.3. Prihodi od pristojbi i naknada.....	74
4.6.4. Ostali prihodi JLP(R)S.....	75
4.7. Prihodi izvanproračunskih fondova.....	76
4.7.1. Hrvatske ceste.....	76
4.7.2. Hrvatske vode.....	78
4.7.3. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (FZOEU).....	80
5. RASHODI PRORAČUNA OPĆE DRŽAVE KOJI SE TROŠE NA PODRUČJU ISTARKE ŽUPANIJE.....	85
5.1. Rashodi općih javnih usluga.....	86
5.1.1. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova.....	86

5.1.2. Ministarstvo uprave	87
5.1.3. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova europske unije	87
5.1.4. Ministarstvo financija.....	88
5.1.5. Ostali rashodi općih javnih usluga	89
5.2. Rashodi obrane, javnog reda, sigurnosti i pravosuđa.....	90
5.2.1. Ministarstvo obrane	90
5.2.2. Ministarstvo unutarnjih poslova	90
5.2.3. Ministarstvo pravosuđa	92
5.2.4. Ostali rashodi obrane, javnog reda i sigurnosti	93
5.2.5. Ostali rashodi pravosuđa	93
5.3. Rashodi gospodarstva, poduzetništva, rada i mirovinskog sustava	93
5.3.1. Ministarstvo gospodarstva	94
5.3.2. Ministarstvo poduzetništva i obrta	94
5.3.3. Hrvatski zavod za zapošljavanje.....	95
5.3.4. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	96
5.3.5. Ostali rashodi gospodarstva, poduzetništva, rada i mirovinskog sustava	97
5.4. Rashodi ostalih ekonomskih poslova	99
5.4.1. Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture.....	99
5.4.2. Ostali rashodi prometa i infrastrukture.....	103
5.4.3. Ministarstvo poljoprivrede	103
5.4.4. Ministarstvo turizma	104
5.4.5. Ostali rashodi ekonomskih poslova.....	105
5.5. Rashodi okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva	105
5.5.1. Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja.....	105
5.5.2. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode.....	108
5.6. Rashodi zdravstva i socijalne zaštite.....	109
5.6.1. Ministarstvo zdravlja.....	109
5.6.2. Ministarstvo socijalne politike i mladih	110
5.6.3. Ministarstvo branitelja	115
5.7. Rashodi obrazovanja, sporta i kulture	116
5.7.1. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	116
5.7.2. Ministarstvo kulture.....	120
5.7.3. Ostali rashodi obrazovanja, sporta i kulture.....	121
5.8. Rashodi JLP(R)S.....	121
5.8.1. Rashodi za zaposlene.....	121
5.8.2. Materijalni rashodi.....	121
5.8.3. Financijski rashodi.....	122
5.8.4. Subvencije.....	122
5.8.5. Naknade građanima i kućanstvima.....	122
5.8.6. Ostali rashodi poslovanja.....	122
5.9. Rashodi izvanproračunskih fondova	123
5.9.1. Hrvatske ceste.....	123
5.9.2. Hrvatske vode	124
5.9.3. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU).....	124
6. NETO FISKALNI POLOŽAJ ISTARSKJE ŽUPANIJE I USPOREDBA S OSTALIM ŽUPANIJAMA RH.....	127
6.1. Ukupni prihodi prikupljeni na području Istarske županije.....	127
6.2. Ukupni rashodi koji se troše na području Istarske županije	130
6.3. Neto fiskalna pozicija Istarske županije	132
6.4. Usporedba Istarske županije s ostalim županijama RH	134
7. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	137
8. LITERATURA	139
9. PRILOZI.....	145
9.1. Popis grafikona i tablica.....	145
9.2. Tablični prikaz podataka.....	150

POPIS KRATICA

AORPS	Agencija za osiguranje radničkih potraživanja u slučaju stečaja
APN	Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama
BDP	Bruto domaći proizvod
DGU	Državna geodetska uprava
DZS	Državni zavod za statistiku
EU	Europska unija
EUR	euro
FPRZOI	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost
HAZU	Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
HNB	Hrvatska narodna banka
HZJZ	Hrvatski zavod za javno zdravstvo
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IJF	Institut za javne financije
JLP(R)S	jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
MGIPU	Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja
MINGO	Ministarstvo gospodarstva
MINGORP	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
MPPI	Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture
MRRFEU	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU
MSPM	Ministarstvo socijalne politike i mladih
MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
MVEP	Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
MZOIP	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
MZOS	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
REGOS	Središnji registar osiguranika

SAŽETAK

Glavni je cilj ovog projekta odrediti neto fiskalni položaj Istarske županije u financijskim međuodnosima s institucijama središnje države i njezin stupanj fiskalne samostalnosti u sklopu postojećeg regionalnog ustroja Republike Hrvatske. Projektna analiza obavljena je za razdoblje od tri godine - od 2011. do 2013.

Stupanj fiskalne decentralizacije u Republici Hrvatskoj i položaj Istarske županije (svih jedinica lokalne samouprave na području regije). Analizom prihoda, rashoda i zaduženosti administrativnih jedinica na području županija može se zaključiti da Istarska županija, čak i u odnosu na ostale županije, ima značajnu ulogu u fiskalnom sustavu Republike Hrvatske. Prema pokazateljima izvedenim iz prihoda i rashoda, Istarska se županija nalazi među najrazvijenijim županijama u Hrvatskoj. Istina, Grad Zagreb je svojom financijskom snagom dominantan te bi ga trebalo isključiti iz analiza radi dobivanja preciznijeg uvida u položaj i međusoban odnos ostalih županija. Gospodarska i financijska dominacija Grada Zagreba razlog je njegovog posebnog položaja u fiskalnom sustavu RH. Niske vrijednosti koeficijenata decentralizacije (izračunatih sa i bez Grada Zagreba) pokazuju da je Hrvatska fiskalno centralizirana država. U pojedinim godinama koeficijenti decentralizacije prihoda i rashoda bez Grada Zagreba manji su čak za 5,2% nego s Gradom Zagrebom.

Sveobuhvatan gospodarski pogled na Istarsku županiju U analizi 12 odabranih reprezentativnih pokazatelja¹ iz odabranih sektora gospodarstva procijenjena je razina gospodarske razvijenosti Istarske županije u odnosu na ostale županije u Hrvatskoj. Istarska je županija pozicionirana kao druga najrazvijenija županija u Hrvatskoj, odmah iza Grada Zagreba. Nakon Istarske, visoko razvijene županije su Primorsko-goranska (3.), Splitsko-dalmatinska (4.) i Dubrovačko-neretvanska županija (5.). Sukladno pozicijama pet najrazvijenijih županija, raspodjela regionalne razvijenosti pokazuje da je najveći gospodarski razvoj koncentriran u kontinentalnom dijelu Hrvatske na području grada Zagreba i Varaždina, te potom u primorskom dijelu Hrvatske na području Istre, Rijeke, Splita i Dubrovnika. Promatrajući pojedinačno odabrane reprezentativne pokazatelje, vidljivo je da se Istarska županija nalazi među pet najbolje pozicioniranih županija u Hrvatskoj prema svim pokazateljima, osim prema rangu poslovnog okruženja (9.) te prema prosječnom saldu robne razmjene (15.). Kvaliteta poslovnog sektora najbolja je u Istarskoj županiji, u kojoj je i turistički sektor razvijeniji od svih županija (uzimajući u obzir najveći broj ostvarenih noćenja turista u Hrvatskoj). Naposljetku, drugi najviši BDP po stanovniku, kao izravni pokazatelj gospodarske razvijenosti potvrđuje epitet Istarske županije kao druge najrazvijenije regije u Hrvatskoj.

U svrhu ocjene neto financijske pozicije prihodi i rashodi proračuna opće države podijeljeni su po županijama korištenjem utvrđenih analitičkih ključeva. Metodološki koncept korišten za raspodjelu prihoda i rashoda po županijama koristio se kao temelj za izračun neto uplata na području Istarske županije kao i u usporedbi Istarske s ostalim županijama RH.

---

¹ Udio stanovništva s najviše završenom srednjom školom u ukupnom stanovništvu starom 15 i više godina, udio nepismenog stanovništva u ukupnom stanovništvu starom 10 i više godina, prosječni saldo robne razmjene u razdoblju 2003.-2012., ukupno ostvarena noćenja turista u 2013., BDP po stanovniku, vrijednost ostvarenih investicija u objekte locirane u županiji, broj aktivnih pravnih osoba na kraju 2012., rang konkurentnosti, rang kvalitete poslovnog okruženja, rang kvalitete poslovnog sektora, visina mjesečne bruto plaće u 2012., broj zaposlenih u pravnim osobama u 2013.

Prihodi proračuna opće države prikupljeni na području Istarske županije. Analizirani su najznačajniji prihodi proračuna opće države (državnog proračuna, izvanproračunskih korisnika i proračuna jedinica lokalne samouprave) te raspoređeni po županijama po utvrđenim analitičkim ključevima. To su svi prihodi koji se prikupljaju na području države tako i na području Istarske županije. Prihodi se temelje primarno na ekonomskoj klasifikaciji te u kombinaciji s informacijom o pripadnosti prihoda pojedinoj razini proračuna opće države - državnom proračunu, izvanproračunskim fondovima i lokalnim proračunima. Obavljena je razrada prihoda poslovanja proračuna opće države, zbog čega su iz analize isključene specifične pojedine stavke prihoda i primitaka koji bi zbog svoje nepredvidivosti, jednokratnosti, dvostrukog knjiženja ili pak zbog nepostojanja registra kojim bi se javno utvrdio broj institucija i obuhvat javnog sektora onemogućio dobivanje precizne slike neto položaja županije (iz analize su isključeni prihodi od prodaje nefinancijske imovine, prihodi od subjekata unutar općeg proračuna, primici od financijske imovine i zaduživanja; prihodi i primici subjekata javnog sektora koji nisu uključeni u obuhvat opće države - komunalna društva, lokalnih uprava za ceste i sl. koja su u potpunom vlasništvu grada ili općine). U 2014. postojalo je pet izvanproračunskih korisnika (fondova), a raspodjela prihoda obavljena je za tri (Hrvatske vode, Hrvatske ceste i FZOEU). U raspodjeli su korišteni podaci Ministarstva financija o izvršenju financijskih planova izvanproračunskih korisnika (Ministarstvo financija, 2011a; 2012a; 2013a).

Rashodi proračuna opće države koji se troše po županijama. Analizirani su najznačajniji rashodi proračuna opće države i raspoređeni po županijama po utvrđenim analitičkim ključevima. Analizirani su najznačajniji rashodi proračuna opće države koji se troše na području Istarske županije, pojašnjena je namjena i način trošenja te odredio njihov utjecaj na proračun opće države. To je primjerice potrošnja javnih sredstava na pojedince, poduzeća i ustanove koji žive i posluju na području Istarske županije, turiste koji je samo turistički posjećuju, ali i na održavanje razne infrastrukture s područja Istarske županije. Uz definiciju i specifikaciju rashoda, pojašnjeni su ključevi kojima se obavila raspodjela tih rashoda između županija. Metodološki koncept koristi se u izračunu neto uplata na području Istarske županije i u usporedbi Istarske s ostalim županijama u Hrvatskoj. Rashodi proračuna opće države podijeljeni su ovisno o kojim se razinama vlasti troše, odnosno iz kojih proračuna. Za rashode državnog proračuna napravljena je detaljna podjela koja se uglavnom oslanja na funkcijsku klasifikaciju, a unutar funkcija su prikazane pripadajuće organizacijske cjeline (ministarstva, uredi, službe itd.) čiji rashodi najvećim dijelom pripadaju u navedenu funkcijsku klasifikaciju.² Međutim, raspodjela rashoda državnog proračuna po županijama obavila se detaljnije, prema programima tih organizacijskih cjelina. Pored državnog proračuna, posebna podjela rashoda obavljena je za rashode jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (JLPRS) i izvanproračunske fondove. Zbog određenih specifičnosti neke stavke rashoda i izdataka isključene su iz analize. To su: rashodi za nabavu nefinancijske imovine, rashodi za subjekte unutar općeg proračuna, izdaci za financijsku imovinu i zaduživanja, rashodi i izdaci subjekata javnog sektora koji nisu uključeni u obuhvat opće države. Rashodi JLP(R)S analizirani su po ekonomskoj namjeni (primjerice naknade zaposlenima, subvencije, pomoći itd).

Neto fiskalni položaj Istarske županije i usporedba s ostalim županijama RH. Neto fiskalna pozicija Istarske županije jednaka je razlici izračunatih prihoda i rashoda opće države po županijama. Identična metodologija primijenjena je na sve županije RH. Takav pristup ključan je za transparentnost izračuna i kontrole dobivenih rezultata. Najvažnija pozitivna svojstva tog pristupa mogu se sažeti u sljedećim crtama: Ukupni prihodi i rashodi po županijama odgovaraju ukupnim prihodima i rashodima na razini cijele Republike Hrvatske - izuzev komponenti koje se ne uključuju

---

² Funkcijska klasifikacija preuzeta iz međunarodne klasifikacije funkcija države (COFOG) Ujedinjenih naroda.

u razradu; suzbijena je mogućnost manipulacije podacima; podaci po županijama i dobiveni rezultati su u potpunosti usporedivi, a posebice kada se stave u omjer s brojem stanovnika.

Od ukupno 21 županije (20 županija i Grad Zagreba) u RH, samo su četiri županije u razdoblju 2011.-13. zabilježile pozitivnu neto fiskalnu poziciju. Definitivno najbolju neto fiskalnu poziciju bilježi Grad Zagreb što je ujedno i očekivano. Osim Zagreba, pozitivne neto pozicije ostvarile su još *Istarska županija* (prosječno 795 mil. kn godišnje), Primorsko-goranska županija (prosječno 731 mil. kn godišnje) i Zagrebačka županija (prosječno 134 mil. kn godišnje). Sve ostale županije bilježe negativne neto fiskalne pozicije od čega najgore stoje Vukovarsko-srijemska županija (prosječno 1,69 mlrd. kn godišnjeg manjka) i Osječko-baranjska (prosječno 1,67 mlrd. kn godišnjeg manjka).

Preračunavanjem brojki po broju stanovnika pojedine županije, predznaci neto fiskalnih pozicija se ne mijenjaju, ali se ponešto mijenja slika stvarne neto pozicije za usporedbu među županijama. Tako i dalje najbolju neto fiskalnu poziciju drži Grad Zagreb na čijem se području po stanovniku ostvari u prosjeku 17,2 tisuća kn prihoda više nego što se na tom području troši. Na drugom mjestu se nalazi *Istarska županija koja bilježi prosječan suficit od 3,8 tisuća kn po stanovniku*, a slijedi je Primorsko-goranska županija sa suficitom od 2,5 tisuća kn po stanovniku. Najslabiju neto fiskalnu poziciju bilježi Ličko-senjska županija gdje se svake godine uprihodi čak 13,2 tisuća manje od onoga što se po svakom stanovniku te županije potroši.³

Neto fiskalna pozicija Istarske županije. Prihodi koji se prikupljaju na području Istarske županije u razdoblju 2011.-13. viši su od rashoda koji se na području Istarske županije troše. Iako razlika prihoda i rashoda varira od 668 do milijardu kn, prosječna razlika iznosi 795 mil. kn, tj. 3.826 kn po stanovniku. Istarska županija po visini prikupljenih prihoda po stanovniku značajno nadmašuje prosjek cijele RH, prikupivši čak 18,9% više prihoda po stanovniku u odnosu na prosjek RH, a ukoliko se iz prosjeka RH izuzmu prihodi po stanovniku ostvareni na području Grada Zagreba, razlika u korist Istarske županije još je značajnija (39,9%). U usporedbi s prosjekom RH, na području Istarske županije troši se više po stanovniku (otprilike 6,6%). Prosječan godišnji suficit koji se ostvari na području Istarske županije dostatan je za izgradnju 40 dječjih vrtića ili škola, kupnju 5.300 automobila srednje klase ili 159 tisuća računala. Istarska bi županija u tri godine samostalno mogla otplatiti investiciju veličine jednog Pelješkog mosta.

---

³ Napomenimo da se prihodi po stanovniku ni na koji način ne bi smjeli tumačiti kao porezni teret po stanovniku. Dakle, viši porezni prihodi po stanovniku županije ne znače ujedno i viši porezni teret u odnosu na druge županije RH. Više prihoda od poreza može se prikupiti i u sljedećim slučajevima: *viša razina zaposlenosti*, veći broj profitabilnih poduzeća; veća posjećenost turista; učinkovitija porezna administracija, odnosno niže razine neslužbenog gospodarstva (sive ekonomije).

1. UVOD

Glavni je cilj projekta odrediti neto fiskalni položaj Istarske županije u financijskim međuodnosima s institucijama središnje države i stupanj fiskalne samostalnosti u sklopu postojećeg regionalnog ustroja Republike Hrvatske. U svrhu ocjene ekonomskih i fiskalnih učinaka Istarske županije detaljno su opisani i procijenjeni ključni financijski tijekovi između Istarske županije, proračuna središnje države te izvanproračunskih fondova. Osim određivanja neto fiskalne pozicije Istarske županije, u projektu je obavljena i usporedna analiza s ostalim županijama RH. Izradi projekta prethodile su pripreme višenamjenske baze podataka o demografskim i ekonomskim obilježjima Istarske županije koja se može koristiti i za buduće analize ekonomskog i fiskalnog položaja Istarske županije.

U svrhu ostvarivanja ciljeva, projekt je podijeljen u osam dijelova. Nakon uvoda, u drugom se dijelu pruža pregled stupnja fiskalne decentralizacije u Hrvatskoj, posebice stupanj decentralizacije prihoda i rashoda te utvrđuje bruto i neto dug županije odnosno svih lokalnih jedinica (općina, gradova i županija kao administrativnih jedinica) na području županije. U trećem su dijelu analizirana društveno-ekonomska obilježja Istarske županije, dok se četvrti dio bavi detaljnom razradom prihoda proračuna središnje države koji se prikupljaju na području Istarske županije. Razrada prihodne strane podijeljena je po osnovnim kategorijama i sadrži opis pojedine vrste prihoda i njihovu kvantifikaciju. Peti dio analize posvećen je razradi rashoda središnje države koji se koriste za financiranje potreba Istarske županije. U tom dijelu rashodi su razrađeni po ekonomskoj klasifikaciji uz povremeno preklapanje s funkcijskom klasifikacijom radi jednostavnosti, razumljivosti i preglednosti izračuna. U četvrtom i petom dijelu obavljene su procjene i utvrđeni ključevi za raspodjelu prihoda i rashoda proračuna opće države po županijama. Korištene su znatne količina podataka koje do sada nisu bile dostupne niti klasificirane po razinama županija. U projektu su detaljno pojašnjene pretpostavke korištene u metodologiji preraspodjele prihoda i rashoda po županijama. U šestom dijelu se pruža sažeti prikaz svih prihoda i rashoda te utvrđuje neto fiskalni položaj Istarske županije (kao zbroj svih jedinica lokalne samouprave na području županije) u financijskim međuodnosima s institucijama središnje države i izvanproračunskim fondovima. Sedmi dio sadrži usporednu analizu Istarske županije s ostalim županijama RH, a osmi, završni dio, čine zaključci i preporuke rada.

Izvedivost projekta uvelike je ovisila o dostupnosti podataka. Pojedine proračunske stavke nije bilo moguće izdvojiti po županijama zbog čega su korištene najbolje moguće aproksimacije uz uvažavanje strukture pokazatelja i ključnih obilježja stavki prihoda i rashoda.

2. STUPANJ FISKALNE DECENTRALIZACIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

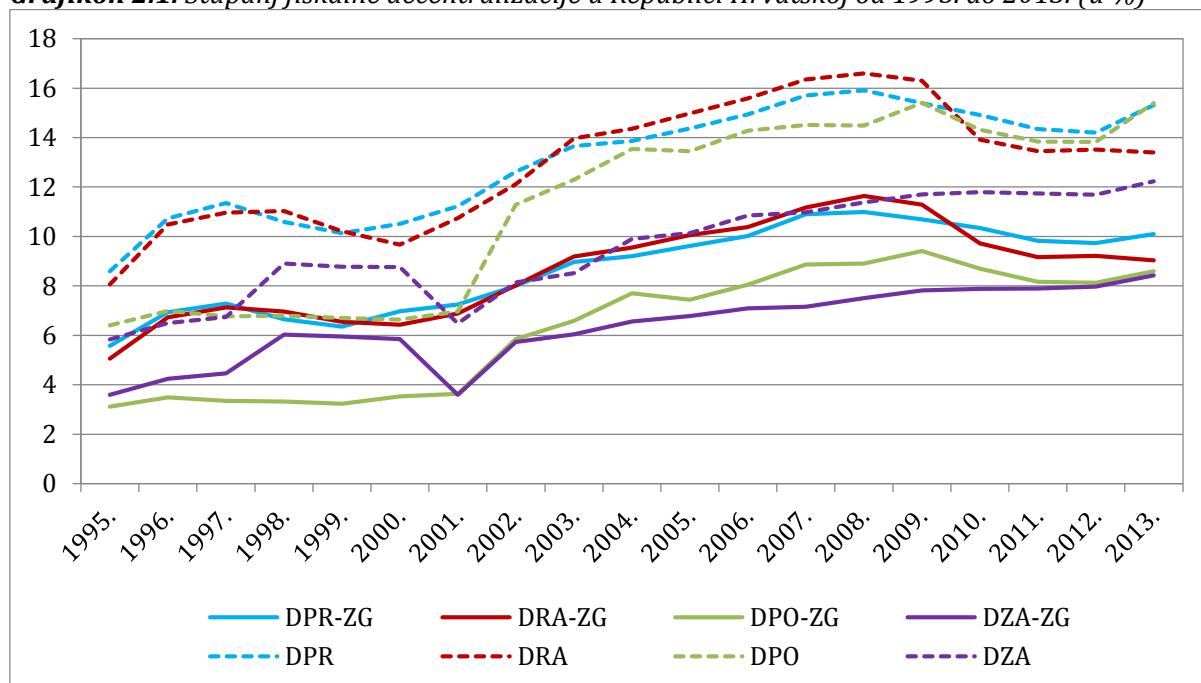
U nastavku rada analizira se fiskalna decentralizacija i položaj Istarske županije u fiskalnom sustavu Republike Hrvatske. Najprije se utvrđuje intenzitet decentralizacije prihoda i rashoda, detaljno analiziraju izvori financiranja i raspodjela javnih funkcija između različitih razina vlasti te analizira stupanj zaduženosti i neto dug županija s posebnim osvrtom na položaj Istarske županije.

2.1. Odabrani pokazatelji fiskalne decentralizacije

Iako su 2001. formalno uspostavljeni uvjeti za provedbu fiskalne decentralizacije, tek je manji broj lokalnih jedinica preuzeo nadležnost za financiranje pojedinih javnih usluga. Unatoč tome što je Hrvatska već duže vrijeme teritorijalno, administrativno i politički decentralizirana, navedeni oblici decentralizacije ne moraju nužno biti praćeni i fiskalnom decentralizacijom. Zbog toga je, za strukturiranje jasne fiskalne politike, usmjerene na osiguranje dugoročne održivosti lokalnih javnih financija, potrebno raspolagati podacima o stupnju fiskalne decentralizacije.

Stupanj fiskalne decentralizacije pokazuje u kojoj su mjeri prihodi i rashodi lokalnih jedinica (ili pojedini dijelovi prihoda i rashoda) zastupljeni u ukupnoj strukturi prihoda i rashoda opće države. Drugim riječima, stupanj decentralizacije pokazuje koliko je ovlasti za prikupljanje prihoda i odgovornosti za financiranje javnih dobara i usluga ustupljeno lokalnom sektoru. Ne postoje referentne vrijednosti stupnja decentralizacije. Međutim, usporedba stupnjeva decentralizacije pojedinih država može poslužiti kao relativni pokazatelj fiskalne decentralizacije.

Grafikon 2.1. Stupanj fiskalne decentralizacije u Republici Hrvatskoj od 1995. do 2013. (u %)

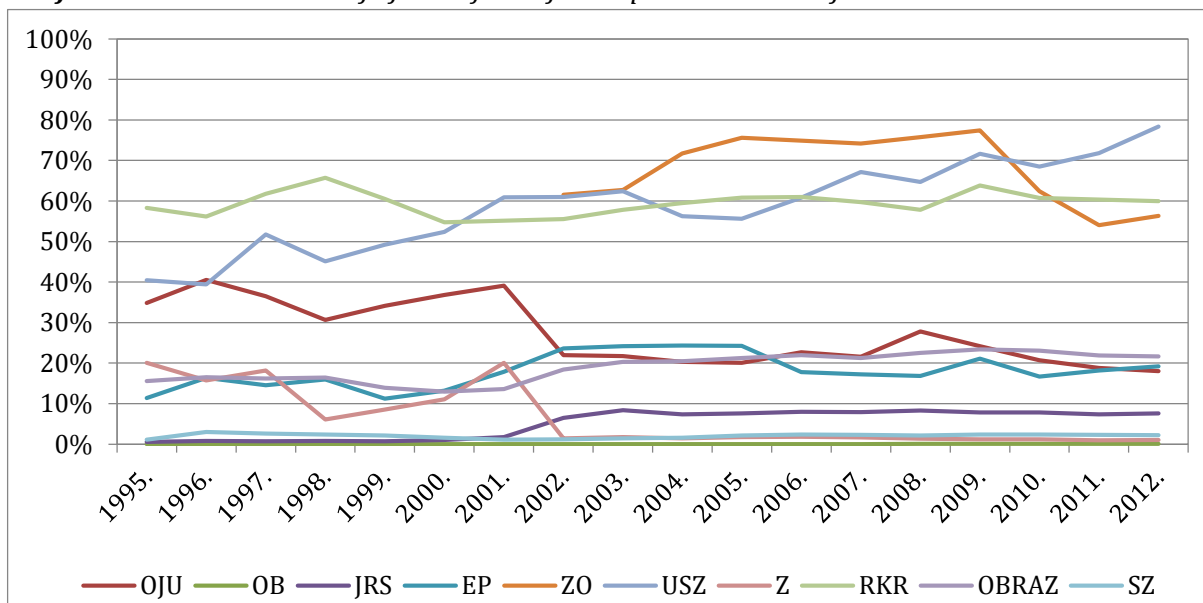
Napomena: DPR – omjer ukupnih prihoda lokalne i opće države, DRA – omjer rashoda lokalne i opće države, DPO – omjer poreznih prihoda lokalne i opće države, DZA – omjer rashoda za zaposlene u lokalnoj i općoj državi. Oznakom „-ZG“ označeni su pokazatelji decentralizacije izračunati bez Grada Zagreba.

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) i vremenske serije podataka Ministarstva financija o prihodima i rashodima konsolidirane opće države za godine 1995-2013.

Republiku Hrvatsku već desetak godina prati trend fiskalne decentralizacije. Nakon neznatnih i nekonzistentnih fluktuacija vrijednosti stupnjeva decentralizacije koje obilježavaju početnu fazu razvoja sustava financiranja lokalnih jedinica, stupnjevi decentralizacije u narednom razdoblju su uglavnom u porastu. Učinci uspostave zakonodavnog okvira za provedbu fiskalne decentralizacije evidentni su već nakon 2001. kada slijedi značajan porast decentralizacije prihoda, rashoda, poreza, ali i zaposlenih (v. **tablicu P1** u Prilogu).

Krajem promatranog razdoblja pokazatelji decentralizacije su nepovoljni (uz naznake oporavka u 2013.) vjerojatno pod utjecajem financijske krize. U svrhu veće kontrole prikupljanja i trošenja financijskih sredstava država je mjerama fiskalne politike neznatno centralizirala prihode i rashode. To je opravdano jer je stabilizacija jedna od osnovnih funkcija središnje države (slično kao funkcija redistribucije). Pod utjecajem financijske krize, prihodi javnog sektora su smanjeni, a država je intervencijama na prihodnoj strani proračuna (primjerice povećanjem stope PDV-a) dijelom nadoknabila smanjenje poreznih prihoda, što nije bio slučaj kod jedinica lokalne samouprave. Smanjenje poreznih prihoda lokalnih jedinica u odnosu na relativno manje smanjenje poreznih prihoda na razini središnje države rezultiralo je smanjenjem udjela poreznih i ukupnih prihoda lokalnih jedinica u prihodima opće države, odnosno smanjenjem stupnja decentralizacije poreznih i ukupnih prihoda. Slično je bilo i s rashodima.

Grafikon 2.2. Decentralizacija javnih funkcija u Republici Hrvatskoj od 1995. do 2012.

Napomena: U državni proračun uključene su sve transakcije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

* USZ – usluge unapređenja stanovanja i zajednice, OJU – opće javne usluge, JRS – javni red i sigurnost, EP – ekonomski poslovi, RKR – rekreacija, kultura i religija, OBRAZ – obrazovanje, SZ – socijalna zaštita, ZO – zaštita okoliša, Z – zdravstvo, OB – obrana.

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izvještaja o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji (Obrazac RAS-funkcijski) za godine 1995-2012. i Statističkog ljetopisa Republike Hrvatske 1995-2012.

Za dobivanje cjelovitog uvida u intenzitet fiskalne decentralizacije u Hrvatskoj, potrebno je, zbog posebnog statusa Grada Zagreba (status grada i županije) izračunati i pokazatelje fiskalne decentralizacije nakon isključivanja Grada Zagreba iz obuhvata lokalnog sektora. Izračunom stupnja decentralizacije prihoda, rashoda, poreznih prihoda i rashoda za zaposlene bez Grada Zagreba dobiva se drugačiji dojam o stupnju fiskalne decentralizacije u Hrvatskoj. Iako je trend kretanja pokazatelja decentralizacije prilično ujednačen (sa i bez Grada Zagreba), vrijednosti

koeficijentata izračunatih isključivanjem Grada Zagreba pokazuju da je Hrvatska fiskalno centraliziranija nego što se čini na prvi pogled (iako su i bez isključivanja Grada Zagreba koeficijenti decentralizacije relativno niski). U pojedinim godinama koeficijenti decentralizacije prihoda i rashoda bez Grada Zagreba manji su čak za 5,2% nego s Gradom Zagrebom (koeficijent decentralizacije zaposlenih 3,9%, a koeficijent decentralizacije poreznih prihoda čak 6,8% u 2013.).

Pored stupnja decentralizacije pojedinih komponenti prihoda i rashoda prema ekonomskoj klasifikaciji, moguće je izračunati i stupanj decentralizacije pojedinih javnih funkcija. Stupanj decentralizacije određene javne funkcije je omjer rashoda za tu funkciju na razini lokalne i opće države. Veći stupanj decentralizacije pojedine javne funkcije ukazuje na veću ulogu lokalnog sektora u pružanju te usluge.

Izračuni pokazuju da je na *hrvatski lokalni sektor u najvećoj mjeri prenesena briga o zaštiti okoliša, usluge unapređenja stanovanja i zajednice te rekreacija, kultura i religija (tablicu P2 u Prilogu). U nešto manjoj mjeri decentralizirane su opće javne usluge, ekonomski poslovi i obrazovanje, dok su javni red i sigurnost, zdravstvo i socijalna zaštita te posebno obrana uglavnom u mjerodavnosti središnje države.*

Raspodjele nadležnosti za javne funkcije

Općine i gradovi u samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja kojima neposredno ostvaruje potrebe građana, a odnose se na uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i šport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu, promet na svom području te ostale poslove sukladno posebnim zakonima. Županija se ustrojava radi obavljanja poslova od područnog (regionalnog) interesa koji se odnose na obrazovanje, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, održavanje javnih cesta, planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova, izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola, drugih akata vezanih uz gradnju te provedbu dokumenata prostornog uređenja za područje županije izvan područja velikoga grada te ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Primjetno je povećanje stupnja decentralizacije usluga obrazovanja i javnog reda i sigurnosti nakon 2001. To je u skladu sa strateškim opredjeljenjem Hrvatske u provođenju fiskalne decentralizacije čime je lokalnim jedinicama omogućeno preuzimanje nadležnosti za pružanje javnih funkcija osnovnog i srednjeg školstva, socijalne skrbi, zdravstva i vatrogastva (koje je prema funkcijskoj klasifikaciji rashoda u skupini „javni red i sigurnost“). Decentralizirane funkcije preuzele su mahom veće i financijski stabilnije lokalne jedinice i to uglavnom djelomično (većinom su decentralizirane funkcije osnovnog školstva i vatrogastva).

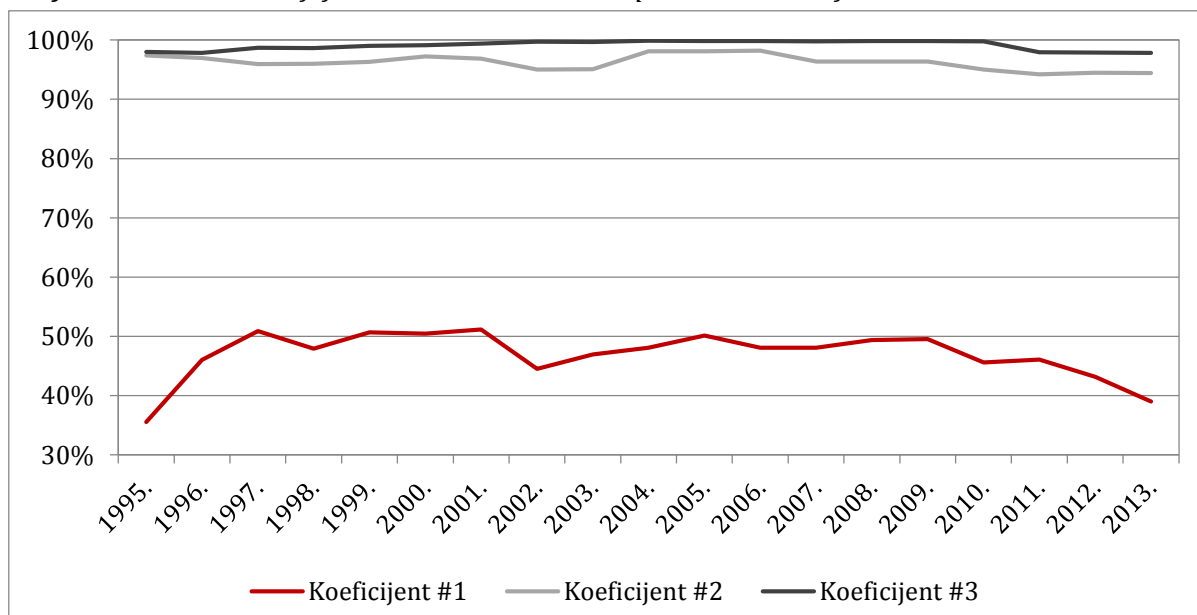
Izračun stupnja fiskalne neravnoteže

Mehanizmom dijeljenja poreza lokalnim jedinicama prepušten je dio prihoda od poreza na dohodak i poreza na promet nekretnina u svrhu ublažavanja fiskalnog jaza (okomita fiskalna neravnoteža). Fiskalna neravnoteža najčešće se mjeri Hunterovim koeficijentom koji prikazuje udio autonomnih vlastitih prihoda lokalnih jedinica u ukupnim rashodima. Iako ne postoje kritične vrijednosti koje bi *a priori* ukazivale na preveliku okomitu fiskalnu neravnotežu, Hunterov koeficijent može poslužiti za utvrđivanje trenda kretanja okomite fiskalne neravnoteže. Što je pokazatelj manji, lokalne

jedinice se u financiranju manje oslanjaju na vlastite (autonomne) izvore prihoda. Tako manje vrijednosti Hunterovog koeficijenta upućuju na veću okomitu fiskalnu neravnotežu.

Kretanje koeficijenata fiskalne neravnoteže lokalnih jedinica u Hrvatskoj prikazano je na grafikonu 2.3. Pokazatelji su izračunati oduzimanjem udjela rashoda financiranih prihodima koje ne kontroliraju lokalne jedinice od ukupnih (100%) rashoda lokalnih jedinica. Prvi koeficijent neautonomnim lokalnim prihodima u Hrvatskoj podrazumijeva prihode od dijeljenja poreza i nenamjenske tekuće pomoći (koje uključuju i pomoći za izravnjanje i ostale pomoći). U Hrvatskoj se trenutno dijele prihodi od poreza na dohodak i poreza na promet nekretnina, a do 2007. su se dijelili i prihodi od poreza na dobit. Zbog nedostupnosti podataka o kretanju prireza u cjelokupnom promatranom razdoblju, ali i o izoliranim vrijednostima prihoda od poreza na promet nekretnina, za potrebe izračuna ovog pokazatelja prihodima od dijeljenja poreza smatraju se cjelokupni prihodi od poreza na dohodak i prireza (račun 611) te poreza na dobit (račun 612) do 2007., ali bez prihoda od poreza na promet nekretnina. Osim navedenih ograničenja, pitanje je u kojoj se mjeri prirez može smatrati potpuno autonomnim prihodom jer je njegova osnovica zajednički porez (porez na dohodak), ali i zbog ograničene autonomije lokalnih jedinica u određivanju stopa prireza.

Grafikon 2.3. Pokazatelji fiskalne neravnoteže u Republici Hrvatskoj od 1995. do 2013.

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) za godine 1995-2013.

Nije dostupna raspodjela ukupnih pomoći na namjenske i nenamjenske zbog čega se kao neautonomni prihod smatraju sve pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar opće države (račun 63) umanjene za kapitalne pomoći od inozemnih vlada, međunarodnih organizacija, iz proračuna te od ostalih subjekata unutar opće države (račun 6312, 6322, 6332 i 6342). Za 2011. su ukupne pomoći umanjene i za kapitalne pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije (račun 6352). Te su se pomoći do 2011. prikazivale kumulativno s tekućim dijelom pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije kao prihod od poreza na dohodak, odnosno, točnije, kao dio poreza na dohodak dobiven kroz pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije (račun 6118). Prvi koeficijent fiskalne neravnoteže se u razdoblju od 1995. do 2013. kretao u rasponu od 35,6% do 51,2% (v. tablicu P3 u Prilogu).

Drugi koeficijent bi trebao kao neautonomne prihode tretirati nenamjenske pomoći (za izravnaje) i ostale pomoći. Drugim riječima, taj pokazatelj se računa slično kao i prethodni, a jedina razlika je što se pri njegovom izračunu i prihodi od dijeljenja poreza smatraju autonomnim prihodima lokalnih jedinica. S obzirom na raspoloživost podataka, uz postojeća ograničenja u pogledu utvrđivanja vrijednosti nenamjenskih pomoći (za izravnaje) i ostalih pomoći, podaci su prilagođeni (na način opisan u prethodnom odlomku). Drugi koeficijent fiskalne neravnoteže u promatranom razdoblju kretao se u rasponu od 94,2% do 98,2%.

Treći pokazatelj trebao bi kao neautonomne prihode lokalnih jedinica obuhvatiti samo ostale nenamjenske pomoći koje nisu namijenjene fiskalnom izravanju. S obzirom da u Hrvatskoj nije u cijelosti jasno postoje li pomoći kojima se obavlja fiskalno izravnaje (i ukoliko postoje koje su to pomoći), navedene pomoći također nije bilo moguće izolirati. Tako se autonomnim prihodima za izračun trećeg koeficijenta fiskalne neravnoteže (u odnosu na drugi koeficijent) smatraju i tekuće pomoći iz proračuna (račun 6331). Vrijednosti trećeg koeficijenta fiskalne neravnoteže kreću se u rasponu od 97,8% do 99,9%.

2.2. Decentralizacija rashoda

Niz autora znanstvenih radova usmjerilo se na pogodnost decentralizacije pojedinih javnih funkcija, tj. na opseg aktivnosti koji bi trebalo decentralizacijom prenijeti na niže razine vlasti i opseg aktivnosti koji bi (unatoč prihvaćanju trenda decentralizacije) trebao ostati u nadležnosti viših razina vlasti (središnje države). Opći je stav da bi se s obzirom na podjelu temeljnih funkcija javnih financija na alokacijsku, (Re)distribucijsku i stabilizacijsku, fiskalnom decentralizacijom na niže razine vlasti trebala prenijeti samo alokacijska funkcija (pri čemu bi i ona trebala dobrim dijelom ostati u nadležnosti središnje države).

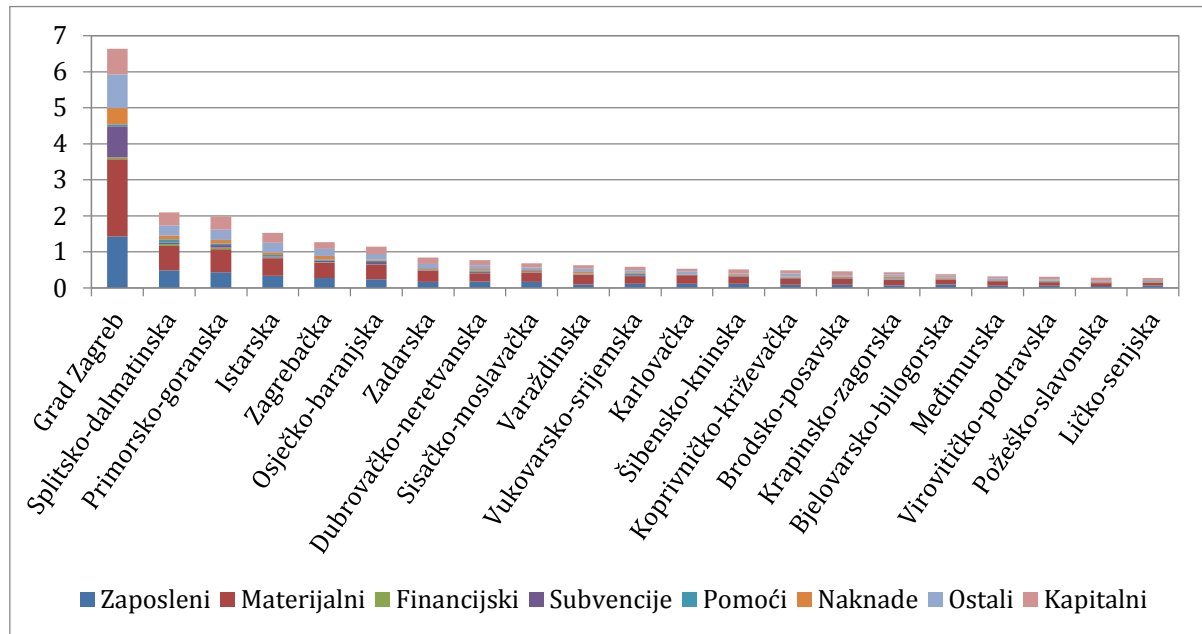
Decentralizacija funkcije preraspodjele je u startu predodređena na neuspjeh jer bi bogatiji stanovnici bili skloni napuštati lokalne jedinice koje provode redistribucijsku politiku uvodeći visoke poreze bogatima i izdašne pogodnosti siromašnima, dok bi takve lokalne jedinice privlačile siromašniji stanovništvo pa bi ubrzo takva politika postala neodrživa (Prud'homme, 1995:202). Stoga središnja država mora zadržati politiku preraspodjele u svojoj nadležnosti. Mobilnost kućanstava i poduzeća kao jedan od argumenata za zadržavanje funkcije preraspodjele u nadležnosti središnje države navodi i Oates (2005:351).

Prud'homme (1995:205 i 206) ističe kako fiskalna decentralizacija može ugroziti stabilnost zbog otežane provedbe makroekonomskih politika. Razlog tome mogu biti kratkoročno suprotstavljeni ciljevi koji proizlaze iz nepodudarnosti političkih i poslovnih/ekonomskih ciklusa (lokalna potrošnja uglavnom naglo raste uoči izbora, a nakon izbora se povećavaju lokalni porezi, dok središnja država može zbog provedbe stabilizacijske politike činiti suprotno). Oates (2005:351) dodatno podupire tu tvrdnju navodeći kako bez pristupa monetarnim vlastima te uz otvorene lokalne ekonomije, decentralizirane vlasti imaju ograničen utjecaj na lokalnu zaposlenost i cijene.

Kao što je već spomenuto, uz redistribuciju i stabilizaciju, u nadležnosti središnje vlasti mora djelomično ostati i alokacijska funkcija, posebno u onom segmentu koji se odnosi na pružanje nacionalnih dobara i usluga (primjerice nacionalne obrane) koje koristi cjelokupna populacija određene zemlje (Oates, 1999:1121). Osim toga, pojedine javne usluge je nepoželjno decentralizirati zbog različitih karakteristika koje otežavaju njihovu adekvatnu ponudu na lokalnoj razini.

Rashodi za financiranje javnih funkcija prenesenih na općine, gradove i županije u Hrvatskoj u 2013. su iznosili nešto više od 22 mlrd. kn (v. **tablicu P4** u Prilogu). Uvjerljivo najviše rashoda ostvareno je na području Grada Zagreba (oko 6,6 mlrd. kn). Nakon Grada Zagreba slijede Splitsko-dalmatinska (2,1 mlrd. kn) i Primorsko-goranska (2 mlrd. kn) te Istarska županija (1,5 mlrd. kn).

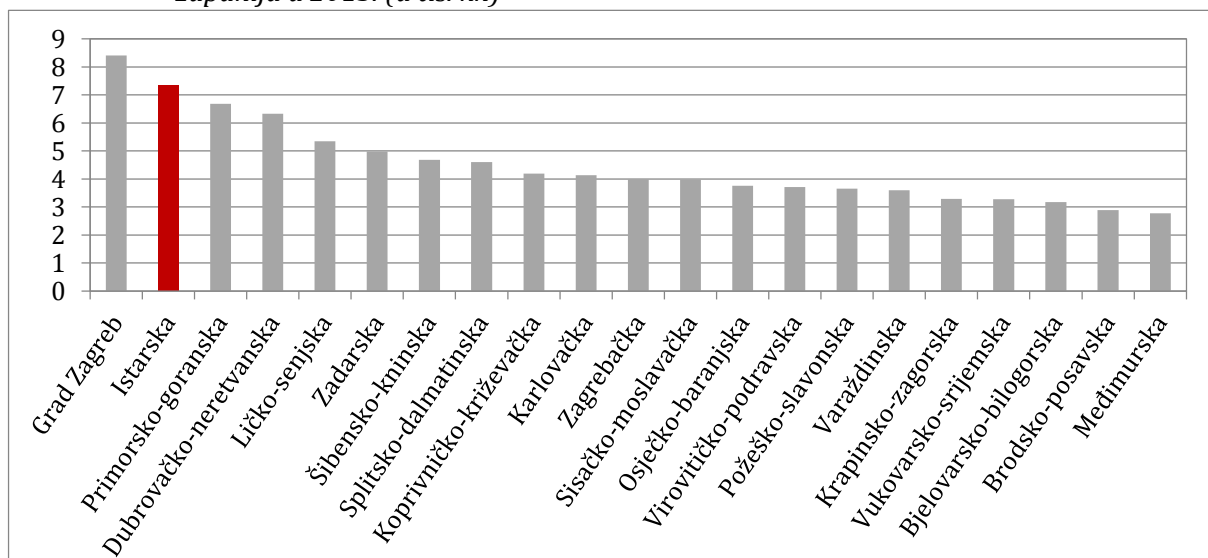
Grafikon 2.4. Rashodi općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mlrd. kn)

Izvor: Izračun autora temeljem podataka iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) i vremenske serije podataka Ministarstva financija o prihodima i rashodima konsolidirane opće države za 2013.

Usporedba visine i strukture ukupnih rashoda u apsolutnom iznosu ostvarenih na području pojedinih županija ipak ne otkriva puno. Puno bolju sliku pruža relativna usporedba rashoda na području županija po stanovniku.

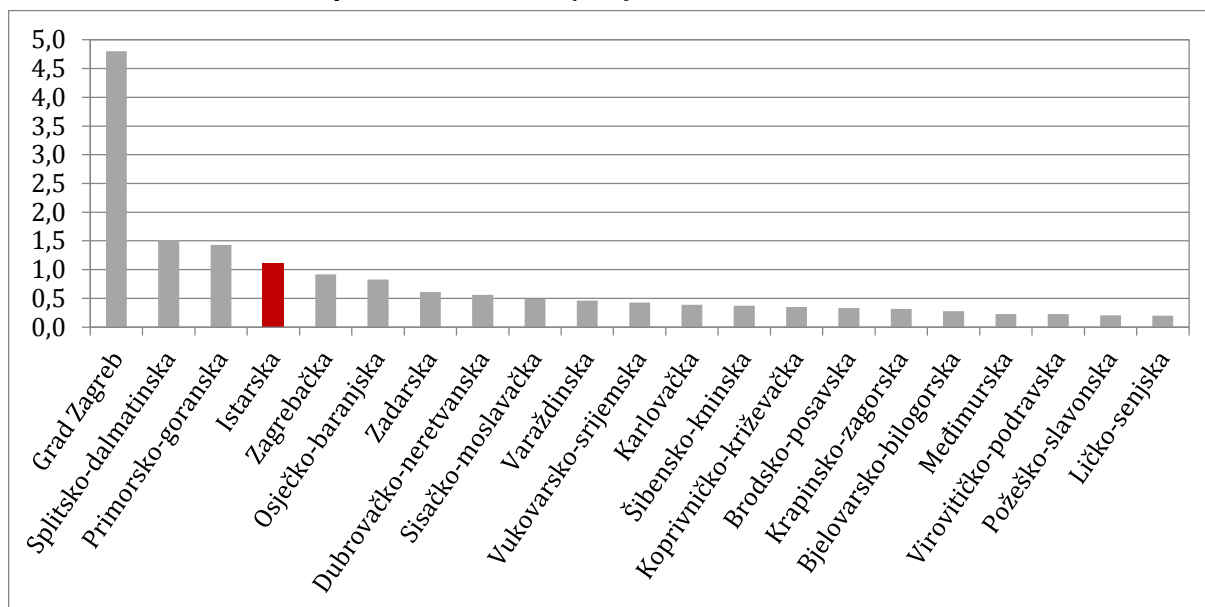
Grafikon 2.5. Rashodi po stanovniku općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u tis. kn)

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) i vremenske serije podataka Ministarstva financija o prihodima i rashodima konsolidirane opće države za 2013.

Rashodi ostvareni na području Istarske županije po stanovniku iznose 7.348 kn (odmah iza Grada Zagreba za koji rashodi po stanovniku iznose 8.405 kn).

Grafikon 2.6. Udio rashoda općina, gradova i županija na području pojedinih županija u rashodima opće države u 2013. (u %)

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) i vremenske serije podataka Ministarstva financija o prihodima i rashodima konsolidirane opće države za 2013.

Na razini općina, gradova i županija u Istarskoj je županiji u 2013. realizirano oko 1,1% ukupnih rashoda opće države, a na području Grada Zagreba oko 4,8% (v. **tablicu P5** u Prilogu). Taj podatak ukazuje na ekonomsku važnost Istarske županije u odnosu na ostale županije u Hrvatskoj. Ipak, ekonomska važnost Istarske županije u regionalnom ustroju Republike Hrvatske znatno je manja od Grada Zagreba koji dominira po svim promatranim pokazateljima.

2.3. Decentralizacija prihoda

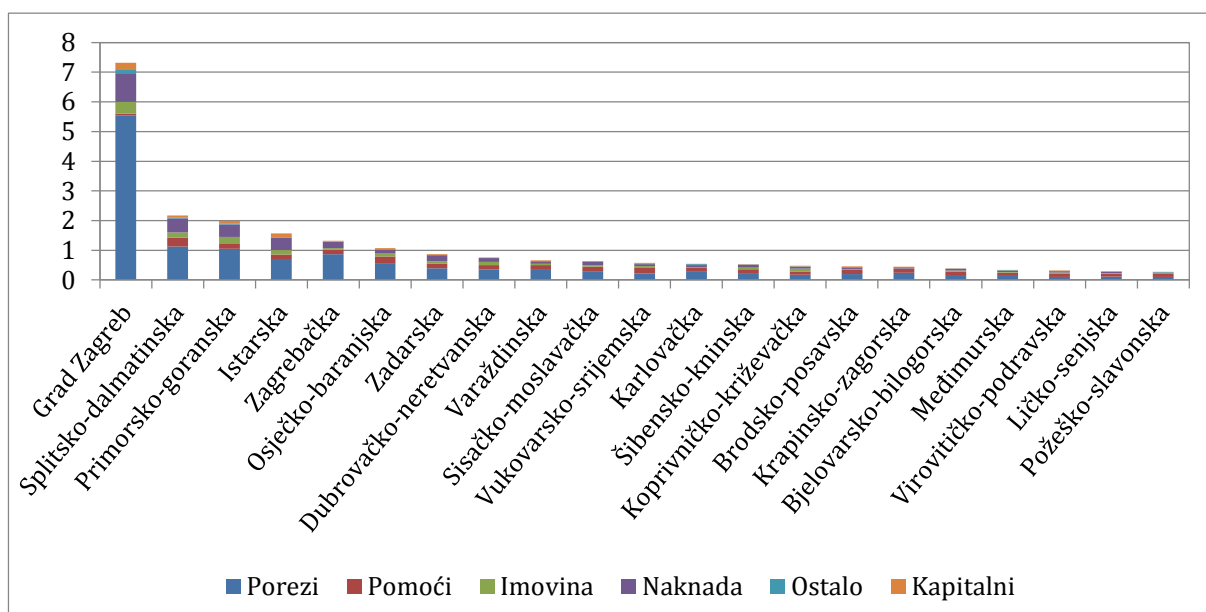
Decentralizacija javnih rashoda sa središnje na lokalnu državu treba biti praćena odgovarajućom decentralizacijom prihoda. Lokalne jedinice mogu uz porezne i neporezne prihode ostvariti i određene izvanredne prihode, kao i prihode od zaduživanja, ali i pomoći iz proračuna središnje države. Međutim, financiranje lokalnih jedinica mora biti utemeljeno na stabilnim izvorima prihoda koji se uglavnom odnose na porezne prihode.

Porezi se lokalnim jedinicama mogu ustupiti u potpunosti, ali i djelomično. Tanzi (1996:312) ističe nekoliko važnih činjenica u donošenju odluke o porezima koji se ustupaju lokalnim jedinicama. Prva se odnosi na važnost ciljeva koji se ostvaruju. Što su neizravni ciljevi važniji (primjerice redistribucija dohotka koja se ostvaruje progresivnim oporezivanjem), to je pojedini porez manje prikladan za ustupanje lokalnim jedinicama. Druga činjenica je mobilnost porezne osnovice. Ukoliko je porezna osnovica mobilna, oporezivanje se može izbjeći premještanjem porezne osnovice u lokalne jedinice koje ju ne oporezuju ili ju oporezuju po preferencijalnim tarifama. Takva porezna osnovica također nije prikladna za ustupanje lokalnim jedinicama. Konačno, treća se činjenica odnosi na mogućnost iskorištavanja ekonomije razmjera. Ako zbog tehničkih,

informativskih i ostalih karakteristika pojedinih poreza postoji mogućnost iskorištavanja ekonomije razmjera njihovim zadržavanjem na nacionalnoj razini, tada su oni manje prikladni za decentralizaciju. Brojnim teorijskim i empirijskim istraživanjima zaključeno je kako lokalne jedinice treba financirati prihodima od poreza na imovinu i korisničkim naknadama, dok bi prikupljanje drugih poreznih prihoda na lokalnoj razini – zbog mobilnosti porezne osnovice – moglo uzrokovati poremećaje u zemljopisnoj raspodjeli i razini ekonomske aktivnosti uzrokovane migracijama (Dziobek i sur., 2010:4). U pogledu autonomije, lokalne jedinice trebaju imati mogućnost određivanja intenziteta oporezivanja (barem unutar zadanih okvira) kako bi mogle mijenjati kvalitetu i kvantitetu lokalnih usluga u skladu s lokalnim potrebama i preferencijama (Council of Europe, 2005: dio 1, poglavlje 2, točka 17). Pri utvrđivanju intenziteta oporezivanja, lokalne jedinice trebale bi imati ovlasti u određivanju porezne stope, a ne porezne osnovice – koja bi trebala biti određena objektivno i uniformno na nacionalnoj razini (Council of Europe, 2005: dio 1, poglavlje 2, točka 18).

Lokalne jedinice u Hrvatskoj imaju ograničenu autonomiju koja se očituje u mogućnosti utvrđivanja visine lokalnih poreza, ali u rasponu zadanom od strane središnje države. Osim toga, središnja država uglavnom određuje i ostala bitna obilježja poreza – poreznu osnovicu, poreznog obveznika itd.

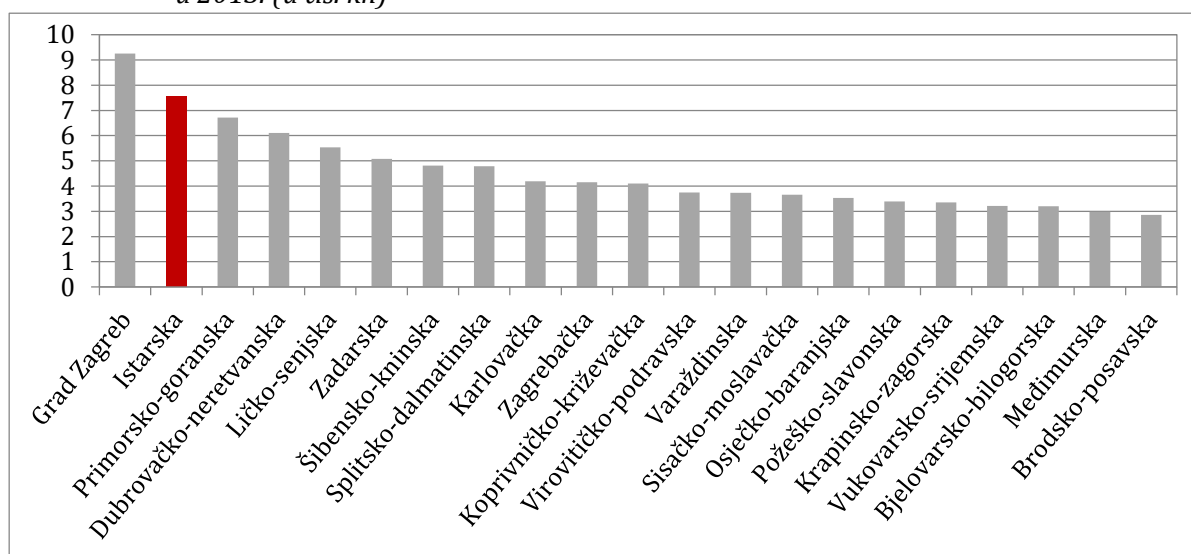
Grafikon 2.7. Prihodi općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mlrd. kn)

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) i vremenske serije podataka Ministarstva financija o prihodima i rashodima konsolidirane opće države za 2013.

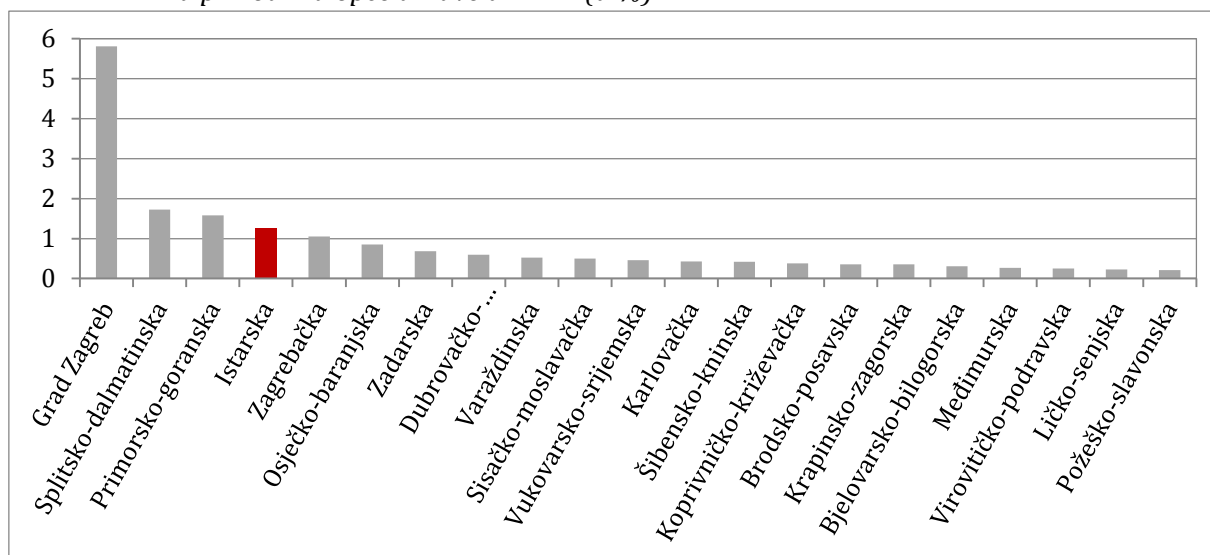
Ukupni prihodi općina, gradova i županija u 2013. iznosili su gotovo 23 mlrd. kn (v. tablicu P6 u Prilogu). Najveće prihode ostvario je Grad Zagreb (7,3 mlrd. kn), a slijede Splitsko-dalmatinska (2,2 mlrd. kn), Primorsko-goranska (2 mlrd. kn) i Istarska (oko 1,6 mlrd. kn).

Iako Grad Zagreb visinom ukupnih prihoda i rashoda dominira u usporedbi s ostalim županijama, relativna usporedba prihoda i rashoda po stanovniku znatno ublažava tu dominaciju. Ukupni prihodi po stanovniku Grada Zagreba u 2013. bili su 9.257 kn, dok su prihodi općina, gradova i županije po stanovniku ostvarenih na području Istarske županije iznosili 7.561 kn (v. tablicu P.7 u Prilogu).

Grafikon 2.8. *Prihodi po stanovniku općina, gradova i županija na području županija u 2013. (u tis. kn)*

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) i vremenske serije podataka Ministarstva financija o prihodima i rashodima konsolidirane opće države za 2013.

Udio prihoda općina, gradova i županija pojedinih županija u ukupnim prihodima opće države u 2013. prikazani su na grafikonu 2.9. Udio prihoda Grada Zagreba u prihodima opće države iznosio je 5,8%. Slijede Splitsko-dalmatinska županija s 1,7%, Primorsko-goranska županija s 1,6% te na četvrtom mjestu Istarska županija s 1,2%. Dakle oko 1,2% prihoda opće države odnosi se na prihode županije te gradova i općina Istarske županije.

Grafikon 2.9. *Udio prihoda općina, gradova i županija na području pojedinih županija u prihodima opće države u 2013. (u %)*

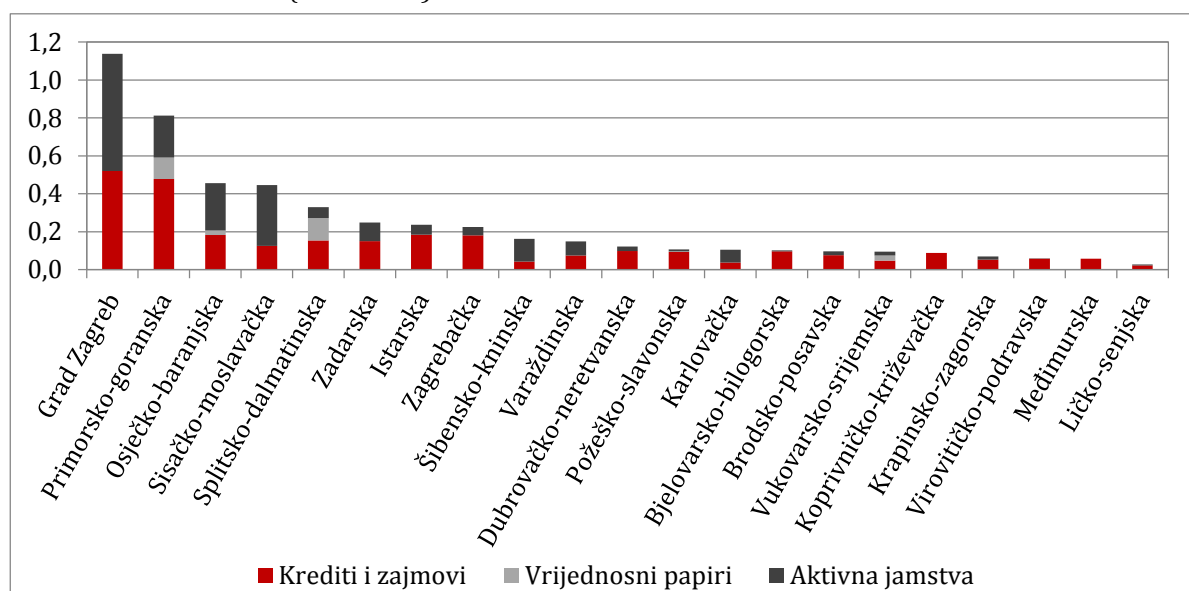
Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) i vremenske serije podataka MF o prihodima i rashodima konsolidirane opće države za 2013.

Nakon analize decentralizacije i pokazatelja vezanih uz visinu i strukturu prihoda i rashoda pojedinih županija, u nastavku se analizira dug i zaduženost županija u 2013.

2.4. Neto dug županija

U Hrvatskoj postoje prilično restriktivna ograničenja zaduživanja lokalnih jedinica. Ukupan izravan dug općina, gradova i županija u Hrvatskoj u 2013. iznosi 3,1 mlrd. kn. Zajedno s izdanim i aktivnim jamstvima na kraju 2013. ukupan izravan i neizravan dug lokalnog sektora dosegao je 5,1 mlrd. kn (v. [tablicu P8](#) u Prilogu).

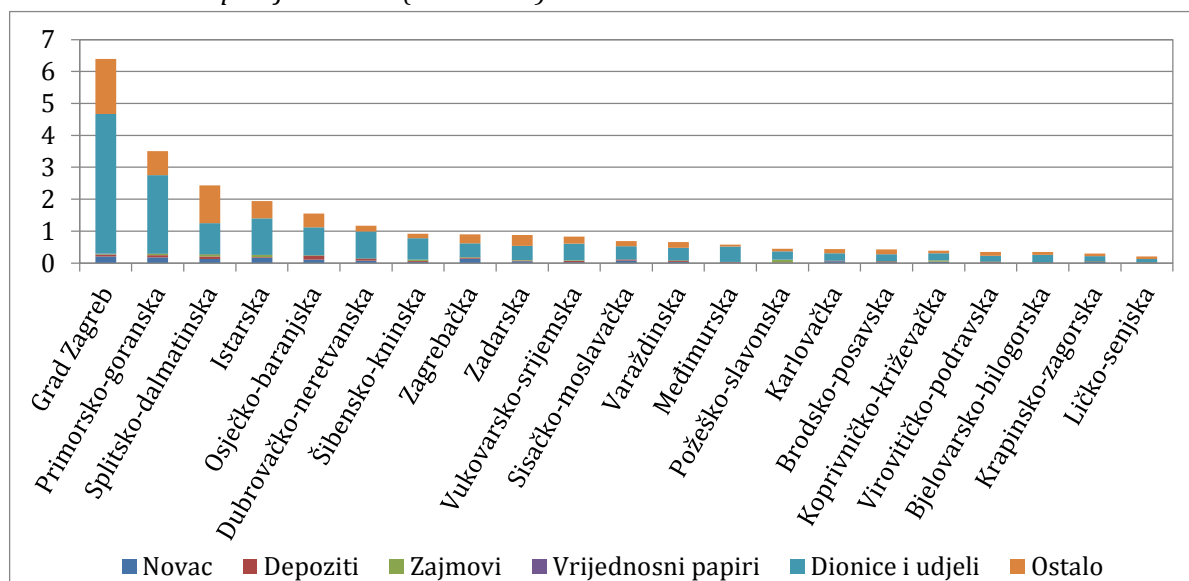
Grafikon 2.10. Bruto dug općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mlrd. kn)

Izvor: Izračun autora temeljem podataka iz Financijskih izvještaja općina, gradova i županija za 2013.

Najveći ukupni (izravni i potencijalni) dug imao je Grad Zagreb (1,1 mlrd. kn), a najmanji Ličko-senjska županija te gradovi i općine na njenom području (oko 27 mil. kn). Ukupan bruto dug lokalnih jedinica na području Istarske županije bio je oko 237 mil. kn. Za izračun neto duga potrebno je osim duga (financijskih obveza) uzeti u obzir i financijsku imovinu.

Grafikon 2.11. Financijska imovina općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mlrd. kn)

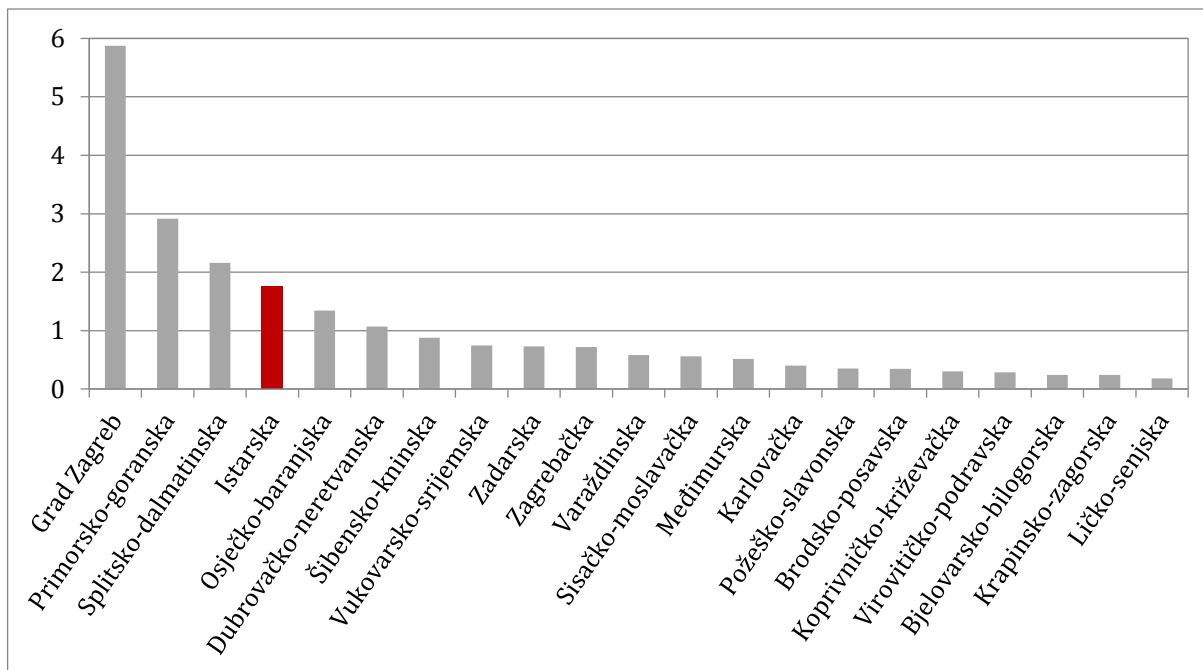

Izvor: Izračun autora temeljem podataka iz Financijskih izvještaja općina, gradova i županija za 2013.

Financijska imovina općina, gradova i županija u Hrvatskoj u 2013. iznosila je 25,3 mlrd. kn. Najveću financijsku imovinu imao je Grad Zagreb (6,4 mlrd. kn), zatim Primorsko-goranska županija (3,5 mlrd. kn), Splitsko-dalmatinska županija (2,4 mlrd. kn) te Istarska županija (1,9 mlrd. kn).

Grafikon 2.12. Neto financijska imovina općina gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mlrd. kn)

Izvor: Izračun autora temeljem podataka iz Financijskih izvještaja općina, gradova i županija za 2013.

Neto financijska imovina predstavlja financijsku imovinu umanjenu za financijske obveze (dug). Neto financijska imovina općina, gradova i županija u 2013. iznosi je 22,2 mlrd. kn. Najveću neto financijsku imovinu ima Grad Zagreb (5,9 mlrd. kn), Primorsko-goranska (2,9 mlrd. kn), Splitsko-dalmatinska (2,2 mlrd. kn) i Istarska županija (1,8 mlrd. kn).

Iako visina bruto i neto duga pružaju grubi uvid u zaduženost općina, gradova i županija, sama visina duga znatno je manje važna od sposobnosti otplate duga. Za dobivanje cjelovitije slike o potencijalnoj financijskoj nestabilnosti uzrokovane zaduživanjem računaju se različiti pokazatelji zaduženosti koji odražavaju kreditnu sposobnost administrativnih jedinica, a neki od njih prikazani su u sljedećem poglavlju.

2.5. Stupanj zaduženosti županija (općina, gradova i županije)

Zaduženost općina, gradova i županija može se izraziti na nekoliko načina - *dug po stanovniku*, *omjer duga i tekućih prihoda*, *omjer duga i ukupnih prihoda*, *omjer duga i financijske imovine* te *omjer duga i ukupne imovine*.

Najveći dug po stanovniku u 2013. imale su Primorsko-goranska i Požeško-slavonska županija (uključujući naravno i gradove i općine na njihovom području). Dug administrativnih jedinica Istarske županije po stanovniku iznosio je 884,77 kn što čini Istarsku županiju jednom od najzaduženijih županija po tom pokazatelju.

Tablica 2.1. Pokazatelji zaduženosti općina gradova i županija na području pojedinih županija u 2013.

Županija	dug / stanovnici	dug/tekući prihodi	dug/ukupni prihodi	dug/financ. imovina	dug/ukupna imovina
Zagrebačka	570,17	0,14	0,14	0,20	0,03
Krapinsko-zagorska	399,29	0,12	0,12	0,18	0,04
Sisačko-moslavačka	732,06	0,20	0,20	0,18	0,04
Karlovačka	291,41	0,07	0,07	0,09	0,01
Varaždinska	428,00	0,12	0,11	0,11	0,03
Koprivničko-križevačka	762,75	0,19	0,19	0,23	0,04
Bjelovarsko-bilogorska	809,55	0,26	0,25	0,28	0,05
Primorsko-goranska	1.994,17	0,31	0,30	0,17	0,04
Ličko-senjska	448,07	0,08	0,08	0,11	0,01
Virovitičko-podravska	676,87	0,20	0,18	0,17	0,04
Požeško-slavonska	1.246,67	0,37	0,37	0,22	0,07
Brodsko-posavska	487,02	0,18	0,17	0,18	0,04
Zadarska	891,25	0,18	0,18	0,17	0,04
Osječko-baranjska	675,28	0,20	0,19	0,13	0,04
Šibensko-kninska	386,80	0,08	0,08	0,05	0,01
Vukovarsko-srijemska	416,39	0,14	0,13	0,09	0,03
Splitsko-dalmatinska	598,62	0,13	0,13	0,11	0,02
Istarska	884,77	0,13	0,12	0,09	0,02
Dubrovačko-neretvanska	806,72	0,13	0,13	0,08	0,01
Međimurska	511,89	0,18	0,17	0,10	0,03
Grad Zagreb	658,37	0,07	0,07	0,08	0,03

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) i Bilanci (Obrazac BIL) općina, gradova i županija za 2013.

Prema kriteriju omjera duga tekućih prihoda i ukupnih prihoda Požeško-slavonska i Primorsko-goranska županija na samom su vrhu ljestvice zaduženosti. Po tom kriteriju zaduženost Istarske županije znatno je manja (u usporedbi s ostalim županijama). Omjer duga i tekućih prihoda Istarske županije u 2013. iznosi 0,13. To znači da bi se ukupan dug Istarske županije mogao otplatiti već s 13% godišnjih tekućih prihoda. Dokaz je to financijske snage Istarske županije, ali i niske razine zaduženosti koju dodatno potvrđuju omjeri duga i financijske imovine te omjer duga i ukupne imovine.

Analizom prihoda, rashoda i zaduženosti administrativnih jedinica na području pojedinih županija u Hrvatskoj može se zaključiti kako Istarska županija ima značajnu ulogu u fiskalnom sustavu RH. Prema pokazateljima izvedenim iz prihoda i rashoda koji odražavaju ekonomsku aktivnost na razini županije, Istarska se županija nalazi među najrazvijenijim županijama u Hrvatskoj. Međutim, Grad Zagreb je svojom financijskom snagom dominantan pa bi ga za dobivanje preciznijeg uvida u položaj i međusoban odnos ostalih županija trebalo isključiti iz analiza. To opravdava i poseban položaj Grada Zagreba u fiskalnom sustavu Republike Hrvatske.

3. SVEOBUH VATAN GOSPODARSKI POGLED NA ISTARSKU ŽUPANIJU

Cilj je trećeg dijela projekta dati sveobuhvatan pregled Istarske županije, od općih i demografskih značajki, turizma kao najvažnije djelatnosti te ostalih važnih gospodarskih značajki. Ovaj dio teksta, iako opisni, temelji se na javno dostupnim analitičkim podacima, a izrazito je važan i za daljnje razumijevanje teksta. Naime, rezultati neto fiskalne pozicije Istarske županije u odnosu na druge županije u RH zapravo su izravno povezani s demografskim, gospodarskim, teritorijalnim i ostalim značajkama.

3.1. Opći i demografski podaci

3.1.1. Teritorijalni ustroj

Istarska županija smještena je na krajnjem zapadu Hrvatske, na poluotoku Istra. Površinom od 2.813 km² deveta je po veličini županija u Hrvatskoj. Prema nomenklaturi prostornih jedinica za statistiku Europske unije (EU), sve županije u Hrvatskoj, pa tako i Istarska, evidentiraju se kao statistička regija EU razine 3 (NUTS 3).⁴ Prema teritorijalnom ustroju, Istarsku županiju čine 41 jedinice lokalne samouprave, odnosno 10 gradova (Buje, Buzet, Labin, Novigrad, Pazin, Poreč, Pula, Rovinj, Umag, Vodnjan) i 31 općina (Bale, Barban, Brtonigla, Cerovlje, Fažana, Funtana, Gračišće, Grožnjan, Kanfanar, Karojba, Kaštelir-Labinci, Kršan, Lanišće, Ližnjan, Lupoglav, Marčana, Medulin, Motovun, Oprtalj, Pićan, Raša, Sveta Nedelja, Sveti Lovreč, Sveti Petar u Šumi, Svetvinčenat, Tar-Vabriga, Tinjan, Višnjan, Vižinada, Vrsar, Žminj). Pored toga, u Istarskoj županiji nalazi se 655 naselja, što je drugi najveći broj naselja po županiji u Hrvatskoj, odmah ispod Zagrebačke županije koja ih ima 694. Sjedište Istarske županije nalazi se u Pazinu.

3.1.2. Stanovništvo

Prema popisu stanovništva iz 2011. Istarska županija ima 208.440 stanovnika čime se svrstava na šesto mjesto u Hrvatskoj, dok je s gustoćom od 74 stanovnika po km² na devetom mjestu, odnosno blizu prosjeka Hrvatske od 75,7 stanovnika po km². Najveći grad je Pula sa 57.191 stanovnikom, a slijede Rovinj (12.913⁵), Poreč (9.684), Umag (7.093), Labin (6.884) te Pazin (4.382). Najbrojnija nacionalna manjina su Talijani koji čine 6% populacije županije, a slijede Bošnjaci i Srbi sa po 3%. Tako je i prema materinskom jeziku, nakon hrvatskog, najzastupljeniji talijanski, kojim se služi 6,8% stanovništva. Prema vjeri, 75% stanovništva su katolici, a slijede muslimani (4,8%) i pravoslavci (3,47%), dok 9,5% nisu vjernici.

Stanovništvo Istarske županije je, u usporedbi s ostalim županijama, iznadprosječno staro, budući da prosječna dob iznosi 43 godine. Istarska županija time je peta najstarija (zajedno sa Sisačkom-moslavačkom županijom) županija u Hrvatskoj, a na istoj poziciji smještena je i prema indeksu starenja od 136,8, koji označava postotni udio osoba starijih od 60 godina u odnosu na osobe do 19 godina starosti. Najstarije stanovništvo živi u Ličko-senjskoj županiji, gdje je prosječna dob 45,3 godine, a indeks starenja 166. Također, stanovništvo Istarske županije postupno stari, budući

⁴ Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku (fr. *Nomenclature des unités territoriales statistiques – NUTS*) omogućuje međunarodnu usporedbu regija svih država članica EU. Hrvatska je prema navedenom sustavu podijeljena na 3 razine NUTS; cijeli teritorij Hrvatske predstavlja razinu NUTS 1, dvije regije Kontinentalna Hrvatska i Jadranska Hrvatska predstavljaju razinu NUTS 2, dok su županije razine NUTS 3.

⁵ Uže područje grada, bez pripadajućih naselja.

da posljednjih 12 godina konstantno bilježi negativni prirodni prirast, koji je 2002. iznosio -520, a 2013. godine -366. Međutim, time Istarska županija ne odstupa od trenda starenja stanovništva na nacionalnoj razini. U 2013. godini niti jedna županija nije imala pozitivni prirodni prirast, dok su ih u 2012. imale Splitsko-dalmatinska županija, Međimurska županija i Grad Zagreb. Također, u navedenom dvanaestogodišnjem razdoblju, niti jedna županija nije imala godišnji pozitivni prirodni prirast, no primjetno je odstupanje Splitsko-dalmatinske županije, koja je samo u 2011. bilježila negativni (-77), a u svim ostalim godinama pozitivni prirodni prirast.

Istarska županija je u 2013. imala pozitivan ukupan migracijski saldo od 650 stanovnika, budući da je 2.229 stanovnika doselilo u županiju, a 1.579 ih je odselilo. Istarska županija je tako jedna od šest županija koje su imale pozitivan ukupan migracijski saldo, štoviše, navedeni saldo je ujedno po veličini drugi pozitivni, nakon Grad Zagreba (2.871). Pritom, županija je imala pozitivan i saldo unutarnje (međužupanijske) migracije, ali i saldo migracije s inozemstvom. Tako je 2013. godine u Istarsku županiju doselilo 1.344 stanovnika iz drugih županija Hrvatske te 895 iz inozemstva, dok je u drugu županiju Hrvatske odselio 941 stanovnik, a u inozemstvo 638 stanovnika. U Istarskoj županiji je 2013. godine prekinut negativan trend iseljavanja stanovništva, prisutan od 2010.

3.1.3. Obrazovanje

Prema stečenom stupnju obrazovanja (prema najviše završenoj školi)⁶, većina stanovnika Istarske županije završilo je srednju školu, odnosno njih 100.602 ili 55,6% od ukupnog broja stanovnika starog 15 i više godina. Osnovnu školu završilo je 19,5% (35.092), visoko obrazovanje steklo je 16,6% (29.874), dok je 0,7% (1.303) stanovnika bez škole. Od ukupnog broja visoko obrazovanih, većina, odnosno 55,8% je završila sveučilišni studij, 43,2% stanovnika završilo je stručni studij, dok je doktorat steklo 297 stanovnika, odnosno 1%. Uspoređujući s prosječnim stečenim stupnjem obrazovanja ukupnog stanovništva Hrvatske, Istarska županija tako ima veći udio stanovnika s najviše završenom srednjom školom u odnosu na hrvatski prosjek od 52,6% te neznatno veći udio visokoobrazovanog stanovništva u odnosu na hrvatski prosjek od 16,4%. Nadalje, promatrajući samo visokoobrazovano stanovništvo, u Istarskoj županiji je natprosječan udio stanovnika sa završenim stručnim studijem, odnosno 7,2% u odnosu na hrvatski prosjek od 5,8%, dok je udio stanovnika sa završenim sveučilišnim studijem ipak blago ispodprosječan, odnosno 9,3% u odnosu na hrvatski prosjek od 10,2%. Isto se može okarakterizirati i broj stanovnika sa stečenim doktoratom kojih je u Istarskoj županiji bilo 297 ili 0,16%, dok ih je u Hrvatskoj bilo 11.732 odnosno 0,3% od ukupnog stanovništva promatrane dobne skupine. S druge strane, udio stanovnika s najviše završenom osnovnom školom je manji u odnosu na hrvatski prosjek (21,3%), kao i udio stanovnika koji uopće nisu završili školu, koji u Hrvatskoj iznosi 1,7%.

Uspoređujući s ostalim županijama, Istarska županija ističe se po trećem najvećem udjelu stanovnika s najviše završenom srednjom školom, dok je u Splitsko-dalmatinskoj županiji najviše srednju školu završilo 56,12%, a u Primorsko-goranskoj županiji njih 57,74%. Tri županije s najmanjim udjelom stanovnika sa završenom srednjom školom su Bjelovarsko-bilogorska (46,5%), Virovitičko-podravska (45,7%) te Kopriivničko-križevačka županija (42,8%).

Prema veličini udjela visoko obrazovanih stanovnika Istarska županija je na petom mjestu u Hrvatskoj. Na prvom mjestu nalazi se Grad Zagreb u kojem je skoro trećina (29%) stanovnika starog 15 i više godina visokoobrazovano, nakon kojeg slijede Primorsko-goranska (20,1%),

---

⁶ Prema popisu stanovništva iz 2011.

Dubrovačko-neretvanska (18,7%) te Splitsko-dalmatinska županija (18%). Identičan redoslijed županija primjetan je i promatrajući udio visokoobrazovanih stanovnika koji su završili sveučilišni studij. Naime, ponovo se izdvaja Grad Zagreb koji ima najveći udio stanovnika sa završenim sveučilišnim studijem (21%), nakon kojeg slijede opet Primorsko-goranska (12,3%), Splitsko-dalmatinska (10,7%), Dubrovačko-neretvanska (10,3%) te petoplasirana Istarska županija (9,3%). Prema udjelu visokoobrazovanih koji su završili stručni studij, Istarska županija je na višem, trećem mjestu u Hrvatskoj s 7,2% stanovnika te odmah iznad Grada Zagreba (7,1%), dok najviši udio od 8,2% ima Dubrovačko-neretvanska županija, nakon koje se nalazi Primorsko-goranska županija s udjelom od 7,4%. Nadalje, Istarska županija ima sedmi po veličini udio stanovnika u Hrvatskoj koji su stekli doktorat, dok je se najviše doktora znanosti nalazi u Gradu Zagrebu, odnosno njih 11.702 ili 1% od ukupnog broja stanovnika promatrane dobne skupine. Preostale županije s relativno visokim udjelom stanovnika sa stečenim doktoratom su također Primorsko-goranska (0,4%), Splitsko-dalmatinska (0,3%) Osječko-baranjska (0,3%), Dubrovačko-neretvanska (0,2%) te Zagrebačka županija (0,2%). S druge strane, najmanji udio visokoobrazovanih stanovnika nalazi se u Virovitičko-podravskoj županiji (8,2%), te potom u Krapinsko-zagorskoj (9,2%) i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (9,32%). Sukladno tome, u Virovitičko-podravskoj županiji nalazi se i najmanji broj stanovnika sa sveučilišnim studijem (4,5%) u Hrvatskoj, kao i sa stečenim doktoratom (0,02%).

Promatrajući osnovnoškolsku razinu obrazovanja, najmanji udio imali su Grad Zagreb (13,6%), Primorsko-goranska (16,7%) i Splitsko-dalmatinska županija (16,9%), dok su najveći udio stanovnika s najviše završenom osnovnom školom imale Koprivničko-križevačka (37%), Bjelovarsko-bilogorska (32,9%) te Vukovarsko-srijemska županija (30,3%). Naposljetku, najmanje obrazovano stanovništvo nalazi se u Šibensko-kninskoj županiji, budući da navedena županija ima najveći udio stanovnika koji nisu uopće završili školu, u iznosu od skoro 4%. Slijede Vukovarsko-srijemska (3,5%), Požeško-slavonska (3,13%) te Sisačko-moslavačka županija (3%). Istarska županija ima drugi najmanji udio stanovnika bez završene škole, odnosno 0,72%, odmah ispod Primorsko-goranska županije (0,67%).

Također, u Istarskoj županiji je, kao i u Gradu Zagrebu i Primorsko-goranskoj županiji, najmanji udio nepismenih ljudi u Hrvatskoj koji iznosi 0,3%, dok je najveći udio nepismenih u Šibensko-kninskoj (2%), Vukovarsko-srijemskoj (1,6%) te Požeško-slavonskoj županiji (1,6%).

U 2012. godini diplomiralo je 1.468 studenata koji imaju prebivalište u Istarskoj županiji, od čega njih 1.008 na sveučilišnom studiju, dok su veći broj navedenih studenata imale Grad Zagreb (5.564), Splitsko-dalmatinska (2.980), Osječko-baranjska (1.767) te Zagrebačka županija (1.323). U razdoblju 2008.12. godine, broj diplomiranih studenata na sveučilišnom studiju Sveučilišta u Puli se povećao sa 180 (2008.) na 218 (2012.), s tim da je do 2011. broj konstantno rastao, kada je diplomiralo 352 studenta. U 2012. na sveučilištu je 7 studenata steklo akademski stupanj magistra znanosti/sveučilišnog specijalista, te u razdoblju od 2007. do 2012. navedeni broj ne pokazuje trend rasta, budući da je najviše studenata steklo navedeni akademski naziv 2008. Također, u 2012. je 14 kandidata steklo akademski stupanj doktora znanosti, isto kao i 2011., što je značajan skok, budući da je u prethodnom razdoblju od 2005.-10. samo jedan do dva kandidata godišnje stekao akademski stupanj doktora znanosti.

Naposljetku, što se tiče obrazovne infrastrukture, u Istarskoj županiji nalazi se 105 osnovnih škola, 42 srednje škole te Sveučilište u Puli, koje je jedno od sedam javnih sveučilišta u Hrvatskoj. Sveučilište je osnovano 2006., spajanjem dotadašnjih Fakulteta ekonomije i turizma, Filozofskog

fakulteta, te Visoke učiteljske škole koji sada djeluju putem više odjela/studija sveučilišta. Na sveučilištu je dostupan poslijediplomski doktorski studij iz polja ekonomije.

3.2. Turizam

Istarska županija uvjerljivo je turistički najposjećenija županija u Hrvatskoj. U 2013. godini u županiji je ostvareno 2.980.663 dolazaka te 19.445.130 noćenja turista, što iznosi 24% ukupnih dolazaka turista u Hrvatsku, odnosno 30% ukupnih noćenja ostvarenih u Hrvatskoj. Od ukupnog broja dolazaka, 94,3% bili su strani turisti, a od ukupnog broja noćenja udio stranih turista iznosio je 96,8%. U usporedbi s ostalim primorskim županijama, na drugom mjestu po broju noćenja je Primorsko-goranska županija koja je u 2013. godini ostvarila je 2.380.034 dolazaka i 12.348.195 noćenja, slijede Splitsko-dalmatinska s 2.037.977 dolazaka i 11.467.965 noćenja, Zadarska županija s 1.086.788 dolazaka i 6.747.858 noćenja, Dubrovačko-neretvanska s 1.241.254 dolazaka i 5.618.286, Šibensko-kninska sa 716.849 dolazaka i 4.513.814 noćenja, te Ličko-senjska županija s 493.164 dolazaka i 1.949.651 noćenja, dok je Grad Zagreb ostvario 876.604 dolazaka i 1.451.891 noćenja. Preostale županije nisu pojedinačno ostvarile više od 350.000 noćenja. Najveći udio stranih turista u ukupnim dolascima zabilježen je upravo u Istarskoj županiji (94,3%), dok je iznadprosječni udio (88,1%) zabilježen i u Ličko-senjskoj (94,2%), Dubrovačko-neretvanskoj (92,5%), Splitsko-dalmatinskoj (90,4%), Primorsko-goranskoj (88,3%), te Šibensko-kninskoj županiji (88,3%).

Promatrano u razdoblju 2000.-13., u Istarskoj županiji povećao se broj dolazaka za 25,4%, a broj noćenja za 20,5%. Kontinuirani rast na godišnjoj razini u dolascima i noćenjima zabilježen je u razdoblju od 2002.-09., nakon čega je u 2010. uslijedio pad od 1% u dolascima i noćenjima, da bi potom ponovo uslijedio rast, koji je kulminirao u 2012. godini, kada je ostvaren rekordan broj od 2.985.042 dolazaka i 19.877.368 noćenja. Omjer stranih i domaćih turista u dolascima i noćenjima se u navedenom razdoblju se nije značajno mijenjao.

U nekomercijalnom turističkom prometu u kućama i stanovima za odmor, u Istarskoj županiji u 2013. godini zabilježeno je 42.352 dolazaka i 953.918 noćenja, što je 10,7% od ukupnog broja dolazaka, odnosno 14,6% od ukupnog broja noćenja turista u nekomercijalnim smještajima u Hrvatskoj. Najveći udio dolazaka i noćenja u navedenom tipu smještaja zabilježen je u Zadarskoj županiji (39,8% i 32,5%), te u Primorsko-goranskoj županiji (25,5% i 31,7%). U Istarskoj županiji u navedenim dolascima, 65,4% prijavljenih turista platilo je boravišnu pristojbu po noćenju, dok su ostali plaćali boravišnu pristojbu paušalno. Kod noćenja je situacija bila obrnuta, gdje je 68,8% turista boravišnu pristojbu plaćalo paušalno, a 31,2% po noćenju. U nekomercijalnom smještaju su također dominirali strani turisti, koji su činili 92,7% dolazaka, odnosno, 85,8% noćenja.

Istarska županija također je vodeća županija u Hrvatskoj prema *smještajnim kapacitetima*. U 2013. godini imala je ukupno 83.448 smještajnih objekata, odnosno oko 26% ukupnog smještajnog kapaciteta Hrvatske. U usporedbi s drugim županijama, Splitsko-dalmatinska županija imala je 67.644, Primorsko-goranska 62.168, a Zadarska županija 34.742 smještajnih objekata. Od ukupnog broja smještajnih objekata u Istarskoj županiji, prevladavala su mjesta za kempiranje u kolektivnim smještajnim objektima (46,2%), sobe u kolektivnim smještajnim objektima (22,6%) te apartmani u privatnim smještajnim objektima (14,7%). U usporedbi s ostalim županijama, prema tipu smještaja Istarska županija imala je najviše soba (18.820), apartmana (9.407) i mjesta za kempiranje (38.521) u kolektivnim smještajnim objektima, dok je u privatnim smještajnim objektima najveći kapacitet imala Splitsko-dalmatinska županija, odnosno najviše soba (20.337) i

apartmana (19.100). Najveći broj mjesta za kampiranje u privatnim smještajnim objektima imala Zadarska županija (934).

Od 2009. do 2013. Istarska županija je u usporedbi s ostalim županijama konstantno predvodila prema *smještajnim kapacitetima*. Najveći smještajni kapaciteti u Istarskoj županiji bili su u 2009. kada je broj smještaja iznosio 88.503, da bi se godinu dana poslije, nakon što je u Hrvatskoj nastupila recesija, broj smještajnih kapaciteta smanjio na 81.315. U trogodišnjem razdoblju od 2011. do 2013. primjetan je rast smještanih kapaciteta.

Hrvatska je u 2013. imala ukupno 872.706 stalnih postelja, od čega se 237.843, odnosno 27,3% nalazilo u Istarskoj županiji, 20,1% u Splitsko-dalmatinskoj, 18,5% u Primorsko-goranskoj, te 12,1% u Zadarskoj županiji. Promatrano u razdoblju 2008.-13., broj postelja u Istarskoj županiji pratio je isti trend kao i trend kod smještajnih kapaciteta. U 2009. godine broj postelja bio je najviši te je iznosio 254.603, da bi potom u 2010. pao na 230.152, te nakon toga ponovo bilježio kontinuirani rast.

Prema broju postelja u kolektivnim smještajnim objektima, Istarska županija je iznadprosječna i u usporedbi s ostalim regijama EU razine NUTS 3. U 2011. godini imala je 176.824 postelje, čime je zauzela visoko 14. mjesto od ukupno 1315 regija EU razine NUTS 3. Tako je u Francuskoj samo 5 regija imalo veći broj postelja od Istarske županije, i to regije Var (224.198), Savoie (194.685), Hérault (193.938), Vendée (187.363) te Charente-Maritime (180.134), dok je nešto manje postelja imao Pariz (175.641). U Španjolskoj su samo 4 regije imale su veći broj postelja, i to Mallorca (322.534), Girona (306.723), Barcelona (206.351) i Tarragona (181.925), dok je Italija imala svega 3 regije s više postelja od Istarske županije, i to Venezia (367.416), Bolzano-Bozen (220.571) te Rim (203.015). Velika Britanija imala je samo jednu regiju s više postelja, i to otočje na krajnjem zapadu države pod imenom Cornwall i otoci Scilly (266.681). Od ostalih država EU, može se izdvojiti Grčka u kojoj je najviše postelja imala regija Dodekanisos (148.052), u Austriji regija Pinzgau-Pongau (124.114), a u Portugalu regija Algarve (132.193).

Istarska županija je 2013. imala 14 luka nautičkog turizma, po čemu je o odnosu na ostalih pet primorskih županija na predzadnjem mjestu, zajedno sa Šibensko-kninskom županijom. Najviše luka imala je Primorsko-goranska županija, odnosno 32, Zadarska županija imala je 23 luke, a Splitsko-dalmatinska 17 luka. U razdoblju 2005.-13., broj luka u Istarskoj županiji nije se mijenjao, izuzevši razdoblje 2010.-12. kada je ih je bilo 15, za razliku od Primorsko-goranske županije koja je 2005. imala 21 luku, te Šibensko-kninske i Splitsko-dalmatinske koje su tada imale po 11 luka. S druge strane, Istarska županija je 2013. godine imala ukupno 3.668 vezova u lukama nautičkog turizma, po čemu je na vodećoj poziciji u odnosu na ostale primorske županije, gdje je Zadarska imala 3.553 veza, Šibensko-kninska 3.529 vezova, Primorsko-goranska 3.455, Splitsko-dalmatinska 2.021, te Dubrovačko-neretvanska županija sa 714 vezova.

Prema posjetima turista *nautički turizam* u Istarskoj županiji u usporedbi s ostalim primorskim županijama nije u vrhu, kao što je to slučaj kod smještajnih kapaciteta. Naime, u 2009. godini, Istarska županija zabilježila je 101.354 dolazaka te 242.943 noćenja u lukama nautičkog turizma, što je u odnosu na ukupni broj dolazaka 15,3%, odnosno na ukupni broj noćenja u lukama nautičkog turizma u Hrvatskoj 18,5%. U Šibensko-kninskoj županiji ostvaren je najveći broj dolazaka (158.730) i noćenja (335.567), odnosno 23,9% i 25,6%, a slijedi Zadarska županija s 23,3% od ukupnih dolazaka, odnosno s 21,9% od ukupnih noćenja u lukama nautičkog turizma u Hrvatskoj. Većinu gostiju luka nautičkog turizma čine stranci; u Šibenskoj-kninskoj i Splitsko-

dalmatinskoj županiji udio stranaca jest oko 96%, dok je u Istarskoj županiji oko 99%. U razdoblju 2000.-09., najviše turista posjetilo je Istarsku županiju u 2007. godini, kada je ostvareno 101.354 dolazaka i 242.943 noćenja u lukama nautičkog turizma.

Luke nautičkog turizma u Istarskoj županiji su u 2013. godini ostvarile ukupni prihod od 115,8 mil. kn, od čega je 94,5 mil. kn ostvareno od iznajmljivanja vezova. Veći prihod od navedenih luka Istarske županije imale se luke Šibensko-kninske županije u iznosu od 191,8 mil. kn te luke Zadarske županije u iznosu od 143,6 mil. kn. Navedeni prihodi luka u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu pali su samo u Istarskoj (za 4,1%) i Primorsko-goranskoj županiji (za 1,3%). U razdoblju 2005.-13., prihodi luka u Istarskoj županiji kontinuirano su rasli sa 66 mil. kn na 111,1 mil. kn (2010.), uz blagi pad 2011. na 108,7 mil. kn, da bi 2012. bili najviši u promatranom razdoblju i iznosili 120,8 mil. kn.

Značajnu ulogu u turističkoj djelatnosti Istarske županije ima *ugostiteljstvo*. U 2010. u Istarskoj županiji u ugostiteljstvu je djelovalo 1.877 poslovnih jedinica, od čega su 413 bile poslovne jedinice pravnih osoba, a 1.464 radnje obrtnika. Po broju poslovnih jedinica Istarska županija zauzimala je četvrtu poziciju u Hrvatskoj, ispod Grada Zagreba (2.451), Primorsko-goranske županije (2.213) i Splitsko-dalmatinske županije (2.451). Usprkos tome, Istarska županija je po broju zaposlenih u ugostiteljstvu zauzela uvjerljivo vodeću poziciju s 16.373 zaposlene osobe, više od Primorsko-goranske (13.252), Splitsko-dalmatinske županije (12.015) te Grada Zagreba (10.144). Od ukupnog broja zaposlenih u ugostiteljstvu u Istarskoj županiji, 9.995 ih je bilo zaposleno u pravnim osobama, a 6.378 kod obrtnika.

Sukladno tome, Istarska županija je 2010. ostvarila najveći promet od ugostiteljstva od svih županija u Hrvatskoj, u iznosu od 3.746.881.000 kn, odnosno skoro četvrtinu (23,1%) ukupnog prometa od ugostiteljstva Hrvatske, od čega su nešto više od 3 mlrd. kn prometa ostvarile pravne osobe, a obrtnici ostatak od oko 704 mil. kn. Primorsko-goranska županija ostvarila je 2.45 mlrd. kn, slijedi Grad Zagreb koji je ostvario 2.01 mlrd. kn, zatim Splitsko-dalmatinska županija s 1.94 mlrd. kn, te Dubrovačko-neretvanska županija s ostvarenih 1.70 mlrd. kn. Izraženo prema prometu od ugostiteljstva po stanovniku, Istarska županija ostvarila je opet najviše, odnosno 17.420 kn, a slijedi je Dubrovačko-neretvanska županija s 13.345 kn i Primorsko-goranska županija s 8.049 kn, dok je Grad Zagreb ostvario 2.543 kn.

U razdoblju 2003.-10., ukupni promet od ugostiteljstva u Istarskoj županiji povećao se za 38%, odnosno s 2.71 mlrd. kn na navedenih 3,75 mlrd. kn. Najveći rast ukupnog prometa u ugostiteljstvu u navedenom razdoblju zabilježile su Dubrovačko-neretvanska (92,2%), Šibensko-kninska (86,2%), te Zadarska županija (73,8%). U promatranom razdoblju promet od ugostiteljstva je kontinuirano rastao, izuzevši blagi pad u 2009. godini, dok je najveći skok na međugodišnjoj razini zabilježio 2007. godine (13,1%). Pritom je identično kretanje prometa od ugostiteljstva zabilježeno i kod pravnih osoba i kod obrtnika, s tim da je promet od ugostiteljstva kod obrtnika u rastao brže (54,2%) u odnosu na promet kod pravnih osoba (34,8%). Isto tako, obrtnici su u 2007. godini imali veći godišnji rast prometa (23,6%) od pravnih osoba (110,8%). Najveći rast prometa od ugostiteljstva kod pravnih osoba u razdoblju 2003.-10. dogodio se u Međimurskoj (107,8%), u Dubrovačko-neretvanskoj (93,1%), te u Šibensko-kninskoj županiji (92,2%), dok je kod fizička osoba promet od ugostiteljstva zabilježio najveći rast u Ličko-senjskoj (115,2%), Zadarskoj (98,5%) te u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (80,8%).

3.3. Gospodarski pregled

3.3.1. Bruto domaći proizvod

Istarska županija je, nakon Grada Zagreba, najrazvijenija županija u Hrvatskoj, budući da je u 2011.⁷ imala najviši bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku od 96.657 kn, dok je Grad Zagreb imao BDP po stanovniku od 137.558 kn, odnosno 12.991 euro. Nešto manji BDP po stanovniku imala je Primorsko-goranska županija (12.724 eura), a slijedeće tri županije su Dubrovačko-neretvanska (9.807), Koprivničko-križevačka (8.524), te Međimurska županija (8.459). Promatrano u apsolutnim iznosima BDP-a, u tekućim cijenama, Istarska županija je u 2011. ostvarila BDP od 20,1 mlrd. kn, što je četvrti najveći BDP u Hrvatskoj, nakon Grada Zagreba koji je ostvario oko trećine BDP-a Hrvatske (108,8 mlrd. kn), Primorsko-goranske županije (28 mlrd. kn) i Splitsko-dalmatinske županije (27,3 mlrd. kn).

U razdoblju 2003.-08. Istarska županija bilježila je stalni godišnji rast gospodarstva koji je prosječno iznosio 6,6% BDP-a u tekućim cijenama, sve do 2009. i pojave gospodarske i financijske krize, kada je BDP doživio blagi pad od -0,64%. Negativan rast bio je prisutan i u narednoj 2010. godini (-1,67%), koji se potom zaustavio u 2011. (1%). Najviši rast BDP-a u tekućim cijenama na godišnjoj razini zabilježen je 2007., kada je iznosio 10%, dok je najveća razina BDP-a u apsolutnim iznosima bila 2008. kada je Istarska županija ostvarila BDP od 20,4 mlrd. kn, odnosno oko 250 mil. kn više nego 2011. Sličan trend u promatranom razdoblju bilježile su i druge županije. Tako je Grad Zagreb imao gospodarski pad samo 2009. (-5,1%), da bi doživio oporavak već sljedeće godine (4,2%), koji se održao i u 2011. (0,9%). Primorsko-goranska županija je poput Istarske zabilježila gospodarski pad u 2009. (-2,5%) i 2010. (-0,8%) godini, da bi u 2011. ponovno ostvarila rast gospodarstva (2,8%). Najviše pogođena krizom u promatranom razdoblju bila je Splitsko-dalmatinska županija, koja se prve tri krizne godine nije uspjela oporaviti, tako da je nakon rasta od 3,1% u 2008., uslijedio pad nagli od 5,9% (2009.), koji se potom ublažio na -1,8% (2010.) te -0,5% (2011.). U Dubrovačkoj županiji također je, nakon gospodarskog rasta do 2008. godine, pod utjecajem krize zabilježen pad u naredne tri krizne godine od 2009. do 2011. koji je prosječno iznosio -2,6%.

U usporedbi s ostalim regijama razine NUTS 3 u EU, Istarska županija je ispodprosječno razvijena, budući da je 2011. imala BDP, mjeren standardom kupovne moći po stanovniku, u iznosu od 77% prosjeka EU. Najbliže europskom prosjeku bio je 2007. godine (79%), dok je u razdoblju od 2000. (66%) do 2011. porastao za 11 postotnih bodova. Prosjek razvijenosti svih hrvatskih regija NUTS 3 razine iznosio je 66% prosjeka EU, dok je Grad Zagreb jedina regija u Hrvatskoj kojoj je standard kupovne moći po stanovniku od 106% bio iznad prosjeka EU. Još je jedino Primorsko-goranska županija s 75% prosjeka EU-a bila iznad hrvatskog prosjeka.

Prema razvijenosti regija razine NUTS 3, Švedska je regionalno najrazvijenija, budući da su joj sve osim dvije regije iznad prosjeka EU. Promatrajući ostale države EU, ističe se Slovenija koja ima pet regija razvijenijih od Istarske županije (Osrednjeslovenska – 118%, Obalno-kraška – 90%, Savinjska, Jugozapadna Slovenija i Goriška sa po 78%), u Slovačkoj su dvije (Bratislavský kraj – 186% i Trnavský kraj – 84%), dok ih Portugal ima šest (Grande Lisboa - 128%, Alentejo Litoral - 108%, Região Autónoma da Madeira 99%, Algarve – 79%, Grande Porto – 78%, Baixo Mondego – 78%). U Austriji je 33 od 35 regija razvijenije od Istarske županije, gdje je najrazvijenija Linz-Wels sa 168%, a najmanje razvijena Weinviertel sa 71% prosjeka EU. Mađarska ima samo dvije

⁷ Posljednji dostupni podaci DZS-a za nacionalne račune na razini županija je za 2011.

razvijenije regije od Istarske županije (Budapest – 148%, Győr-Ménfőcsanak – 83%), Češka samo jednu (Glavni grad Prag – 171%), kao i Bugarska (Sofija – 106%), Rumunjska (Bukurešt – 130%), Litva (Vilniaus apskritis – 96%), Estonija (Põhja-Eesti – 106%) i Malta (Malta – 88%). Kod ostalih sredozemnih država, u Francuskoj je 77 od 100 regija razvijenije od Istarske županije, u Italiji je 77 regija od ukupno njih 110, u Španjolskoj je 44 od 59 regija, dok je u Grčkoj samo 8 regija od njih 51 razvijenije od Istarske županije. Najrazvijenija regije razine NUTS 3 u EU jest Inner London – West u Velikoj Britaniji s 612% prosjeka EU-a, a ispod nje se ističu 5 njemačkih regija (Wolfsburg – 420%, Ingolstadt – 355%, Schweinfurt – 331%, München, Landkreis – 313%, Frankfurt am Main – 311), te dvije francuske regije (Hauts-de-Seine – 311%, Pariz – 302%).

Promatrano s proizvodne strane, Istarska županija je u 2011. ostvarila 17,2 mlrd. kn bruto dodane vrijednosti (BDV), izraženo u tekućim cijenama, s većinski zastupljenim uslužnim, odnosno turističkim djelatnostima. Naime, najviše proizvodnje ostvareno je u djelatnosti G,H,I⁸, tj. trgovine na veliko i malo te popravak motornih vozila i motocikla, prijevoz i skladištenje, pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane, koje je iznosila 25,9% od ukupno ostvarenog BDV-a u Istarskoj županiji. Slijedi prerađivačka industrija (C) s 21,2%, poslovanje nekretninama (L) s 11,4% te djelatnosti javnog sektora - javna uprava i obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (O,P,Q) s 10,8% od ukupno ostvarenog BDV-a u Istarskoj županiji u 2011. godini. Jedina županija koja je imala veći udio u turističkim djelatnostima G,H,I od Istarske županije bila je Dubrovačko-neretvanska županija, koja je u navedenim djelatnostima ostvarila 35,6% ukupnog BDV-a županije. Slijede Zagrebačka županija (26,7%), Splitsko-dalmatinska županija (23%) te Grad Zagreb (21,7%).

Promatrano na nacionalnoj razini, Istarska županija je u 2011. doprinijela nacionalnom BDV-u u iznosu od 6,1% ukupnog BDV-a Hrvatske, a veći doprinos ostvario je Grad Zagreb (33,1%), potom Primorsko-goranska županija (8,5%) i Splitsko-dalmatinska županija (8,3%). Navedene pozicije županija ostale su nepromijenjene tokom razdoblja od 2003. do 2011. godine. U djelatnostima G,H,I uvjerljivo najviše proizvodnje u 2011. ostvareno je u Gradu Zagrebu, odnosno 35,7% od ukupnog BDV-a Hrvatske, a nakon Zagreba u Splitsko-dalmatinskoj (9,5%), Primorsko-goranskoj (9,1%) pa tek onda u Istarskoj županiji (7,9%). U razdoblju 2003.-11. navedene djelatnosti G,H,I kontinuirano su bile najzastupljenije u BDV-u županije.

3.3.2. Ekonomski odnosi s inozemstvom

Istarska županija je u 2012. izvezla robe u inozemstvo u vrijednosti od 5.25 mlrd. kn, dok je istovremeno uvezla robe iz inozemstva u vrijednosti od 5.13 mlrd. kn, čime je ostvarila pozitivni saldo vanjske trgovine u iznosu od 113,3 mil. kn, uz pokrivenost uvoza izvozom od 102,2%. Time je Istarska županija bila jedna od 13 županija u Hrvatskoj koje su ostvarile pozitivni saldo robne razmjene, dok ih je 9 ostvarilo negativan saldo. Najviše pozitivan omjer izvezeno i uvezene robe ostvaren je u kontinentalnim županijama, odnosno u Sisačko-moslavačkoj županiji od 172,7%, uz neto izvoz u vrijednosti od 1.54 mlrd. kn, potom u Virovitičko-podravskoj županiji (160%, 368,6 mil. kn), u Požeško-slavonskoj (147%, 244 mil. kn), u Varaždinskoj županiji (142%, 1.67 mlrd. kn), u Koprivničko-križevačkoj županiji (142%, 1.67 mlrd. kn) te u Međimurskoj županiji (131,2%, 726,8 mil. kn). S druge strane, najviše negativan saldo robne razmjene s inozemstvom ostvaren je u Gradu Zagrebu, te je iznosio -46.21 mlrd. kn, uz pokrivenost uvoza izvozom od 36,5%, čime je Grad Zagreb dao najveći doprinos negativnom saldu robne razmjene Hrvatske, koji je 2012. iznosio -49.52 mlrd. kn. Značajan negativan doprinos dali su i Zagrebačka županija (29,5%, -6.47

⁸ Klasifikacija djelatnosti sukladno Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) iz 2007. godine.

mlrd. kn), Splitsko-dalmatinska županija (70,4%, -1.5 mlrd. kn), Vukovarsko-srijemska (74,6%, -406,9 mil. kn), Dubrovačko-neretvanska (33,6%, -348,4 mil. kn) te Bjelovarsko-bilogorska županija (76,3%, -230,7 mil. kn).

Istarska županija imala je negativni saldo robne razmjene od 2002. do 2008. i nastupanja gospodarske i financijske krize, da bi u kriznom razdoblju od 2009. do 2012. bilježila pozitivan saldo. Najveći manjak u robnoj trgovini s inozemstvom ostvaren je 2007. kada je iznosio -1.16 mlrd. kn, uz pokrivenost uvoza izvozom od 82%, dok je najveći višak ostvaren 2011. godine kada je iznosio 1.68 mlrd. kn, uz pokrivenost uvoza izvozom od 130,8%. Promatrajući ostale županije, u razdoblju od 2003.-12. čak je pet županija svih 10 godina ostvarilo manjak pri robnoj razmjeni s inozemstvom, i to Grad Zagreb, Zagrebačka županija, Splitsko-dalmatinska županija, Primorsko-goranska županija i Dubrovačko-neretvanska županija. S druge strane, samo su Virovitičko-požeška županija i Požeško-slavonska županija ostvarile višak pri robnoj razmjeni s inozemstvom tijekom svih 10 godina promatranog razdoblja.

U navedenom razdoblju, razina izvoza Istarske županije promatrana na godišnjoj razini prikazivala je promjenjiv trend, tako da je povećala izvoz za svega 2,1%, dok je u istom razdoblju uvoz povećan za 10,1%. Od 2002.-05. rast izvoza je oscilirao te se nije značajnije mijenjao, da bi u 2006. godini zabilježio značajan rast od 14,2% kada je ostvareno izvezeno robe u vrijednosti od 6,05 mlrd. kn. Pozitivan trend održao se do krizne 2009. kada je vrijednost izvoza naglo pala za 24,5%, iznosivši 5 mlrd. kn. Oporavak je uslijedio već u 2010. kada je izvoz porastao za 35,3%, a pozitivan trend prenesen je i u 2011. godinu kada je zabilježena rekordna vrijednost izvezene robe u iznosu od 7.12 mlrd. kn. U 2012. godini uslijedio je ponovno nagli pad od 26,3% u odnosu na izvoz ostvaren u 2011. S druge strane, razina uvoza imala je nešto stabilniji trend, tako da je od 2003. do 2008. vrijednost uvoza na godišnjoj razini kontinuirano rasla, odnosno s 5.17 mlrd. kn na rekordnih 7.74 mlrd. kn. U 2009. također je uslijedio pad uvoza u gotovo istom postotku kao i izvoza, tj, od 24,3%, te se trend smanjivanja uvoza održao sve do 2012.

3.3.3. Investicije

Vrijednost investicija od strane investitora sa sjedištem u Istarskoj županiji u 2012. godine iznosila je ukupno 2,21 mlrd. kn, od čega je 1,42 mlrd. kn utrošeno na građevinske radove, a 0,64 mlrd. kn na ulaganje u opremu. Uspoređujući s investitorima iz drugih županija, Istarska županija zabilježila je treću najvišu vrijednost ostvarenih investicija, te su više investicija u dugotrajnu imovinu ostvarili investitori iz Grada Zagreba u iznosu od 25,9 mlrd. kn, što je više od polovice ukupnih ostvarenih investicija svih investitora iz Hrvatske, te investitori iz Primorsko-goranske županije (3,18 mlrd. kn). Investitori sa sjedištem u Splitsko-dalmatinskoj županiji ostvarili su vrijednost investicija od 2,19 mlrd. kn.

Navedena vrijednost ostvarenih investicija istarskih investitora u 2012. čini tek nešto više od polovice (52,9%) vrijednosti investicija koju su ostvarili u 2008., posljednjoj prije nastupanja negativnih posljedica gospodarske i financijske krize. Štoviše, od 2009. do 2012. razina navedenih investicija padala na godišnjoj razini. Pritom je najveći pad zabilježen na početku krize, u 2009. godini, kada je vrijednost ostvarenih investicija pala za gotovo trećinu (31,3%) vrijednosti iz 2008. godine, da bi potom u naredne tri godine padala za 5,9%, 15,1% te 3,5%. Istarska županija tako je u grupi od pet županija, koju još čine Bjelovarsko-bilogorska, Virovitičko podravska, Šibensko-kninska županija te Grad Zagreb, koje su zabilježile kontinuirani pad investicija u sve četiri godine,

od 2009.-12. Najveći pad u apsolutom iznosu unutar navedenog razdoblja zabilježen je u 2010. godini u Gradu Zagrebu, kada je ostvareno oko 12 mlrd. kn investicija manje u odnosu na 2009.

Nadalje, u 2012. vrijednost ostvarenih investicija u novu dugotrajnu imovinu za objekte locirane u Istarskoj županiji (neovisno o sjedištu investitora) iznosila je 2,73 mlrd. kn. Prema karakteru gradnje, od navedenog iznosa, na izgradnju novih kapaciteta utrošeno je 1,03 mlrd. kn, na proširenje, rekonstrukciju i modernizaciju 1,11 mlrd. kn, dok je na održavanje razine postojećih kapaciteta utrošeno 0,23 mlrd. kn. Prema tehničkoj strukturi, vrijednost građevinskih radova iznosila je 1,58 mlrd. kn, a nabava i montaža opreme 0,72 mlrd. kn. Usporedno s drugim županijama, veću vrijednost ostvarenih investicija u novu dugotrajnu imovinu ostvario je Grad Zagreb (13,24 mlrd. kn), Primorsko-goranska županija (3,62 mlrd. kn) te Splitsko-dalmatinska županija (2,37 mlrd. kn), dok je samo Grad Zagreb utrošio više sredstava od Istarske županije na proširenje, rekonstrukciju i modernizaciju objekata, u iznosu od 6,19 mlrd. kn.

Od 2008.-12. vrijednost ostvarenih investicija u novu dugotrajnu imovinu lociranu u Istarskoj županiji skoro se prepola (47,8%), odnosno s 4,54 mlrd. kn na spomenutih 2,37 mlrd. kn. Vrijednost investicija smanjivala se kontinuirano na godišnjoj razini te je najveći pad zabilježen 2009. godine (-23,6%), dok je u preostale tri godine bio nešto blaži (-12,1%, -13,8% i 9,9%). Najveći pad vrijednosti investicija u promatranom razdoblju zabilježila je Varaždinska županija (-60%), potom Požeško-slavonska (-56,9%), Splitsko-dalmatinska (-55,7%) te Osječko-baranjska županija (-51,3%), dok je Primorsko-goranska županija ostvarila pad od 49,1%. Najmanji pad vrijednosti investicija zabilježen je u Zadarskoj županiji (-14,1%) i u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (-18,1%).

Od ukupno ostvarenih investicija u novu dugotrajnu imovinu na području Istarske županije u 2012. godini, najveća vrijednost investicija ostvarena je u turističkom sektoru, u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (I), u iznosu od 751 mil. kn, odnosno 31,7% od ukupne vrijednosti investicija u Istarskoj županiji. Time je Istarska županija uvjerljivo vodeća županija u Hrvatskoj po vrijednosti ostvarenih investicija u turističkom sektoru, s obzirom da je ujedno ostvarila više od trećine (36,1%) ukupnih investicija u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane na nacionalnoj razini. Primorsko-goranska županija je u istoj djelatnosti uložila 393 mil. kn (18,9% od nacionalne razine), Dubrovačko-neretvanska 232 mil. kn (11,1%), Zadarska 197 mil. kn (9,5%) te Splitsko-dalmatinska županija 127 mil. kn (6,1%). Vodeću poziciju ostvarenih investicija Istarska županija održala je svake godine u razdoblju 2008. -12., osim u 2009. godini, kada je u Hrvatskoj najviše investicija u turistički sektor ostvareno u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (38,7%). Unutar navedenog razdoblja, na drugom mjestu po vrijednosti ostvarenih investicija u turistički sektor u 2008. bila je Dubrovačko-neretvanska županija (23,3%), u 2009. Istarska županija (17,2%), u 2010. godini opet Dubrovačko-neretvanska županija (18,7%), te u 2011. Zadarska županija (14,2%).

Ostale djelatnosti s visokom razinom investicija u Istarskoj županiji u 2012. uključuju djelatnost građevinarstva u kojoj je ostvareno je 14,9% investicija od ukupnog iznosa ostvarenih investicija na području Istarske županije, te prerađivačku industriju s 12,81% ostvarenih investicija. Promatrano prema sjedištu investitora, oni sa sjedištem u Istarskoj županiji su u 2012. godini ostvarili investicije u dugotrajnu imovinu u vrijednosti od 735 mil. kn u djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, što je u odnosu na 2012. godinu smanjenje od 42,5%, ali u odnosu na 2009. povećanje od 25,2%. Sličan trend bio je prisutan i kod investicija koje su ostvarene na području Istarske županije (uz iznimku 2010. u kojoj je još uvijek bio prisutan pad).

Iako još uvijek nisu ostvarene razine investicija prije krize, primjećuje se kontinuirani oporavak investicija u turističkom sektoru.

S aspekta izvora financiranja, od ukupnih isplata za investicije u dugotrajnu imovinu, investitori sa sjedištem u Istarskoj županiji u 2012. investicije su financirali većinom iz vlastitih sredstava, u iznosu od 1.46 mlrd. kn (65,3%), zatim pomoću financijskih kredita u iznosu od 513 mil. kn (22,9%), te iz proračuna i fondova u iznosu od 243 mil. kn (10,7%). Preostali iznos od 20,3 mil. kn (0,9%) financiran je iz udruženih sredstava. Pored Istarske, vlastita sredstva korištena su kao većinski izvor financiranja investicija u svim županijama osim u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, a najviše u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (71,8%), Zagrebačkoj županiji (69,9%), Osječko-baranjskoj županiji (69,8%), Karlovačkoj županiji (68,5%) i Vukovarsko-srijemskoj županiji (68,3%). Investitori sa sjedištem u Dubrovačko-neretvanskoj županiji najviše su koristili kredite kao izvor financiranja investicija (44%), dok su Zadarskoj županiji iznosi kredita bili ispod iznosa vlastitih izvora financiranja, ali značajnog udjela od 40,8%.

Od 2008.-12. financijski krediti kao izvor financiranja u Istarskoj županiji dominirali su samo u 2010. godini kada su iznosili 1.24 mlrd. kn, odnosno 45,9% od ukupnih investicija u dugotrajnu imovinu poduzeća sa sjedištem u Istarskoj županiji, dok su u preostalim godinama dominirali vlastiti izvori sredstava. U istoj godini još su se samo u Dubrovačko-neretvanskoj županiji investicije najviše (45%) financirale kreditima, dok je su svim ostalim županijama prevladavali vlastiti izvori financiranja. Potreba za financiranjem investicija sredstvima iz fondova i proračuna investitora u navedenom petogodišnjem razdoblju u Istarskoj županiji nije previše oscilirala, te je udio navedenog načina financiranja bio najveći u 2010. godini kada je iznosio 12%.

Promatrajući izvore financiranja investicija u dugotrajnu imovinu u navedenom petogodišnjem razdoblju po ostalim županijama, primjećuje se da su još u 2008. godini, samo su u Dubrovačko-neretvanskoj županiji investicije bile većinski financirane kreditima (50%), dok su u svim ostalim županijama dominirala vlastita sredstva kao izvor financiranja investicija. Značajan udio financiranja iz fondova i proračuna zabilježen je u Ličko-senjskoj (18,9%), Virovitičko-podravskoj (18,2%) i Brodsko-posavskoj županiji (17,2%). U sljedećoj, kriznoj 2009. godini, također su samo u Dubrovačko-neretvanskoj županiji investicije većinski bile financirane kreditima (58,3%), dok se značajan udio sredstava iz fondova i proračuna koristio u Brodsko-posavskoj (25,2%), Bjelovarsko-bilogorskoj (22,9%) te u Ličko-senjskoj županiji (20%). Isto tako, u 2010. godini značajan udio sredstava iz fondova i proračuna u ukupnom financiranju investicija zabilježen je u Karlovačkoj (28,8%), Ličko-senjskoj (25%) te u Virovitičko-podravskoj županiji (20,1%). Naposljetku, u 2011. godini, u svim županijama dominirala su vlastita sredstva kao izvor financiranja investicija, a značajne udjele kredita među županijama su imali investitori iz Osječko-baranjske (42,3%), Primorsko-goranske (39,9%) i Zadarske županije (39,6%). Značajan udio sredstava iz fondova i proračuna u ukupnom financiranju investicija u 2011. godini imali su investitori iz Virovitičko-podravске (25,9%), Brodsko-posavske (24,5%), Sisačko-moslavačke (22,6%) te Dubrovačko-neretvanske županije (20,9%).

3.3.4. Poslovne statistike

Na kraju 2012. u Istarskoj županiji bilo je registrirano 22.224 pravnih osoba, od kojih je 11.634 ili 52,3% bilo aktivno. Više aktivnih pravnih osoba djelovalo je samo u Gradu Zagrebu (46.585) i u Splitsko-dalmatinskoj županiji (15.091). Najviše pravnih osoba registriranih u Istarskoj županiji bilo je aktivno u djelatnosti trgovine na veliko i malo te popravak motornih vozila i motocikala

(G), odnosno njih 2.402, dok je u građevinarstvu (F) bilo aktivno 1.940 pravnih osoba, u poslovanju nekretninama (L) 1.211, u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (M) 1.139, a u prerađivačkoj industriji (C) 1.017 pravnih osoba. Iako je u turističkom sektoru ostvarena najviša bruto dodana vrijednost te najviše investicija u dugotrajnu imovinu, samo se 775 pravnih osoba bavilo djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Istovremeno, na razini županije djelovalo je 7.355 subjekata u obrtu i slobodnim zanimanjima, dok je najviše navedenih subjekata djelovalo u Gradu Zagrebu (16.503), a zatim u Splitsko-dalmatinskoj županiji (11.010) i Primorsko-goranskoj županiji (9.277). Najviše pravnih osoba koje su djelovale u turističkom sektoru nalazilo se u Gradu Zagrebu (1.947), zatim u Splitsko-dalmatinskoj županiji (1.235), te u Primorsko-goranskoj županiji (917).

Od ukupnog broja registriranih pravnih osoba, u Istarskoj županiji registrirano je 14.038 trgovačkih društava, 4.622 poduzeća i zadruga⁹, a ostatak pravnih osoba (3.564) činile su ustanove, tijela, udruge, fondovi i organizacije. Isto tako, 10.395 aktivnih pravnih osoba činila su trgovačka društva, odnosno 74% od ukupno registriranih, 59 aktivnih pravnih osoba činila su poduzeća i zadruge ili 1,28%, dok je broj aktivnih ustanova, tijela, udruga, fondova i organizacija iznosio 1.180, odnosno 33,1%. U Hrvatskoj je najviše aktivnih trgovačkih društava djelovalo u Gradu Zagrebu (40.801), u Splitsko-dalmatinskoj (12.701), u Primorsko-goranskoj (10.557) i u Istarskoj županiji. Istovremeno, najveći udio aktivnih trgovačkih društava u registriranim trgovačkim društvima bio je u Sisačko-moslavačkoj (76,2%), Varaždinskoj (74,8%), Karlovačkoj (74,52%), te u Istarskoj županiji (74%).

Prema posljednjem istraživanju Nacionalnog vijeća za konkurentnost iz 2013. pod nazivom *Regionalni indeks konkurentnosti*¹⁰, Istarska županija je treća po konkurentnosti županija u Hrvatskoj te ujedno i najkonkurentnija primorska županija. Na istoj poziciji bila je i 2007. i 2010. pa je tako jedna od rijetkih županija koja je u sedmogodišnjem razdoblju (2007.–2013.) uspjela održati visoku razinu konkurentnosti. Najkonkurentnija županija u Hrvatskoj jest Grad Zagreb, a na drugom mjestu smjestila se Varaždinska županija, koja je prema istraživanju iz 2010. pak bila najkonkurentnija. Najmanje konkurentna županija u Hrvatskoj jest Požeško-slavonska, a odmah do nje smjestile su se Vukovarsko-srijemska te Sisačko-moslavačka županija. Sve tri županije imale su iste, posljednje pozicije i u 2010. Promatrajući ostale primorske županije, povrh Istarske, u 2013. godini najbolje je bila rangirana Primorsko-goranska županija koja se nalazila na 5. mjestu (2007. na 6.), koju su potom slijedile Zadarska županija na 6. (2007. na 9.), Splitsko-dalmatinska na 9. (2007. na 8.), Dubrovačko-neretvanska na 10. (2007. isto na 10.), Šibensko-kninska na 14. (2007. na 13.) te Ličko-senjska županija na 17. mjestu (2007. na 19.).

---

⁹ Prema DZS, podaci za poduzeća u ovom pregledu obuhvaćaju pravne osobe koje još nisu usklađene sa Zakonom o trgovačkim društvima, a zadruge obuhvaćaju pravne osobe registrirane prema Zakonu o zadrugama, pravne osobe koje nisu usklađene sa Zakonom o zadrugama te štedno-kreditne i stambene zadruge.

¹⁰ Model regionalnog indeksa konkurentnosti korišten u istraživanju regionalne konkurentnosti u Hrvatskoj od 2007. godine konstruiran je kombinacijom 8 statističkih i 9 perceptivnih stupova konkurentnosti te ukupno 174 pojedinačnih i anketnih indikatora, za svaku županiju, a koji izražavaju kvalitetu poslovnog okruženja i poslovnog sektora. Stupovi poslovnog okruženja za statistički podindeks su demografija, zdravlje i kultura, obrazovanje, osnovna infrastruktura i javni sektor, te poslovna infrastruktura, a za perceptivni indeks su lokacijske prednosti, lokalna uprava, infrastruktura, vladavina prava, obrazovanje, te financijsko tržište i lokalna konkurencija. Stupovi poslovnog sektora za statistički indeks su investicije i poduzetnička dinamika, razvijenost poduzetništva, ekonomski rezultati – razina, ekonomski rezultati – dinamika, a za perceptivni indeks podindeks tehnologija i inovativnost, klasteri, te marketing i menadžment.

Isto istraživanje rangiralo je županije i prema kvaliteti poslovnog sektora te prema kvaliteti poslovnog okruženja. Tako je Istarska županija 2013. imala najkvalitetniji poslovni sektor u Hrvatskoj, dok je samo 3 godine prije bila na 5. mjestu. S druge strane prema kvaliteti poslovnog okruženja doživjela je značajan pad s 3. mjesta 2007. na 9. mjesto 2013. godine. Sljedeće tri županije prema kvaliteti poslovnog sektora u 2013. godini bile su Varaždinska županija, Grad Zagreb te Međimurska županija, a u prvih 10 nalazile su se i Primorsko-goranska (6.) i Zadarska županija (8.), od primorskih županija. najkvalitetnije poslovno okruženje bilo je 2010. i 2013. godine u Varaždinskoj županiji, dok je najveći rast kvalitete poslovnog okruženja u razdoblju 2007.-13. zabilježila Zadarska županija, koja je ostvarila skok s prosječnog 10. mjesta na visoko 3. mjesto u Hrvatskoj.

Promatrajući stupove konkurentnosti korištene u istraživanju, kvaliteti poslovnog sektora u Istarskoj županiji najviše su doprinijeli statistički indikatori ostvareni unutar stupova i) ekonomski rezultati (razina) te ii) razvijenost poduzetništva. Naime, najbolji ekonomski rezultat Istarske županije jest indikator broja nezaposlenih (12 i više mjeseci) u odnosu na ukupan broj nezaposlenih, koji iznosi 27,3%, po čemu je Istarska županija s najboljim rezultatom u Hrvatskoj. Također, razvijenost poduzetništva očituje se prema broju poslovnih subjekata koji se bave obrtom i slobodnim zanimanjima, po čemu je Istarska županija s 35,4 poslovna subjekta na 1000 stanovnika najbolje rangirana u Hrvatskoj.

S druge strane, prema indikatorima poslovanja malih i srednjih poduzeća (MSP), Istarska županija pokazuje znatno skromnije rezultate. Prema ostvarenoj neto dobiti MSP-a u odnosu na ukupne prihode MSP-a od -0,2%, Istarska županija bila je na prosječnom 9. mjestu, dok su istovremeno na prva tri mjesta bile Karlovačka (3,2%), Međimurska (2,3%) i Varaždinska županija (1,8%), a na posljednja tri Šibensko-kninska (-3,9%), Vukovarsko-srijemska (-4%) i Osječko-baranjska županija (-4,2%). Nadalje, Istarska županija se već posljednja dva puta (2010. i 2013.) nalazi na niskom 17. mjestu prema indikatoru udjela ukupnih prihoda MSP-a u odnosu na stanje imovine MSP-a, koji je iznosio 49,1%. Pritom su najbolje rangirane županije već dva puta zaredom bile Koprivničko-križevačka (87,2%) te Zagrebačka županija (76,8%). Naposljetku, promatrajući međugodišnju promjenu vrijednosti dobiti prije oporezivanja MSP-a, Istarska županija je u 2013. bila na prosječnom 11. mjestu u Hrvatskoj, što je značajan skok u odnosu na 2010. godinu kada je bila na tek 18. mjestu. Naime, povoljnijem rangu za 2013. godinu doprinio je podatak da je dobit prije oporezivanja MSP-a u 2012. porasla za 1,2% u odnosu na 2010. godinu, dok je u 2009. u odnosu na 2007. pod utjecajem krize zabilježila pad od 29,9%. Najveći rast dobiti prije oporezivanja MSP-a u 2012. u odnosu na 2010. godinu ostvarila je Dubrovačko-neretvanska županija (48%), a nakon nje Međimurska (27,6%), Krapinsko-zagorska (23,3%), Požeško-slavonska (21,6%) te Zadarska županija (20,8%). Pritom je upravo Dubrovačko-neretvanska županija ostvarila i najveći skok u usporedbi s istraživanjem iz 2010. godine, kada je bila na posljednjem mjestu.

3.3.5. Zaposlenost i plaće

Broj zaposlenih u pravnim osobama u Istarskoj županiji je 2013. godine¹¹ iznosio 59.264, što je za 3,2% manje u odnosu na prethodnu 2012. godinu. Navedeni pad broja zaposlenih je za 1 postotni bod veći od pada na razini Hrvatske, koji je iznosio 2,2%. Promatrajući ostale županije, čak 17 županija je u 2013. zabilježilo pad broja zaposlenih, od kojih su najveći zabilježeni u Osječko-baranjskoj (-6,5%), Koprivničko-križevačkoj (-5,2%) i Požeško-slavonskoj županiji (4,4%), a najmanji u Zagrebačkoj (0,2%), Krapinsko-zagorskoj (-0,6%) te Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (-

¹¹ Sukladno izvješću DZS-a, analiza broja zaposlenih predstavlja stanje na dan 31. ožujka, za svaku navedenu godinu.

0,6%). Preostale tri županije zabilježile su rast broj zaposlenih, i to Međimurska (2,7%), Šibensko-kninska (0,4%) i Karlovačka županija (0,3%).

Uspoređujući sa stanjem u 2005. godini, kada je u Istarskoj županiji bilo 60.283 zaposlenih, u 2013. godini broj zaposlenih je pao za 1,7%. U promatranom razdoblju 2005.-13., broj zaposlenih pokazivao je kontinuirani trend rasta na godišnjoj razini do 2008. godine, kada je dosegnut najviši broj zaposlenih, odnosno 68.013 osoba. U navedenom razdoblju prije krize, broj zaposlenih rastao je po prosječnoj stopi od 4,1% godišnje. Istarskoj županiji je tako u 2013. godini nedostajalo oko 8.750 radnika da bi dosegnula razinu zaposlenih osoba koja je postojala prije krize. U 2009. godini, kao posljedica negativnih utjecaja krize, broj zaposlenih je pao za 5,9% u odnosu na 2008. godinu, iznosivši 64.037 zaposlenih osoba. U narednom razdoblju do 2013. godine broj zaposlenih nastavio je padati na godišnjoj razini svake godine, osim 2012., kada je zabilježio rast od 1,1%. Istarska županija tako u razdoblju 2005.-13. nije previše odstupala od trenda na razini Hrvatske, izuzevši spomenutu 2012., kada je na razini Hrvatske pad bio neprekidan.

Promatrajući ostale županije u navedenom razdoblju 2005.-13., broj zaposlenih, osim u Istarskoj, pao je još u deset županija, a najizraženiji pad bio je u Požeško-slavonskoj (-21,3%), Koprivničko-križevačkoj (-10,6%) i Virovitičko-podravskoj županiji (-10,3%). Od preostalih deset županija s rastom broja zaposlenih u navedenom devetogodišnjem razdoblju, najveći skok zabilježio je Grad Zagreb (10,2%), Međimurska županija (9,9%) te Šibensko-kninska županija (7,9%). Od ostalih primorskih županija, rast broja zaposlenih zabilježen je u Zadarskoj (3,9%), Dubrovačko-neretvanskoj (3,6%) i Ličko-senjskoj (0,8%), dok je pad zabilježen u Primorsko-goranskoj (-4,6%) i Splitsko-dalmatinskoj županiji (-1,1%). U pretkriznom trogodišnjem razdoblju sve županije zabilježile su kontinuirani trend rasta, od kojih su se najviše isticale Šibensko-kninska, Međimurska županija te Grad Zagreb s prosječnim rastom broja zaposlenih od 5,7%, 5,2%, odnosno 5%. Nakon toga, jedine tri županije koje nisu zabilježile pad broja zaposlenih u prvoj godini krize 2009. bile su Grad Zagreb (1,3%), Zagrebačka županija (0,4%) te Ličko-senjska županija (0,1%). Najveći pad od 6,7% zabilježila je Sisačko-moslavačka županija.

Iako je u Istarskoj županiji prema udjelu zaposlenih dominantna prerađivačka industrija, uspoređujući s navedenim udjelima svih djelatnosti u ostalim županijama, Istarska županija je pozicionirana kao turistička županija, s drugim najvećim udjelom zaposlenih u Hrvatskoj u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. U Istarskoj županiji je 2013. godine najviše zaposlenih bilo u prerađivačkoj industriji (C), odnosno njih 11.432 ili više od petine od ukupnog broja zaposlenih u pravnim osobama. Prerađivačka industrija jest istovremeno i djelatnost koja je zabilježila i najveći pad u broju zaposlenih od 7,9%, u odnosu na 2012. godinu. U djelatnosti trgovine na veliko i malo te popravaka motornih vozila i motocikla (G) 2013. godine radilo je 7.283 osobe, odnosno 7,8% manje nego 2012. godine. U djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (I), trećoj u županiji po broju zaposlenih, radilo je 6.105 ili 11,1% od ukupnog broja zaposlenih u pravnim osobama u Istarskoj županiji. Upravo je navedena djelatnost zabilježila i najveći rast broja zaposlenih u odnosu na 2012. godinu u iznosu od 5,1%. Veći udio zaposlenih u navedenoj djelatnosti imala je samo Dubrovačko-neretvanska županija, odnosno 13,1%.

Promatrajući navedeni trend u ostalim djelatnostima u Istarskoj županiji, istaknuti rast broja zaposlenih u odnosu na 2012. zabilježen je još u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (N) od 3,5%, u djelatnostima obrazovanja (P) i opskrbe vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša (E) u iznosu od po 1,5%. S druge strane, najveći pad broja zaposlenih u odnosu na 2012. zabilježen je još u djelatnostima umjetnosti, zabave i rekreacije (R) od 11,5%, te u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima u iznosu od 5,8%.

Uspoređujući najveće djelatnosti po broju zaposlenih u Istarskoj županiji s drugim županijama, značajan udio zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, nakon Dubrovačko-neretvanske i Istarske, imaju još i preostale primorske županije, odnosno Ličko-senjska (7,5%), Primorsko-goranska (6,2%), Šibensko-kninska (5,5%) i Zadarska županija (5,2%). U prerađivačkoj industriji najveći udio zaposlenih bio je u Međimurskoj (44,1%), Varaždinskoj (41,8%) te u Koprivničko-križevačkoj županiji (33,9%), a najmanji u Dubrovačko-neretvanskoj (5,4%), Ličko-senjskoj (7,23%) te u Zadarskoj županiji (9,3%). Naposljetku, u djelatnosti trgovine na veliko i malo te popravaka motornih vozila i motocikla, najveći udio zaposlenih zabilježen je u Zagrebačkoj (21,3%), Splitsko-dalmatinskoj (18,3%) te u Gradu Zagrebu (17,6%), dok je najmanji udio zaposlenih zabilježen u Brodsko-posavskoj (9,5%), Sisačko-moslavačkoj (9,56%) i Ličko-senjskoj županiji (10,1%).

Prema obrazovnoj strukturi zaposlenika u pravnim osobama, u Istarskoj županiji najviše je zaposlenih sa srednjom stupnjem stručnog obrazovanja, odnosno 47,7%, slijede visokoobrazovani zaposlenici s 18% te kvalificirani radnici s udjelom od 11,3%, dok je nekvalificiranih radnika 7,35%. Visokoobrazovane osobe najviše se zapošljavaju u djelatnosti obrazovanja, gdje čine 51,73% ukupno zaposlenih, te u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (43,5%), djelatnosti informacija i komunikacija (42,3%), javnoj upravi, obrani i obveznom socijalnom osiguranju (27,3%) te u financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja (23,9%). Zaposlene osobe sa srednjim stupnjem obrazovanja dominiraju u djelatnosti trgovine na veliko i malo te popravka motornih vozila i motocikla (69,7%), u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (69,5%), zatim u djelatnosti prijevoza i skladištenja (63,8%), u poslovanju nekretninama (62,9%) te u umjetnosti, zabavi i rekreaciji (62,5%). Kvalificirani radnici najviše se zapošljavaju u rudarstvu i vađenju (23,3%), opskrbi vodom, uklanjanju otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnostima sanacije okoliša (22,2%) i u građevinarstvu 22,2%, identično kao i nekvalificirani radnici (21,8%, 14,7% i 12,7%).

Promatrajući prema djelatnostima s općenito značajnim udjelima zaposlenika, primjećuje se da je u prerađivačkoj industriji, koja je vodeća djelatnost u Istarskoj županiji po udjelu zaposlenih osoba, najviše zaposlenih sa stečenim srednjim stupnjem obrazovanja (42,1%), potom su zastupljeni kvalificirani radnici (19,3%), nekvalificirani radnici (10,9%), a tek onda visokoobrazovani radnici (10,2%). U trgovini na veliko i malo, te popravcima vozila i motocikla, dominiraju radnici sa srednjim stupnjem obrazovanja (69,7%), a slijede ih kvalificirani radnici (10,1%) te visokoobrazovani radnici (7,5%) i na kraju nekvalificirani radnici (4,5%). Naposljetku, u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, također se najviše zapošljavaju osobe sa srednjim stupnjem obrazovanja (45,9%), potom kvalificirani radnici (18,2%), nekvalificirani radnici (11%) te osobe s visokim stupnjem obrazovanja (9,8%).

U obrtu i djelatnostima slobodnih profesija Istarska županija imala je 2013. godine 15.919 zaposlenih, a najviše obrtnika bavilo se turizmom, budući da je najveći broj bio zaposlen u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, odnosno 19%. Druga po broju zaposlenih bila je djelatnost trgovine na veliko i malo te popravaka motornih vozila i motocikla s 15,7%, a nešto manji udio zaposlenih zabilježen je u građevinarstvu. Prerađivačka industrija bila je tek na 4. mjestu, s 11,3% zaposlenih. Najizraženiji rast broja zaposlenih u odnosu na 2012. godinu zabilježen je u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (N) od 19,6%, dok se najveći gubitak zaposlenih dogodio u djelatnostima informacija i komunikacija (-14,4%) i u poslovanju nekretninama (-12,2%).

Promatrajući zaposlenost u obrtu i slobodnim profesijama u drugim županijama, Istarska je s navedenih 19% po udjelu zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja

hrane bila na trećem mjestu u Hrvatskoj, dok je najveći udio imala Ličko-senjska županija u iznosu od 28,1%. Slijedila je Šibensko-kninska županija s 20,3%, a značajan udio zabilježila je i Karlovačka županija s 19,7% zaposlenih u navedenoj turističkoj djelatnosti. Najmanji udio zabilježen je u Međimurskoj (9,6%), Varaždinskoj (11,3%) i Krapinsko-zagorskoj županiji (11,8%). Trgovina na veliko i malo te popravak motornih vozila i motocikla najveći udio zaposlenih imala je u Virovitičko-podravskoj županiji (20,4%), Sisačko-moslavačkoj (17,5%) te Vukovarsko-srijemskoj županiji (16,7%), a najmanji u ponovo u Međimurskoj (10,4%), te u Dubrovačko-neretvanskoj (10,6%) i Primorsko-goranskoj županiji (12,6%). Veći udio zaposlenih u građevinarstvu od Istarske županije bio je samo u Krapinsko-zagorskoj županiji (20,4%), dok je značaj udio još imala i Međimurska županija (14,2%). S druge strane, najmanji udio zaposlenih u građevinarstvu zabilježen je u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (7,4%), Gradu Zagrebu (7,5%) te u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (8,1%). Naposljetku, u prerađivačkoj industriji po udjelu zaposlenih dominirale su Zagrebačka (25,6%), Krapinsko-zagorska (24,1%) i Međimurska županija (23,5%), dok su najmanji udio imale Dubrovačko-neretvanska (6,6%), Zadarska (9,2%) i Ličko-senjska županija (9,5%).

Cijena rada promatrana kroz vrijednost prosječne mjesečne bruto plaće u 2012. godini, u Istarskoj županiji iznosila je 7.683 kn, što je bila treća najviša bruto plaća u Hrvatskoj, u usporedbi s ostalim županijama. Veća plaća bila je samo u Gradu Zagrebu (9.571) te u Primorsko-goranskoj županiji (7.768). Odmah ispod Istarske županije smještena je Dubrovačko-neretvanska županija u kojoj je prosječna mjesečna bruto plaća u iznosila 7.627 kn. Od ostalih primorskih županija, na 6. mjestu po visini bila je plaća u Zadarskoj županiji (7.357), nešto niža bila je plaća u Splitsko-dalmatinskoj županiji (7.373), potom plaća u Šibenskoj-kninskoj županiji (7.010), dok je najniža plaća od primorskih županija zabilježena u Ličko-senjskoj županiji (6.806). Najniže prosječne mjesečne bruto plaće u Hrvatskoj bile su u Varaždinskoj (6.055) i Međimurskoj županiji (6.080).

U odnosu na prethodnu 2011. godinu, prosječna mjesečna bruto plaća u Istarskoj županiji u 2012. godini porasla je za 2%, što je u usporedbi s ostalim županijama četvrto po visini povećanje plaće u Hrvatskoj. Najveći godišnji rast prosječne mjesečne bruto plaće zabilježen je u Zagrebačkoj županiji, te je iznosio 5,3%, dok je visoki rast također zabilježen u Osječko-baranjskoj (2,5%) i Požeško-slavonskoj županiji (2,3%). Pad plaće zabilježen je samo u tri županije, odnosno u Varaždinskoj (-1,2%), Šibensko-kninskoj (-2,6%) te u Ličko-senjskoj županiji (-2,7%). U razdoblju 2008.-12., prosječna mjesečna bruto plaća u Istarskoj županiji porasla je za 4,8%, što je u usporedbi s ostalim županijama bio prosječan rast. Najveći rast u navedenom razdoblju zabilježen je u Požeško-slavonskoj (8,8%), dok je visok rast plaća bio i u Karlovačkoj (7,5%) i Koprivničko-križevačkoj županiji (7,3%). Smanjenje plaće bilo je samo u Varaždinskoj županiji, koje je iznosilo neznatnih 0,02%.

Promatrajući visinu prosječnih mjesečnih bruto plaća prema djelatnostima, u Istarskoj županiji je u 2012. godini najviša plaća zabilježena u djelatnosti opskrbe električnom energijom, plinom, parom i klimatizacije koja je iznosila 10.332 kn, a potom su slijedile djelatnosti informacije i komunikacije (9.623), financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (9.548), javna uprava, obrana te obvezno socijalno osiguranje (8.794) te djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (8.785), kao djelatnost s 5. najvećom prosječnom mjesečnom bruto plaćom u Istarskoj županiji. Plaće u djelatnosti poslovanja nekretninama iznosile su 7.919 kn, dok su nešto niže bile plaće u prerađivačkoj industriji, u iznosu od 7.857 kn. Najniže plaće zabilježene su u djelatnosti građevinarstva (6.193), trgovina na veliko i malo te popravak motornih vozila i motocikla (5.679) i u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (5.679).

Uspoređujući navedene djelatnosti s ostalim županijama, primjećuje se da je u djelatnosti opskrbe električnom energijom, plinom, parom i klimatizacije najviša prosječna mjesečna bruto plaća u

Gradu Zagrebu (10.925), potom u Primorsko-goranskoj županiji (10.436) te na trećoj po visini u Istarskoj županiji, dok je najniža u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (7.541). Nadalje, najveća plaća u djelatnosti informacija i komunikacija u Hrvatskoj zabilježena je ponovo u Gradu Zagreb (12.950), potom u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (10.051) i u Primorsko-goranskoj županiji (9.947), dok je plaća u Istarskoj županiji na petom mjestu po visini. Najniža prosječna mjesečna bruto plaća u navedenoj djelatnosti zabilježena je u Brodsko-posavskoj županiji (7.113). U Gradu Zagrebu je također bila i najveća plaća u financijskoj djelatnosti i djelatnosti osiguranja, što je ujedno i djelatnost s najvišom mjesečnom bruto plaćom zabilježenom u Hrvatskoj, u iznosu od 13.967 kn. Prva niža plaća u navedenom djelatnosti zabilježena je u Splitsko-dalmatinskoj županiji (10.204), a potom u Zadarskoj (10.151), Koprivničko-križevačkoj (10.039), dok je Istarska županija zauzela 6. mjesto. Najniže prosječne mjesečne bruto plaće u financijskoj djelatnosti i djelatnosti osiguranja bile su u Vukovarsko-srijemskoj županiji (7.772). Najviše prosječne mjesečne bruto plaće u djelatnosti javne uprave i obrane te obveznog socijalnog osiguranja zabilježene su u Gradu Zagrebu (9.951), a potom u Primorsko-goranskoj županiji (9.059) i Karlovačkoj županiji (8.988), dok su plaće iste djelatnosti u Istarskoj županiji na 5. mjestu po visini u Hrvatskoj. Najniže plaće navedene djelatnosti zabilježene su u Virovitičko-podravskoj županiji (7.892).

Istarska županija jest vodeća županija u Hrvatskoj po visini prosječne mjesečne bruto plaće u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, koja iznosi spomenutih 8.785 kn. Nakon Istarske, slijede Dubrovačko-neretvanska (8.133), Zadarska (7.410), Primorsko-goranska (7.021), Šibensko-kninska (6.530), Splitsko-dalmatinska (6.503) te Ličko-senjska (6.057), dok su najniže plaće u navedenoj djelatnosti zabilježene u Brodsko-posavskoj županiji (3.714). Prosječna mjesečna bruto plaća u trgovini na veliko i malo, popravku motornih vozila i motocikla u Istarskoj županiji (5.765) bila je na 5. mjestu po visini, dok su više plaće zabilježene u Gradu Zagrebu (8.737), Zagrebačkoj županiji (6.778), Osječko-baranjskoj županiji (6.060) i Primorsko-goranskoj županiji (6.050), a najniže plaće zabilježene su u Virovitičko-podravskoj županiji (6.615). Naposljetku, u Istarskoj županiji zabilježene su druge najviše prosječne mjesečne plaće u prerađivačkoj industriji, dok su najviše plaće bile u Gradu Zagrebu (9.115), a nakon Istarske, visoke su bile i u Primorsko-goranskoj (7.430) i Karlovačkoj županiji (7.103). Najniže plaće zabilježene su u Ličko-senjskoj županiji (4.407).

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća u Istarskoj županiji u 2012. godini iznosila je 5.411 kn, što je u usporedbi s ostalim županijama u Hrvatskoj, treća najviša plaća. Prema visini prosječne isplaćene mjesečne neto plaće, županije su rangirane uglavnom kao i prema prosječnoj mjesečnoj bruto plaći, uz iznimku Zagrebačke županije u koji je prema visini neto plaće od 5.209 na 8. mjestu, a prema visini bruto plaće od 7.425 kn na 6. mjestu u Hrvatskoj. Najviša prosječna mjesečna neto plaća isplaćena je u Gradu Zagrebu u iznosu od 6.366 kn, a potom u Primorsko-goranskoj županiji u iznosu od 5.464 kn. Od ostalih primorskih županija, nešto niža plaća od one u Istarskoj županiji isplaćena je u Dubrovačko-neretvanskoj (5.376), a potom i u Zadarskoj (5.268), Splitsko-dalmatinskoj (5.221), Šibensko-kninskoj (5.024) te Ličko-senjskoj županiji (4.947), kao 13. po visini plaće u Hrvatskoj. Najniže prosječne mjesečne neto plaće isplaćene su u Varaždinskoj (4.374) i Međimurskoj (4.443) županiji.

U odnosu na prethodnu 2011. godinu, prosječna mjesečna isplaćena neto plaća u Istarskoj županiji porasla je za 1,2%, što je u usporedbi s ostalim županijama tek 9. po visini povećanje plaće u Hrvatskoj. Najveći godišnji rast prosječne mjesečne isplaćene neto plaće zabilježeno je u Zagrebačkoj županiji u iznosu od 5,3%, potom u Osječkoj-baranjskoj županiji u iznosu od 2,4% te u Požeško-slavonskoj u iznosu od 2,2%. Smanjenje plaće zabilježeno je u četiri županije, tj. u Zadarskoj (-0,2%), Varaždinskoj (-1,1%), Šibensko-kninskoj (-2,5%) i u Ličko-senjskoj županiji (-2,8%). U razdoblju 2008.-12., prosječna mjesečna isplaćena neto plaća u Istarskoj županiji porasla je za 6%,

što je bio prosječan rast plaća u Hrvatskoj. Najveći rast plaća u navedenom razdoblju zabilježen je u Požeško-slavonskoj županiji (9,9%), uz visoki rast i u Koprivničko-križevačkoj (9,1%) i Osječko-baranjskoj županiji (8,9%). Najmanji rast plaće bio je i Varaždinskoj županiji (1,9%).

Promatrajući prosječne mjesečne isplaćene neto plaće po županijama, prema stupnju stručne spreme, primjećuje se da je nekvalificirani radnik imao najvišu plaću u Istarskoj županiji, u iznosu od 3.810 kn, dok je nanižu plaću imao u Krapinsko-zagorskoj županiji 2.957 kn. Zaposleni s visokom stručnom imali su uvjerljivo najviše plaće u Gradu Zagrebu (9.249), a potom u Koprivničko-križevačkoj (7.944), Zagrebačkoj (7.851) te u Istarskoj županiji (7.733), dok su najniže plaće dobili u Vukovarsko-srijemskoj (7.058), Ličko-senjskoj (7.032) i Međimurskoj županiji (7.010). Nadalje, Istarska županija je najniže rangirana prema plaćama zaposlenika sa srednjom stručnom spremom (4.742), iako je tu i dalje nadprosječno visoko, odnosno na 6. mjestu u Hrvatskoj. Viša plaća isplaćena je zaposlenima u Gradu Zagrebu (5.099), u Karlovačkoj županiji (4.839), Primorsko-goranskoj županiji (4.821.), Dubrovačko-neretvanskoj županiji (4.798), te u Sisačko-moslavačkoj županiji (4.741), dok je najniža plaća isplaćena zaposlenima u Hrvatskoj u Varaždinskoj županiji (4.029). Kvalificirani radnik je u Istarskoj županiji dobio drugu najveću plaću (4.596) u Hrvatskoj, dok je najvišu dobio u Karlovačkoj županiji (4.699), a najnižu u Varaždinskoj županiji (3.338). Naposljetku, zaposleni s višom stručnom spremom, visokokvalificirani radnici te polukvalificirani radnici imali su po treću najvišu plaću upravo u Istarskoj županiji (6.428, 6.136 te 4.134).

Uzimajući u obzir prosječnu poziciju prema 12 izabranih reprezentativnih pokazatelja¹² iz opisanih sektora gospodarstva, moguće je procijeniti okvirnu razinu gospodarske razvijenosti Istarske županije u odnosu na ostale županije u Hrvatskoj. Istarska županija tako je pozicionirana kao druga najrazvijenija županija u Hrvatskoj, odmah ispod Grada Zagreba koji se smatra najrazvijenijom regijom. Nakon Istarske, visoko razvijene županije su i Primorsko-goranska (3.), Splitsko-dalmatinska (4.) i Dubrovačko-neretvanska županija (5.), dok su najlošije pozicionirane Bjelovarsko-bilogorska (19.), Virovitičko-podravska (20.) i Požeško-slavonska županija (21.). Od ostalih primorskih županija, Zadarska županija smještena je 7. mjestu, a Šibensko-kninska i Ličko-senjska na ispodprosječnom 14., odnosno 17. mjestu. Sukladno pozicijama pet najrazvijenijih županija, raspodjela regionalne razvijenosti pokazuje da je najveći gospodarski razvoj koncentriran u kontinentalnom dijelu Hrvatske na području glavnog grada Zagreba i Varaždina, te potom u primorskom dijelu Hrvatske na području Istre, Rijeke, Splita i Dubrovnika.

Promatrajući pojedinačno izabrane reprezentativne pokazatelje, vidljivo je da se Istarska županija nalazi među pet najbolje pozicioniranih županija u Hrvatskoj prema svim pokazateljima, osim prema rangu poslovnog okruženja (9.) te prema prosječnom saldu robne razmjene (15.). Kvaliteta poslovnog sektora najbolja je u Istarskoj županiji, u kojoj je i turistički sektor najrazvijeniji od svih županija, uzimajući u obzir najveći broj ostvarenih noćenja turista u Hrvatskoj. Naposljetku, drugi najviši BDP po stanovniku, kao izravni pokazatelj gospodarske razvijenosti potvrđuje epitet Istarske županije kao druge najrazvijenije regije u Hrvatskoj.

---

¹² Udio stanovništva s najviše završenom srednjom školom u ukupnom stanovništvu starom 15 i više godina, udio nepismenog stanovništva u ukupnom stanovništvu starom 10 i više godina, prosječni saldo robne razmjene u razdoblju 2003.-2012., ukupno ostvarena noćenja turista u 2013., BDP po stanovniku, vrijednost ostvarenih investicija u objekte locirane u županiji, broj aktivnih pravnih osoba na kraju 2012., rang konkurentnosti, rang kvalitete poslovnog okruženja, rang kvalitete poslovnog sektora, visina mjesečne bruto plaće u 2012., broj zaposlenih u pravnim osobama u 2013.

Županija	UKUPNI RANG	Prosječni rang (A-L)	RANG A	RANG B	RANG C	RANG D	RANG E	RANG F	RANG G	RANG H	RANG I	RANG J	RANG K	RANG L
Grad Zagreb	1	3,58	1	2	21	8	1	1	1	1	2	3	1	1
Istarska	2	4,58	5	3	15	1	2	4	4	3	9	1	3	5
Primorsko-goranska	3	4,67	2	1	19	2	3	2	3	5	8	6	2	3
Splitsko-dalmatinska	4	7,33	4	10	18	3	12	3	2	9	7	11	7	2
Dubrovačko-neretvanska	5	7,50	3	4	17	5	4	5	7	10	10	10	4	11
Varaždinska	6	7,67	11	5	2	12	8	12	9	2	1	2	21	7
Zadarska	7	7,92	6	17	12	4	7	8	8	6	3	8	8	8
Zagrebačka	8	8,75	10	7	20	15	14	6	5	7	4	5	6	6
Osječko-baranjska	9	8,83	9	11	4	11	9	7	6	11	13	9	12	4
Međimurska	10	10,17	15	6	9	13	6	17	10	4	6	4	20	12
Karlovačka	11	11,08	8	16	7	9	15	10	13	13	11	13	5	13
Koprivničko-križevačka	12	11,08	12	9	6	20	5	16	18	8	5	7	10	17
Sisačko-moslavačka	13	12,67	13	18	1	14	10	9	12	19	19	19	9	9
Šibensko-kninska	14	13,25	7	21	13	6	13	14	11	14	16	15	11	18
Krapinsko-zagorska	15	13,58	20	8	8	10	18	15	17	12	12	12	17	14
Brodsko-posavska	16	15,25	17	14	11	17	21	13	16	16	14	14	15	15
Ličko-senjska	17	15,33	14	13	10	7	11	19	21	17	18	20	13	21
Vukovarsko-srijemska	18	16,50	18	20	14	16	20	11	14	20	21	18	16	10
Bjelovarsko-bilogorska	19	16,50	19	15	16	18	16	18	15	15	15	16	19	16
Virovitičko-podravska	20	16,67	21	12	3	19	17	20	19	18	17	17	18	19
Požeško-slavonska	21	18,08	16	19	5	21	19	21	20	21	20	21	14	20

RANG A: prema udjelu stanovništva s najviše završenom visokom školom, u ukupnom stanovništvu starom 15 i više godina

RANG B: prema udjelu nepismenog stanovništva u ukupnom stanovništvu starom 10 i više godina

RANG C: prema prosječnom saldu robne razmjene u razdoblju 2003.-12., izraženom u tisućama kn

RANG D: prema ukupno ostvarenim noćenjima turista u 2013.

RANG E: prema BDP-u po stanovniku, u eurima

RANG F: prema vrijednosti ostvarenih investicija u objekte locirane u navedenoj županiji

RANG G: prema broju aktivnih pravnih osoba na kraju 2012.

RANG H: prema rangu konkurentnosti

RANG I: prema rangu kvalitete poslovnog okruženja

RANG J: prema rangu kvalitete poslovnog sektora

RANG K: prema visini mjesečne bruto plaće u 2012.

RANG L: prema broju zaposlenih u pravnim osobama u 2013.

4. PRIHODI PRORAČUNA OPĆE DRŽAVE PRIKUPLJENI NA PODRUČJU ISTARSKE ŽUPANIJE

Cilj je četvrtog dijela projekta analizirati najznačajnije prihode proračuna opće države, pojasniti njihovo značenje i namjenu, način prikupljanja i njihov utjecaj na proračun opće države. To su prihodi koji se, između ostaloga, prikupljaju i na području Istarske županije. Uz definicije i specifikacije prihoda, pojašnjavaju se i ključevi raspodjele prihoda opće države između županija. Metodološki koncept prikazan u ovom poglavlju koristi se u izračunu neto uplata na području Istarske županije i u usporedbi Istarske s ostalim županijama RH.

Struktura poglavlja temelji se primarno na ekonomskoj klasifikaciji prihoda te u kombinaciji s informacijom o pripadnosti prihoda pojedinoj razini proračuna opće države - državnom proračunu, izvanproračunskim fondovima, lokalnim proračunima. Primarni cilj projekta je razrada prihoda poslovanja, pa se zbog određenih specifičnosti pojedine stavke prihoda i primitaka isključuju iz razmatranja. To su sljedeće stavke prihoda i primitaka:

- *prihodi od prodaje nefinancijske imovine* – jednokratni godišnji prihodi koji zbog nepredvidivosti prodaje materijalne imovine (zemljišta, poslovnih objekata, prometnih objekata i sl.) značajno osciliraju i mogu iskriviti sliku poslovanja pojedine županije;
- *prihodi od subjekata unutar općeg proračuna* – isključuju se zbog potrebe konsolidacije i izbjegavanja dvostrukog brojanja istih prihoda na različitim razinama vlasti. Npr., to su prihodi po posebnim propisima koji se prikupljaju u državnom proračunu, a zatim se iz državnog proračuna uplaćuju u proračune izvanproračunskih fondova koji tim prihodima financiraju određena kapitalna ulaganja (npr. cestovnu infrastrukturu);
- *primici od financijske imovine i zaduživanja* – to su primici od izdanih vrijednosnih papira ili primljeni krediti za financiranje proračunskih manjkova i javnog duga, primici od prodaje dionica i udjela i sl. Ti primici proizlaze iz potrebe uravnoteženja financijske pozicije proračuna, a često se koriste i za refinanciranje ranije kreiranih dugova. Glavni je cilj projekta izmjeriti neto poziciju poslovanja Istarske i ostalih županija, a uključivanje tih primitaka značajno bi narušilo sliku stvarnog poslovanja pojedine županije;
- *prihodi i primici subjekata javnog sektora koji nisu uključeni u obuhvat opće države* – to su prihodi subjekata poput komunalnih društava, lokalnih uprava za ceste i sl. koja su u potpunom vlasništvu grada ili općine. U toj su kategoriji i prihodi turističkih zajednica. Problem uključivanja tih prihoda proizlazi iz nepostojanja javno dostupnog registra pomoću kojih bi se odredio stvarni obuhvat javnog sektora, kao i pokazatelja poslovanja i statistika takvih društava i zajednica. U budućnosti bi trebalo proširiti obuhvat javnog sektora i izračun neto fiskalnih učinaka.

Projektna analiza obuhvaća razdoblje od tri godine - od 2011. do 2013. Za pojedine godine koriste se zadnji dostupni podaci zbog kašnjenja objave pojedinih službenih statističkih informacija koje su korištene u raspodjeli prihoda. Primjerice, podaci o BDP-u po županijama u trenutku rada na projektu dostupni su za 2011. zbog čega se svi ključevi za raspodjelu prihoda koji koriste BDP od 2011. - 2013. imati jednak iznos. Međutim, važno je napomenuti da je velik dio ključeva iznimno stabilan u vremenu, odnosno nema zamjetnih većih strukturnih promjena u kratkom roku pa to ograničenje podataka ne dovodi do značajnijih iskrivljenosti rezultata.

4.1. Izravni porezi

Izravne poreze u državnu blagajnu uplaćuju samostalno porezni obveznici ili ih uplaćuje poslodavac. Ti se porezi obračunavaju u određenom postotku na dohodak ili imovinu poreznih obveznika te se po pravilu ne mogu prevaliti. To zapravo znači da pojedinac koji plaća porez, taj porez ujedno i snosi (Kesner-Škreb i Kuliš, 2010). U skupini izravnih poreza su primjerice porez na dohodak, porez na dobit i porez na imovinu.

4.1.1. Porez na dohodak i prirez porezu na dohodak

Prihodi od poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak čine oko 8% ukupnih prihoda opće države - 7,8% u 2012. i 8,2% u 2013. (Ministarstvo financija, 2014a).

Porez na dohodak obračunava se izravno na oporezivi dohodak pojedinaca. Porezni obveznici poreza na dohodak su fizičke osobe koje ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada (plaće), samostalne djelatnosti, imovine i imovinskih prava, kapitala, osiguranja ili neki drugi dohodak (honorari, primici u naravi, nagrade, stipendije itd.). Osnovni elementi poreza na dohodak poput poreznih obveznika, poreznih osnovica, stopa poreza, izuzeća i slično propisani su Zakonom o porezu na dohodak (NN 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14). Porezne stope poreza na dohodak iznose 12, 25 i 40% te su progresivne, što znači da pojedinci koji ostvaruju viši dohodak plaćaju i više stope poreza na dohodak pa se samim time postiže pravednija raspodjela dohotka nakon oporezivanja nego prije oporezivanja.

Način izračuna poreza na dohodak obavlja se u nekoliko koraka:

- 1) Od iznosa bruto plaće (knjigovodstveni termin bruto I) prvo se plaća 20% doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje (za više detalja o doprinosima vidjeti [poglavlje 4.3.](#)). Preostali iznos naziva se dohodak od plaće.
- 2) Osnovica za obračun poreza na dohodak jednaka je dohotku od plaće umanjeno za iznos osobnog odbitka. Osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka sastoji se od osnovnoga osobnog odbitka (prema propisima važećima u trenutku pisanja rada 2.200 kn, iako je najavljeno njegovo povisivanje na 2.600 kn¹³) i osobnog odbitka za uzdržavane članove obitelji. Naime, porezni obveznik koji uzdržava suprugu, djecu i druge članove obitelji osim osnovnoga osobnog odbitka od dohotka može odbiti i osobne odbitke za uzdržavane članove obitelji koji se izražavaju faktorima u odnosu prema osnovnom osobnom odbitku (0,5 osnovnoga osobnog odbitka za uzdržavanog člana ili prvo dijete, odnosno 1.100 kn; 0,7 za drugo dijete, tj. 1.540 kn itd.).
- 3) Porez na dohodak plaća se po stopi od 12% od iznosa porezne osnovice do visine jednostrukog iznosa osnovnoga osobnog odbitka (prema propisima važećima u trenutku pisanja rada stopa od 12% primjenjuje se na iznos od 0 do 2.200 kn porezne osnovice).
- 4) Porez na dohodak plaća se po stopi od 25% na razliku porezne osnovice između jednostrukog i četverostrukog iznosa osnovnoga osobnog odbitka (prema propisima važećima u trenutku pisanja rada stopa od 25% primjenjuje se na iznos od 2.200 do 8.800 kn porezne osnovice).

---

¹³ Za detalje o najavljenom povisivanju osnovnoga osobnog odbitka vidjeti priopćenje na web stranicama Ministarstva financija: *Nove Vladine mjere: Porezni odbitak s 2.200 na 2.600 kn, primjena najviše porezne stope od 40 posto na 13.200 kn.*

- 5) Porez na dohodak plaća se po stopi od 40% na iznos porezne osnovice koji prelazi četverostruki iznos osnovnoga osobnog odbitka (prema propisima važećima u trenutku pisanja rada stopa od 40% primjenjuje se na iznos preko 8.800 kn porezne osnovice).
- 6) Dodatno, na ukupno obračunati porez na dohodak uvećava se iznos prireza porezu na dohodak ovisno o definiranoj stopi koju zasebno određuje svaka jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (JLP(R)S) posebnim propisima.

Porez na dohodak je zajednički porez i dijeli se između države, općina, gradova i županija po utvrđenom postotku. Raspodjela između pojedinih razina vlasti propisana je člankom 45. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 73/08, 25/12). Pravila raspodjele prihoda od poreza na dohodak prikazana su u sljedećoj tablici.

Tablica 4.1. Raspodjela poreza na dohodak između različitih razina vlasti

Porez na dohodak	Državni proračun	Županija - osnovni dio	Općina ili grad - osnovni dio	Dec. funkcije ^{a)}	Fond izravnjanja za dec. funkcije ^{b)}	Udio za zajedničko financiranje kapitalnog projekta
Standardno dijeljenje	-	16,0	56,5	12,0	15,5	-
Grad Zagreb	-	-	72,5	12,0	15,5	-
PPDS i BPP	-	10,0	90,0	-	-	-
Otoci s posebnim financijskim statusom	-	16,0	56,5	12,0	-	15,5

^{a)} Ide općini, gradu ili županiji koji prema posebnim zakonima financiraju decentralizirane funkcije - osnovno školstvo (3,1%), srednje školstvo (2,2%), zavod za socijalnu skrb (0,5%), domovi za starije i nemoćne osobe (1,7%), zdravstvo (3,2%), javne vatrogasne postrojbe (1,3%). U suprotnome ovaj iznos ide državi.

^{b)} Sredstva s razine središnje države iz kojih se transferi šalju onim lokalnim jedinicama koje ne mogu financirati svoje decentralizirane funkcije do razine minimalnog standarda iz dodatnog udjela poreza na dohodak.

Izvor: Zakon o financiranju JLP(R)S (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 73/08, 25/12)

Raspodjela poreza na dohodak između različitih razina vlasti relativno je složena jer ovisi o području na kojem se nalazi općina ili grad poreznog obveznika. Postoje četiri načina podjele prihoda od poreza na dohodak:

- 1) uobičajena ili standardna;
- 2) u Gradu Zagrebu;
- 3) na područjima posebne državne skrbi (PPDS) i brdsko-planinskim područjima (BPP);
- 4) na otocima s posebnim financijskim statusom.

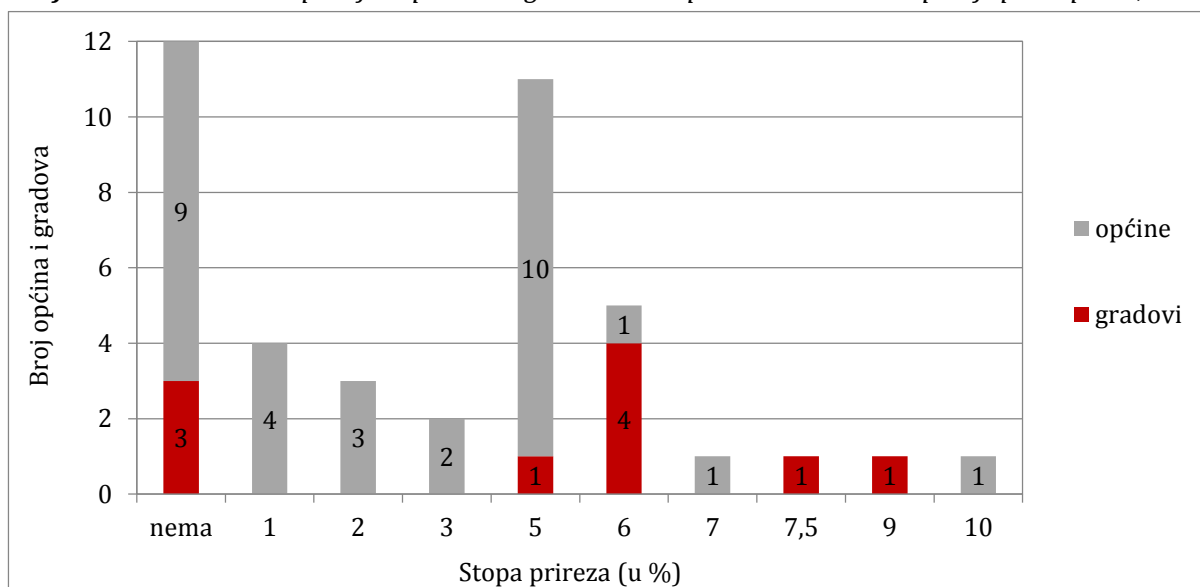
Kod uobičajenog ili standardnog dijeljenja od 1 kn ubranog poreza na dohodak županiji pripada 16 lipa, općini ili gradu 56,5 lipa, u fond izravnjanja izdvaja se 15,5 lipa, a 12 lipa pripada onoj razini vlasti koja je preuzela decentralizirane funkcije. Naime, u procesu fiskalne decentralizacije središnja je država od 2001. omogućila lokalnim jedinicama da preuzmu odgovornost za financiranje školstva, zdravstva, socijalne skrbi i vatrogastva. Riječ je o prijenosu ovlasti za dio

troškova (za materijalne troškove i izdatke za nabavu nefinancijske imovine) onim lokalnim jedinicama koje preuzmu odgovornost za financiranje zdravstva i školstva, te pune troškove, uključujući i plaće onim lokalnim jedinicama koje preuzmu odgovornost za financiranje socijalne skrbi (plaćanje novčanih naknada i usluga poput staračkih domova i zaštite djece) i javnih vatrogasnih postrojbi (IJF, 2009). Lokalnim jedinicama koje su preuzele određene ili sve decentralizirane funkcije, a iz dodatnog udjela u porezu na dohodak ne ostvaruju dovoljno sredstava za zadovoljavanje minimalnog financijskog standarda kojeg propisuje nadležno ministarstvo, središnja država dodjeljuje pomoći iz fonda izravnjanja. To je fond u koji se od svake kune ubranog poreza na dohodak izdvaja 15,5 lipa (kod standardne raspodjele i u slučaju ZG). S druge strane, općine, gradovi ili županije koje od dodatnog udjela u porezu na dohodak za financiranje decentraliziranih funkcija i od pomoći iz fonda izravnjanja za decentralizirane funkcije ostvare više sredstava nego je propisano minimalnim financijskim standardima, taj višak moraju vratiti u državni proračun.

4.1.1.1. Prirez porezu na dohodak

Uz porez na dohodak veže se i prirez porezu na dohodak koji je definiran člankom 30.A Zakona o financiranju JLP(R)S. Prirez porezu na dohodak je zapravo dodatni porez kojeg mogu propisati općine i gradovi, a plaća se povrh poreza na dohodak. Osnovica prireza je upravo iznos poreza na dohodak, a visinu njegove stope određuju same lokalne jedinice posebnim propisima. Visina stope prireza ne smije biti viša od zakonskog maksimuma koji iznosi 10% za općine, 12% za gradove s manje od 30 tisuća stanovnika, 15% za gradove s više od 30 tisuća stanovnika te 30% za Grad Zagreb. Struktura primjene prireza u Istarskoj županiji po stopama prikaza je na grafikonu 4.1.

Grafikon 4.1. Struktura primjene prireza u gradovima i općinama Istarske županije po stopama, u %

Izvor: autori

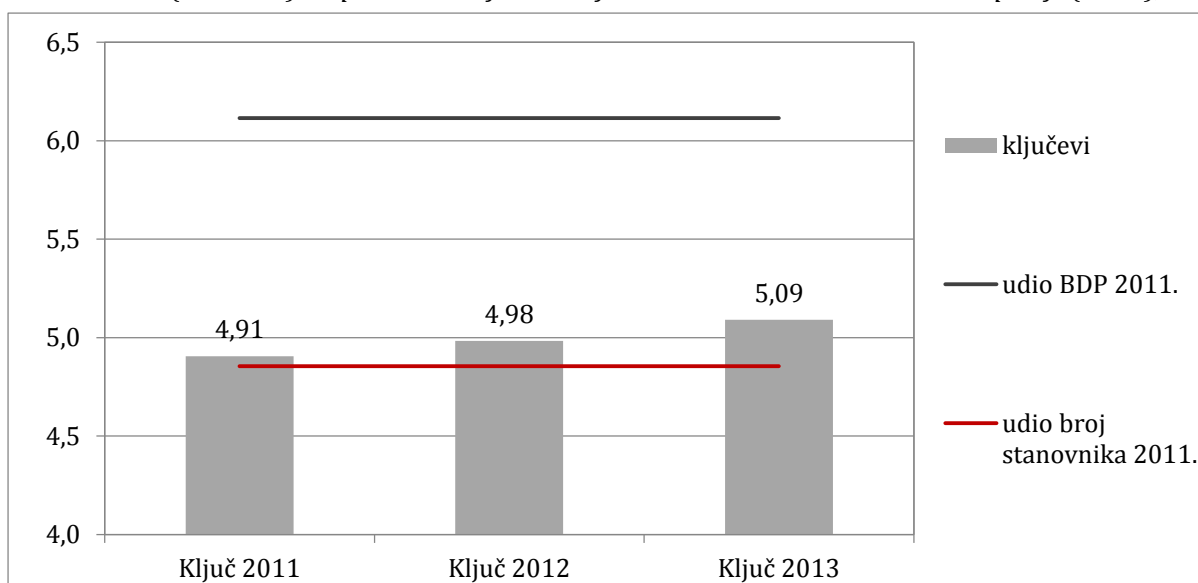
Od 10 gradova s područja Istarske županije njih 3 nije uvelo prirez (Buzet, Novigrad i Poreč). Najviši prirez ima Pazin (9%), a slijede ga Pula (7,5%), Buje, Labin, Rovinj i Umag (6%) te Vodnjan (5%). Niti jedan od gradova s područja Istarske županije nije uveo maksimalnu stopu prireza koja iznosi 15% za Pulu (koja ima preko 30 tisuća stanovnika) i 12% za ostale gradove s manje od 30 tisuća stanovnika (DZS, 2011a). S druge strane, maksimalno dopuštenu stopu prireza od 10% uvela je samo općina Žminj. Od 31 općine s područja Istarske županije, njih 9 nije uvelo prirez. Najveći dio općina (19) uvelo je prirez po stopama do 5%.

Raspodjela poreza na dohodak i prireza po županijama

Podaci o iznosu prikupljenog poreza i prireza porezu na dohodak dostupni su u evidencijama Ministarstva financija. Za potrebe projekta analizirani su agregirani podaci Ministarstva financija za razdoblje 2011.-13. s oznakom lokacije (općina, grad). Budući da ti podaci nisu prikazani na konsolidiranoj osnovi, ukupan iznos ustupljenih podataka ne odgovara iznosu poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak iz podataka o prihodima konsolidirane opće države (Ministarstvo financija, 2014a), što je referentna točka za potrebe projekta. Za dobivanje konačne raspodjele po županijama referentnog iznosa poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak iz podataka o prihodima konsolidirane opće države koristit će se ključevi za raspodjelu definirani kao proporcije agregiranih iznosa poreza na dohodak i prireza po županijama iz ustupljenih podataka Ministarstva financija.

Izračunati ključevi koriste se za raspodjelu prihoda od poreza na dohodak i prireza na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. te usporedbu s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.2.

Grafikon 4.2. Ključevi za raspodjelu prihoda od poreza na dohodak i prireza na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: Interni podaci Ministarstva financija; DZS (2013a; 2014a); izračun autora

4.1.2. Porez na dobit

Porez na dobit je izravni porez koji se plaća na ostvarenu dobit poreznih obveznika, pri čemu se dobit izražava kao razlika između prihoda i rashoda iz financijskih izvješća tijekom porezne (kalendarske) godine uz eventualna povećanja ili smanjenja za prihode i rashode koji se priznaju u porezne svrhe. Najveći dio poreza na dobit prikupi se od trgovačkih društava, iako porezni obveznici mogu biti i fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost (obrtnici). Porez na dobit plaća se po stopi od 20% na utvrđenu poreznu osnovicu, a porezne olakšice i oslobođenja primjenjuju se u slučaju kad porezni obveznik obavlja djelatnost na potpomognutim područjima (PPDS I. i II. skupine po stupnju razvijenosti te grad Vukovar). Osnovni elementi poreza na dobit propisani su Zakonom o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13).

Prihod od poreza na dobit je prihod državnog proračuna, a prihodi od poreza na dobit činili su 6,1% ukupnih prihoda opće države u 2012., odnosno 5,1% u 2013. (Ministarstvo financija, 2014a).

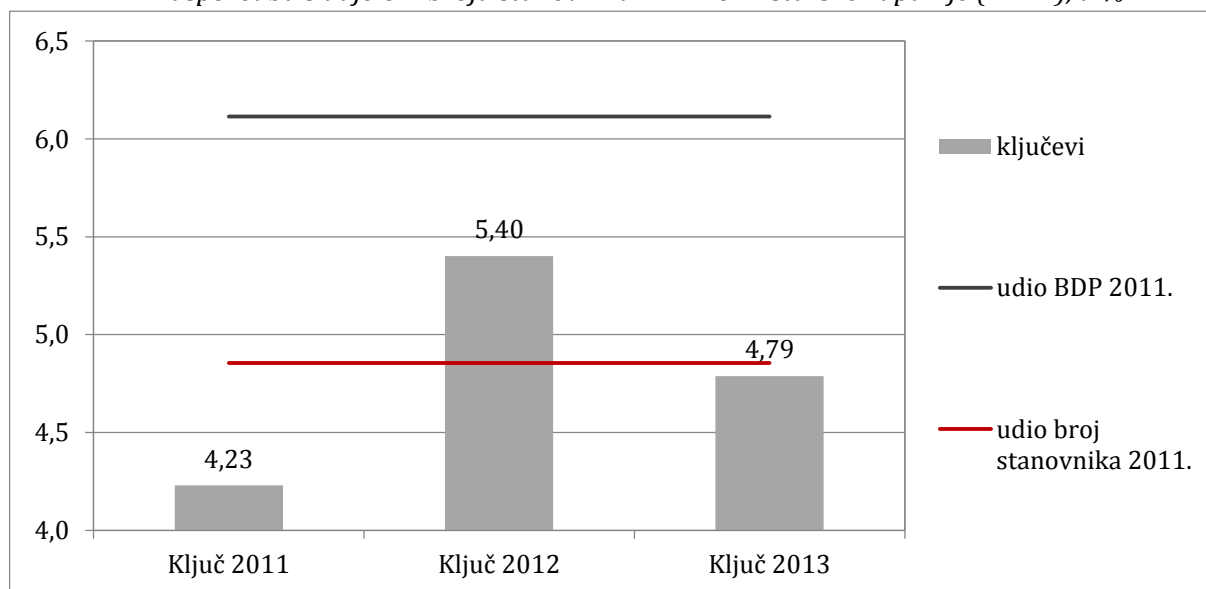
Raspodjela poreza na dobit po županijama

Podaci o iznosu prikupljenog poreza na dobit dostupni su u evidencijama Ministarstva financija. Za potrebe projekta agregirani podaci za razdoblje 2011.-13. s oznakom lokacije (općina, grad). Valja naglasiti da lokacijska raspodjela poreza na dobit prikupljene prihode evidentira u gradu ili općini gdje je poduzeće registrirano, iako većina poduzeća (a posebice onih najprofitabilnijih) posluje i u drugim gradovima, općinama i županijama tako da dio prihoda od poreza na dobit zapravo pripada i ostalim županijama¹⁴. Međutim, zbog ograničenja s podacima u radu se preuzima lokacijska klasifikacija sukladno prikupljenim podacima.

Kao i kod podataka o prihodima od poreza na dohodak i prireza, ukupan iznos ustupljenih podataka ne odgovara iznosu poreza na dobit iz podataka o prihodima konsolidirane opće države (Ministarstvo financija, 2014a), što je referentna točka za potrebe ovog projekta. Za dobivanje konačne raspodjele po županijama referentnog iznosa poreza na dobit iz podataka o prihodima konsolidirane opće države koristit će se ključevi za raspodjelu definirani kao *proporcije agregiranih iznosa poreza na dobit po županijama iz ustupljenih podataka Ministarstva financija*.

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu prihoda od poreza na dobit na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.3.

Grafikon 4.3. Ključevi za raspodjelu prihoda od poreza na dobit na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: Interni podaci Ministarstva financija; DZS (2013a; 2014a); izračun autora

¹⁴ Primjerice, prihodi od poreza na dobit velikog trgovačkog društva koje se bavi trgovinom na veliko i malo i registrirano je u Zagrebu, a diljem Hrvatske ima vlastite dućane i supermarkete bilježit će se u cijelosti kao prihod grada Zagreba, iako je dio dobiti društva ostvaren zahvaljujući poslovanju u ostalim dijelovima Hrvatske. Slična je stanje i s najvećim bankama, osiguravajućim društvima, telekom operaterima itd,

4.1.3. Porez na promet nekretnina

Porez na promet nekretnina je jedan od poreza kojima se oporezuje imovina, a radi se o nestalnom porezu na imovinu. Porez na promet nekretnina, odnosno stjecanje zemljišta (poljoprivrednih, građevinskih i ostalih zemljišta) ili građevina (stambenih, poslovnih i svih drugih zgrada, te njihovih dijelova) plaća se na području RH. Pri tome stjecanje podrazumijeva kupoprodaju, zamjenu, nasljeđivanje, darovanje, unošenje i izuzimanje nekretnina iz trgovačkog društva, stjecanje dosjelošću, u postupku likvidacije ili stečaja, na temelju odluka suda ili drugih nadležnih tijela te ostalo stjecanje. Važno je naglasiti da se porezom na promet nekretnina ne oporezuju novosagrađene građevine koje se oporezuju porezom na dodanu vrijednost. Porez na promet nekretnina reguliran je Zakonom o porezu na promet nekretnina (NN 69/97, 26/00, 127/00, 153/02, 22/11). Porezni obveznik poreza na promet nekretnina je stjecatelj nekretnine, a osnovica poreza je tržišna vrijednost nekretnine u trenutku nastanka porezne obveze. Stopa poreza iznosi 5%, ali postoje i brojna oslobođenja, primjerice kod kupnje prve nekretnine zbog rješavanja vlastitog stambenog pitanja ili kod nasljeđivanja i darovanja u užem krugu (bračni drug, djeca) itd.

Porez na promet nekretnina je, baš kao i porez na dohodak, zajednički prihod državnog proračuna i proračuna općine ili grada na kojemu se ta nekretnina nalazi. Međutim, za razliku od poreza na dohodak kod kojeg postoji nekoliko mogućnosti raspodjele prihoda između različitih razina vlasti, kod poreza na promet nekretnina situacija je vrlo jednostavna pa *od svake kn ubranog poreza na promet nekretnina 40 lipa pripada državi, a 60 lipa općini ili gradu gdje se nekretnina nalazi*. Raspodjelu prihoda od poreza na promet nekretnina regulira Zakon o financiranju JLP(R)S (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 73/08, 25/12).

Raspodjela poreza na promet nekretnina po županijama

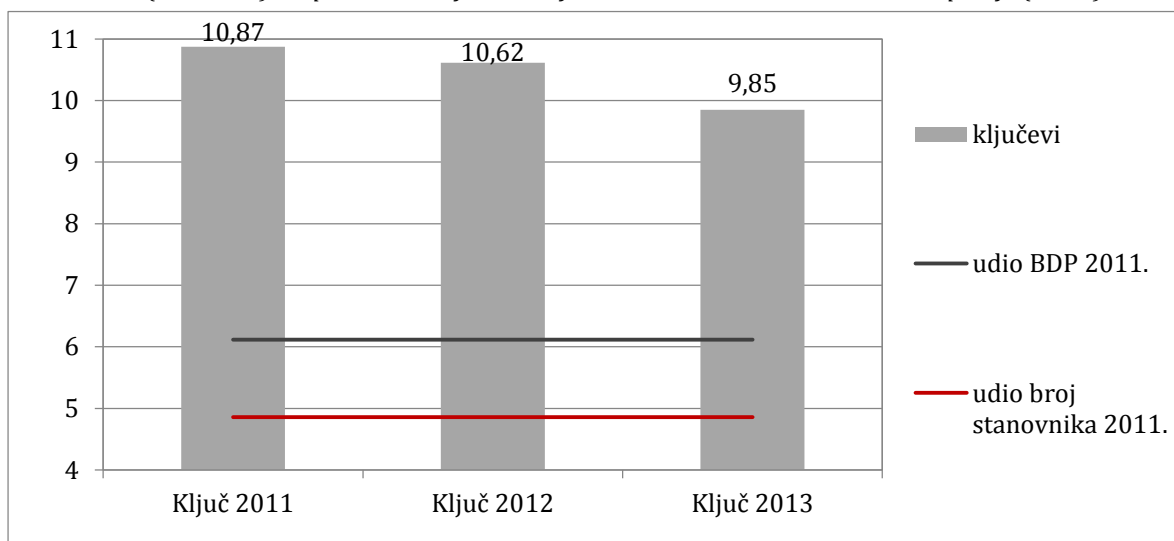
Podaci o iznosu poreza na promet nekretnina koji se evidentira u lokalnim proračunima dostupni su u podacima o izvršenju lokalnih proračuna dostupnima na stranicama Ministarstva financija (2014b). Ukupan iznos prihoda od poreza na promet nekretnina na razini opće države jednak je:

$$RE\_tax_{Total} = RE\_tax_{JLP(R)S} + RE\_tax_{drž}$$

Prihod od poreza na promet nekretnina u proračunu JLP(R)S predstavlja 60% ukupnih prihoda od poreza na promet nekretnina sukladno raspodjeli poreza na državni proračun i proračun JLP(R)S. Prema tome, ukupan iznos prihoda od poreza na promet nekretnina jednak je:

$$RE\_tax_{Total} = \frac{100}{60} \cdot RE\_tax_{JLP(R)S}$$

Izračunati ključevi koriste se za raspodjelu ukupnih prihoda od poreza na promet nekretnina na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.4.

Grafikon 4.4. Ključevi za raspodjelu prihoda od poreza na promet nekretnina na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: Ministarstvo financija (2014b); DZS (2013a; 2014a); izračun autora

4.1.4. Porezi na imovinu

Porez na promet nekretnina samo je jedan od poreza kojima se oporezuje imovina, međutim postoji još nekoliko poreza na imovinu koji su isključivi prihod proračuna JLP(R)S. To su stalni porezi na nepokretnu imovinu te porez na nasljedstva i darove. U skupinu stalnih poreza na nepokretnu imovinu su: porez na kuće za odmor, porez na korištenje javnih površina i ostali stalni porezi na nepokretnu imovinu. Ti su porezi regulirani Zakonom o financiranju JLP(R)S (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 73/08, 25/12).

4.1.4.1. Porez na kuće za odmor

Porez na kuće za odmor plaćaju pravne i fizičke osobe vlasnici kuća za odmor. Kućom za odmor smatra se svaka zgrada, dio zgrade ili stan koji se koristi povremeno ili sezonski. Porez na kuće za odmor plaća se od 5 do 15 kn po jednom četvornom metru korisne površine kuće za odmor, a visinu poreza odlukom propisuju općina ili grad ovisno o mjestu, starosti, stanju infrastrukture te drugim okolnostima bitnim za korištenje kuće za odmor. Prihodi od poreza na kuće za odmor pripadaju općini ili gradu na čijem se području nalazi kuća za odmor.

4.1.4.2. Porez na korištenje javnih površina

Porez na korištenje javnih površina plaćaju pravne i fizičke osobe koje koriste javne površine. Porez se plaća u visini, na način i pod uvjetima koje propišu općina ili grad koji odlukom propisuju što se smatra javnom površinom.

4.1.4.3. Porez na nasljedstva i darove

Porez na nasljedstva i darove plaća se na gotov novac, novčane tražbine i vrijednosne papire (vrijednosnice) te na pokretne ako im je pojedinačna tržišna vrijednost veća od 50 tis. kn na dan

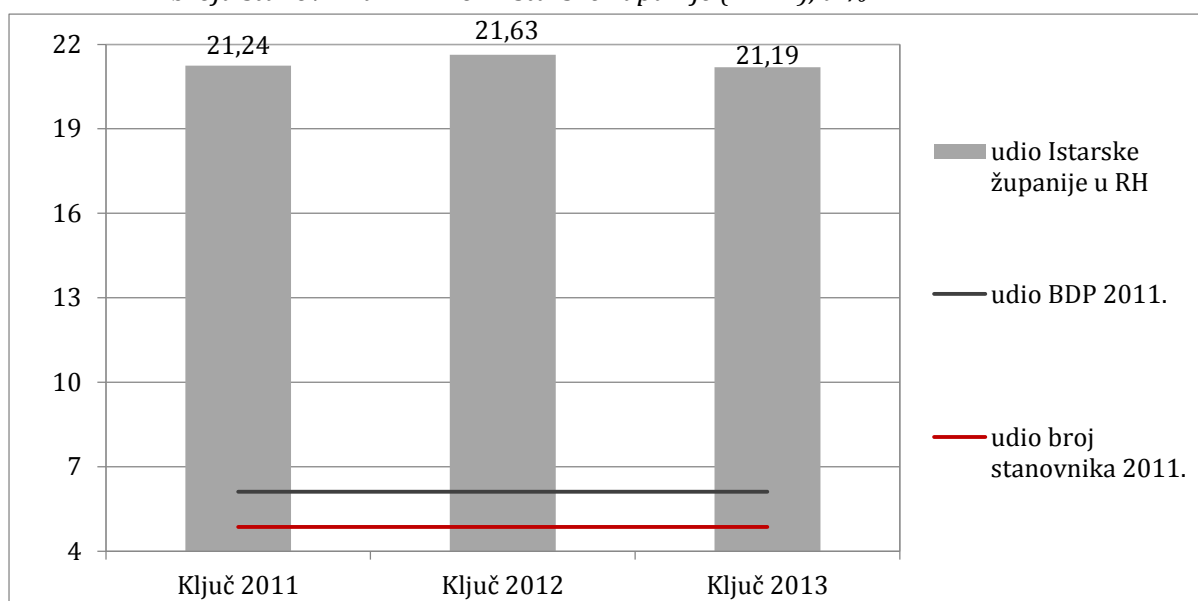
utvrđivanja porezne obveze¹⁵. Obveznici poreza na nasljedstva i darove su fizičke i pravne osobe, koje na teritoriju RH naslijede, prime na dar ili steknu po drugoj osnovi bez naknade imovinu na koju se plaća porez na nasljedstva i darove. Osnovicu poreza na nasljedstva i darove čini iznos gotova novca, te tržišna vrijednost financijske i druge imovine, na dan utvrđivanja porezne obveze, nakon odbitka dugova i troškova što se odnose na imovinu na koju se plaća taj porez. Porez se po stopi do 5%, a postoje izuzeća za najuže članove obitelji i članove zajedničkog kućanstva.

Raspodjela poreza na imovinu po županijama

Podaci o iznosima poreza na imovinu evidentiraju se u lokalnim proračunima te su dostupni direktno iz podataka o izvršenju lokalnih proračuna sa stranica Ministarstva financija (2014b).

Izračunati udio prihoda od poreza na imovinu Istarske županije u odnosu na prihode od poreza na imovinu svih JLP(R)S u RH 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.5.

Grafikon 4.5. Udio prihoda od poreza na imovinu Istarske županije u odnosu na prihode od poreza na imovinu svih JLP(R)S u RH (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: Ministarstvo financija (2014b); DZS (2013a; 2014a); izračun autora.

¹⁵ U članku 6, stavku 1 Zakona o financiranju JLP(R)S (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 73/08, 25/12) navedeno je da se porez na nasljedstva i darove plaća i na nekretnine. Međutim, u slučaju nasljeđivanja ili darovanja nekretnina, stjecatelj nekretnine je zapravo obveznik poreza na promet nekretnina (vidjeti poglavlje 4.1.3.) umjesto poreza na nasljedstva i darove. Zgodno je primijetiti da, iako je stopa poreza jednaka u oba slučaja (5% vrijednosti), porez na nasljedstva i darove je isključivi prihod županijskog proračuna, dok se prihodi od poreza na promet nekretnina dijele između države, općine i grada, pri čemu udio općine i grada u porezu na promet nekretnina iznosi 60%, a države 40%.

4.2. Neizravni porezi

Neizravni porezi, za razliku od izravnih, najčešće se kroz sustav cijena (ponude i potražnje) prevaljuju na druge. Obveznici neizravnih poreza kroz cijenu svojih dobara i usluga prevaljuju teret poreza na krajnje potrošače, tj. građane, druge poduzetnike koji kupuju njihovu robu i ostalo (Kesner-Škreb i Kuliš, 2010). U skupinu neizravnih poreza su primjerice porez na dodanu vrijednost (PDV), posebni porezi i trošarine te ostali porezi na promet roba i usluga.

4.2.1. Porez na dodanu vrijednost (PDV)

Porez na dodanu vrijednost u Hrvatskoj je neizravan državni porez, potrošnog je tipa, zasniva se na načelu odredišta i pri obračunu se primjenjuje kreditna metoda. Osnovna obilježja PDV-a navodi Kuliš (2007a), a navodimo ih u nastavku.

Neizravnost. PDV čini neto svefazni porez na promet koji se obračunava u svakoj fazi proizvodno-prodajnog ciklusa, ali samo na iznos dodane vrijednosti koja je stvorena u toj fazi, a ne na cjelokupnu vrijednost proizvodnje. Oporezivanje dodane vrijednosti provodi se tako da porezna osnovica ne obuhvaća porez obračunan pri nabavi roba i usluga (ulazni porez) nego se porez plaća na vrijednost dodanu u oporezivanoj fazi (izlazni porez). To znači da će porezni obveznik pri obračunavanju svoje porezne obveze odbiti iznos poreza koji mu je prodavač zaračunao (porezni input) u cijeni oporezivanog proizvoda ili usluga. PDV stoga snosi krajnji potrošač, tj. građanin, koji nema mogućnost odbitka pretporeza.

Državni porez. Prihodi od PDV-a u cijelosti predstavljaju prihod državnog proračuna.

Potrošni tip. Potrošni oblik PDV-a omogućuje obvezniku da prilikom izračunavanja dodane vrijednosti od vrijednosti prodaje oduzme sve troškove, kako za repromaterijal, tako i za kapitalna ulaganja, tj. za nabavu zgrada i opreme. Na taj se način dopušta oduzimanje cjelokupne vrijednosti kapitalnih izdataka od vrijednosti prodaje, čime je spriječeno dvostruko oporezivanje kapitala: jednom pri njegovoj kupnji, a drugi put na proizvedena dobra i usluge. Tako je postignuta neutralnost u vezi s primjenom različitih metoda proizvodnje, pa zamjena rada kapitalom (i obrnuto) ne utječe na ukupne poreze.

Načelo odredišta. Oporezivanje dodane vrijednosti prema načelu odredišta znači da se PDV plaća ondje gdje se dobro troši. Tako je izvoz dobara oslobođen PDV-a, ali se dobra oporezuju u zemlji u kojoj se troše. Na taj način uvezena i domaća dobra ravnopravno konkuriraju na domaćem tržištu.

Kreditna metoda. Primjenom kreditne metode pri obračunu PDV-a poduzetnik pomoću računa za kupljena i prodana dobra i usluge izravno izračunava svoju poreznu obvezu. On, naime, iznos poreza plaćenog u cijeni svojih inputa i prikazanoga na odgovarajućim računima oduzima od poreza koji je morao iskazati na računima za prodaju svojih proizvoda.

PDV je u Hrvatskoj reguliran Zakonom o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13), a Pravilnikom o porezu na dodanu vrijednost (NN 79/13, 85/13, 160/13, 35/14) se detaljnije uređuje primjena Zakona o PDV-u. Sukladno Zakonu o PDV-u, oporezuju se sve isporuke dobara i usluga u tuzemstvu i uvoz dobara, osim dobara i usluga što ih obavljaju ustanove i institucije oslobođene tog poreza, kao što su primjerice tijela državne uprave i JLP(R)S, komore,

ali PDV-a su oslobođene i isporuke tzv. malih poreznih obveznika koji ne prelaze prag za ulazak u sustav PDV-a, tj. poduzetnici koji ostvaruju ukupan godišnji prihod manji od 230 tisuća kn. Porezni obveznik PDV-a je poduzetnik, a poduzetnik je pravna ili fizička osoba koja samostalno i trajno obavlja djelatnost s namjerom ostvarivanja prihoda, te koja je u prethodnoj godini ostvarila oporezive isporuke dobara i usluga u iznosu većem od 230 tis. kn ili je po nekom drugom kriteriju ušla u sustav PDV-a.

Osnovica PDV-a je naknada za isporučena dobra i obavljene usluge, dok kod uvoza osnovica PDV-a podrazumijeva carinsku osnovicu utvrđena prema carinskim propisima uz uvećanja za carinu i druge pristojbe i poreze koji se plaćaju u postupku uvoznog carinjenja na proizvode koji podliježu oporezivanju posebnim porezima.

U Hrvatskoj postoje tri stope PDV-a:

- a) standardna stopa PDV-a od 25%;
- b) snižena stopa od 5% koja se primjenjuje na osnovna dobra poput kruha, mlijeka, nekih lijekova i medicinskih pomagala, knjiga, određenih dnevnih novina, znanstvenih časopisa i kino ulaznica;
- c) snižena stopa od 13% koja se primjenjuje na usluge u turizmu (usluge smještaja te pripremanja i usluživanja hrane i pića), novine i časopise, jestiva ulja i masti, dječju hranu, isporuku vode, bijeli kristalni šećer te na ulaznice za koncerte.

Fiskalni značaj PDV-a iskazuje se i činjenicom da su prihodi od PDV-a, uz doprinose za socijalno osiguranje, najznačajniji prihodi proračuna opće države, a čine oko trećine prihoda opće države - 32,2% u 2012. i 32,0% u 2013. (Ministarstvo financija, 2014a).

Raspodjela PDV-a po županijama

Za raspodjelu prihoda od PDV-a po županijama koriste se ključevi definirani iz proporcija BDP-a po županijama uvećani za uvoz roba (DZS, 2014a). Iako taj koncept ne odgovara u potpunosti stvarno naplaćenom PDV-u po županijama, ipak je najbolja moguća aproksimacija istoga u smislu dostupnosti podataka po županijama. Razlozi za korištenje BDP-a uvećanoga za uvoz roba u definiranju ključeva proizlaze iz strukture BDP-a koji se u svom rashodovnom obliku može zapisati kao:

$$BDP = C + I + G + (EX - IM)$$

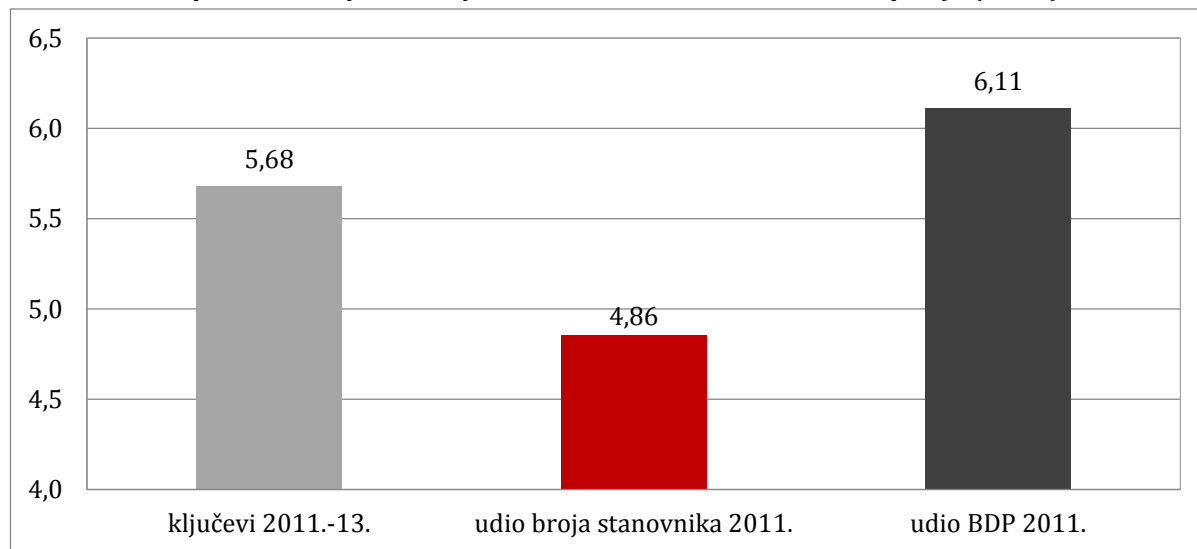
gdje su C konačna potrošnja sektora stanovništva (kućanstava), I investicije, G konačna potrošnja države i javnog sektora, EX izvoz, a IM uvoz roba i usluga.

Takav prikaz pokazuje da je implicitna pretpostavka prilikom korištenja BDP-a uvećanog za uvoz roba kao ključa za raspodjelu PDV-a ta da se PDV-om oporezuju dobra i usluge koja se proizvedu i troše u RH, roba koja se uvozi te dobra i usluge koja se izvoze. Međutim, u statistike izvoza uključeni su i prihodi od turizma pa je taj model iz tog razloga dobar i takvu vrstu izvoza je svakako potrebno uključivati budući da je turizam izuzetno važna gospodarska grana u RH¹⁶. Iako se

¹⁶ Ukupni prihodi od inozemnih putovanja i turističkih aktivnosti su u 2013. iznosili otprilike 7,2 milijardi EUR, što je oko 16,6% hrvatskog BDP-a (HNB, 2014).

tehnički gledano na izvoz ne plaća PDV, on se plaća na dobra i usluge koja se troše u tuzemstvu, a turistička potrošnja kao oblik "nevidljivog izvoza" to svakako jest.

Grafikon 4.6. Ključevi za raspodjelu prihoda od PDV-a na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2012a; 2013a; 2014a); izračun autora

Izračunati ključevi koriste se za raspodjelu prihoda od poreza na dodanu vrijednost na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.5.

4.2.2. Posebni porezi i trošarine

Posebni porezi, akcize ili trošarine jedni su od najstarijih poreznih oblika, a danas postoje u gotovo svim poreznim sustavima. Proizvode koji se oporezuju trošarinama možemo svrstati u tri osnovne skupine: alkohol, energenti i duhan, a oni se proširuju nizom drugih proizvoda i znatno se razlikuju od države do države. Broj uvedenih trošarina kreće se od samo nekoliko proizvoda pa do podugačke liste s više od dvadeset različitih proizvoda: kave, sladoleda, televizora i video aparata, kućanskih aparata, šibica, upaljača, lososa, šećera, čaja, kozmetičkih proizvoda, električnih žarulja, insekticida, herbicida pa do igračih karata, banana, kakaa i maslinova ulja (Kuliš, 2007c).

Porez se obračunava u apsolutnom iznosu po jedinici mjere proizvoda (kilogramu, litri, komadu i sl.) ili u određenom postotku prodajne cijene. Razlozi uvođenja su brojni (socijalni, zdravstveni, ekološki), a među njima je svakako najvažniji fiskalni - povećanje javnih prihoda. Prednost tih poreza u odnosu prema drugim porezima jest jednostavnost ubiranja, mali broj poreznih obveznika i izdašnost (Kuliš, 2007c).

U Hrvatskoj je od 1994. uvedeno devet trošarina (na kavu, naftne derivate, alkohol i alkoholna pića, duhanske prerađevine, pivo, bezalkoholna pića, osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove, luksuzne proizvode, premije osiguranja od automobilske odgovornosti) (Kuliš, 2007c). Prije pristupanja Hrvatske EU, većim dijelom je usklađen hrvatski trošarinski sustav oporezivanja alkohola i alkoholnih pića, duhanskih prerađevina te energenata i električne

energije (Kuliš, 2013). Radi se o tzv. harmoniziranim trošarinama EU koje označavaju trošarine na skupinu proizvoda za koje je zakonski okvir donesen prilikom uspostavljanja zajedničkog tržišta 1. siječnja 1993., a to su trošarine na alkohol i alkoholna pića, duhanske proizvode i energente. Prihodi od tih vrsta trošarina predstavljaju upravo najveći udio ukupnih prihoda od trošarina, jedino je u slučaju Danske i Velike Britanije udio ne harmoniziranih trošarina relativno značajan u ukupnim prihodima od trošarina (12% i 14%) (Sopek, 2013). Hrvatski trošarinski sustav oporezivanja alkohola i alkoholnih pića, duhanskih prerađevina te energenata i električne energije reguliran je Zakonom o trošarinama (NN 22/13, 32/13, 81/13). Prvi dio Zakona donosi temeljne odredbe trošarinskog sustava, drugi se odnosi na oporezivanje harmoniziranih trošarinskih proizvoda, a treći sadrži prekršajne, postupovne te prijelazne i završne odredbe. Osim harmoniziranih trošarina, postoje još i posebni porezi na motorna vozila, kavu i bezalkoholna pića, a do 1. siječnja 2013. bio je u primjeni je i poseban porez na luksuzne proizvode. Prihodi od trošarina i posebnih poreza su isključivi prihod državnog proračuna, a iznose otprilike 9% ukupnih prihoda opće države (Ministarstvo financija, 2014a).

4.2.2.1. Trošarine na alkohol i alkoholna pića

Oporezivanje alkohola i alkoholnih pića trošarinama regulirano je Glavom XVI Zakona o trošarinama (NN 22/13, 32/13, 81/13), a postupanje u primjeni Zakona o trošarinama uređeno je Glavom XI Pravilnika o trošarinama (NN 64/13). Dodatno, promjena visine trošarina propisana Zakonom o trošarinama može se mijenjati uredbama.

Trošarinske osnovice i visine trošarina definirane su kako slijedi:

- Trošarinska osnovica na pivo je 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanoga u jednom hektolitrju gotovog proizvoda, a iznosi 40 kn.
- Trošarinska osnovica na vino, ostala pića dobivena vrenjem osim piva i vina te međuproizvode je jedan hektolitar gotovog proizvoda. Trošarina za mirna i pjenušava vina te ostala pića koja su dobivena vrenjem osim piva i vina iznosi nula kn. Trošarina na međuproizvode s volumnim udjelom stvarnog alkohola od 15% i većim plaća se u iznosu od 800 kn po hektolitrju gotovog proizvoda, dok se za međuproizvode s volumnim udjelom stvarnog alkohola manjim od 15% plaća u iznosu od 500 kn po hektolitrju gotovog proizvoda.
- Trošarinska osnovica na etilni alkohol je jedan hektolitar čistog alkohola izraženoga u volumnim postocima mjenjenim pri temperaturi od 20 °C, a plaća se u iznosu od 5.300 kn.

Prihodi od trošarina na alkohol u razdoblju 2011.-13. iznose otprilike 0,14%, a na pivo otprilike 0,5% ukupnih prihoda opće države (Ministarstvo financija, 2014a).

Raspodjela trošarina na alkohol i alkoholna pića po županijama

Raspodjela trošarina na alkohol i alkoholna pića obavlja se zasebno za žestoka alkoholna pića i likere te za pivo¹⁷. U oba slučaja proces definiranja i izračuna ključeva razrade po županijama je sličan, a zasebno se računaju iz razloga što se u podacima Ministarstva financija (2014a) te dvije kategorije navode zasebno.

¹⁷ Vina su isključena iz razrade trošarina, budući da u Hrvatskoj ne postoji trošarina na mirna i pjenušava vina.

Sam izračun se provodi u nekoliko koraka, kako slijedi:

- 1) Iz podataka ankete o potrošnji kućanstava (DZS, 2012b) izvodi se ukupna potrošnja žestokih alkoholnih pića po županijama, izračunata na godišnjoj razini u litrama po članu kućanstva.
- 2) Budući da podaci iz ankete o potrošnji kućanstava obuhvaćaju samo dobra utrošena u kućanstvima, a zanemaruju potrošnju primjerice u lokalima i slično, potrebno je korigirani dobivene iznose na način da odgovaraju ukupnoj potrošnji žestokih alkoholnih pića po županijama. Agregirani iznos domaće potrošnje žestokih alkoholnih pića po svakoj županiji i dobiva se iz sljedeće formule:

$$CD_{Alc}^i = \frac{APK_{Alc}^i}{\overline{c}_{HR}} \cdot ST^i$$

gdje su CD_{Alc}^i ekstrapolirana godišnja domaća potrošnja žestokih alkoholnih pića u županiji i , $\overline{c}_{HR}$ prosječna godišnja potrošnja žestokih alkoholnih pića u Hrvatskoj (WHO, 2014), APK_{Alc} prosječna godišnja potrošnja žestokih alkoholnih pića u Hrvatskoj po članu kućanstva (DZS, 2012b), APK_{Alc}^i prosječna godišnja potrošnja žestokih alkoholnih pića po članu kućanstva županije i (DZS, 2012b), ST^i broj stanovnika županije i (DZS, 2013a). Drugim riječima, gornjom se formulom izvedena godišnja potrošnja žestokih alkoholnih pića po članu kućanstva županije i korigira prosječnom godišnjom ukupnom potrošnjom žestokih alkoholnih pića po stanovniku u Hrvatskoj, te se zatim množi brojem stanovnika županije i kako bi se dobila ukupna godišnja potrošnja žestokih alkoholnih pića pojedine županije.

- 3) Tako dobivena korigirana potrošnja žestokih alkoholnih pića pojedine županije ne uključuje potrošnju turista u Hrvatskoj, a istovremeno uključuje potrošnju domaćeg stanovništva koja nije ostvarena unutar Hrvatske (primjerice potrošnja žestokih alkoholnih pića na putovanjima domaćeg stanovništva). Za ispravniji izračun ključeva raspodjele trošarina, potrebno je dodatno korigirati dobivene brojke na sljedeći način:

$$C_{Alc}^i = CD_{Alc}^i + \frac{1}{365} \cdot \sum_j \overline{c}_j \cdot T_j^i - \frac{1}{365} \cdot \overline{c}_{HR} \cdot \frac{APK_{Alc}^i}{APK_{Alc}} \cdot M_{HR}^i$$

gdje su C_{Alc}^i ukupna godišnja potrošnja žestokih alkoholnih pića na području pojedine županije i , $\overline{c}_j$ prosječna godišnja potrošnja žestokih alkoholnih pića u zemlji j (WHO, 2014) - samo za zemlje za koje postoje podaci o broju noćenja turista po županijama (DZS, 2012a; 2013a), T_j broj noćenja turista iz zemlje j u županiji i (DZS, 2013a) koji se dijeli s 365 kako bi se dobio broj na godišnjoj razini usporediv s CD_{Alc}^i , M_{HR}^i broj dana privremenih migracija domaćeg stanovništva županije i unutar i izvan Hrvatske koji se također dijeli s 365, a ostale oznake kao i ranije. Potrebno je posebno naglasiti da je unutar velike sume po zemljama ujedno uključen i broj noćenja domaćih turista. Ovaj izraz zapravo se može protumačiti kao zbroj potrošnje stanovništva neke županije, uvećano za potrošnju turista u toj županiji (domaćih i stranih) i umanjeno za potrošnju stanovništva te županije izvan županije (bez obzira da li se troši u inozemstvu ili u nekoj drugoj županiji unutar RH).

Izračun broja M_{HR}^i je relativno složen, a obavlja se korištenjem naredne formule:

$$M_{HR}^i = \sum_{k \neq i} M_{i,k}$$

gdje su $M_{i,k}$ broj dana putovanja domaćeg stanovništva iz županije i u županiju k , dobiven kao zbroj svih jednodnevnih privatnih i poslovnih putovanja te višednevnih privatnih i poslovnih putovanja množen prosječnim brojem dana izbjivanja (DZS, 2012c). Međutim, podaci o migracijama domaćeg stanovništva dostupni su u izvješću o turističkoj aktivnosti domaćeg stanovništva (DZS, 2012c), ali samo po regijama - 1) Zagreb; 2) Sjeverna Hrvatska; 3) Slavonija; 4) Lika, Kordun, Banija; 5) Istra, Kvarner, Gorski kotar te 6) Dalmacija. Dakle, nužno je matricu migracija domaćeg stanovništva po regijama veličine 6×6 svesti na matricu migracija po županijama veličine 21×21 . To se radi u dva koraka:

- a) Proširivanje broja redaka s 6 na 21 - sve migracije stanovnika neke regije dijele se po županijama i to razmjerno broju stanovnika pojedine županije (DZS, 2013a). Primjerice ako iz regije X u regiju Y ukupno ima 100 migracija, a regija X se sastoji od 3 županije X1, X2 i X3 s ukupno 10, 35 i 55 tisuća stanovnika tada je broj migracija iz županije X1 u regiju Y jednak 10, broj migracija iz županije X2 u regiju Y jednak 35, a broj migracija iz županije X3 u regiju Y jednak 55. Na taj se način dolazi do matrice migracija iz svake županije u svaku regiju ukupne veličine 21×6 .
  - b) Proširivanje broja stupaca sa 6 na 21 - sve migracije stanovnika u neku regiju dijele se po županijama i to proporcionalno prema broju noćenja domaćeg stanovništva po pojedinim županijama (DZS, 2013a). Primjerice, ako iz županije X u regiju Y ima ukupno 100 migracija, a regija Y se sastoji od 3 županije Y1, Y2 i Y3 s ukupno 20, 25 i 45 tisuća stanovnika tada je broj migracija iz županije X u županiju Y1 jednak 20, broj migracija iz županije X u županiju Y2 jednak 25, a broj migracija iz županije X u županiju Y3 jednak 45). Na taj način se dolazi do matrice migracija iz svake županije u svaku županiju ukupne veličine 21×21 , odnosno pripadajućih brojeva $M_{i,k}$.
- 4) Ključevi raspodjele prihoda od trošarina na žestoka alkoholna pića po županijama definirani su kao udio korigirane potrošnje žestokih alkoholnih pića pojedine županije u ukupnoj korigiranoj potrošnji žestokih alkoholnih pića po svim županijama, odnosno:

$$k_{Alc}^i = \frac{C_{Alc}^i}{\sum_i C_{Alc}^i}$$

Algoritam za izračun ključeva za raspodjelu trošarina na pivo obavlja se identično kao i za žestoka alkoholna pića, samo uz korištenje statistika o potrošnji piva (DZS, 2012b; WHO, 2014).

4.2.2.2. Trošarine na duhanske prerađevine

Duhanskim prerađevinama smatraju se cigarete, cigare, cigarilosi i duhan za pušenje (sitno rezani duhan za savijanje cigareta i ostali duhan za pušenje). Oporezivanje duhanskih prerađevina trošarinama regulirano je Glavom XVII Zakona o trošarinama (NN 22/13, 32/13, 81/13), a postupanje u primjeni Zakona o trošarinama uređeno je Glavom XII Pravilnika o trošarinama (NN 64/13). Dodatno, promjena visine trošarina propisana Zakonom o trošarinama može se mijenjati uredbama.

Trošarinu na cigarete čine dvije komponente: specifična i proporcionalna (*ad valorem*). Specifična komponenta trošarine utvrđuje se u fiksnom (apsolutnom) iznosu po komadu proizvoda (npr. trošarina na 1.000 komada cigareta), a proporcionalna u postotku maloprodajne cijene cigareta (Bajo i Primorac, 2013). Trošarinske osnovice i iznosi trošarina za cigarete važeći u trenutku rada na ovome projektu definirani su Uredbom o visini trošarine na cigarete, sitno rezani duhan i ostali duhan za pušenje (NN 30/14) kako slijedi:

- specifična trošarina na cigarete iznosi 210 kn za tisuću komada cigareta;
- proporcionalna trošarina na cigarete iznosi 37% maloprodajne cijene.

Dodatno, za cigarete je definirana i minimalna trošarina koja iznosi 598,50 kn za 1000 komada cigareta, a plaća se ako je iznos ukupne trošarine (zbroy specifične i proporcionalne) niži od definiranog minimalnog iznosa.

Na cigare i cigarilose se primjenjuje samo specifična trošarina koja se nije mijenjala u odnosu na iznos predviđen u Zakonu o trošarinama (NN 22/13, 32/13, 81/13). Trošarinska osnovica je 1.000 komada cigara ili cigarilosa, a trošarina iznosi 600 kn.

Trošarinska osnovica za sitno rezani duhan za savijanje cigareta i ostali duhan za pušenje je jedan kilogram, a sukladno Uredbi o visini trošarine na cigarete, sitno rezani duhan i ostali duhan za pušenje (NN 30/14) trošarine iznose:

- trošarina na sitno rezani duhan iznosi 520 kn za jedan kilogram;
- trošarina na ostali duhan za pušenje iznosi 450 kn za jedan kilogram.

Prihodi od trošarina na duhanske preradevine čine drugi najznačajniji prihod od trošarina, a u razdoblju 2011.-13. kretali su se između 2,8 i 3,1% ukupnih prihoda opće države (Ministarstvo financija, 2014a).

Raspodjela trošarina na duhanske preradevine po županijama

Definiranje ključeva za raspodjelu prihoda od trošarina na duhanske preradevine po županijama slijedi istovjetne korake kao i definiranje ključeva za raspodjelu prihoda od trošarina na alkohol i alkoholna pića, ali uz neke manje dodatke.

Sam izračun se provodi u nekoliko koraka, kako slijedi:

- 1) Iz podataka ankete o potrošnji kućanstava (DZS, 2012b) izvodi se ukupna potrošnja cigareta po županijama izračunata na godišnjoj razini u broju kutija po članu kućanstva te ukupna potrošnja duhana za lule i cigarete izračunata na godišnjoj razini u broju paketa po članu kućanstva. Ukupna potrošnja duhanskih preradevina je zbroj ukupne potrošnje cigareta i duhana za lule i cigarete, ali s obzirom da se radi o nejednakim kategorijama potrebne su određene korekcije, odnosno ponderiranje potrošnje cigareta i duhana pri čemu će ponder biti iznos trošarine koja se plaća na kutiju cigareta, odnosno na paket duhana za lule i cigarete.
  - a) Prvo pretpostavimo da je udio trošarine u maloprodajnoj cijeni cigareta 50%. Ta pretpostavka je opravdana činjenicom da je krajem 2012. minimalna trošarina na cigarete iznosila 486 kn za 1.000 komada cigareta (Uredba o visini trošarine na cigarete i sitno rezani duhan, NN 131/12), kutija cigareta u tom je razdoblju iznosila prosječno 20 kn, a prosječan broj cigareta u kutiji je 20 komada. Cijena jedne cigarete je u prosjeku iznosila 1 kunu pa je cijena 1.000 komada cigareta iznosila 1.000 kn. Udio trošarine u maloprodajnoj cijeni cigareta od 50% zapravo bi značio da se u prosjeku plaćalo tek nešto više od minimalne trošarine na cigarete¹⁸. Dakle, na jednu kutiju cigareta plaća se u prosjeku 10 kn trošarina.
  - b) Istom Uredbom o visini trošarine na cigarete i sitno rezani duhan (NN 131/12) propisuje se iznos trošarine na sitno rezani duhan od 325 kn za jedan kilogram.

---

¹⁸ Minimalna trošarina na cigarete plaća se ako je iznos ukupne trošarine (zbroy specifične i proporcionalne) na cigarete niži od iznosa minimalne trošarine.

Prosječna veličina paketa duhana za lule i cigarete na tržištu ima u sebi 50 grama duhana. Prema tome, jedan kilogram duhana ekvivalentan je 20 paketa duhana i na tih 20 paketa duhana se plaća trošarina od 325 kn. Dakle, na jedan paket duhana plaća se u prosjeku 16,25 kn trošarine.

- c) Ukupna potrošnja duhanskih prerađevina dobiva se kao:

$$APK_{Duh} = APK_{Cig\_pak} + 1,625 \cdot APK_{Duh\_pak}$$

1,625 faktor na APK_{Duh_pak} znači da se na jedan paket duhana za lule i cigarete plaća otprilike 62,5% više trošarina nego na jednu kutiju cigareta (16,25 u odnosu na 10 kn).

- 2) Ukupan iznos domaće potrošnje cigareta po svakoj županiji i dobiva se iz sljedeće formule:

$$CD_{Cig}^i = \overline{d}_{HR} \cdot \frac{APK_{Duh}^i}{APK_{Duh}} \cdot ST^i$$

gdje su CD_{Cig}^i ekstrapolirana godišnja domaća potrošnja cigareta u županiji i , $\overline{d}_{HR}$ prosječna godišnja potrošnja cigareta u Hrvatskoj (Eriksen, Mackay i Ross, 2012), APK_{Duh} prosječna godišnja potrošnja duhanskih prerađevina u Hrvatskoj po članu kućanstva (DZS, 2012b), APK_{Duh}^i prosječna godišnja potrošnja duhanskih prerađevina po članu kućanstva županije i (DZS, 2012b), a ST^i broj stanovnika županije i (DZS, 2013a) kao i ranije.

- 3) Ovako dobivena korigirana potrošnja cigareta pojedine županije ne uključuje potrošnju turista u Hrvatskoj, a istovremeno uključuje potrošnju domaćeg stanovništva koja nije ostvarena unutar Hrvatske (primjerice potrošnja cigareta na putovanjima domaćeg stanovništva). Za ispravniji izračun ključeva raspodjele trošarina, potrebno je dodatno korigirati dobivene brojke na sljedeći način:

$$C_{Cig}^i = CD_{Cig}^i + \frac{1}{365} \cdot \sum_j \overline{d}_j \cdot T_j^i - \frac{1}{365} \cdot \overline{d}_{HR} \cdot \frac{APK_{Duh}^i}{APK_{Duh}} \cdot M_{HR}^i$$

gdje su C_{Cig}^i ukupna godišnja potrošnja cigareta na području pojedine županije i , $\overline{d}_j$ prosječna godišnja potrošnja cigareta u zemlji j (Eriksen, Mackay i Ross, 2012) - samo za zemlje za koje postoje podaci o broju noćenja turista po županijama (DZS, 2012a; DZS, 2013a), a ostale oznake ostaju jednake kao i ranije.

- 4) Ključevi raspodjele prihoda od trošarina na duhanske prerađevine po županijama definirani su kao udio korigirane potrošnje duhanskih prerađevina u pojedinoj županiji u ukupnoj korigiranoj potrošnji duhanskih prerađevina po svim županijama, odnosno:

$$k_{Cig}^i = \frac{C_{Cig}^i}{\sum_i C_{Cig}^i}$$

4.2.2.3. Trošarine na energente i električnu energiju

Oporezivanje energenata i električne energije trošarinama regulirano je Glavom XVIII Zakona o trošarinama (NN 22/13, 32/13, 81/13), a postupanje u primjeni Zakona o trošarinama uređeno je Glavom XIII Pravilnika o trošarinama (NN 64/13). Dodatno, promjena visine trošarina propisana Zakonom o trošarinama može se mijenjati uredbama.

Tablica 4.2. Stope trošarina na energente i električnu energiju u Hrvatskoj

Trošarinski proizvod	Visina trošarine
Motorni benzin koji se koristi kao pogonsko gorivo	
olovni	4.300 kn/1.000 l
bezolovni	3.660 kn/1.000 l
Plinsko ulje (dizel)	
za pogon	2.860 kn/1.000 l
za grijanje	423 kn/1.000 l
Kerozin – petrolej	
za pogon	2.660 kn/1.000 l
za grijanje	1.752 kn/1.000 l
UNP – ukapljeni naftni plin	
za pogon	100 kn/1.000 kg
za grijanje	100 kn/1.000 kg
Teško loživo ulje – za grijanje	
za grijanje	160 kn/1.000 kg
Prirodni plin	
za pogon	0 kn/MWh
za grijanje za poslovnu uporabu	4,05 kn/MWh
za grijanje za neposlovnu uporabu	8,10 kn/MWh
Ugljen i koks	
poslovna uporaba	2,30 kn/GJ
neposlovna uporaba	2,30 kn/GJ
Električna energija	
poslovna uporaba	3,75 kn/MWh
neposlovna uporaba	7,50 kn/MWh
Biogoriva – čista	0 kn

Izvor: Zakon o trošarinama (NN 22/13, 32/13, 81/13); Uredba o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon (NN 109/13); Uredba o izmjeni uredbe o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon (NN 48/14); prilagodba autora

Sustav oporezivanja energenata na razini EU je najsloženiji – i prema broju oporezivih proizvoda, broju i visini stopa te nizu izuzeća i posebnosti u pojedinim zemljama. Osim fiskalnih, sve značajniji razlozi oporezivanja energenata su ekološki što je utjecalo na rast i sve veću diferencijaciju stopa u proteklim godinama (Kuliš, 2013). Trošarine na energente i električnu energiju obuhvaćaju širok spektar proizvoda s velikim brojem specifičnosti i izuzeća. Trošarinska osnovica za energente je 1.000 kilograma neto mase, 1.000 litara pri osnovnim uvjetima temperature energenta od +15 stupnjeva C ili Gigajoul (GJ) bruto toplinske vrijednosti, a za električnu energiju i prirodni plin trošarinska osnovica je količina električne energije, odnosno prirodnog plina mjerena u megavatsatima (MWh). Sažeti popis energenata i trenutno važećih stopa trošarina prikazan je u tablici 4.2.

Prihodi od trošarina na energente i električnu energiju čine najveći dio prihoda od trošarina, a u razdoblju 2011.-13. kretali su se između 4,5 i 5,2% ukupnih prihoda opće države (Ministarstvo financija, 2014a).

Raspodjela trošarina na energente i električnu energiju po županijama

Za raspodjelu prihoda od trošarina na energente i električnu energiju po županijama koristit će se podaci o neposrednoj potrošnji energije po županijama preuzeti iz županijskih planova i programa energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije (Zagrebačka županija, 2014; Koprivničko-križevačka županija, 2013; Osječko-baranjska županija, 2012; Istarska županija, 2014; Grad Zagreb, 2010; Splitsko-dalmatinska županija, 2014; REGEA, 2012a; 2012b; 2012c; 2013; 2014a; 2014b; EIHP, 2014; MENE, 2013). Međutim, za trećinu županija (Sisačko-moslavačka,

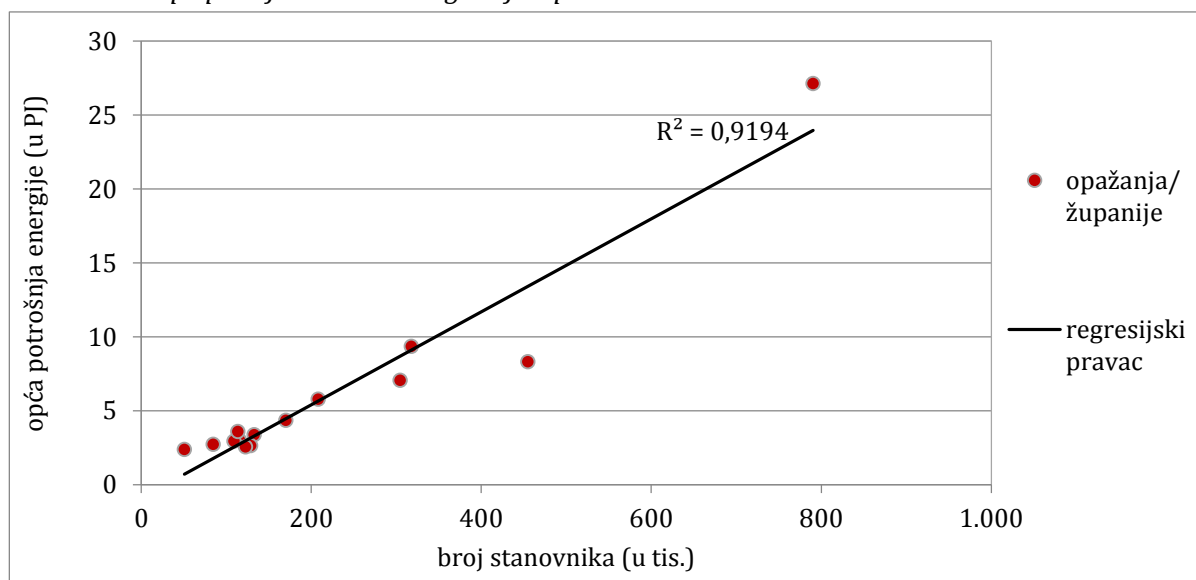

Varaždinska, Bjelovarsko-bilogorska, Primorsko-goranska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Vukovarsko-srijemska) podaci o neposrednoj potrošnji energije nisu bili javno dostupni i raspoloživi pa je neposredna potrošnja energije po svakom od sektora (industrija, promet, opća potrošnja) procijenjena korištenjem zasebnog linearnog regresijskog modela kako je opisano u nastavku.

1) Opća neposredna potrošnja energije

Za procjenu opće neposredne potrošnje energije korišten je jednostavni linearni regresijski model kojim se opisuje veza između broja stanovnika pojedine županije te opće potrošnje energije u toj županiji. Na postojećim podacima uočena je snažna linearna korelacija tih dviju varijabli pa je samim time opravdan i odabir linearnog regresijskog modela za modeliranje veze između njih. Dijagram raspršenja broja stanovnika i opće potrošnje energije po županijama te pripadajući linearni regresijski pravac prikazani su na grafikonu 4.7.

Grafikon 4.7. Dijagram raspršenja broja stanovnika i opće potrošnje energije po županijama te pripadajući linearni regresijski pravac

Izvor: izračun autora

Jednadžba koja opisuje linearni regresijski pravac i iz koje će biti izračunata opća potrošnja energije za ostale županije za koje ne postoje javno dostupni podaci glasi:

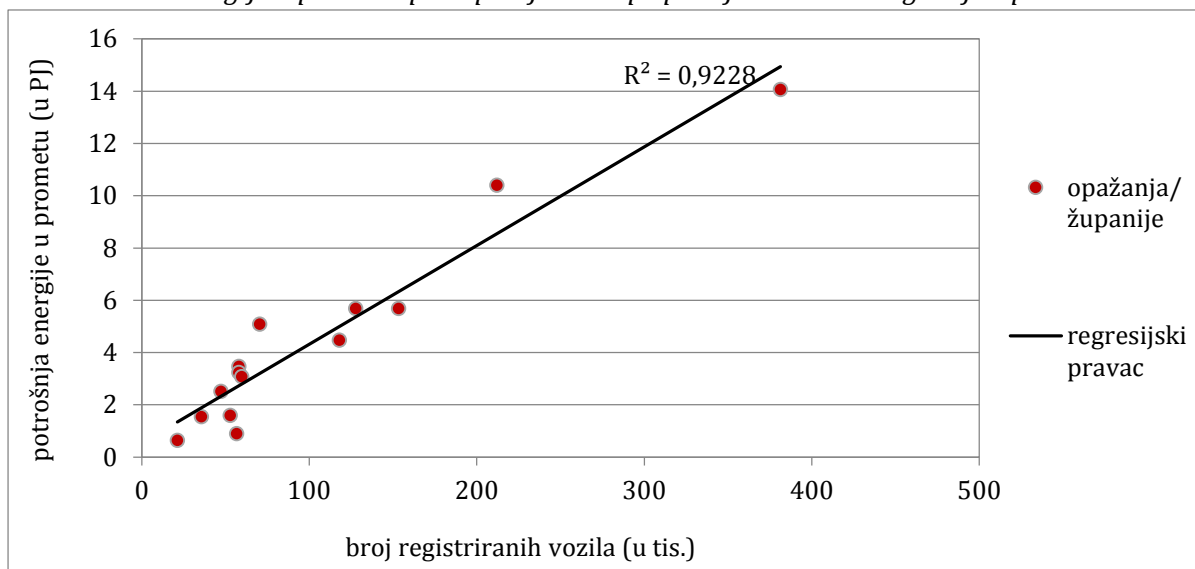
$$E_{opća} = 0,0314 \cdot BrStan - 0,8842$$

gdje su $BrStan$ broj stanovnika izražen u tisućama, $E_{opća}$ opća potrošnja energije u petadžulima (PJ), a brojevi $\beta = 0,0314$ i $\alpha = -0,8842$ parametri linearne regresije procijenjeni metodom najmanjih kvadrata (OLS). Koeficijent determinacije (R^2 statistika) dobivenog linearnog regresijskog modela je iznimno visok (92%) te potvrđuje kvalitetu modela, a samim time i opravdava kvalitetu procjena koje se izvode iz tog modela.

2) Neposredna potrošnja energije u prometu

Za procjenu neposredne potrošnje energije u prometu korišten je jednostavni linearni regresijski model kojim se opisuje veza između broja registriranih motornih vozila u pojedinoj županiji te neposredne potrošnje energije u prometu u toj županiji. Dijagram raspršenja broja registriranih motornih vozila i neposredne potrošnje energije u prometu po županijama te pripadajući linearni regresijski pravac prikazani su na grafikonu 4.8.

Grafikon 4.8. Dijagram raspršenja broja registriranih motornih vozila i neposredne potrošnje energije u prometu po županijama te pripadajući linearni regresijski pravac

Izvor: izračun autora

Jednadžba koja opisuje linearni regresijski pravac i iz koje će biti izračunata neposredna potrošnja energije u prometu za ostale županije za koje ne postoje javno dostupni podaci glasi:

$$E_{promet} = 0,0377 \cdot RegMot + 0,544$$

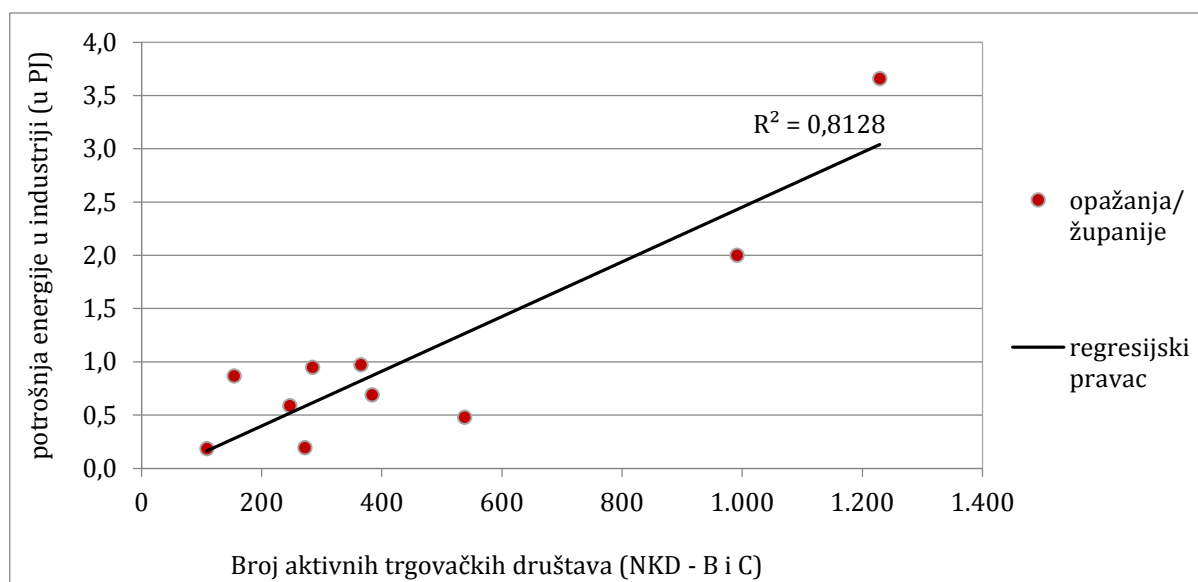
gdje su $RegMot$ broj registriranih motornih vozila izražen u tisućama, E_{promet} neposredna potrošnja energije u prometu izražena u petadžulima (PJ), a brojevi $\beta = 0,0377$ i $\alpha = 0,544$ parametri linearne regresije procijenjeni metodom najmanjih kvadrata (OLS). Koficijent determinacije (R^2 statistika) i ovog linearnog regresijskog modela je iznimno visok (92%) te potvrđuje kvalitetu modela, a samim time i kvalitetu procjena koje se iz tog modela izvlače.

3) Neposredna potrošnja energije u industriji

Za procjenu neposredne potrošnje energije u industriji korišten je jednostavni linearni regresijski model kojim se opisuje veza između broja aktivnih trgovačkih društava koja se bave rudarstvom i vađenjem (NKD klasifikacija B) ili proizvodnjom (NKD klasifikacija C) u pojedinoj županiji te neposredne potrošnje energije u industriji u toj županiji. Međutim, u odnosu na prethodna dva modela broj podataka koji se koriste u ovom modelu manji je za opažanja iz ukupno četiri županije. Naime, u programima energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji Osječko-baranjske županije i grada Zagreba ne postoje podaci o neposrednoj potrošnji energije u industriji. S druge strane podaci o neposrednoj potrošnji energije u industrijama Krapinsko-zagorske i

Splitsko-dalmatinske županije u određenom smislu odskaku od prosjeka kojeg opisuje regresijska jednadžba pa je njihovim isključivanjem dobivena bolja kvaliteta modela. Dijagram raspršenja i pripadajući linearni regresijski pravac neposredne potrošnje energije u industriji u ovisnosti o broju aktivnih trgovačkih društava koja se bave rudarstvom i vađenjem ili proizvodnjom prikazani su na grafikonu 4.9.

Grafikon 4.9. Dijagram raspršenja broja aktivnih trgovačkih društava koja se bave rudarstvom i vađenjem ili proizvodnjom i neposredne potrošnje energije u industriji po županijama te pripadajući linearni regresijski pravac

Izvor: izračun autora

Jednadžba koja opisuje linearni regresijski pravac i iz koje će biti izračunata neposredna potrošnja energije u industriji za ostale županije za koje ne postoje javno dostupni podaci glasi:

$$E_{\text{industrija}} = 0,0026 \cdot \text{IndPod} - 0,1156$$

gdje su IndPod broj aktivnih trgovačkih društava koja posluju u djelatnostima rudarstva i vađenja (NKD klasifikacija B) ili prerađivačke industrije (NKD klasifikacija C), $E_{\text{industrija}}$ neposredna potrošnja energije u industriji izražena u petadžulima (PJ), a brojevi $\beta = 0,0026$ i $\alpha = -0,1156$ parametri linearne regresije procijenjeni metodom najmanjih kvadrata (OLS). Koeficijent determinacije (R^2 statistika) ovog linearnog regresijskog modela je nešto slabiji u odnosu na ranija dva modela, ali je i dalje iznimno visok (81%) te se i model može smatrati zadovoljavajućim.

Nakon procjene neposredne potrošnje energije po sektorima i za svaku županiju, potrebno je te procjene ugraditi u formulu za raspodjelu trošarina. Iznos neposredne potrošnje energije koji će se koristiti u izračunu trošarine koja se prikuplja na području županije i može se izraziti sljedećom formulom:

$$\begin{aligned} C_{En}^i &= E_{opća}^i + E_{promet}^i + \left(40\% + 60\% \cdot \frac{1}{2}\right) \cdot E_{industrija}^i \\ &= E_{opća}^i + E_{promet}^i + 70\% \cdot E_{industrija}^i \end{aligned}$$

gdje je C_{En}^i korigirani iznos neposredne potrošnje energije na području županije i , a $E_{opća}^i$, E_{promet}^i i $E_{industrija}^i$ redom neposredne potrošnje energije u sektorima opće potrošnje, prometa

i industrije na području županije i . U formuli se neposredna potrošnja energije u industriji ne uzima u cijelosti, već samo 70% ukupne potrošnje. Radi se o tome da su stope trošarina na prirodni plin i električnu energiju koji se koriste u poslovne svrhe upola manje od stopa trošarina za neposlovnu uporabu tih energenata (vidjeti tablicu 4.2.). Prema podacima iz energetske bilance RH za 2011. i 2012. godinu (Ministarstvo gospodarstva, 2013), otprilike 60% neposredne potrošnje energije u industriji odnosi se na potrošnju prirodnog plina i električne energije, na koje se plaćaju upola manje trošarine pa se neposredna potrošnja energije u industriji u gornjoj formuli umanjuje za 30% (odnosno uzima se 70% neposredne potrošnje energije u industriji).

Ključevi raspodjele prihoda od trošarina na energente i električnu energiju po županijama definirani su kao udio korigirane neposredne potrošnje energije u pojedinoj županiji u ukupnoj korigiranoj neposrednoj potrošnji energije po svim županijama, odnosno:

$$k_{En}^i = \frac{C_{En}^i}{\sum_i C_{En}^i}$$

4.2.2.4. Posebni porez na kavu

Posebni porez na kavu plaća se na prženu kavu, ekstrakte, esencije i koncentrate od kave, pripravke na osnovi ekstrakata, esencija, koncentrata ili kave, nadomjeske kave što sadrže kavu te napitke i bezalkoholna pića što sadrže kavu ili ekstrakte, esencije i koncentrate od kave. Posebni porez na kavu reguliran je Zakonom o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića (NN 72/13). Porezna obveza nastaje prilikom stavljanja kave na tržište Republike Hrvatske, a porezna osnovica je kilogram neto mase kave ili neto mase kave sadržane u gotovom proizvodu. Poseban porez se plaća u iznosu:

- 6 kn po kilogramu za prženu kavu ili prženu kavu sadržanu u gotovom proizvodu;
- 20 kn po kilogramu za ekstrakte, esencije i koncentrate od kave ili ekstrakte, esencije i koncentrate od kave sadržanu u gotovom proizvodu.

Prihodi od posebnog poreza na kavu u razdoblju od 2011. do 2013. kretali su se oko 0,1% ukupnih prihoda opće države (Ministarstvo financija, 2014a).

Raspodjela posebnog poreza na kavu po županijama

Definiranje ključeva za raspodjelu prihoda od posebnog poreza na kavu po županijama slijedi istovjetne korake kao i definiranje ključeva za raspodjelu prihoda od trošarina na alkohol i alkoholna pića te duhanskih prerađevina.

Sam izračun se obavlja u nekoliko koraka, kako slijedi:

- 1) Iz podataka ankete o potrošnji kućanstava (DZS, 2012b) izvodi se ukupna potrošnja kave po županijama, izračunata na godišnjoj razini u kilogramima po članu kućanstva.
- 2) Ukupan iznos domaće potrošnje kave po svakoj županiji i dobiva se iz sljedeće formule:

$$CD_{Coff}^i = \overline{e}_{HR} \cdot \frac{APK_{Coff}^i}{APK_{Coff}} \cdot ST^i$$

gdje su gdje su CD_{Coff}^i ekstrapolirana godišnja domaća potrošnja kave u županiji i , $\overline{e}_{HR}$ prosječna godišnja potrošnja kave u Hrvatskoj (International Coffee Organization, 2014), APK_{Coff} prosječna godišnja potrošnja kave u Hrvatskoj po članu kućanstva (DZS, 2012b),

APK_{Coff}^i prosječna godišnja potrošnja kave po članu kućanstva županije i (DZS, 2012b), a ST^i broj stanovnika županije i (DZS, 2013a) kao i ranije.

- 3) Ovako dobivena korigirana potrošnja kave pojedine županije ne uključuje potrošnju turista u Hrvatskoj, a istovremeno uključuje potrošnju domaćeg stanovništva koja nije ostvarena unutar Hrvatske. Za ispravniji izračun ključeva raspodjele trošarina, potrebno je dodatno korigirati dobivene brojke na sljedeći način:

$$C_{Coff}^i = CD_{Coff}^i + \frac{1}{365} \cdot \sum_j \bar{e}_j \cdot T_j^i - \frac{1}{365} \cdot e_{HR} \cdot \frac{APK_{Coff}^i}{APK_{Coff}} \cdot M_{HR}^i$$

gdje su C_{Coff}^i ukupna godišnja potrošnja kave na području pojedine županije i , $\bar{e}_j$ prosječna godišnja potrošnja kave u zemlji j (*International Coffee Organization, 2014*) - samo za zemlje za koje postoje podaci o broju noćenja turista po županijama (DZS, 2012a; DZS, 2013a), a ostale oznake ostaju jednake kao i ranije.

- 4) Ključevi raspodjele prihoda od posebnog poreza na kavu po županijama definirani su kao udio korigirane potrošnje kave u pojedinoj županiji u ukupnoj korigiranoj potrošnji kave po svim županijama, odnosno:

$$k_{Coff}^i = \frac{C_{Coff}^i}{\sum_i C_{Coff}^i}$$

4.2.2.5. Posebni porez na bezalkoholna pića

Posebni porez na bezalkoholna pića plaća se na vode, uključujući i mineralne i gazirane vode, s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili aromatizirane, pića s volumnim udjelom alkohola ne većim od 1,2% izuzev pojedine izuzetke, na ostala bezalkoholna pića te na sirupe, koncentrate, praške i granule namijenjene za pripremu bezalkoholnih pića. Posebni porez na bezalkoholna pića reguliran je Zakonom o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića (NN 72/13). Porezna obveza nastaje prilikom stavljanja bezalkoholnih pića na tržište RH, a porezna osnovica je jedan hektolitar bezalkoholnog pića ili 100 kilograma neto mase prašaka i granula namijenjenih za pripremu bezalkoholnih pića. Poseban porez se plaća u iznosu:

- 40 kn po hektolitrju za vode, uključujući i mineralne i gazirane vode, s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili aromatizirane, pića s volumnim udjelom alkohola ne većim od 1,2% te na ostala bezalkoholna pića;
- 240 kn po hektolitrju za sirupe i koncentrate namijenjene za pripremu bezalkoholnih pića;
- 400 kn na 100 kilograma neto mase za praške i granule namijenjene za pripremu bezalkoholnih pića.

Prihodi od posebnog poreza na bezalkoholna pića u razdoblju 2011.-13. kretali su se na razini od oko 0,1% ukupnih prihoda opće države (Ministarstvo financija, 2014a).

Raspodjela posebnog poreza na bezalkoholna pića po županijama

Metodologija raspodjele prihoda od posebnog poreza na bezalkoholna pića u značajnoj se mjeri naslanja na već ranije razvijeni metodološki okvir raspodjele prihoda od trošarina na alkohol i pivo te posebnog poreza na kavu. Jedina je razlika u tome što se ne koriste podaci o potrošnji bezalkoholnih pića iz ankete o potrošnji kućanstava i to iz razloga što ova kategorija obuhvaća

širok raspon različitih vrsta bezalkoholnih pića, a i ne postoje usporedive statistike na svjetskoj razini kojima bi se mogla korigirati potrošnja turista.

Izračun se obavlja u nekoliko koraka, kako slijedi:

- 1) Za ukupan iznos domaće potrošnje bezalkoholnih pića po svakoj županiji i pretpostavit ćemo da je jednak 1 pa je ekstrapolirana godišnja domaća potrošnja bezalkoholnih pića u županiji i jednaka broju stanovnika te županije:

$$CD_{Bev}^i = ST^i$$

- 2) Potrošnja bezalkoholnih pića pojedine županije iz koraka 1) ne uključuje potrošnju turista u Hrvatskoj, a istovremeno uključuje potrošnju domaćeg stanovništva koja nije ostvarena unutar Hrvatske. Za ispravniji izračun ključeva raspodjele posebnog poreza na bezalkoholna pića, potrebno je dodatno korigirati dobivene brojke na sljedeći način:

$$C_{Bev}^i = CD_{Bev}^i + \frac{1}{365} \cdot \sum_j T_j^i - \frac{1}{365} \cdot M_{HR}^i$$

gdje su C_{Bev}^i ukupna godišnja potrošnja bezalkoholnih pića na području pojedine županije i , a ostale oznake ostaju jednake kao i ranije.

- 3) Ključevi raspodjele prihoda od posebnog poreza na bezalkoholna pića po županijama definirani su kao udio korigirane potrošnje bezalkoholnih pića u pojedinoj županiji u ukupnoj korigiranoj potrošnji bezalkoholnih pića po svim županijama, odnosno:

$$k_{Bev}^i = \frac{C_{Bev}^i}{\sum_i C_{Bev}^i}$$

4.2.2.6. Posebni porez na luksuzne proizvode

Posebni porez na luksuzne proizvode bio je u primjeni do 1. siječnja 2013. kada je na snagu stupio Zakon o prestanku važenja Zakona o posebnom porezu na luksuzne proizvode (NN 143/12). Prije ukidanja posebni porez na luksuzne proizvode bio je reguliran Zakonom o posebnom porezu na luksuzne proizvode (NN 105/99, 127/00, 114/01).

Posebni porez na luksuzne proizvode plaćao se po stopi od 30% na prodajnu vrijednost luksuznih proizvoda, i to nakita i srodnih proizvoda, satova, odjeće i obuće od krzna i od kože reptila, pirotehničkih proizvoda za vatromete, oružja i ostalih luksuznih proizvoda. Prihodi od posebnog poreza na luksuzne proizvode su u 2011. i 2012. iznosili tek 0,02% ukupnih prihoda opće države (Ministarstvo financija, 2014a), što je ujedno i jedan od razloga njegovog ukidanja.

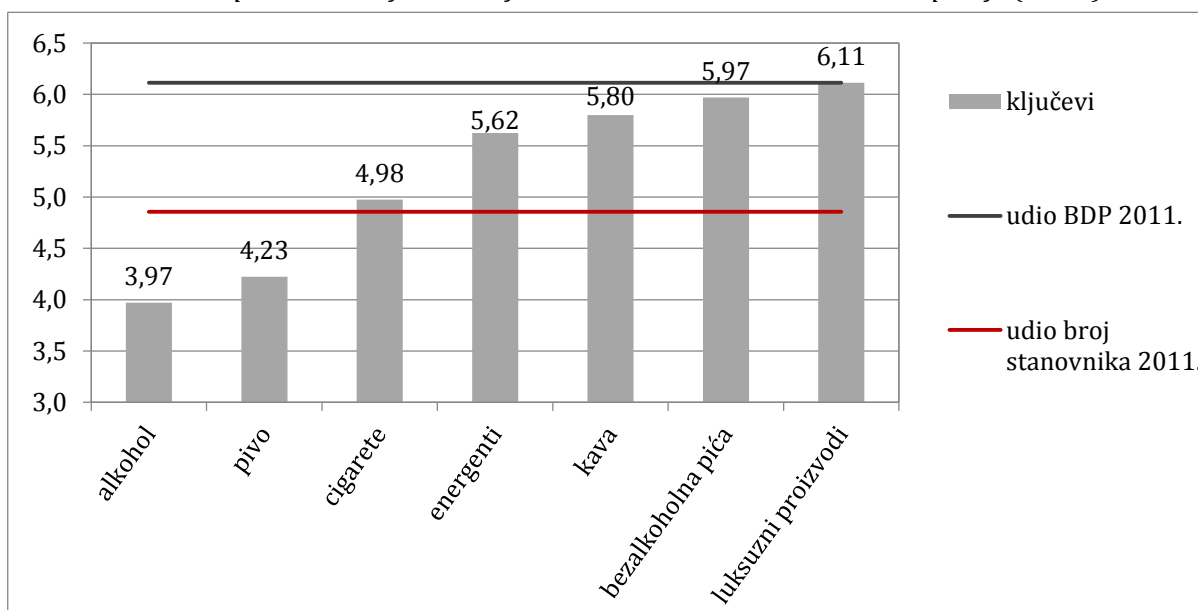
Raspodjela posebnog poreza na luksuzne proizvode po županijama

Budući da raspodjelu prihoda radimo za razdoblje od 2011.-13., u 2011. i 2012. postoje prihodi u konsolidiranom proračunu opće države od posebnog poreza na luksuzne proizvode. Ti će prihodi biti raspodijeljeni po županijama prema ključu BDP-a ostvarenog po županijama (DZS, 2014a). Razlog za odabir takvog načina raspodjele jest činjenica da se BDP po stanovniku može smatrati svojevrsnim pokazateljem standarda stanovništva, a pretpostavka je da je standard građana u

pozitivnoj korelaciji s potrošnjom na luksuzne proizvode, odnosno da stanovništvo višeg standarda češće kupuje luksuzne proizvode od onih s relativno nižim standardom.

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu prihoda od trošarina i posebnih poreza (izuzev posebnog poreza na motorna vozila) na Istarsku županiju za sve tri godine (2011.-13.) te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.10.

Grafikon 4.10. Ključevi za raspodjelu prihoda od trošarina i posebnih poreza na Istarsku županiju i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a); izračun autora

4.2.2.7. Posebni porez na motorna vozila

Posebni porez na motorna vozila plaća se pri stjecanju motornog vozila ili pri uvozu ili unosu motornog vozila u RH na koje nije već ranije obračunat i plaćen posebni porez. Prihodi od posebnog poreza na motorna vozila u razdoblju 2011.-13. kretali su se na razini od 0,5-0,6% ukupnih prihoda opće države (Ministarstvo financija, 2014a), a obuhvaćaju prihode od posebnog poreza motorna vozila za nova vozila (knjiže se na kontu 61431) te prihode na promet motornih vozila za rabljena vozila (konto 61422).

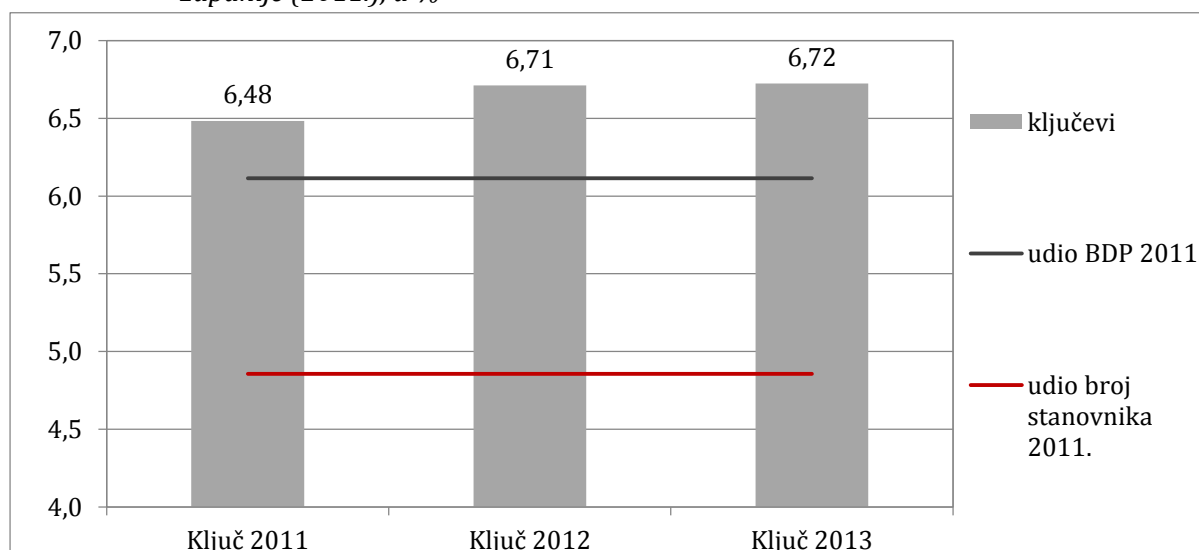
Posebni porez na motorna vozila reguliran je Zakon o posebnom porezu na motorna vozila (NN 15/13, 108/13). Utvrđuje se na temelju prodajne, odnosno tržišne cijene motornog vozila, emisije ugljičnog dioksida (CO₂) izražene u gramima po kilometru, obujma motora u kubičnim centimetrima i razini emisije ispušnih plinova. Porezna osnovica za utvrđivanje posebnog poreza za nova motorna vozila je prodajna cijena korigirana za ostale značajke motornog vozila, odnosno tržišna cijena za rabljena motorna vozila. Za rabljena motorna vozila plaća se porez u iznosu 5% (porez na promet) na tržišnu cijenu vozila.

Raspodjela posebnog poreza na motorna vozila po županijama

Raspodjela prihoda od posebnog poreza na motorna vozila vrši se definiranjem ključeva proporcionalno prema broju registriranih automobila po županijama (MUP, 2013a). Međutim, s obzirom da su podaci o broju registriranih automobila dostupni po policijskim upravama (PU), za PU Zagrebačku postoji jedinstveni podatak koji se tiče broja registriranih automobila u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji. Da bi dobili zasebne brojke u svakoj od te dvije županije, ukupan broj registriranih automobila u PU zagrebačkoj dijeli se između Zagrebačke županije i Grada Zagreba proporcionalno prema broju stanovnika (DZS, 2013a).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu prihoda od posebnog poreza na motorna vozila na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.11.

Grafikon 4.11. Ključevi za raspodjelu prihoda od posebnog poreza na motorna vozila na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: MUP (2013a); DZS (2013a; 2014a); izračun autora

4.2.3. Ostali porezi

Osim navedenih PDV-a te trošarina i posebnih poreza postoje još i drugi porezni prihodi koji se mogu svrstati u ovu kategoriju neizravnih poreza. To su primjerice porez na potrošnju te ostali porezi na robu i usluge.

4.2.3.1. Porez na potrošnju

Porez na potrošnju određen je Zakonom o financiranju JLP(R)S, a u cijelosti je prihod gradskih i općinskih proračuna. Plaća se na potrošnju alkoholnih pića (prirodnog vina, specijaliziranih vina, vinjaka, rakija i ostalih žestokih pića) i bezalkoholnih pića te piva u ugostiteljskim objektima. Obveznik poreza na potrošnju je pravna i fizička osoba koja pruža ugostiteljske usluge. Stopu

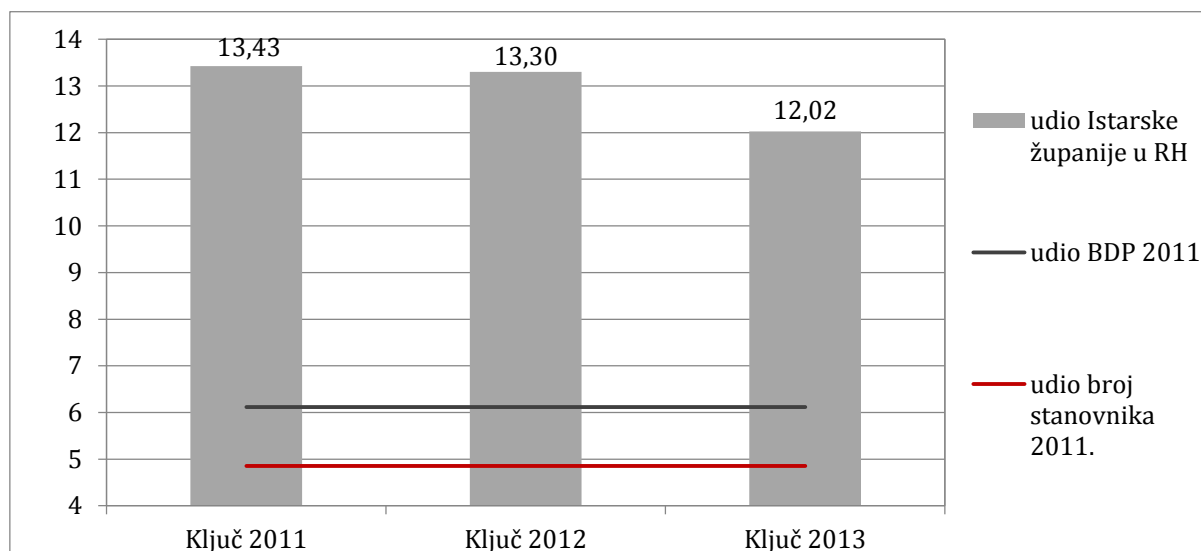

propisuju skupštine gradova i općina, a ne može biti veća od 3% osnovice koju čini prodajna cijena pića u ugostiteljskim objektima, ali bez PDV-a (Kuliš, 2007b).

Raspodjela poreza na potrošnju po županijama

Budući da podaci o proračunima JLP(R)S postoje na sasvim detaljnoj analitičkoj razini (odjeljak ekonomske klasifikacije) raspodjelu prihoda od poreza na potrošnju možemo poistovjetiti s raspodjelom poreza na promet iz lokalnih proračuna. Naime, sukladno Pravilniku o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN 114/10, 31/11) u konto poreza na promet ulaze redom porez na promet proizvoda i usluga (nije prihod lokalnog proračuna), poseban porez na promet upotrebljivanih osobnih automobila, osobnih motornih vozila, plovila i zrakoplova (nije prihod lokalnog proračuna) te porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića. Za prihod od poreza na potrošnju prema tome nije potrebno računati ključeve raspodjele već se taj iznos jednostavno može iščitati iz proračuna JLP(R)S (Ministarstvo financija, 2014b).

Grafikon 4.12. Udio prihoda od poreza na potrošnju Istarske županije u prihodima od poreza na potrošnju RH (2011.-13.) te usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: Ministarstvo financija (2014b); DZS (2013a; 2014a); izračun autora

4.2.3.2. Ostali porezi na robu i usluge

Ostali porezi na robu i usluge u razdoblju od 2011.-13. iznose oko pola milijarde kuna i svakako nisu beznačajni prihodi državnog proračuna. Međutim, ti se prihodi odnose na prihode državnog proračuna knjižene na stavci "61469 - Ostali nespomenuti porezi na robu i usluge" iz proračunskog plana pa je zapravo nemoguće odrediti detaljniju razradu tih prihoda i opisati način i koncepte prikupljanja (porezne stope, porezne obveznike, izuzeća i slično). Ovim prihodima dodatno ćemo pribrojiti i prihode od prodaje proizvoda i roba te prihode od pruženih usluga koji zajedno iznose između 50 i 60 mil. kn te ostale prihode od poreza koje plaćaju fizičke osobe koji iznose 34 mil. kn u 2011., 8 mil. kn u 2012. i 4 mil. kn u 2013.

Raspodjela ostalih poreza na robu i usluge po županijama

Za raspodjelu prihoda od ostalih poreza na robu i usluge po županijama koristit će se identični ključevi kao i za raspodjelu prihoda od PDV-a definirani iz proporcija bruto domaćeg proizvoda po županijama uvećani za uvoz roba (DZS, 2014a).

4.3. Doprinosi

Doprinosi za socijalno osiguranje drugi su najvažniji prihod proračuna opće države s udjelom od 30,0% u 2012. i 29,5% u 2013. Obveza plaćanja doprinosa, vrste doprinosa, osnovice i stope za obračun, obveznici doprinosa te ostale obveze regulirani su Zakonom o doprinosima (NN 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14).

Iako se obično pojednostavnjeno kaže da postoje doprinosi za mirovinsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i zapošljavanje, sustav obveznih doprinosa je ipak složeniji. Tako postoje obvezni doprinosi za (1) mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, (2) mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje, (3) zdravstveno osiguranje, (4) osiguranje za slučaj nezaposlenosti te (5) poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom. Nadalje, zakoni o obveznim osiguranjima definiraju više od sedamdeset skupina obveznika doprinosa i za svaku određuju osnovice i stope. Ipak, većina obveznika može se svrstati u nekoliko skupina: (1) posloprimci i njihovi poslodavci, (2) obrtnici i slobodne profesije, (3) posloprimci koji uz plaću primaju i neki drugi dohodak te (4) umirovljenici. Podrobnije ćemo opisati samo prvu, najbrojniju skupinu od koje se ubire i najviše sredstava, a to su posloprimci i poslodavci. Osnovica za izračun je bruto plaća i na nju se primjenjuju stope doprinosa. Razlikujemo doprinos iz plaće - obveznik je posloprimac koji plaća 20% bruto plaće za mirovinsko osiguranje¹⁹ te doprinose na plaću - obveznik je poslodavac koji plaća 1,7% BP za zapošljavanje, 15% BP za zdravstveno osiguranje, 0,5% BP za osiguranje zaštite zdravlja na radu. Ključna razlika između poreza i doprinosa je u tome što se prihodi od poreza mogu koristiti za bilo koji proračunski rashod, dok se doprinosi moraju koristiti za one namjene za koje su i prikupljeni (IJF, 2009).

Raspodjela doprinosa po županijama

Podaci o ukupno isplaćenim bruto plaćama dostupni su u evidencijama Ministarstva financija. Za potrebe projekta agregirani podaci za 2011. i 2012. s oznakom lokacije (općina, grad) ustupljeni su autorima analize od strane Ministarstva financija. Za raspodjelu doprinosa po županijama koristit će se ključevi definirani kao proporcije agregiranih iznosa isplaćenih bruto plaća po županijama iz ustupljenih podataka Ministarstva financija. Za dobivanje podataka za 2013. korištena je metodologija kojom se vrši korekcija bruto plaća iz 2012. za rast ostvaren u 2013. što je prikazano sljedećom formulom:

$$BRUTO_{2013}^i = BRUTO_{2012}^i \cdot \frac{\frac{T\_DOH_{2013}^i}{ZAP_{2013}^i}}{\frac{T\_DOH_{2012}^i}{ZAP_{2012}^i}}$$

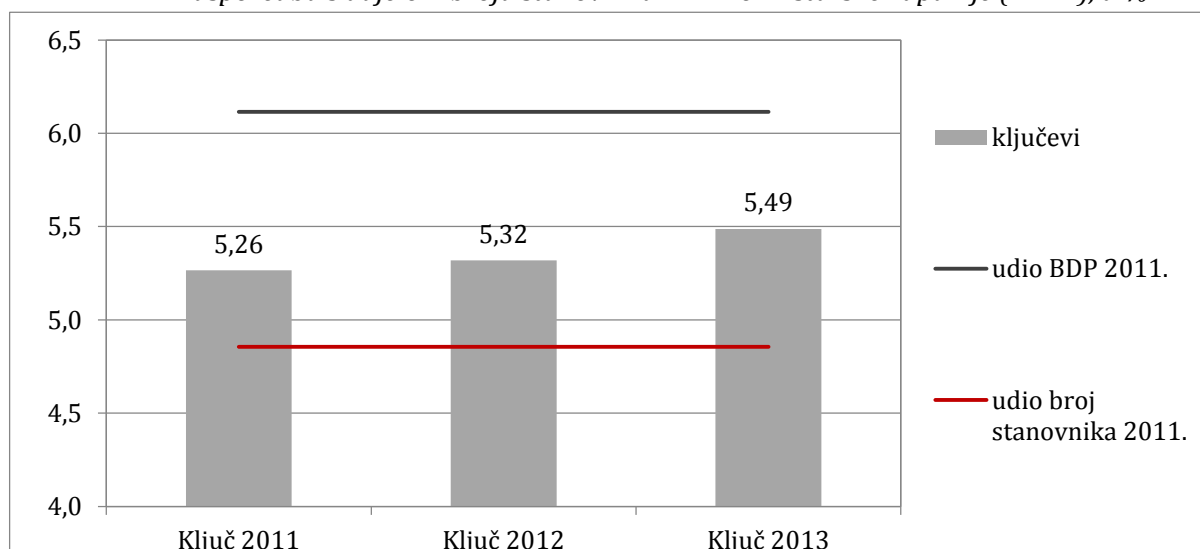
¹⁹ Od osiguranika koji plaćaju doprinose za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje 15% doprinosa za mirovinsko osiguranje slijeva se u državni proračun (1. stup), a ostatak od 5% ne ide kroz proračun već u 2. stup, odnosno vodi se u obveznom mirovinskom fondu i predstavlja vlastita sredstva osiguranika te se ne evidentira kao prihod opće države.

gdje su $BRUTO_t^i$ ukupno isplaćene bruto plaće u godini t u nekoj županiji i , $T\_DOH_t^i$ prikupljeni prihodi od poreza na dohodak i prireza u godini t po svakoj županiji i , a ZAP_t^i broj zaposlenih na dan 31.3. u godini t u županiji i (DZS, 2013b; 2014c). Pretpostavka je da je rast prosječnih bruto plaća po županijama slijedio rast uplaćenih prihoda od poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak. Iz ovako dobivenih podataka lako se izračunaju ključevi za 2013. kao:

$$k_{DOH}^i = \frac{BRUTO_{2013}^i}{\sum_k BRUTO_{2013}^k}$$

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu prihoda od doprinosa na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.13.

Grafikon 4.13. Ključevi za raspodjelu prihoda od doprinosa na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: Interni podaci Ministarstva financija; DZS (2013a; 2014a); izračun autora

4.4. Pomoći

Posebna stavka na strani prihoda odnosi se na prihode od pomoći (dotacije). Prihodi od pomoći prema proračunskom planu dijele se u ovisnosti o izvoru tih prihoda, odnosno pomoći:

- od inozemnih vlada;
- od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU;
- iz proračuna;
- od ostalih subjekata unutar općeg proračuna;
- izravnjanja za decentralizirane funkcije.

Pomoći ili dotacije su sredstva što ih jedna državna jedinica prima od druge državne jedinice ili međunarodne institucije, a ne mora ih vratiti niti za njih dati neku naknadu. Pomoći se razlikuju prema namjeni trošenja, a dijele se na tekuće i na kapitalne pomoći. Tekuće pomoći se moraju trošiti za tekuće rashode, a kapitalne pomoći namijene su nabavi dugotrajne imovine.

Prve dvije kategorije pomoći, tj. pomoći od inozemnih vlada te međunarodnih organizacija, institucija i tijela EU, su stvarni vanjski priljevi sredstava u proračun opće države. Riječ je o bespovratnim tekućim i kapitalnim prijenosima stranih vlada, međunarodnih organizacija, institucija i EU u proračun opće države. Ostale tri skupine pomoći zapravo su samo svojevrsni transferi između jedinica opće države i za potrebe ovog projekta takve pomoći neće se uzeti u razmatranje.

Raspodjela pomoći po županijama

Ukupan iznos primljenih pomoći na razini konsolidirane opće države dostupan je iz vremenskih serija podataka Ministarstva financija (2014a). Nadalje, podaci o primljenim pomoćima JLP(R)S po županijama dostupni su iz podataka o ostvarenjima proračuna JLP(R)S (Ministarstvo financija, 2014b). Razdioba pomoći po županijama obavlja se po sljedećoj formuli:

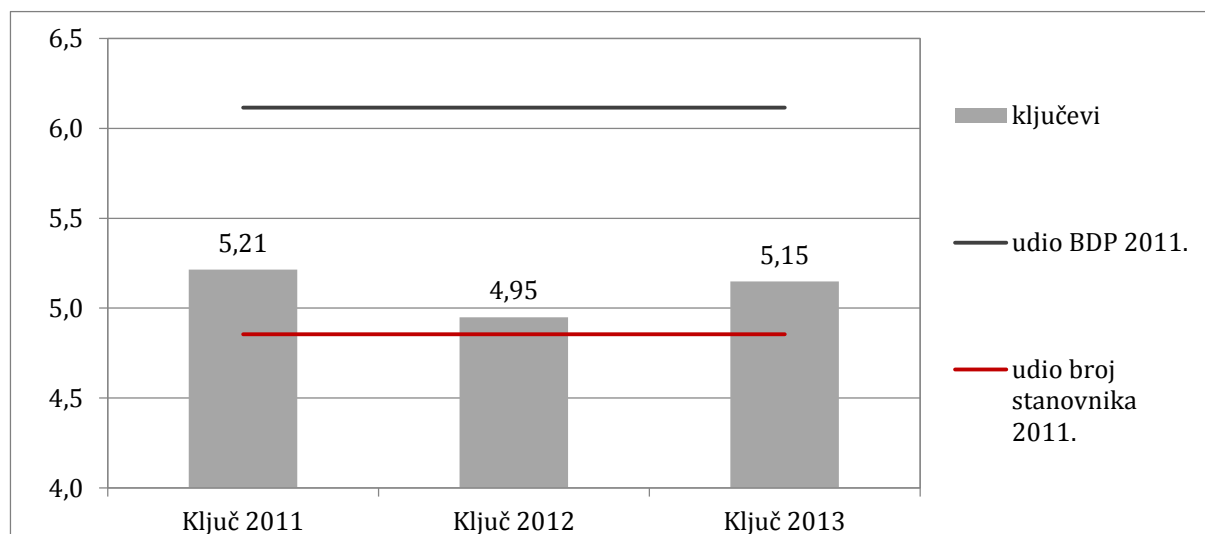
$$POM^i = (POM_{GenBud} - POM_{IV_{JLP(R)S}} - POM_{MO_{JLP(R)S}} - POM_{PR_{EU_{JLP(R)S}}}) \cdot k_{BrStan}^i + POM_{IV_{JLP(R)S}}^i + POM_{MO_{JLP(R)S}}^i + POM_{PR_{EU_{JLP(R)S}}}^i$$

gdje su POM^i iznos primljenih pomoći županije i , POM_{GenBud} ukupan iznos primljenih pomoći na razini proračuna opće države, $POM_{IV_{JLP(R)S}}$ ukupan iznos primljenih pomoći od inozemnih vlada koji se evidentira u proračunima JLP(R)S, $POM_{MO_{JLP(R)S}}$ ukupan iznos primljenih pomoći od međunarodnih organizacija i EU koji se evidentira u proračunima JLP(R)S, $POM_{PR_{EU_{JLP(R)S}}}$ ukupan iznos primljenih pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa sredstava EU koji se evidentira u proračunima JLP(R)S, k_{BrStan}^i udio broja stanovnika županije i u ukupnom broju stanovnika RH, $POM_{IV_{JLP(R)S}}^i$ iznos primljenih pomoći od inozemnih vlada evidentiran u proračunima JLP(R)S na području županije i , $POM_{MO_{JLP(R)S}}^i$ iznos primljenih pomoći od međunarodnih organizacija i EU evidentiran u proračunima JLP(R)S na području županije i , $POM_{PR_{EU_{JLP(R)S}}}^i$ iznos primljenih pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa sredstava EU evidentiran u proračunima JLP(R)S na području županije i .

Iako naizgled složena, ideja formule je zapravo jednostavna. Sve pomoći koje nisu vezane za transfere od ostalih subjekata unutar opće države (izuzev prijenosa sredstava EU koji se samo prelijevaju iz EU u državni proračun pa iz državnog proračuna u lokalne proračune), a dostupne su u proračunima JLP(R)S za svaku županiju koristit će se direktno rastavljene po županijama kako je evidentirano u proračunima JLP(R)S. To su pomoći od inozemnih vlada, pomoći od međunarodnih organizacija i EU te pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa sredstava EU koji se evidentiraju u proračunima JLP(R)S. Za preostali iznos primljenih pomoći od inozemnih vlada, međunarodnih organizacija, institucija i EU koristit će se raspodjela proporcionalno prema broju stanovnika pojedine županije u ukupnom broju stanovnika RH.

Izračunati ključevi koji se koriste za raspodjelu pomoći na Istarsku županiju od 2011. do 2013. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.14.

Grafikon 4.14. Ključevi za raspodjelu pomoći na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: Ministarstvo financija (2014a; 2014b); DZS (2013a; 2014a); izračun autora

4.5. Ostali prihodi državnog proračuna

U poglavljima 4.1.-4.4. dan je sažeti prikaz i objašnjenje osnovnih izravnih i neizravnih poreznih prihoda doprinosa i pomoći, kao i metodologija izračuna ključeva za raspodjelu tih prihoda po županijama. U poglavlju 4.5. cilj je opisati ostale poslovne prihode državnog proračuna za što će se koristiti razne evidencije o izvršenju državnog proračuna (Ministarstvo financija, 2011a; 2012a; 2013a).

4.5.1. Porezi na međunarodnu trgovinu (carine)

Porezi na međunarodnu trgovinu čine 1,4% ukupnih prihoda opće države u 2012., odnosno 0,9% u 2013. pa gledajući s aspekta njihova udjela u ukupnim prihodima opće države nisu beznačajni, ali njihov značaj u ukupnim prihodima opće države pada. Stupanjem Hrvatske u EU, Hrvatska je izgubila dio prihoda od poreza na međunarodnu trgovinu koju ostvaruje sa zemljama EU zbog ulaska na zajedničko unutarnje tržište EU, odnosno pristupanja carinskoj uniji koja podrazumijeva slobodno kretanje roba i usluga ukidanjem fizičkih i tehničkih granica između Hrvatske i zemalja EU. Istovremeno s ostalim zemljama izvan EU Hrvatska je dužna primjenjivati jednake carinske stope kao i sve članice Unije, a sukladno sporazumima koje je EU potpisala s tim zemljama ili se obvezala ispred svjetske trgovinske organizacije (World Trade Organization - WTO).

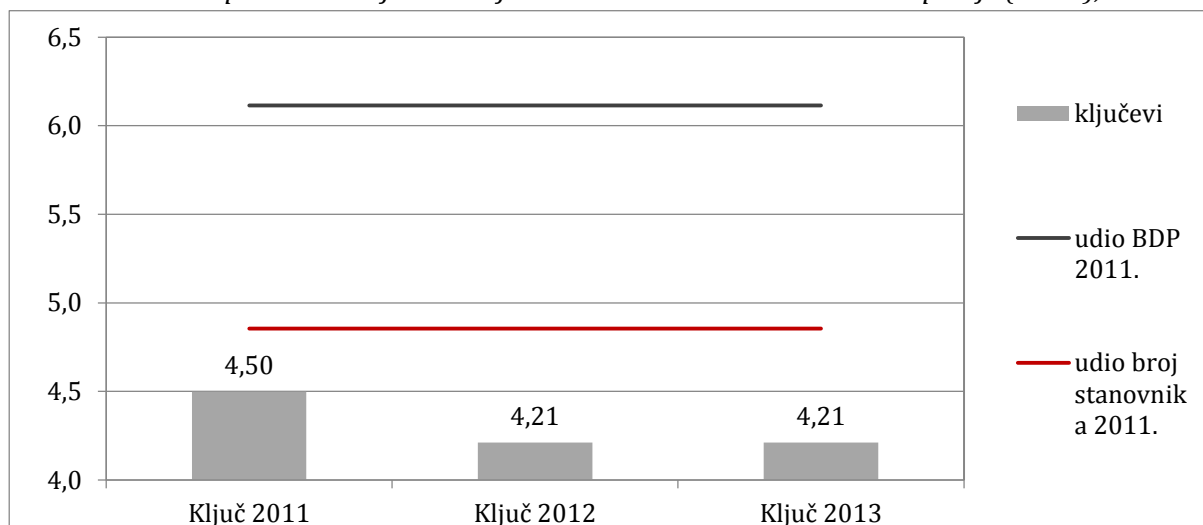
Raspodjela poreza na međunarodnu trgovinu (carina) po županijama

Porezi na međunarodnu trgovinu plaćaju se na uvoz roba i usluga koje podliježu carinjenju pa će se za raspodjelu prihoda od poreza na međunarodnu trgovinu (carina) definirati ključevi kao proporcije uvoza (DZS, 2013a).

Izračunati ključevi se koriste za raspodjelu prihoda od carina na Istarsku županiju od 2011. do 2013. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om

Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.15.

Grafikon 4.15. Ključevi za raspodjelu prihoda od carina na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a); izračun autora

4.5.2. Prihodi po posebnim propisima u zdravstvu

Prihodi po posebnim propisima u zdravstvu odnose se na prihode od premije dopunskog zdravstvenog osiguranja te sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite, odnosno plaćanje participacije. U razdoblju 2011-13. ti su prihodi u državni proračun zajedno donijeli između 1,5 i 1,7 mlrd. kn. Podaci o iznosima ostvarenih prihoda po toj osnovi u razdoblju 2011.-13. dostupni su iz Izvješća o obavljenoj reviziji godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske (Državni ured za reviziju, 2012; 2013a; 2014a).

Sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 80/13, 137/13) osigurane osobe obvezne su sudjelovati u troškovima zdravstvene zaštite u visini od 20% pune cijene zdravstvene zaštite, ali ne manje od postotaka proračunske osnovice kao što je navedeno u tablici 4.3.

Tablica 4.3. Stopa sudjelovanja obveznika u proračunskoj osnovici

	% proračunske osnovice
specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita, uključujući dnevnu bolnicu i kirurške zahvate u dnevnoj bolnici, osim ambulantne fizikalne medicine i rehabilitacije	0,75
specijalistička dijagnostika koja nije na razini primarne zdravstvene zaštite	1,5
ortopedska i druga pomagala utvrđena osnovnom listom ortopedskih i drugih pomagala	1,5
specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštitu u ambulatnoj fizikalnoj medicini i rehabilitaciji i za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju u kući	0,75 (po danu)
liječenje u inozemstvu sukladno propisima EU, međunarodnim ugovorima, Direktivi 2011/24/EU, Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju te općem aktu HZZO-a	troškovi bolničke zdravstvene zaštite
	3,01 (po danu)
dentalna pomagala utvrđena osnovnom listom dentalnih pomagala za odrasle osobe od 18 do 65 godina	30,07
dentalna pomagala utvrđena osnovnom listom dentalnih pomagala za odrasle osobe starije od 65 godina	15,03

Izvor: Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 80/13, 137/13)

Osigurane osobe obvezne su i neposredno ili putem dopunskog osiguranja sudjelovati u visini 0,3% od proračunske osnovice za zdravstvenu zaštitu pruženu kod izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite: obiteljske (opće) medicine, ginekologije i dentalne medicine te izdavanje lijeka na recept. Dodatno, utvrđene su i dopunske liste Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) za lijekove, pomagala i dentalna pomagala gdje iznos sudjelovanja u cijeni lijeka, odnosno razliku cijene pomagala i dentalnih pomagala u odnosu na cijene iz osnovne liste osigurava osigurana osoba neposredno ili temeljem dopunskoga zdravstvenog osiguranja.

Sukladno Zakonu o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju (NN 85/06, 150/08 i 71/10), dopunsko zdravstveno osiguranje pokriva troškove zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja u kojima su osigurane osobe obvezne sudjelovati u visini 20% od pune cijene zdravstvene zaštite. Tim se policama ne utječe na razinu i opseg usluge, nego na cijenu usluge što je plaća korisnik, radi čega su osiguranici oslobođeni plaćanja participacija za liječničke preglede i lijekove. Osiguranik je dopunskoga zdravstvenog osiguranja fizička osoba koja je sklopila ili za koju je, na temelju njezine suglasnosti, sklopljen ugovor o dopunskom zdravstvenom osiguranju i koja iskorištava prava utvrđena ugovorom o osiguranju. Osiguranik može biti samo osoba s utvrđenim statusom osigurane osobe u obveznomu zdravstvenom osiguranju (Klemenčić, 2012). Cijena police regulirana je Odlukom o cijeni police dopunskog zdravstvenog osiguranja (NN 118/13, 11/14), a iznosi 840 kn godišnje, odnosno 70 kn mjesečno za sve osiguranike.

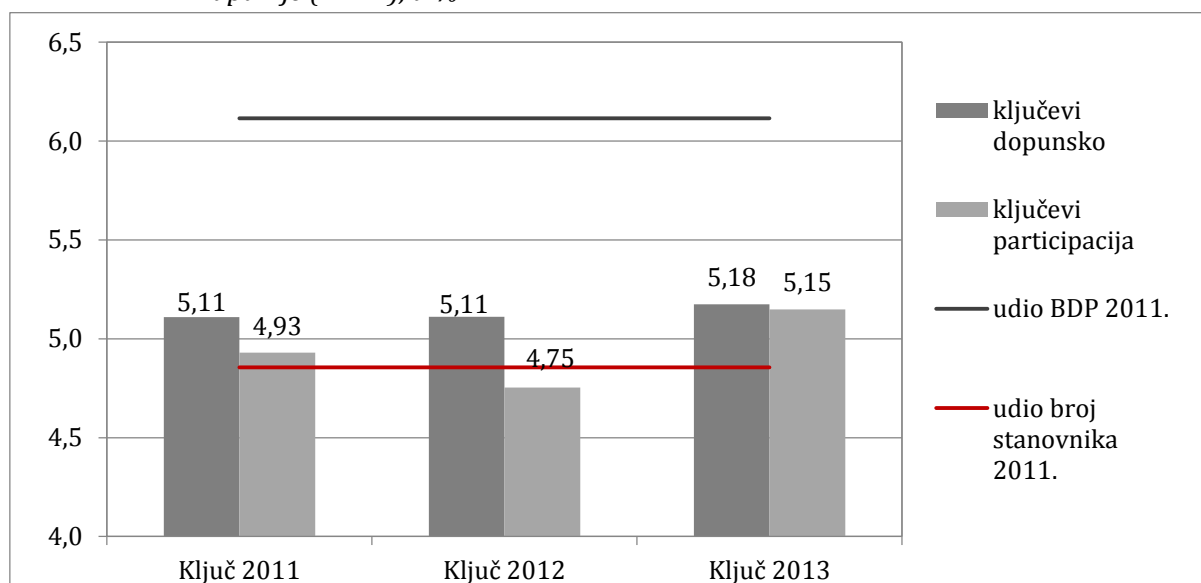
Raspodjela prihoda po posebnim propisima u zdravstvu po županijama

Za raspodjelu prihoda po posebnim propisima u zdravstvu po županijama koristit će se zasebni ključevi za prihode od premije dopunskog zdravstvenog osiguranja i od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite (participacije):

- Za definiranje ključeva za raspodjelu prihoda od premije dopunskog zdravstvenog osiguranja po županijama koristit će se podaci o broju osiguranika koji su koristili zdravstvenu zaštitu u pojedinoj godini (HZJZ, 2012a; 2013a; 2014a). Osnovna pretpostavka za ovu razradu je da je broj osiguranika u sustavu dobrovoljnog osiguranja (dopunsko) proporcionalan broju ljudi koji su doista zdravstvenu zaštitu i koristili;
- Za definiranje ključeva za raspodjelu prihoda od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite po županijama koristit će se podaci o broju pregleda liječnika u ordinaciji i u kući te broj upućivanja na specijalističke preglede (HZJZ, 2012a; 2013a; 2014a).

Izračunati ključevi koji se koriste za raspodjelu prihoda po posebnim propisima u zdravstvu na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.16.

Grafikon 4.16. Ključevi za raspodjelu prihoda po posebnim propisima u zdravstvu na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: Državni ured za reviziju (2012; 2013a; 2014a); HZJZ (2012a; 2013a; 2014a); DZS (2013a; 2014a); izračun autora

4.5.3. Državni prihodi od igara na sreću

Igre na sreću razvrstavaju se u četiri skupine, a to su:

- 1) lutrija;
- 2) igre u casinima;
- 3) igre klađenja;
- 4) igre na sreću na automatima.

Državni porezi od igara na sreću podrazumijevaju porez na dobitke od igara na sreću i ostale poreze od igara na sreću te naknade za priređivanje igara na sreću. Prava i obveze priređivača igara na sreću u smislu plaćanja poreza i/ili naknada na igre na sreću regulirani su Zakonom o igrama na sreću (NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14).

Raspodjela državnih prihoda od igara na sreću po županijama

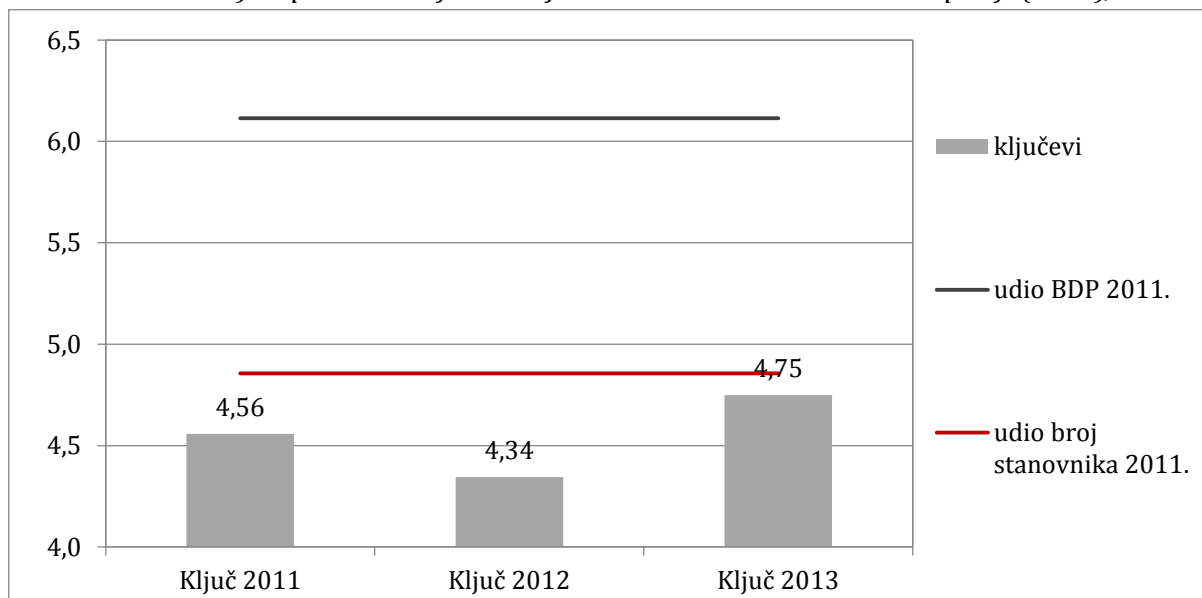
Obzirom da ne postoje javno dostupne statistike o dobitcima od igara na sreću ili naknadama za priređivanje igara na sreću, raspodjela državnih prihoda od igara na sreću bit će napravljena proporcionalno iznosu prikupljenih prihoda ostvarenima od poreza na automate za zabavne igre. Budući da je porez na automate za zabavne igre županijski porez, podaci o prikupljenim prihodima dostupni su po županijama iz podataka o ostvarenjima proračuna JLP(R)S (Ministarstvo financija, 2014b). Osnovna je ideja korištenja tako definiranog ključa da broj automata za zabavne igre relativno dobro opisuje sklonost stanovništva igranju igara na sreću.

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu državnih prihoda od igara na sreću na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011.

- DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.17.

Grafikon 4.17. Ključevi za raspodjelu državnih poreza od igara na sreću na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: Ministarstvo financija (2014b); DZS (2013a); DZS (2014a); izračun autora

4.5.4. Prihodi od kazni i upravnih mjera

Važan izvor prihoda državnog proračuna su svakako i prihodi prikupljeni od raznih tipova kazni, upravnih mjera te ostali prihodi. Kao što im i samo ime kaže, radi se o plaćanjima pravnih i fizičkih osoba zbog nepoštivanja ili pogrešnog tumačenja zakona u širem smislu te riječi.

Prema Pravilniku o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN 114/10, 31/11) ti se prihodi evidentiraju u računskom planu na poziciji 68, a obuhvaćaju čitav niz različitih prihoda:

- kazne za carinske prekršaje;
- kazne za devizne prekršaje;
- kazne za porezne prekršaje;
- kazne za prekršaje trgovačkih društava - privredne prijestupe;
- kazne za prekršaje u prometu;
- kazne i druge mjere u kaznenom postupku;
- upravne mjere;
- ostale kazne;
- ostali prihodi.

Ukupan iznos prikupljenih prihoda od kazni i upravnih mjera te ostalih prihoda iznosio je nešto više od pola mlrd. kn u razdoblju 2011.-13. Otprilike polovica tih prihoda odnosi se na kazne za prekršaje u prometu, a nešto više od četvrtine na ostale kazne. Najmanje značajne od navedenih stavki su kazne za prekršaje trgovačkih društava, odnosno kazne za privredne prijestupe koje u sve tri godine čine manje od 0,3% prihoda od kazni i upravnih mjera.

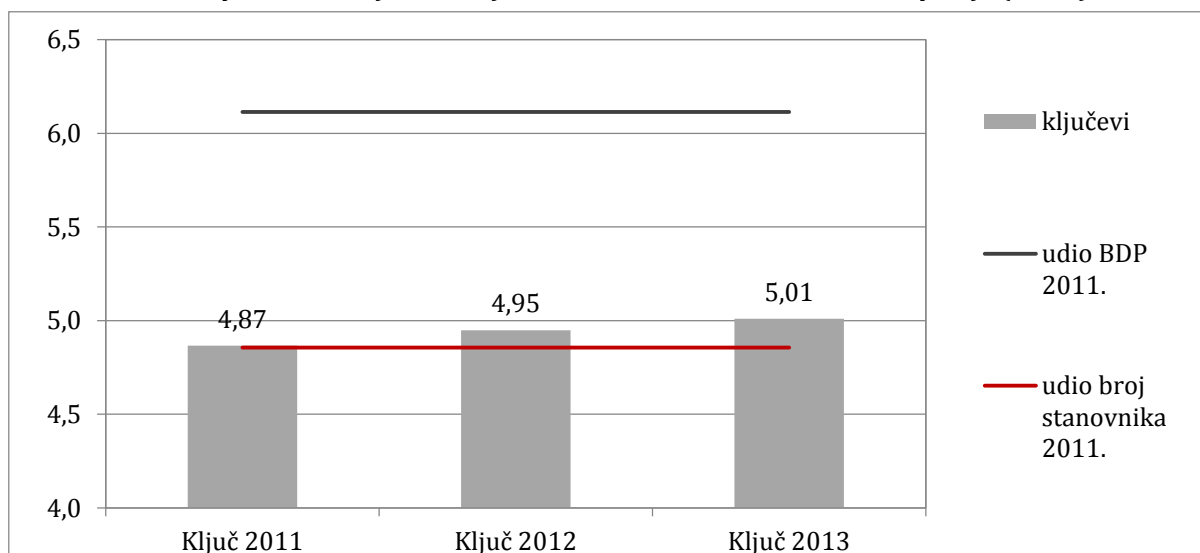
Raspodjela prihoda od kazni i upravnih mjera po županijama

Budući da ta stavka sadrži velik broj različitih i specifičnih vrsta prihoda, a većina njih ima relativno mali udio u ukupnim prihodima od kazni i upravnih mjera, te dodatno postoje stavke koje su prilično neodređene (npr. kazne i druge mjere u kaznenom postupku, upravne mjere, ostale kazne, ostali prihodi) detaljnija raspodjela će biti napravljena samo za sljedeće stavke: Kazne za carinske prekršaje, kazne za devizne prekršaje te kazne za prekršaje u prometu. Ključevi za raspodjelu definirani su na sljedeći način:

- Prihodi od kazni za carinske prekršaje bit će raspodijeljeni proporcionalno prema iznosu uvezenih dobara (DZS, 2013a), odnosno na jednak način kao i raspodjela poreza na međunarodnu trgovinu (carina);
- Prihodi od kazni za devizne prekršaje bit će raspodijeljeni proporcionalno prema iznosu uvezenih i izvezenih dobara (DZS, 2013a), što je svojevrsni pokazatelj poslovanja s inozemstvom;
- Prihodi od kazni za prekršaje u prometu bit će raspodijeljeni proporcionalno prema broju zabilježenih prekršajnih prijava u prometu (MUP, 2012; 2013b)²⁰;
- Svi ostali prihodi od kazni i upravnih mjera bit će raspodijeljeni po županijama prema broju stanovnika (DZS, 2014b).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu prihoda od kazni na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.18.

Grafikon 4.18. Ključevi za raspodjelu prihoda od kazni na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: MUP (2012; 2013b); DZS (2013a; 2014a; 2014b); izračun autora

²⁰ Kao što je već i ranije rečeno, za PU Zagrebačku postoji jedinstveni podatak koji obuhvaća Zagrebačku županiju i grad Zagreb. Razdioba između Zagrebačke županije i grada Zagreba napravljena je proporcionalno prema broju stanovnika. Dodatno, mobilna jedinica - sjedište pribrojena je u Grad Zagreb.

4.5.5. Ostali prihodi državnog proračuna

Ostali prihodi državnog proračuna odnose se na vrlo općenite stavke iz proračunskog plana koje zbog nedostatka informacija o vrstama prihoda i iznosa koje ulaze u te stavke nije moguće detaljnije razraditi. U skupinu ostalih prihoda državnog proračuna uključene su sljedeće stavke prihoda:

- naknade za koncesije;
- prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine;
- naknada za korištenje nefinancijske imovine;
- ostali prihodi od nefinancijske imovine;
- državne upravne i sudske pristojbe;
- ostale upravne pristojbe i naknade;
- ostale pristojbe i naknade;
- prihodi državne uprave;
- ostali nespomenuti prihodi, izuzev prihoda po posebnim propisima u zdravstvu.

4.5.5.1. Naknade za koncesije

Prema Zakonu o koncesijama (NN 143/12) koncesija je pravo koje se stječe ugovorom, a prema vrstama dijele se na tri tipa:

- a) *Koncesija za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra* - Ugovor o koncesiji za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra jest ugovor čiji je predmet korištenje općeg ili drugog dobra za koje je zakonom određeno da je dobro od interesa za RH
- b) *Koncesija za javne radove* - Ugovor o koncesiji za javne radove jest ugovor istovjetan ugovoru o javnim radovima, a razlikuje se samo u činjenici da se naknada za radove koji će se izvesti sastoji samo od prava na iskorištavanje tih radova ili od tog prava zajedno s plaćanjem od strane davatelja koncesije;
- c) *Koncesija za javne usluge* - Ugovor o koncesiji za javne usluge jest ugovor istovjetan ugovoru o javnim uslugama, a razlikuje se samo u činjenici da se naknada za pružene usluge sastoji samo od prava na iskorištavanje tih usluga ili od tog prava zajedno s plaćanjem od strane davatelja koncesije.

Na dan 23. listopada 2013. (posljednji javno raspoloživ podatak) bilo je ukupno 8.461 aktivnih ugovora o koncesiji evidentiranih u Registru koncesija (Ministarstvo financija, 2013b). Od toga je najveći broj ugovora o koncesiji iz područja zdravstvene djelatnosti (4.728 ili 56%), a slijede ugovori o koncesiji u područjima rudarstva (1.162 ili 14%), pomorskog dobra (792 ili 9%), korištenja voda (708 ili 8%) i komunalnog gospodarstva (440 ili 5%).

Novčana naknada za koncesiju može biti ugovorena kao stalan, odnosno jednak iznos i/ili kao varijabilni iznos, ovisno o posebnostima pojedine vrste koncesije što se definira u okviru sektorskih zakona. Prihodi od koncesija u najvećem dijelu su prihodi državnog proračuna, no ovisno o pojedinoj vrsti koncesije prihodi se u određenim omjerima dijele između državnog proračuna ili proračuna JLP(R)S i/ili su izravni prihodi JLP(R)S koji se ne dijele s državom. Podjela prihoda uređena je podzakonskim aktima koji se referiraju na pojedinu vrstu koncesije, odnosno zakonski akt koji istu regulira (Ministarstvo financija, 2013b). Prihodi od koncesija u 2011. i 2012. po vrstama prikazani su u sljedećoj tablici.

Tablica 4.4. Prihodi od koncesija u 2011. i 2012. po vrstama, u mil. kn

Vrsta koncesije	2011.	2012.
Naknada za koncesije na vodama i vodnom dobru	9,2	6,3
Naknada za koncesije za igračnice	31,0	30,5
Naknada za eksploataciju plina u epikontinentalnom pojasu	139,1	185,2
Naknada za koncesiju u javnim telekomunikacijama i za uporabu radio frekvencija	446,7	777,6
Naknada za koncesiju na javnim cestama	0,7	0,0
Izravni prihodi državnog proračuna	626,6	999,6
Naknada za koncesiju za mineralne i termičke vode	6,2	6,6
Naknada za koncesiju za javnu vodoopskrbu	18,7	31,7
Naknada za koncesiju za poljoprivredno zemljište u vlasništvu RH	10,1	9,7
Naknada za koncesiju za osnivanje slobodne zone	0,2	0,3
Prihodi državnog proračuna u zajedničkim prihodima države i gradova i općina	35,1	48,4
Naknada za koncesiju na pomorskom dobru	22,0	23,2
Naknada za otkopanu količinu ne energetskih mineralnih sirovina	9,7	6,3
Naknada za pridobivenu količinu energetskih mineralnih sirovina za plin	18,5	35,8
Naknada za pridobivenu količinu energetskih mineralnih sirovina za naftu i kondenzat	22,0	32,7
Prihodi državnog proračuna u zajedničkim prihodima države, županije i grada/općine	72,2	98,1
Naknada za koncesiju prava lova	3,3	3,3
Naknada za koncesiju za gospodarsko korištenje voda	0,8	1,1
Prihodi državnog proračuna u zajedničkim prihodima države i županije	4,2	4,4
Direktni prihodi JLPRS	114,1	132,0
UKUPNO (DP+JLPRS)	852,2	1.282,4

Izvor: Ministarstvo financija (2013b)

4.5.5.2. Ostali prihodi od nefinancijske imovine

U skupinu ostalih prihoda od nefinancijske imovine ubrajaju se prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine (prihodi od zakupa poljoprivrednog zemljišta, iznajmljivanja postrojenja i opreme, iznajmljivanja stambenih objekata, zakupa poslovnih objekata i ostalo), naknade za korištenje nefinancijske imovine (naknada za korištenje naftne luke i naftovoda, naknada za uporabu uređaja i usluga kontrole letenja na teritoriju RH, lovozakupnina, naknada za ribolov, spomenička renta i ostalo) te ostali prihodi od nefinancijske imovine.

4.5.5.3. Upravne i administrativne pristojbe i naknade

U skupinu upravnih i administrativnih pristojbi i naknada ubrajaju se primjerice državne upravne pristojbe (npr. državni biljezi), upravna pristojba u području prava industrijskog vlasništva, javnobilježničke pristojbe, državne sudske pristojbe, naknada koja se plaća pri izdavanju dugoročnih vrijednosnih papira, naknade za izdana državna jamstva, pristojbe za izdana odobrenja za prijelaz državne granice, pristojbe i naknade što ih plaćaju osobe u tranzitu, prihod od prodaje državnih biljega te ostale pristojbe i naknade.

4.5.5.4. Ostali nespomenuti prihodi, izuzev prihoda po posebnim propisima u zdravstvu

U skupinu ostalih nespomenutih prihoda ubrajaju se primjerice prihodi na temelju refundacija rashoda iz prethodnih godina, ostali prihodi za posebne namjene i ostali nespomenuti prihodi po posebnim propisima.

Raspodjela ostalih prihoda državnog proračuna po županijama

Za detaljniju identifikaciju ostalih prihoda državnog proračuna od gore navedenih ne postoje javno objavljeni podaci pa je i nemoguće odrediti specifične ključeve za raspodjelu ovih prihoda. Zato će se kao ključ za raspodjelu svih ostalih prihoda državnog proračuna po županijama koristiti udio broja stanovnika pojedine županije u ukupnom broju stanovnika RH (DZS, 2014b).

4.6. Ostali prihodi JLP(R)S

U poglavlju 4.6. cilj je navesti i ukratko objasniti ostale izvore prihoda JLP(R)S, odnosno one prihode JLP(R)S koji nisu detaljnije obrađeni u nekom od prethodnih poglavlja. Da preciziramo, isključeni su prihodi od poreza na dohodak i prireza (vidjeti poglavlje 4.1.1.), poreza na imovinu (vidjeti poglavlje 4.1.4.), poreza na promet nekretnina (vidjeti poglavlje 4.1.3.), poreza na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića (vidjeti poglavlje 4.2.3.1.) te prihodi od pomoći (vidjeti poglavlje 4.4.). Pod JLP(R)S smatraju se sve razine jedinica lokalne samouprave, tj. uključeni su gradski, općinski i županijski proračuni. Ostali prihodi JLP(R)S koji se analiziraju u ovom poglavlju čine otprilike 30-ak posto ukupnih poslovnih prihoda proračuna JLP(R)S. Svi podaci o izvršenju proračuna JLP(R)S na sasvim detaljnim razinama proračunskog plana dostupni su na internet stranicama Ministarstva financija (2014b), što će ujedno biti i izvor za cijelo ovo poglavlje.

4.6.1. Porezi na robu i usluge te ostali porezni prihodi

Prihodi od poreza na robu i usluge (izuzev poreza na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića koji je zasebno obrađen u poglavlju 4.2.3.1.) čine nešto manje od 2% ukupnih poslovnih prihoda proračuna JLP(R)S. Najvećim se dijelom odnose na poreze na korištenje dobara ili izvođenje aktivnosti koji obuhvaćaju porez na cestovna motorna vozila, porez na plovila, porez na tvrtku ili naziv tvrtke te ostale nespomenute poreze na korištenje dobara ili izvođenje aktivnosti.

Osim poreza na korištenje dobara ili izvođenje aktivnosti, u prihode od poreza na robu i usluge spadaju još i porez na dobitke od igara na sreću i ostali porezi od igara na sreću te ostali porezi na robu i usluge.

4.6.1.1. Porez na cestovna motorna vozila

Porez na cestovna motorna vozila plaćaju pravne i fizičke osobe koje su vlasnici registriranih osobnih automobila i motocikla i to godišnje prema snazi motora iskazanoj u kW i godinama starosti vozila. Porez na cestovna motorna vozila prihod je županijskog proračuna one županije u kojoj je sjedište ili prebivalište obveznika poreza.

4.6.1.2. Porez na plovila

Porez na plovila plaćaju pravne i fizičke osobe koje su vlasnici plovila (jahti, brodice i čamaca unutarne plovidbe koji služe rasonodi, športu ili rekreaciji) i prihod je županije na području koje je plovilo registrirano. Plovila kojima se obavlja registrirana djelatnost i brodice u vlasništvu domicilnog stanovništva na otocima koje služe za nužnu organizaciju života i održavanje posjeda na otocima oslobođeni su plaćanja ovog poreza. Porez na plovila plaća se godišnje prema dužini plovila iskazanoj u metrima, godinama starosti plovila, u ovisnosti o tome ima li plovilo kabinu ili nema te snazi motora iskazanoj u kW.

4.6.1.3. Porez na tvrtku ili naziv

Obveznici poreza na tvrtku ili naziv su pravne i fizičke osobe koje su obveznici poreza na dobit ili poreza na dohodak i registrirane su za obavljanje djelatnosti. Porez na tvrtku ili naziv prihod je općine ili grada na području kojih je sjedište ili prebivalište ili uobičajeno boravište obveznika toga poreza te se plaća u godišnjem iznosu koji uređuju svojom odlukom općina ili grad, a ne može iznositi više od 2 tisuće kn po svakoj tvrtki ili nazivu.

4.6.2. Prihodi od imovine

Prihodi od imovine čine oko 8% ukupnih poslovnih prihoda proračuna JLP(R)S. Ti se prihodi najvećim dijelom odnose na prihode od korištenja nefinancijske imovine, odnosno prihoda od naknada za ceste, od zakupa i iznajmljivanja imovine (od zakupa poslovnih prostora, reklamnih panoa i ormarića, terasa, parkirališnih mjesta, pokretnih naprava, kioska, neizgrađenog građevinskog zemljišta, javnih površina za organizaciju gradilišta, najma stanova itd.), od naknada za korištenje nefinancijske imovine (od spomeničke rente, za korištenje prostora elektrana, za zadržavanje nezakonito izgrađenih zgrada u prostoru, pravo puta za elektroničku komunikaciju, promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta, eksploataciju i korištenje mineralnih sirovina itd.) te prihode od naknada za koncesije (za obavljanje javnozdravstvene službe, za korištenje voda, distribuciju plina i toplinske energije, korištenje slobodne zone, te za obavljanje pogrebnih usluga). Međutim, važno je naglasiti da se prihodi od prodaje nefinancijske imovine vode pod zasebnom kategorijom i nisu predmet analize projekta.

4.6.3. Prihodi od pristojbi i naknada

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada čine nešto više od jedne šestine ukupnih poslovnih prihoda proračuna JLP(R)S. Radi se o prihodima koji imaju zakonom propisanu namjenu što znači da se ti prihodi proračuna JLP(R)S smiju koristiti samo u točno određene svrhe.

Komunalni doprinosi i naknade čine preko tri četvrtine prihoda JLP(R)S od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada te su svakako najznačajnija stavka unutar ove kategorije prihoda proračuna JLP(R)S. Komunalnu naknadu i komunalni doprinos uređuje Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 84/11, 90/11, 144/12, 94/13 i 153/13).

U skupinu prihoda po posebnim propisima uključeni su primjerice prihodi od sufinanciranja cijene programa predškolskog odgoja te iz cijene komunalne usluge (vodoopskrba i odvodnja), dok upravne i administrativne pristojbe čine prihodi od prodaje državnih biljega, naknade za odlaganje otpada i slično.

4.6.3.1. Komunalna naknada

Komunalna naknada je prihod proračuna jedinice lokalne samouprave, a plaćaju je vlasnici, odnosno korisnici stambenog, poslovnog i garažnog prostora, neizgrađenog građevnog zemljišta i građevnog zemljišta koje služi za obavljanje poslovne djelatnosti. Sredstva komunalne naknade namijenjena su financiranju odvodnje atmosferskih voda, javne rasvjete, čišćenju i održavanju

javnih površina te održavanju nerazvrstanih cesta, groblja i krematorija. Visina komunalne naknade ovisi o lokaciji, vrsti i veličini nekretnine (u m²), a svaka jedinica lokalne samouprave određuje visinu komunalne naknade na svom području.

4.6.3.2. Komunalni doprinosi

Komunalni doprinosi su novčana javna davanja koja se plaćaju za građenje i korištenje objekata i uređaja komunalne infrastrukture za javne površine, nerazvrstane ceste, groblja i krematorije i javnu rasvjetu. Plaćaju ih vlasnici građevne čestice na kojoj se gradi građevina. Komunalni doprinosi su također prihod jedinice lokalne samouprave koja određuje njihovu visinu, a iznos ovisi o lokaciji i veličini (u m³).

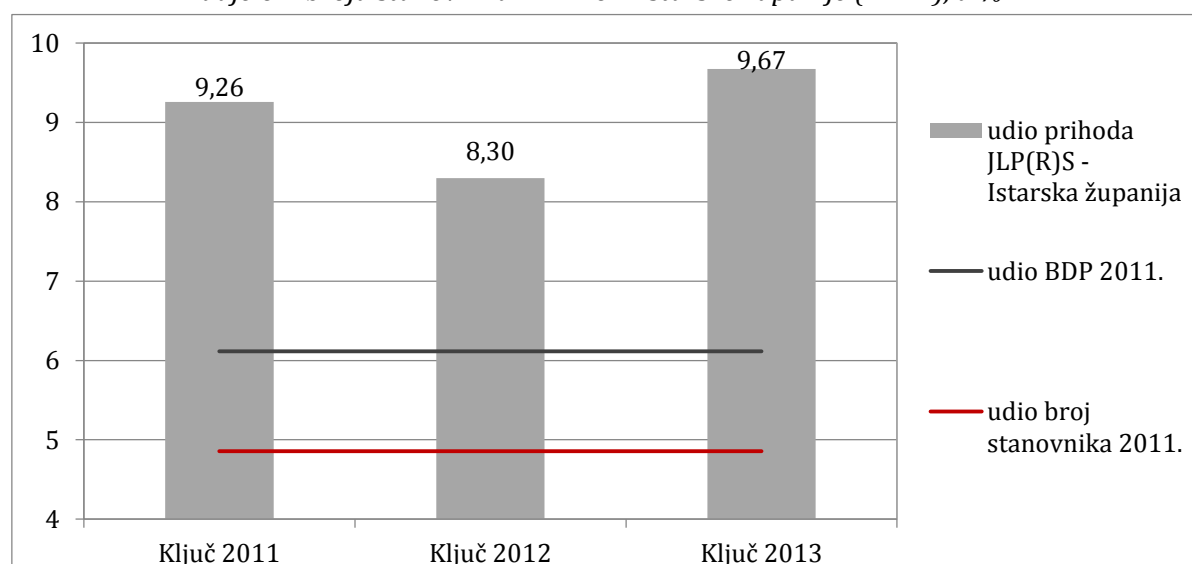
4.6.4. Ostali prihodi JLP(R)S

Ostale prihode JLP(R)S čine prihodi od prodaje, donacija, kazni, upravnih mjera te ostali prihodi. Te su stavke prihoda relativno male te zajedno čine tek 1% prihoda poslovanja JLP(R)S.

Raspodjela prihoda JLP(R)S po županijama

Podaci o prikupljenim prihodima dostupni su po županijama iz podataka o ostvarenjima proračuna JLP(R)S (Ministarstvo financija, 2014b) tako da za ovu vrstu prihoda nije potrebno definirati ključeve za raspodjelu. Udio prihoda JLP(R)S s područja Istarske županije u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.19.

Grafikon 4.19. Udio prihoda JLP(R)S s područja Istarske županije (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: Ministarstvo financija (2014b); DZS (2013a; 2014a); izračun autora

4.7. Prihodi izvanproračunskih fondova

Izvanproračunski korisnici (fondovi) jesu zasebne pravne osobe koje iz svojih proračuna, koji se još nazivaju i financijski planovi, financiraju određene javne potrebe poput izgradnje cesta ili opskrbe vodom. Najčešći razlog njihova osnivanja je želja da se osigura izvor financiranja za određenu namjenu kako se ne bi dogodilo da se prilikom izglasavanja državnog proračuna, zbog pritiska određenih interesnih skupina, ne osigura dovoljno prihoda za tu svrhu. Izvanproračunski korisnici se financiraju iz namjenskih prihoda, odnosno prihoda za koji je unaprijed definirano u koje se svrhe smije utrošiti. Međutim, ti tzv. vlastiti prihodi izvanproračunskih korisnika (primjerice naknada iz goriva Hrvatskih cesta) najčešće nisu dovoljni za pokriće njihovih rashoda pa se ostatak rashoda financira transferima iz državnog proračuna, a financiranje preostalog manjka izvanproračunskih korisnika državnog proračuna rješava se zaduživanjem (IJF, 2009).

U 2014. postojalo je ukupno pet izvanproračunskih korisnika (fondova) i to su: Hrvatske vode, Hrvatske ceste, Centar za restrukturiranje i prodaju, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU) te Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (DAB). Od tih pet izvanproračunskih fondova, raspodjela prihoda vršit će se samo za njih tri za koje to ima smisla - Hrvatske vode, Hrvatske ceste i FZOEU, a koristit će se podaci Ministarstva financija o izvršenju financijskih planova izvanproračunskih korisnika (Ministarstvo financija, 2011a; 2012a; 2013a).

4.7.1. Hrvatske ceste

Osnovna zadaća Hrvatskih cesta je upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta, odnosno ulaganje u razvoj cestovne infrastrukture. Posebni ciljevi Hrvatskih cesta definiraju se godišnjim planovima, a obuhvaćaju primjerice²¹:

- realizaciju nezavršenih programa prethodnog razdoblja s težištem ulaganja u gradnju i rekonstrukciju brzih cesta;
- rješavanje najkritičnijih dionica i objekata s posebnim naglaskom na rješavanje cestovne infrastrukture u prigradskim i gradskim područjima (obilaznice gradova);
- ulaganje u rekonstrukciju i uređenje cesta na otocima i sl.

Zakonom o cestama (NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14) i pripadajućim podzakonskim aktima (pravilnici, uredbi i sl.) propisuju se izvori prihoda Hrvatskih cesta te način prikupljanja tih prihoda. Hrvatske ceste se najvećim dijelom financiraju iz kapitalnih pomoći iz proračuna. Radi se o naknadi za financiranje građenja i održavanja javnih cesta koja se isplaćuje iz državnog proračuna po litri naplaćene trošarine na energente (olovni i bezolovni motorni benzin te plinska ulja) u iznosu od 0,80 kn. Zbog konsolidacije podataka za potrebe ovog projekta taj ćemo izvor prihoda Hrvatskih cesta zanemariti u analizi.

Međutim, osim kapitalnih pomoći iz proračuna, Hrvatske ceste određeni dio prihoda prikupljaju i iz naknada koje obuhvaćaju naknade za:

- uporabu javnih cesta motornim i priključnim vozilima registriranim izvan RH;
- za izvanredni prijevoz;

---

²¹ Preuzeto s [web stranice Hrvatskih cesta](#).

- prekomjernu uporabu;
- korištenje cestovnog zemljišta;
- obavljanje pratećih djelatnosti;
- osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti.

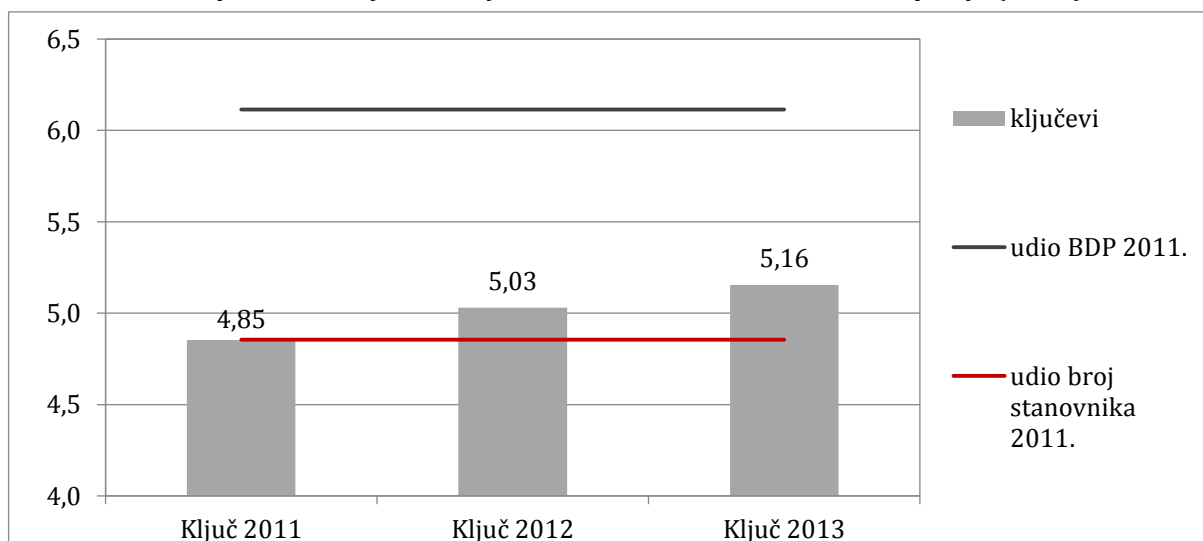
Pri tome je naknada za uporabu javnih cesta motornim i priključnim vozilima registriranim izvan Republike Hrvatske isključivi prihod Hrvatskih cesta. Prihodi od naknade za izvanredni prijevoz čine prihod Hrvatskih cesta samo za izvanredni prijevoz koji se treba obaviti na državnoj cesti. Prihodi od naknade za prekomjernu uporabu uplaćuju se na račun Hrvatskih cesta, odnosno županijske uprave za ceste koja je izdala rješenje o prekomjernoj uporabi javne ceste. Naknade za korištenje cestovnog zemljišta, za obavljanje pratećih djelatnosti te za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti uplaćuju se na račun Hrvatskih autocesta, Hrvatskih cesta, koncesionara, županijske uprave za ceste, ovisno o ugovoru o korištenju cestovnog zemljišta, ugovoru o obavljanju pratećih djelatnosti, ugovoru o stjecanju prava građenja, odnosno ugovoru o osnivanju prava služnosti.

Raspodjela prihoda Hrvatskih cesta po županijama

Obzirom da će radi konsolidacije podataka na razinu opće države iz raspodjele prihoda biti isključeni prihodi koji se u proračun Hrvatskih cesta slijevaju iz državnog proračuna, u ovom dijelu će raspodjela prihoda biti napravljena isključivo za vlastita sredstva koja se odnose na prihode iz ranije navedenih naknada koji se direktno uplaćuju u proračun Hrvatskih cesta. Ključevi za razradu prihoda Hrvatskih cesta bit će duljina državnih cesta (DZS, 2012a; DZS, 2013a; MPPI, 2014).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu prihoda Hrvatskih cesta na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.20.

Grafikon 4.20. Ključevi za raspodjelu prihoda Hrvatskih cesta na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: Ministarstvo financija (2011a; 2012a; 2013a); DZS (2012a; 2013a; 2014a); MPPI (2014); izračun autora

4.7.2. Hrvatske vode

Misija Hrvatskih voda je upravljati vodama u Republici Hrvatskoj radi zaštite života, zdravlja i imovine od štetnog djelovanja voda, te radi osiguranja trajne dostupnosti voda putem optimiziranja ekonomskih i ekoloških koristi na načelima održivoga razvitka. Financiranje vodnoga gospodarstva zasniva se na sljedećim načelima²²:

- 1) sredstva za financiranje vodnoga gospodarstva osiguravaju se iz vodnih naknada;
- 2) sredstva vodnih naknada mogu se koristiti samo za namjene određene zakonom;
- 3) sredstva vodnih naknada koriste se solidarno među svim korisnicima i prema prvenstvu u potrebama;
- 4) načelo punoga povrata troškova: voda ima svoju ekonomsku vrijednost, a povrat tih izdataka osigurava se kroz cijenu vodnih usluga, plaćanjem naknade za razvoj i naknade za priključenje, te plaćanjem naknade za korištenje voda i naknade za zaštitu voda;
- 5) sredstva naknade za korištenje voda i naknade za zaštitu voda nepovratno se dodjeljuju isporučiteljima vodnih usluga radi sufinanciranja ili financiranja gradnje komunalnih vodnih građevina;
- 6) sredstva naknade za zaštitu voda mogu se dodijeliti i osobama koje ispuštaju tehnološke otpadne vode, radi sufinanciranja ili financiranja izgradnje vodnih građevina za pročišćavanje tehnoloških otpadnih voda, kao i osobama koje ispuštaju sanitarne otpadne vode, a koje se ne mogu priključiti na sustav javne odvodnje, radi sufinanciranja ili financiranja gradnje vodnih građevina za pročišćavanje sanitarnih otpadnih voda.

Prihode Hrvatskih voda u najvećem dijelu čine prihodi po posebnim propisima, odnosno naknade i doprinosi:

- naknada za uređenje voda;
- naknada za korištenje voda;
- naknada za zaštitu voda;
- vodni doprinos;
- naknada za melioracijsku odvodnju;
- naknada za navodnjavanje;
- naknada za razvoj.

Prva četiri prihoda su najznačajnija u ukupnoj strukturi prihoda Hrvatskih voda. Temeljni propis koji uređuje izvore za financiranje vodnoga gospodarstva, a osobito vodne naknade je Zakon o financiranju vodnoga gospodarstva (NN 153/09, 90/11, 56/13) zajedno s pripadajućim podzakonskim aktima.

Vodni doprinos se plaća na gradnju građevina, a osnovica je prostorni metar (m^3), četvorni metar (m^2) ili dužni metar (m).

Naknada za uređenje voda plaća se na sve nekretnine, osim na poljoprivredno zemljište. Obveznik naknade za uređenje voda je vlasnik ili drugi zakoniti posjednik nekretnine, a osnovica za obračun naknade za uređenje voda četvorni je metar (m^2) predmetne nekretnine.

---

²² Preuzeto s [web stranice Hrvatskih voda](#).

Naknada za korištenje voda plaća se za zahvaćanje i drugo korištenje voda te za korištenje vodnih snaga. Obveznici naknade za korištenje voda su pravne i fizičke osobe koje zahvaćaju vodu iz tijela površinskih i/ili podzemnih voda radi njihovog korištenja za različite namjene, koje koriste vodnu snagu za proizvodnju električne energije ili za pogon uređaja te isporučitelji vodne usluge javne vodoopskrbe. Osnovica za obračun naknade je ovisno o namjeni korištenja količina zahvaćene vode u m³, količina proizvedene električne energije (kWh), snaga postrojenja (kW) ili jedinica navodnjavane površine zemljišta (ha ili m²).

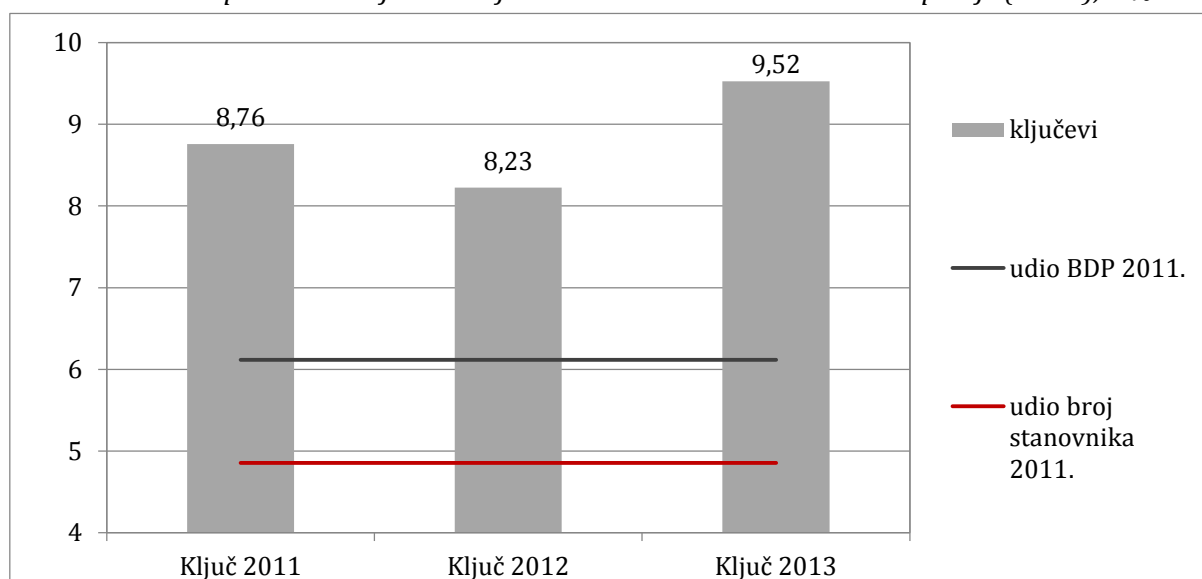
Naknada za zaštitu voda plaća se zbog onečišćenja voda. Obveznici naknade za zaštitu voda su osobe koje ispuštaju otpadne vode i osobe koje proizvode ili uvoze mineralna gnojiva i sredstva za zaštitu bilja te ih stavljaju na tržište na području Republike Hrvatske, a osnovica za obračun naknade je količina (prostorni metar) ispuštene otpadne vode ili količina proizvedenih, odnosno u RH uvezenih mineralnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja.

Raspodjela prihoda Hrvatskih voda po županijama

Slično kao i kod raspodjele prihoda Hrvatskih cesta, i kod prihoda Hrvatskih voda će iz raspodjele biti isključeni prihodi koji se u proračun Hrvatskih voda slijevaju iz državnog proračuna, odnosno raspodjela prihoda će biti napravljena isključivo za vlastita sredstva koja se odnose na prihode od naknada i doprinosa koji se direktno uplaćuju u proračun Hrvatskih voda. Kao ključevi za razradu prihoda Hrvatskih voda bit će korišteni prihodi iz komunalnih doprinosa i naknada proračuna JLP(R)S (Ministarstvo financija, 2014b).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu prihoda Hrvatskih voda na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.21.

Grafikon 4.21. Ključevi za raspodjelu prihoda Hrvatskih voda na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: Ministarstvo financija (2011a; 2012a; 2013a; 2014b); DZS (2013a; 2014a); izračun autora

4.7.3. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU)

FZOEU osnovan je radi osiguranja dodatnih sredstava za financiranje projekata, programa i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja okoliša te s ciljem sudjelovanja svojim sredstvima u financiranju nacionalnih energetskih programa imajući u vidu postizanje energetske učinkovitosti, odnosno korištenja obnovljivih izvora energije²³.

FZOEU se financira iz naknada koje plaćaju obveznici plaćanja za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Plaćanje naknada propisano je Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN 107/03, 144/12), i to:

- naknada onečišćivača okoliša;
- naknade korisnika okoliša;
- naknada na opterećivanje okoliša otpadom;
- posebna naknada za okoliš na vozila na motorni pogon.

Osim navedenih naknada, prihodi FZOEU čine i naknade na posebne kategorije otpada sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13) i pripadajućim pravilnicima.

4.7.3.1. Naknada onečišćivača okoliša

Pod naknadama onečišćivača okoliša podrazumijevaju se posebna godišnja naknada na emisije stakleničkih plinova te naknade na emisije u okoliš:

- ugljikovog dioksida (CO₂);
- oksida sumpora izraženih kao sumporov dioksid (SO₂);
- oksida dušika izraženih kao dušikov dioksid (NO₂).

Obveznici plaćanja naknada na emisije u okoliš su pravne i fizičke osobe koje u okviru svoje djelatnosti imaju u vlasništvu ili koriste pojedinačni izvor emisije CO₂, SO₂ i NO₂. Naknade na emisije CO₂, SO₂ i NO₂ izračunavaju se i plaćaju prema količini emisije u tonama. Iznos naknada na emisije CO₂, SO₂ i NO₂ izračunava se iz formule:

$$N = N_1 \cdot E \cdot kK$$

gdje N označava iznos naknade na emisiju CO₂, SO₂ i NO₂ u knma, N_1 naknada za jednu tonu emisije CO₂, SO₂ i NO₂ (jedinična naknada), E količina emisije u tonama u kalendarskoj godini, a kK korektivni poticajni koeficijent ovisan o količini i podrijetlu emisije.

4.7.3.2. Naknade korisnika okoliša

Pod naknadom korisnika okoliša podrazumijeva se naknada na građevine ili građevne cjeline za koje je propisana obveza provođenja postupka procjene utjecaja na okoliš. Obveznici plaćanja naknade korisnika okoliša su pravne i fizičke osobe koje su vlasnici ili ovlaštenici prava na građevinama ili građevnim cjelinama, a naknada se izračunava i plaća ovisno o građevini ili građevnoj cjelini te prostornim, tehničkim i tehnološkim značajkama građevine ili građevne

---

²³ Preuzeto s [web stranice FZOEU](#).

cjeline (površina, dužina, kapacitet i dr.) izraženim u odgovarajućim mjernim jedinicama. Iznos naknade korisnika okoliša za pojedinu građevinu ili građevnu cjelinu izračunava se prema formuli:

$$N = Zz_1z_2z_3 \cdot N_1 \cdot k_k$$

gdje su N iznos naknade korisnika okoliša u kunama, $Zz_1z_2z_3$ prostorna, tehnička i tehnološka značajka građevine ili građevne cjeline u kojoj je z_1 prostorna, z_2 tehnička, a z_3 tehnološka značajka izražena u odgovarajućoj mjernoj jedinici, N_1 naknada za mjernu jedinicu prostorne, tehničke i tehnološke značajke (jedinična naknada), a k_k korektivni koeficijent ovisan o stupnju utjecaja građevine ili građevne cjeline na okoliš.

4.7.3.3. Naknada na opterećivanje okoliša otpadom

Pod naknadama na opterećivanje okoliša otpadom podrazumijevaju se:

- naknada na komunalni otpad i/ili neopasni tehnološki (industrijski) otpad;
- naknada na opasni otpad.

Obveznici plaćanja naknade na komunalni i/ili neopasni tehnološki (industrijski) otpad su pravne i fizičke osobe koje odlažu komunalni i/ili neopasni tehnološki (industrijski) otpad na odlagališta. Naknada se izračunava i plaća prema količini odloženog otpada na odlagalište prema formuli:

$$N = N_1 \cdot O$$

gdje N označava iznos naknade na komunalni i/ili neopasni tehnološki otpadu kunama, N_1 je naknada za jednu tonu odloženoga komunalnog i/ili neopasnoga tehnološkog otpada (jedinična naknada), a O količina odloženoga komunalnog i/ili neopasnoga tehnološkog otpada u kalendarskoj godini. Naknada na opasni otpad izračunava se i plaća prema količini proizvedenog, a neobrađenog ili neizvezenog opasnog otpada te prema karakteristikama otpada prema formuli:

$$N = N_1 \cdot P \cdot k_k$$

gdje N označava iznos naknade na opasni otpad u kunama, N_1 je naknada za jednu tonu proizvedenog, a neobrađenog ili neizvezenoga opasnog otpada (jedinična naknada), P količina proizvedenog, a neobrađenog ili neizvezenoga opasnog otpada u kalendarskoj godini, te k_k korektivni koeficijent ovisan o karakteristikama opasnog otpada.

4.7.3.4. Posebna naknada za okoliš na vozila na motorni pogon

Pod posebnom naknadom za okoliš na vozila na motorni pogon podrazumijeva se naknada koju plaćaju pravne i fizičke osobe, vlasnici ili ovlaštenici prava na vozilima na motorni pogon. Naknada se plaća pri registraciji vozila, odnosno pri ovjeri tehničke ispravnosti vozila. Određuje se i plaća prema vrsti vozila, vrsti motora i pogonskoga goriva, radnom obujmu ili snazi motora i starosti vozila prema formuli:

$$PN = N_0 \cdot k_k$$

gdje su PN iznos posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon u kunama, N_0 osnovna naknada za pojedinu vrstu vozila (jedinična naknada), a k_k korektivni koeficijent ovisan o vrsti motora i pogonskoga goriva, radnom obujmu ili snazi motora i starosti vozila.

4.7.3.5. Naknade na posebne kategorije otpada

Naknade na posebne kategorije otpada odnose se u najvećoj mjeri na naknade za:

- ambalažu i ambalažni otpad;
- gospodarenje otpadnim gumama;
- gospodarenje otpadnim vozilima;
- gospodarenje otpadnim uljima;
- gospodarenje električnim i elektroničkim otpadom.

Naknade plaćaju proizvođači prilikom stavljanja proizvoda koji podliježu naknadama na tržište u Republici Hrvatskoj neovisno o načinu prodaje odnosno proizvodnje i/ili uvoza za vlastite ili za potrebe drugih, a naknada služe za pokrivanje troškova gospodarenja otpadom.

Raspodjela prihoda FZOEU po županijama

Prema Izvješću o ostvarenju Programa rada FZOEU za 2013. godinu (FZOEU, 2014) u 2013. prihodi od naknada temeljem Zakona o FZOEU iznosili su 248 mil. kn, a prihodi od naknada temeljem Zakona o održivom gospodarenju otpadom 705 mil. kn. U 2012. prihodi od naknada temeljem Zakona o FZOEU iznosili su 303 mil. kn, a prihodi od naknada temeljem Zakona o održivom gospodarenju otpadom 702 mil. kn. Najveći dio naknada temeljem Zakona o FZOEU odnosi se na posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon (76% u 2012. i 91% u 2013.), a najznačajniji udio u naknadama temeljem Zakona o održivom gospodarenju otpadom čine naknade za ambalažu i ambalažni otpad (68% u 2012. i 71% u 2013.).

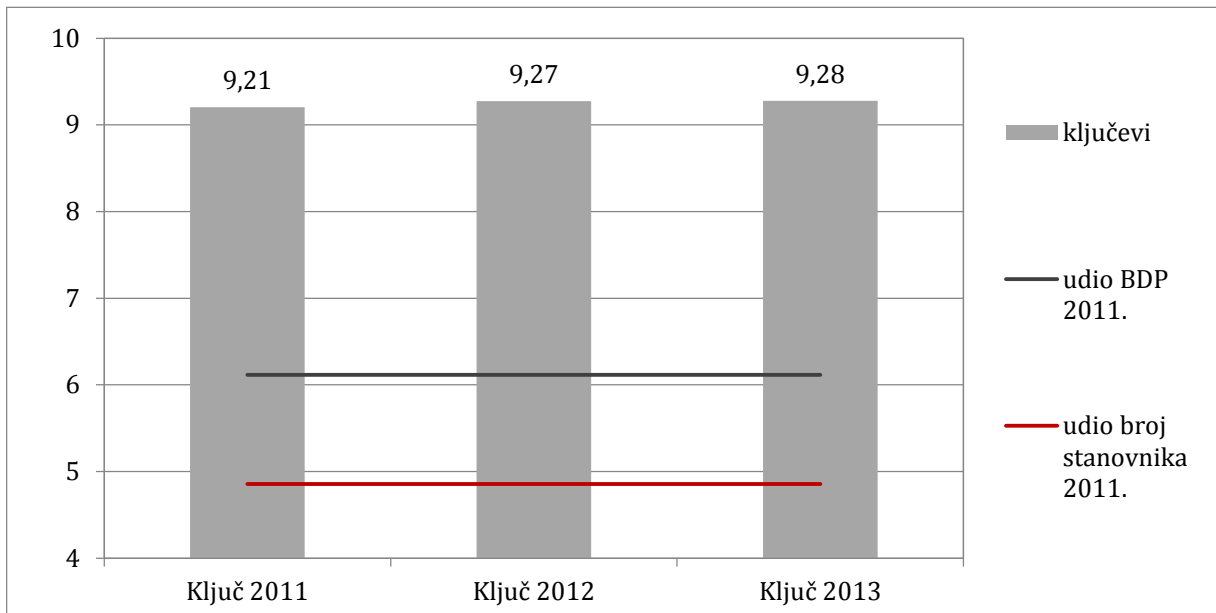
S obzirom na sve navedeno, a budući da ne postoje detaljni podaci o prikupljenim prihodima po županijama, ključevi za raspodjelu prihoda FZOEU po županijama definiraju se kao:

$$FZOEU_i = 30\% \cdot \frac{NM_i}{\sum_j NM_j} + 70\% \cdot \frac{IZO_i}{\sum_j IZO_j}$$

gdje su NM_i broj registriranih motornih vozila u županiji i (MUP, 2013a), a IZO_i tekući izdaci za zaštitu okoliša vezani uz gospodarenje otpadom u županiji i (DZS, 2013a).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu prihoda FZOEU na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 4.22.

Grafikon 4.22. Ključevi za raspodjelu prihoda FZOEU na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: MUP (2013a); DZS (2013a; 2014a); izračun autora

5. RASHODI PRORAČUNA OPĆE DRŽAVE KOJI SE TROŠE NA PODRUČJU ISTARSKE ŽUPANIJE

Cilj je petog dijela projekta navesti najznačajnije rashode proračuna opće države, pojasniti namjenu i način trošenja, odrediti njihov utjecaj na proračun opće države te po utvrđenim ključevima rasporediti po županijama RH i na Istarsku županiju. To je potrošnja javnih sredstava na pojedince, poduzeća i ustanove koji žive i posluju na području Istarske županije, turiste koji je samo turistički posjećuju, ali i na održavanje razne infrastrukture s područja Istarske županije. Uz definiciju i specifikacije rashoda, pojasnit će se i ključevi kojima se obavlja raspodjela rashoda između županija. Metodološki koncept prikazan u ovom poglavlju koristi se u izračunu neto uplata na području Istarske županije i u usporedbi Istarske s ostalim županijama u RH.

Rashodi proračuna opće države koji se detaljno obrazlažu u nastavku poglavlja podijeljeni su ovisno o kojim se razinama vlasti troše, odnosno iz kojih proračuna. Za rashode državnog proračuna napravljena je detaljna podjela koja se uglavnom oslanja na funkcijsku klasifikaciju, a unutar funkcija su prikazane pripadajuće organizacijske cjeline (ministarstva, uredi, službe itd.) čiji rashodi najvećim dijelom pripadaju u navedenu funkcijsku klasifikaciju²⁴. Međutim, raspodjela rashoda državnog proračuna po županijama obavljena je detaljnije, po programima tih organizacijskih cjelina. Pored državnog proračuna, posebna podjela rashoda je napravljena za rashode JLP(R)S i izvanproračunske fondove.

Primarni je cilj poglavlja napraviti razradu rashoda poslovanja, pa su zbog određenih specifičnosti neke stavke rashoda i izdataka isključene iz analize. To su:

- *rashodi za nabavu nefinancijske imovine* – radi se ponajprije o izdacima za nabavu materijalne imovine poput građevinskih objekata, postrojenja i opreme, prijevoznih sredstava, knjiga, umjetničkih djela, višegodišnjih nasada, rashoda za nabavu zaliha te nematerijalne imovine;
- *rashodi za subjekte unutar općeg proračuna* – zbog potrebe konsolidacije i izbjegavanja dvostrukog evidentiranja istih rashoda na različitim razinama vlasti ovi će rashodi biti isključeni. Primjerice, rashodi koji se iz državnog proračuna uplaćuju u proračun izvanproračunskog fonda koji ta sredstva troši na specifične namjene poput financiranja održavanja cestovne infrastrukture;
- *izdaci za financijsku imovinu i zaduživanja* – radi se ponajprije o izdacima za otplatu dospjelih obaveza po kratkoročnim i dugoročnim vrijednosnim papirima (npr. dospjeća obveznica), kreditima, zajmovima i slično. Ovi su izdaci rezultat akumuliranja proračunskih manjkova u nekom prethodnom razdoblju koji se pokrivaju zaduživanjem. Upravo zato te izdatke nema smisla uključivati u ovu analizu jer bi značajno narušili financijsku sliku stvarnog poslovanja pojedine županije u promatranoj godini;
- *rashodi i izdaci subjekata javnog sektora koji nisu uključeni u obuhvat opće države* – radi o rashodima subjekata poput komunalnih društava, lokalnih uprava za ceste, turističkih zajednica i slično koji su vrlo često u potpunom vlasništvu županije, grada ili općine. Problem uključivanja ovih rashoda proizlazi iz nepostojanja javno dostupnog registra pomoću kojih

²⁴ Upravo zbog razlika u metodologiji razrade prihodne i rashodne strane proračuna nije moguće jednoznačno raspoznati neto učinke po raznim izvorima, odnosno ulazna sredstva (prihodi) ne mogu se jednoznačno upariti s izlaznim (rashodima). Primjerice, na prihodnoj strani se pojavljuju doprinosi od mirovinskog osiguranja uplaćeni u prvi mirovinski stup, a na rashodnoj cijeli rashod HZMO-a koji uključuje isplatu mirovina, ali i rashode za zaposlene i materijalne rashode Zavoda.

bi se odredio stvarni obuhvat javnog sektora, kao i nedostatak pokazatelja poslovanja i statistika svih takvih društava. U budućnosti bi svakako trebalo napraviti korak dalje u širenju obuhvata javnog sektora i izračunu neto fiskalnih učinaka, za što se predlaže iniciranje dodatnih analiza.

Podjela rashoda opće države obavlja se razdoblje od 2011. do 2013. S obzirom na određena kašnjenja pojedinih službenih statističkih informacija koje će biti korištene u raspodjeli rashoda, za neke će se godine koristiti zadnji dostupni podaci, iako se ti podaci nužno ne odnose na pripadajuću godinu. Identičan metodološki pristup koristi se i na prihodovnoj strani.

5.1. Rashodi općih javnih usluga

U opće i javne usluge prema funkcijskoj klasifikaciji definiranoj u Pravilniku o proračunskim klasifikacijama (NN 26/10, 120/13) ubrajaju se primjerice rashodi izvršnih i zakonodavnih tijela, financijski i fiskalni poslovi, vanjski poslovi, inozemna ekonomska pomoć i slično. Vrlo često se radi o funkcijama u službi svih građana RH, o funkcijama od općeg javnog interesa ili o funkcijama čije djelovanje nije usmjereno na građane RH, već na opće funkcioniranje države u međunarodnom kontekstu.

U ukupnim rashodima opće države rashodi općih javnih usluga sudjeluju s udjelom od 4,0% u 2012. i 5,2% u 2013.

5.1.1. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (MVEP) je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13) koja obavlja upravne i druge poslove koji se prvenstveno odnose na predstavljanje Republike Hrvatske u drugim državama, međunarodnim organizacijama i konferencijama, razvijanje i unapređivanje odnosa Republike Hrvatske sa drugim državama, međunarodnim organizacijama i drugim subjektima međunarodnog prava i međunarodnih odnosa.

U ukupnim rashodima općih javnih usluga MVEP sudjeluje s udjelom od 13,0% u 2012. i 9,3% u 2013. Struktura rashoda MVEP-a je u 2012. bila prvenstveno koncentrirana na rashode za redovno obavljanje djelatnosti MVEP-a – materijalni rashodi s udjelom od 49,3% i rashodi za zaposlene s udjelom od 45,1% (Državni ured za reviziju, 2013b).

Raspodjela rashoda Ministarstva vanjskih i europskih poslova po županijama

Uloga MVEP-a kao predstavnika RH u globalnom, a posebice europskom, okruženju jest zapravo uloga od općeg interesa RH i svih građana RH, ali i ostalih subjekata povezanih s RH u bilo kojem smislu (npr. poduzeća koja posluju na području RH, hrvatskih iseljenika itd.). Iz tog razloga rashodi MVEP-a raspodijelit će se po županijama razmjerno broju stanovnika svake županije. Sukladno navedenom, na Istarsku županiju će se raspodijeliti rashodi u skladu s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH (DZS, 2014b).

5.1.2. Ministarstvo uprave

Ministarstvo uprave je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13) koja obavlja upravne i druge poslove koji se prvenstveno odnose na sustav i ustrojstvo državne uprave te lokalne i područne (regionalne) samouprave, politički i izborni sustav, registraciju političkih stranaka, zaklada, fondacija te planiranje, nadzor, stručno osposobljavanje i usavršavanje te ravnopravni položaj zaposlenih u državnoj upravi i JLP(R)S.

U ukupnim rashodima općih javnih usluga Ministarstvo uprave sudjeluje s udjelom od 7,3% u 2012. i 5,0% u 2013. U 2012. najznačajniji su materijalni rashodi s ukupnim udjelom od 55,8% ukupno ostvarenih rashoda, te rashodi za zaposlene s ukupnim udjelom od 43,4% (Državni ured za reviziju, 2013c).

Raspodjela rashoda Ministarstva uprave po županijama

Ministarstvo uprave također predstavlja funkciju od općeg javnog interesa koja ni na koji način ne preferira ili favorizira jednu skupinu građana u odnosu na neku drugu pa se može i ovdje zaključiti da je funkcija Ministarstva uprave zapravo podjednako važna za svakog stanovnika RH. Zbog toga će se i rashodi Ministarstva uprave raspodijeliti po županijama prema broju stanovnika u svakoj županiji. Sukladno navedenom, na Istarsku županiju će se raspodijeliti rashodi u skladu s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH (DZS, 2014b).

5.1.3. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova europske unije

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13) koja obavlja upravne i druge poslove koji se prvenstveno odnose na planiranje, praćenje, koordinaciju i provođenje regionalne razvojne politike i uspostave cjelovitog sustava planiranja, programiranja, upravljanja i financiranja regionalnog razvoja, usklađivanje s Europskom unijom (EU) na području regionalne politike i upravljanja strukturnim instrumentima, te koordiniranje programa EU u RH²⁵.

U ukupnim rashodima općih javnih usluga MRRFEU sudjeluje s udjelom od 11,2% u 2012. i 4,5% u 2013. U 2012. 41% ukupnih rashoda MRRFEU-a je raspoređeno na pomoći unutar općeg proračuna koji su isključene iz opsega ovoga projekta kako je navedeno na početku poglavlja. Od ostalih rashoda koji čine 59% ukupnih rashoda MRRFEU najznačajnije su kapitalne donacije vezane uz obnovu i izgradnju u ratu oštećenih stambenih jedinica i stambeno zbrinjavanje na područjima posebne državne skrbi (53,1%), materijalni rashodi i rashodi za zaposlenike (zajedno 22,2%) te naknade građanima i kućanstvima s 12,5% (Državni ured za reviziju, 2013d).

---

²⁵ MRRFEU u 2011. nije postojalo kao zasebno ministarstvo, a poslovi koje danas obavlja bili su razdijeljeni na Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva te Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU.

Raspodjela rashoda Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije po županijama

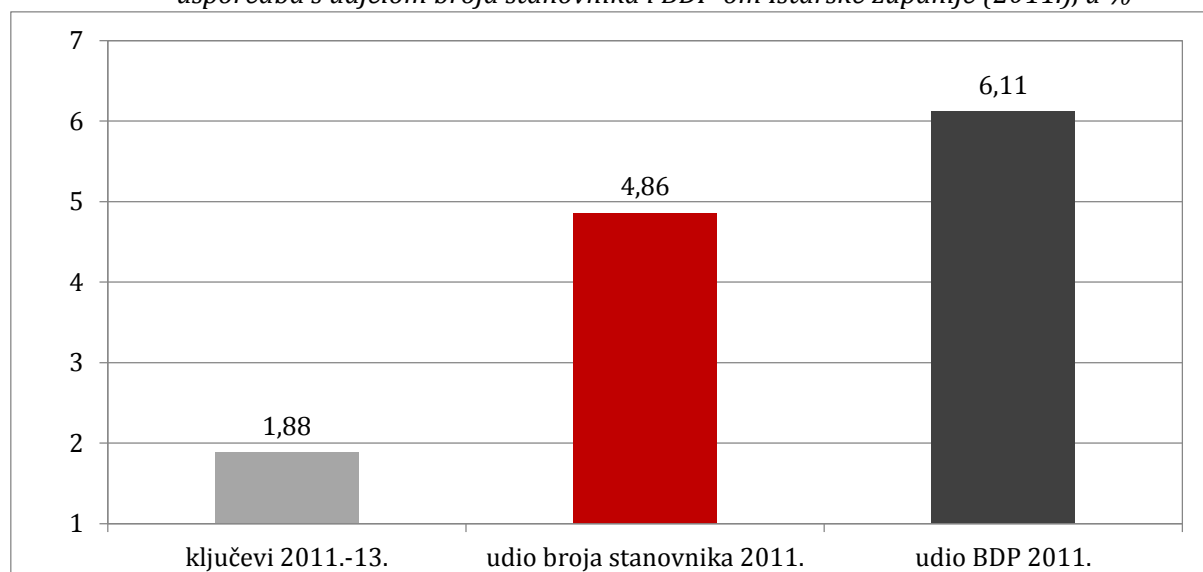
MRRFEU koristi vlastita te sredstva EU koja usmjerava prema manje razvijenim županijama s ciljem povisivanja standarda u tim županijama, odnosno dostizanja standarda razvijenijih županija i smanjivanjem razlika između regija (tzv. realna konvergencija). Realna konvergencija je ujedno i jedno od prioritetnih ciljeva EU. Sukladno navedenom, rashodi MRRFEU podijelit će se na županije po ključu definiranom kao obrnuto proporcionalni BDP po županijama (vjerodostojno prikazuje razvijenost županija) kako je prikazano sljedećim izrazom:

$$k_{MRRFEU}^i = \frac{1}{\frac{BDP^i}{\sum_i \frac{1}{BDP^i}}}$$

gdje BDP^i označava BDP županije i .

Izračunati ključevi koristit će se za raspodjelu rashoda MRRFEU-a na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.1.

Grafikon 5.1. Ključevi za raspodjelu rashoda MRRFEU na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a); izračun autora

5.1.4. Ministarstvo financija

Ministarstvo financija je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13) odgovorna za pripremu i provođenje vladine fiskalne politike. Ciljevi Ministarstva su pridonositi stabilnom rastu gospodarstva, povećanju prosperiteta, te kvalitete života i zaposlenosti za sve hrvatske građane. Među glavnim poslovima MF su priprema državnog proračuna, upravljanje proračunskim приходima i rashodima, odnosno upravljanje novcem poreznih obveznika.

Pojedinačno gledano, rashodi i izdaci Ministarstva financija predstavljaju drugi najveći iznos rashoda i izdataka državnog proračuna. U ukupnim rashodima općih javnih usluga Ministarstvo financija sudjeluje s udjelom od 56% u 2012. i 71,04% u 2013. Međutim, struktura rashoda i izdataka Ministarstva financija je takva da značajan dio čine izdaci za financijsku imovinu i zaduživanja koji su isključeni iz obuhvata projekta kako je navedeno na početku poglavlja. Radi se ponajprije o izdacima za otplatu dospjelih obveza po kratkoročnim i dugoročnim vrijednosnim papirima (npr. dospjeća obveznica), kreditima, zajmovima i slično. Ovi su izdaci rezultat akumuliranja proračunskih manjkova u nekom prethodnom razdoblju koji se pokrivaju zaduživanjem.

Od preostalog dijela rashoda Ministarstva financija koji će biti uključeni u analizu, 68% u 2012. se odnosi na plaće, doprinose i naknade za zaposlene te rashode za materijal, energiju i usluge. Preostalih 32% odnosi se na tekuće donacije u godini, kapitalne pomoći, naknade građanima i kućanstvima te kazne, penale i naknade štete (Ministarstvo financija, 2012b).

Raspodjela rashoda Ministarstva financija

Ključ za raspodjelu preostalih rashoda Ministarstva financija, kao i kod većine ostalih općih javnih usluga, bit će broj stanovnika po županijama. Sukladno navedenom, na Istarsku županiju će se raspodijeliti rashodi prema udjelu broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH (DZS, 2014b).

5.1.5. Ostali rashodi općih javnih usluga

Osim navedenih ministarstva, u kategoriju općih javnih usluga pripadaju još i brojni drugi korisnici državnog proračuna. Ukupan udio tih korisnika u rashodima općih javnih usluga iznosi 12,4% u 2012., odnosno 10,1% u 2013. Radi se o sljedećim korisnicima:

- Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave (0,33% ukupnih rashoda općih javnih usluga u 2012. i 0,38% u 2013.);
- Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske (0,42% u 2012. i 2,73% u 2013.);
- Državni ured za reviziju (2,3% u 2012. i 2,48% u 2013.);
- Državni zavod za statistiku (4,63% u 2012. i 4,41% u 2013.);
- Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija (0,22% u 2012. i u 2013.);
- Hrvatski sabor (8,39% u 2012. i 11,08% u 2013.);
- Ured predsjednika RH (1,88% u 2012. i 2,08% u 2013.);
- Ured predsjednika RH po prestanku obnašanja dužnosti (0,04% u 2012. i 2013.);
- Vlada RH (9,93% u 2012. i 11,59% u 2013.).

Raspodjela ostalih rashoda općih poslova po županijama

Rashodi navedenih korisnika državnog proračuna koji funkcijski najvećim dijelom pripadaju u opće javne usluge također će se raspodijeliti po županijama prema broju stanovnika u svakoj županiji. Nastavno na navedeno, na Istarsku županiju će se raspodijeliti rashodi u skladu s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH (DZS, 2014b).

5.2. Rashodi obrane, javnog reda, sigurnosti i pravosuđa

U obranu, javni red, sigurnost i pravosuđe sukladno funkcijskoj klasifikaciji ubrajaju se primjerice vojna i civilna obrana, usluge policije i protupožarne zaštite, sudovi i zatvori. Prvenstveno se radi o funkcijama osiguravanja sigurnosti unutar države i zaštita nacionalnog teritorija i pružanje obrambene zaštite svim stanovnicima RH.

U ukupnim rashodima opće države rashodi obrane, javnog reda, sigurnosti i pravosuđa sudjeluju s udjelom od 9,9% u 2012. i 8,8% u 2013.

5.2.1. Ministarstvo obrane

Ministarstvo obrane je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13) koja obavlja upravne i druge poslove koji se prvenstveno odnose na planiranje i normativno uređenje obrambenog sustava RH, definiranje, usklađivanje, razvijanje i provođenje obrambene politike, izradu strategije obrane, te novačenje, popunu i mobilizaciju oružanih snaga RH.

Ministarstvo obrane čini najznačajniji rashod u ukupnim rashodima obrane, javnog reda, sigurnosti i pravosuđa s udjelom od 38,5% u 2012. i 37,7% u 2013. Najznačajniji dio rashoda odnosi se na plaće i ostale rashode za zaposlenike te je u 2012. činio 63,4% ukupnih rashoda. Drugi najznačajniji rashodi su rashodi za nabavu materijala i energije (najvećim dijelom na nabavu borbenih oklopnih vozila i pripadajuće opreme, te jurišnih pušaka) koji su u 2012. činili 22,9% ukupnih rashoda (Državni ured za reviziju, 2013e).

Raspodjela rashoda Ministarstva obrane

Svrha Ministarstva obrane jest zaštita nacionalnog teritorija i pružanje obrambene zaštite svim stanovnicima RH pa će rashodi Ministarstva obrane biti također raspodijeljeni po županijama prema broju stanovnika. Sukladno navedenom, na Istarsku županiju će se raspodijeliti rashodi u skladu s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH (DZS, 2014b).

5.2.2. Ministarstvo unutarnjih poslova

Ministarstvo unutarnjih poslova (MUP) je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13) koja obavlja upravne i druge poslove koji se prvenstveno odnose na poslove policije i kriminalističke policije, zaštitu života i osobnu sigurnost ljudi i imovine, sprječavanje i otkrivanje kaznenih djela, pronalaženje i hvatanje počinitelja kaznenih djela i njihovo privođenje nadležnim tijelima, održavanje javnog reda i mira, osiguranje i zaštita osoba, objekata i prostora, poslove sigurnosti prometa na cestama, te nadzor državne granice.

MUP čini drugi najznačajniji rashod u rashodima obrane, javnog reda, sigurnosti i pravosuđa s udjelom od 37% u 2012. i 37,8% u 2013. U 2012. najznačajniji rashodi MUP-a bili su izdaci za zaposlenike s udjelom od čak 73,5% (Državni ured za reviziju, 2013f). Rashodi MUP-a općenito se mogu podijeliti na rashode javnog reda, sigurnosti i upravnih poslova te na ostale rashode.

5.2.2.1. Rashodi javnog reda, sigurnosti i upravnih poslova

Rashodi javnog reda, sigurnosti i upravnih poslova odnose se na rashode redovnog poslovanja MUP-a te pružanja usluga javnog reda i sigurnosti građanima RH. Rashodi javnog reda, sigurnosti i upravnih poslova čine najveći rashod MUP-a s ukupnim udjelom od 75,1% u 2012. i 76,7% u 2013.

Raspodjela rashoda javnog reda, sigurnosti i upravnih poslova

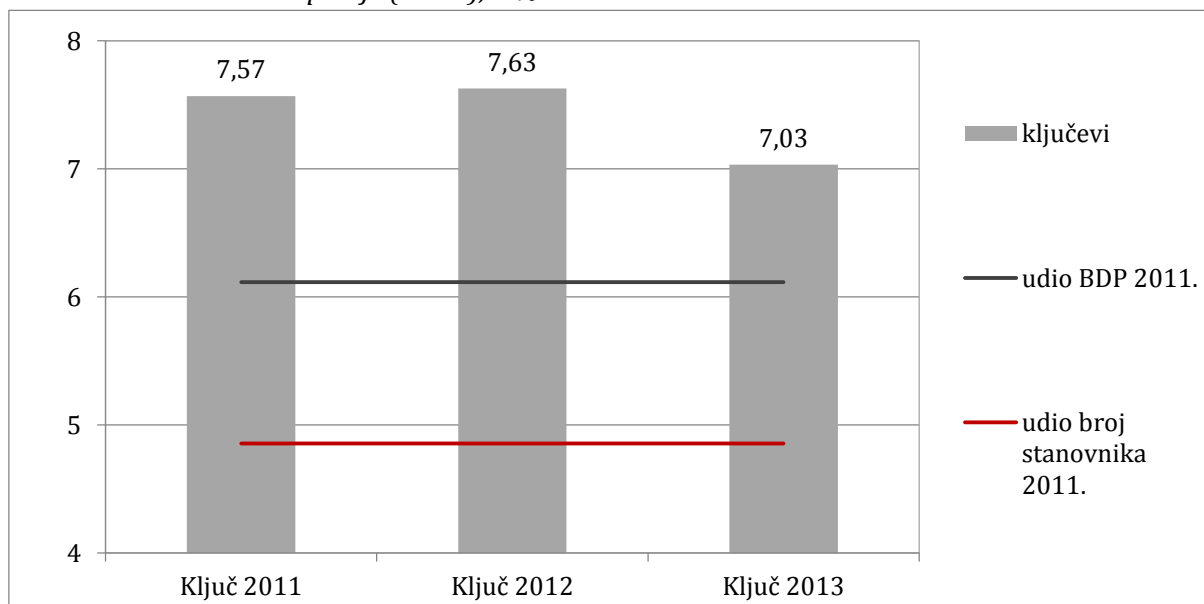
Sukladno strukturi rashoda javnog reda, sigurnosti i upravnih poslova MUP-a, ključ za raspodjelu rashoda biti će izračunat kombinacijom ključeva na temelju broja kaznenih djela (MUP, 2011; 2012; 2013b) i broja policijskih postaja po županijama (MUP, 2014) kako je definirano formulom:

$$k_{MUP}^i = 0,5 \cdot \frac{BKD^i}{\sum_i BKD^i} + 0,5 \cdot \frac{BPP^i}{\sum_i BPP^i}$$

gdje je BKD^i broj kaznenih djela u županiji i , a BPP^i broj policijskih postaja u županiji i . Budući da na području Zagrebačke županije i Grada Zagreba djeluje jedinstvena policijska uprava (PU Zagrebačka) koja pokriva obje županije i ne postoji razdijeljen broj kaznenih djela po županijama, broj kaznenih djela između navedenih županija će biti podijeljen proporcionalno prema broju stanovnika.

Izračunati ključevi koji se koriste za raspodjelu rashoda javnog reda, sigurnosti i upravnih poslova MUP-a na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.2.

Grafikon 5.2. Ključevi za raspodjelu rashoda javnog reda, sigurnosti i upravnih poslova MUP-a na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a); MUP (2011; 2012; 2013b; 2014); izračun autora

5.2.2.2. Ostali rashodi Ministarstva unutarnjih poslova

Preostali rashodi MUP-a se mogu razdijeliti na četiri ključne skupine s udjelom u ukupnim rashodima u MUP-a, kako slijedi:

- Upravljanje državnim granicama (16,12% u 2012. i 14,33% u 2013.);
- Hrvatska vatrogasna zajednica (0,2% u 2012. i 0,23% u 2013.);
- Državna uprava za zaštitu i spašavanje (3,14 u 2012. i 3,12% u 2013.);
- Hrvatski centar za razminiranje (5,41% u 2012. i 5,61% u 2013).

Raspodjela ostalih rashoda Ministarstva unutarnjih poslova po županijama

Rashodi upravljanja državnim granicama, Hrvatske vatrogasne zajednice i Državne uprave za zaštitu i spašavanje raspodijelit će se po županijama prema broju stanovnika u svakoj županiji. Nastavno na navedeno, na Istarsku županiju će se raspodijeliti rashodi u skladu s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH (DZS, 2014b).

Rashodi Hrvatskog centra za razminiranje podijelit će se po županijama prema površini minsko sumnjivih područja (Vlada RH, 2013; 2014). Budući da u Istarskoj županiji nema minsko sumnjivih područja rashodi Hrvatskog centra za razminiranje neće biti dodijeljeni Istarskoj županiji.

5.2.3. Ministarstvo pravosuđa

Ministarstvo pravosuđa je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13) koja obavlja upravne i druge poslove koji se prvenstveno odnose na područje građanskog, kaznenog i trgovačkog prava, upravnog sudovanja, te poslove vezane uz ustrojstvo i usavršavanje sudaca, državnih odvjetnika i djelatnika u sudovima, državnim odvjetništvima te ostalim tijelima.

U ukupnim rashodima obrane, javnog reda, sigurnosti i pravosuđa Ministarstvo pravosuđa sudjeluje s udjelom od 19,8% u 2012. i u 2013. Rashodi Ministarstva pravosuđa najvećim se dijelom odnose na rashode poslovanja sudova s udjelom od 53,8% u 2012., zatvora i kaznionica s udjelom od 19,5% u 2012. i administrativnog poslovanja Ministarstva pravosuđa s udjelom od 13,6% (Ministarstvo financija, 2012b).

Raspodjela rashoda Ministarstva pravosuđa po županijama

Radi nedostataka javno dostupnih podataka koji bi se na neki način mogli dovesti u vezu s rashodima Ministarstva pravosuđa po županijama (poput primjerice broja podnesenih sudskih tužbi, aktivnih sudskih postupaka i slično), rashodi Ministarstva pravosuđa biti će podijeljeni proporcionalno prema broju stanovnika, kao najboljoj mogućoj aproksimaciji stvarne strukture rashoda po županijama. Sukladno navedenom, na Istarsku županiju će se raspodijeliti rashodi u skladu s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH (DZS, 2014b).

5.2.4. Ostali rashodi obrane, javnog reda i sigurnosti

Preostali rashodi obrane, javnog reda i sigurnosti čine 4,3% u 2012. i 4,4% u 2013. od ukupnih rashoda te se mogu razdijeliti na šest korisnika s udjelom u ukupnim rashodima obrane, javnog reda i sigurnosti kako slijedi:

- Agencija za zaštitu osobnih podataka (0,11% u 2012. i 0,06% u 2013.);
- Državni inspektorat (1,38% u 2012. i 1,35% u 2013.);
- Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost (0,10% u 2012. i 0,11% u 2013.);
- RH sigurnosno-obavještajna agencija (3,53% u 2012. i 3,49% u 2013.);
- Ured vijeća za nacionalnu sigurnost (0,21% u 2012. i 0,22% u 2013.);
- Zavod za sigurnost informacijskih sustava (0,13% u 2012. i 0,14% u 2013.).

Raspodjela ostalih rashoda obrane, javnog reda i sigurnosti

Ostali rashodi obrane, javnog reda i sigurnosti raspodijelit će se po županijama prema broju stanovnika u svakoj županiji. Sukladno navedenom, na Istarsku županiju će se raspodijeliti rashodi u skladu s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH (DZS, 2014b).

5.2.5. Ostali rashodi pravosuđa

Ostali korisnici državnog proračuna koji sudjeluju u rashodima pravosuđa su kako slijedi:

- Pravobranitelj za djecu;
- Pravobranitelj za osobe sa invaliditetom;
- Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova;
- Ured pučkog pravobranitelja;
- Ustavni sud Republike Hrvatske.

Ti korisnici zajedno čine tek neznatan udio rashoda pravosuđa (0,38% u 2012. i 0,39% u 2013.).

Raspodjela ostalih rashoda pravosuđa po županijama

Preostali rashodi pravosuđa biti će podijeljeni korištenjem sljedeća četiri ključa:

- broj stanovnika mlađih od 18 godina (DZS, 2011a) za rashode pravobranitelja za djecu;
- broj osoba s invaliditetom (HZJZ, 2012b; 2013b; 2014b) za rashode pravobranitelja za osobe s invaliditetom;
- broj žena (DZS, 2011a) za rashode pravobranitelja/ice za ravnopravnost spolova;
- broj stanovnika (DZS, 2014b) za rashode ureda pučkog pravobranitelja i ustavnog suda RH.

5.3. Rashodi gospodarstva, poduzetništva, rada i mirovinskog sustava

U gospodarstvo, poduzetništvo, rad i mirovinski sustav prema funkcijskoj klasifikaciji ubrajaju se prvenstveno poslovi vezani uz opće ekonomske, trgovačke poslove, poslove vezane uz rad, te osiguranje mirovinske zaštite. U ukupnim rashodima opće države rashodi gospodarstva, poduzetništva, rada i mirovinskog sustava sudjeluju s udjelom od 30,5% u 2012. i 30,7% u 2013.

5.3.1. Ministarstvo gospodarstva

Ministarstvo gospodarstva (MINGO) je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13) koja obavlja upravne i druge poslove koji se prvenstveno odnose na razvoj i unapređenje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, te instrumente i mjere gospodarske politike²⁶.

U ukupnim rashodima gospodarstva, poduzetništva, rada i mirovinskog sustava MINGO sudjeluje s udjelom od 1,6% u 2012. i 2,9% u 2013. Struktura rashoda MINGO je gotovo u cijelosti koncentrirana u subvencijama, čak 83,4% u 2013. (Državni ured za reviziju, 2014a), a preostali dio se uglavnom odnosi na tekuće i kapitalne donacije, materijalne rashode te rashode za plaće i ostale rashode zaposlenika.

Raspodjela rashoda Ministarstva gospodarstva po županijama

Ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu ukupnih rashoda MINGO na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. definiraju se iz BDP-a po županijama zabilježenog 2011. (DZS, 2014a). Radi se o zadnjem dostupnom podatku o BDP-u po županijama u trenutku rada na ovome projektu.

5.3.2. Ministarstvo poduzetništva i obrta

Ministarstvo poduzetništva i obrta (MINPO) je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13) koja obavlja upravne i druge poslove koji se prvenstveno odnose na malo i srednje poduzetništvo, obrtništvo i zadrugarstvo te poticanje izvoza i stranih ulaganja²⁷.

U ukupnim rashodima gospodarstva, poduzetništva, rada i mirovinskog sustava MINPO sudjeluje s udjelom od 0,6% u 2012. i 0,5% u 2013. U 2012. rashodi MINPO su se u najvećem djelu odnosili na rashode za subvencije s udjelom od 55,2%, materijalne rashode s udjelom od 29,8%, te rashode za zaposlene s udjelom od 7,0% (Državni ured za reviziju, 2013g).

Raspodjela rashoda Ministarstvo poduzetništva i obrta po županijama

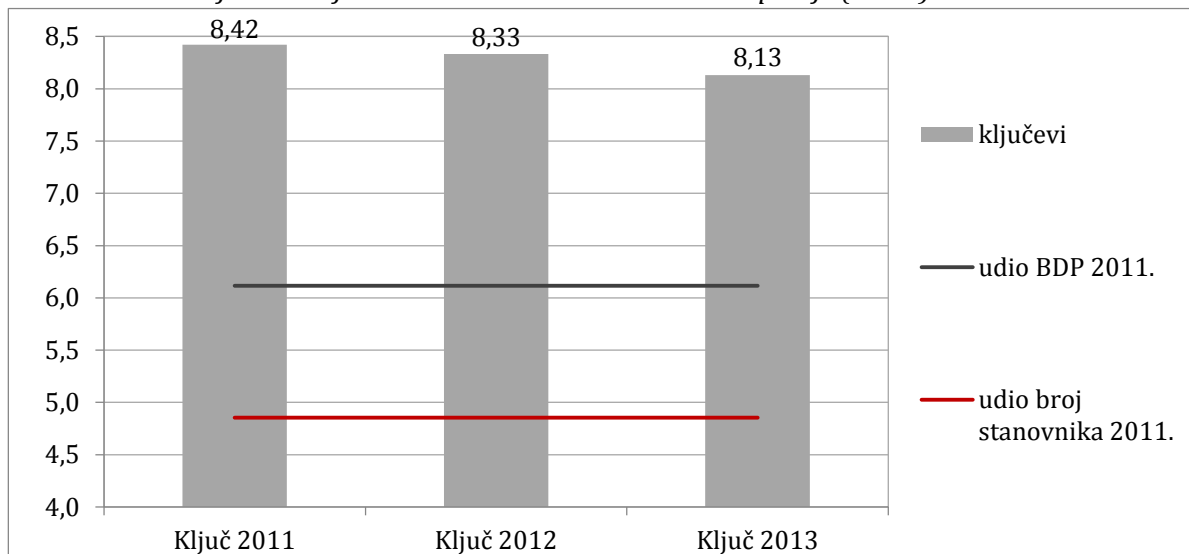
Ključevi za raspodjelu rashoda MINPO na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. definiraju se iz ukupnog broja aktivnih trgovačkih društava po županijama (DZS, 2012a; 2013a; 2014h).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda MINPO na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.3.

---

²⁶ U 2011. djelatnosti MINGO-a bile su u sklopu MINGORP-a.

²⁷ U 2011. djelatnosti Ministarstva poduzetništva i obrta bile su u sklopu MINGORP.

Grafikon 5.3. Ključevi za raspodjelu rashoda MINPO na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.) u %

Izvor: DZS (2012a; DZS 2013a; 2014h); izračun autora

5.3.3. Hrvatski zavod za zapošljavanje

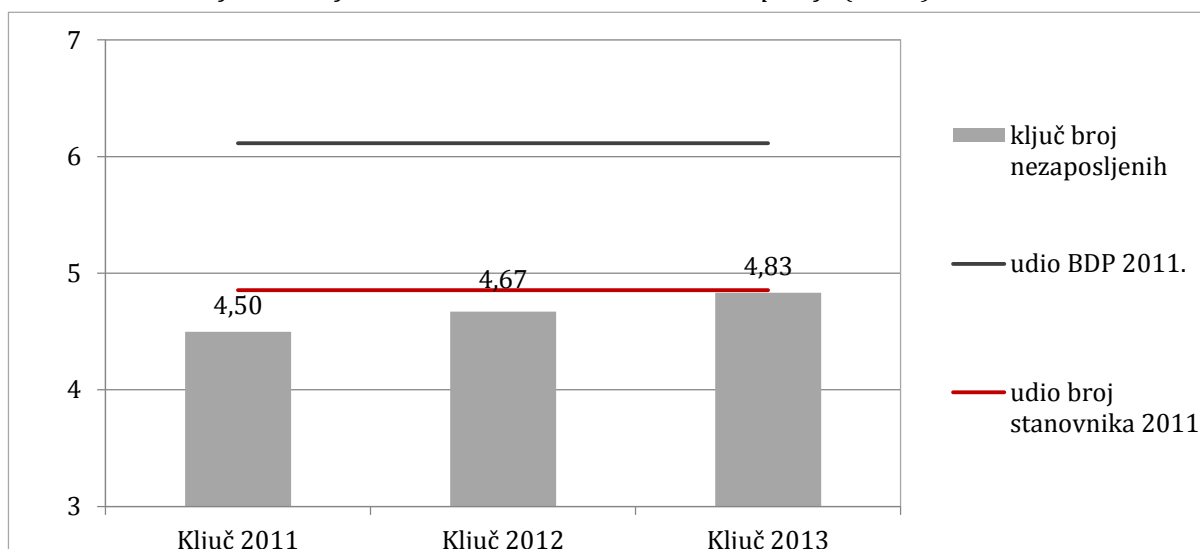
Hrvatski Zavod za zapošljavanje (HZZ) javna je ustanova u vlasništvu RH, ustrojena Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenost (NN 80/08, 94/09, 121/10, 25/12, 118/12, 12/13, 153/13) sa zadaćom rješavanja pitanja iz problematike vezane uz zapošljavanje i nezaposlenost u najširem značenju tih pojmova.

U ukupnim rashodima gospodarstva, poduzetništva, rada i mirovinskog sustava HZZ sudjeluje s udjelom od 5,4% u 2012. i 5,9% u 2013. U 2013. je 88,5% ukupnih rashoda HZZ-a raspoređeno na ostvarivanje prava za vrijeme nezaposlenosti i provođenje aktivne politike zapošljavanja (HZZ, 2013).

Raspodjela rashoda Hrvatskog zavoda za zapošljavanje po županijama

Sukladno strukturi rashoda HZZ-a koji se najvećim dijelom odnose na ostvarivanje prava za vrijeme nezaposlenosti i provođenje aktivne politike zapošljavanja, rashodi HZZ-a po županijama bit će raspoređeni temeljem broja registriranih nezaposlenih osoba po županijama (HZZ, 2014).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda HZZ-a na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.4.

Grafikon 5.4. Ključevi za raspodjelu rashoda HZZ-a na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a); HZZ (2014); izračun autora

5.3.4. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO) je javna ustanova, osnovana Zakonom o mirovinskom osiguranju (NN 157/13), za provedbu obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti koja na načelima uzajamnosti i solidarnosti osigurava provedbu prava osiguranika za slučaj starosti, invaliditeta i smrti.

U ukupnim rashodima gospodarstva, poduzetništva, rada i mirovinskog sustava HZMO sudjeluje s udjelom od 92,3% u 2012. i 90,6% u 2013. Struktura rashoda HZMO-a je gotovo u cijelosti koncentrirana na isplatu mirovina i mirovinskih primanja s udjelom od čak 98,5% u 2012. godini (HZMO, 2012a).

Raspodjela rashoda Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje po županijama

Nastavno na strukturu rashoda HZMO kao ključ za raspodjelu rashoda po županijama koristit će se udio rashoda za mirovine pojedine županije u ukupnim rashodima za mirovine svih županija, izračunato iz podataka o prosječnoj mirovini i broju umirovljenika po županijama (HZMO, 2011; 2012b; 2013), što se može opisati sljedećom formulom:

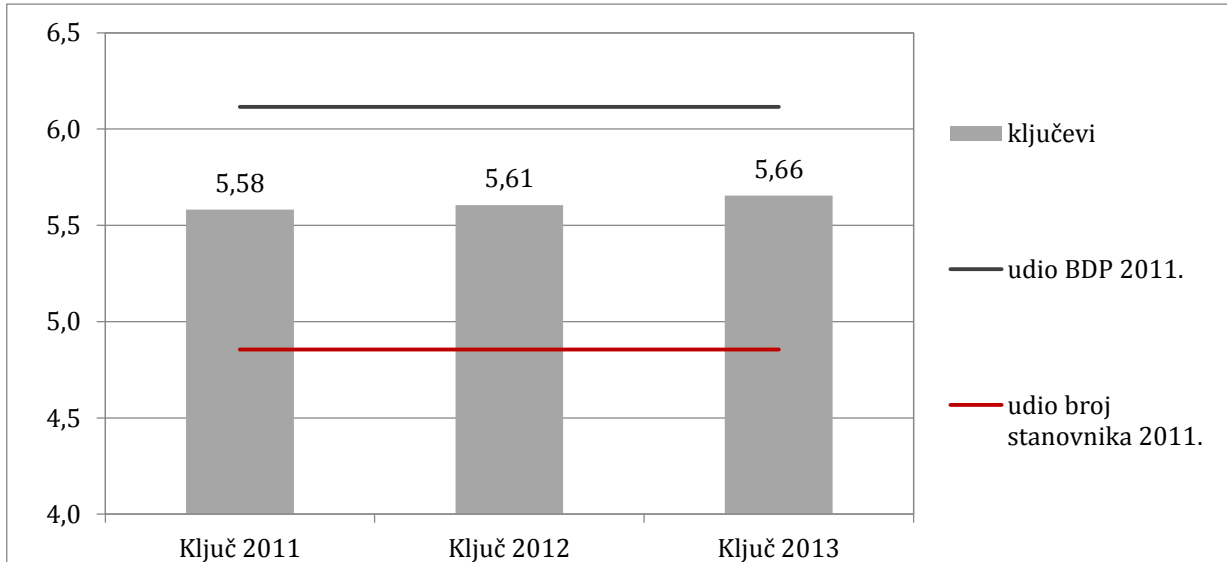
$$k_{mir}^i = \frac{BU_{sta}^i \cdot PM_{sta}^i + BU_{inv}^i \cdot PM_{inv}^i + BU_{obi}^i \cdot PB_{obi}^i}{\sum_i (BU_{sta}^i \cdot PM_{sta}^i + BU_{inv}^i \cdot PM_{inv}^i + BU_{obi}^i \cdot PB_{obi}^i)}$$

gdje su BU_{sta}^i broj umirovljenika u starosnoj mirovini u županiji i , PM_{sta}^i prosječna starosna mirovina u županiji i , BU_{inv}^i broj umirovljenika u invalidskoj mirovini u županiji i , PM_{inv}^i prosječna invalidska mirovina u županiji i , BU_{obi}^i broj primatelja obiteljske mirovine u županiji i , PB_{obi}^i prosječna obiteljska mirovina u županiji i .

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda HZMO na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i

BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.5.

Grafikon 5.5. Ključevi za raspodjelu rashoda HZMO na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: HZMO (2011; 2012b; 2013); DZS (2013a; 2014a); izračun autora

5.3.5. Ostali rashodi gospodarstva, poduzetništva, rada i mirovinskog sustava

Ostali korisnici državnog proračuna koji sudjeluju u rashodima unutar funkcija gospodarstva, poduzetništva, rada i mirovinskog sustava su kako slijedi:

- Agencija za osiguranje radničkih potraživanja u slučaju stečaja (AORPS);
- Središnji registar osiguranika (REGOS);
- Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (FPRZOI).

Ti korisnici državnog proračuna zajedno čine udio od 0,18% u 2012. i 1,34% u 2013. u ukupnim rashodima gospodarstva, poduzetništva, rada i mirovinskog sustava.

5.3.5.1. Agencija za osiguranje radničkih potraživanja u slučaju stečaja poslodavca

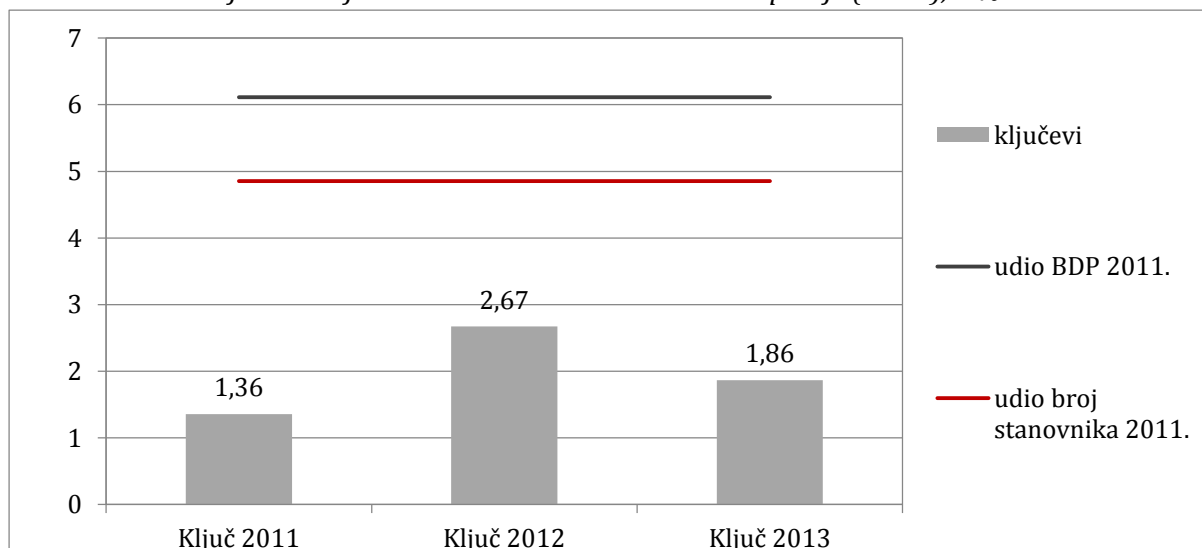
AORPS je javna ustanova u vlasništvu RH, osnovana Zakonom o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca (NN 83/08, 80/13). Agencija kao prvostupanjsko tijelo provodi posebnu zaštitu vjerovničkih prava radnika u slučaju stečaja poslodavca, osigurava isplatu zaštićenih vjerovničkih prava na teret državnog proračuna i preuzima procesna prava u stečajnom postupku u visini isplaćenih potraživanja. U 2013. godini 97,5% rashoda AORPS odnosi se na naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja (AORPS, 2013).

Raspodjela rashoda Agencije za osiguranje radničkih potraživanja u slučaju stečaja poslodavca po županijama

Sukladno strukturi, rashodi AORPS bit će raspoređeni temeljem broja radnika koji su dobili otkaz u slučaju stečaja poslodavca (HZZ, 2014).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda AORPS na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.6.

Grafikon 5.6. Ključevi za raspodjelu rashoda AORPS na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a); HZZ (2014); izračun autora

5.3.5.2. Središnji registar osiguranika (REGOS)

REGOS je ustanova osnovana Uredbom Vlade RH (NN 101/99), s ciljem tehničke podrške II. stupu mirovinskog osiguranja, osmišljavanja, izgradnje i unaprjeđivanje, kako poslovnog, tako i pripadnog informacijskog sustava mirovinskog osiguranja temeljem individualne kapitalizirane štednje te vođenje i održavanje registra podataka o doprinosima za obvezna mirovinska osiguranja po osiguranicima.

Raspodjela rashoda REGOS-a po županijama

Svrha REGOS-a jest pružanje podrške II. stupu i vođenje registra osiguranika pa će rashodi REGOS-a biti raspodijeljeni po županijama prema broju stanovnika. Sukladno navedenom, na Istarsku županiju će se raspodijeliti rashodi u skladu s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH (DZS, 2014b).

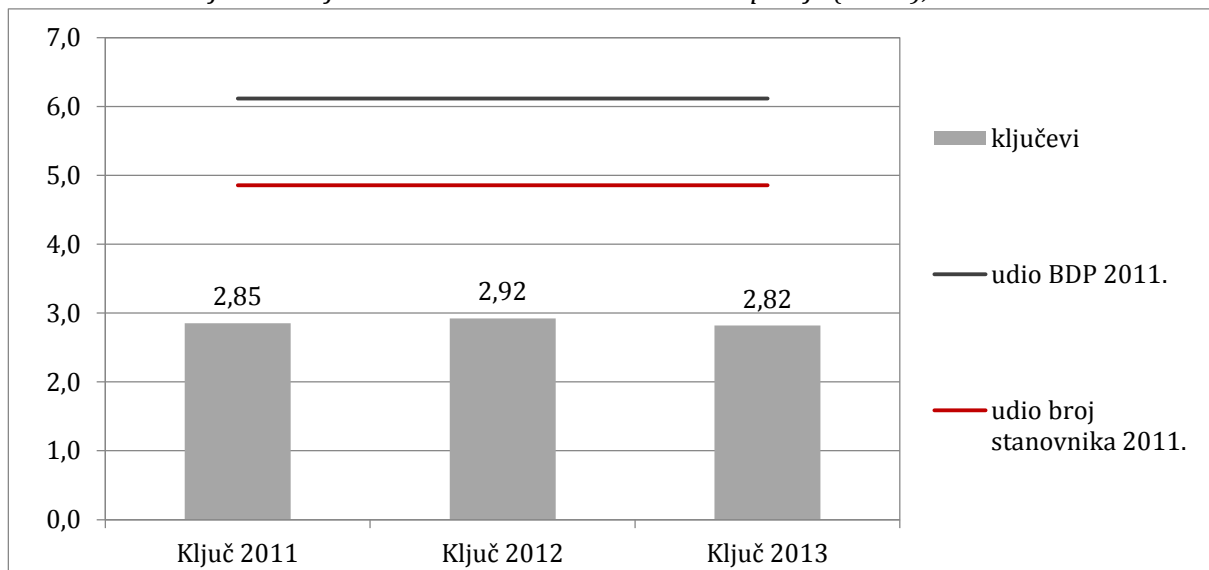
5.3.5.3. Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

FPRZOI je ključna institucija u provođenju politike razvitka i unaprjeđivanja profesionalne rehabilitacije, poboljšanja pristupa zapošljavanju, održivog uključivanja u tržište rada osoba s invaliditetom putem kompetencija potrebnih na tržištu rada i poticanjem poslodavaca na zapošljavanje osoba s invaliditetom.

Raspodjela rashoda Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom po županijama

Rashodi FPRZOI raspoređeni su prema broju osoba s invaliditetom po županijama (HZJZ, 2012b; 2013b; 2014b). Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda FPRZOI na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.7.

Grafikon 5.7. Ključevi za raspodjelu rashoda FPRZOI na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a); HZJZ (2012b; 2013b; 2014b); izračun autora

5.4. Rashodi ostalih ekonomskih poslova

U ostale rashode ekonomskih poslova prema funkcijskoj klasifikaciji ubrajaju se prvenstveno poslovi svih vrsta prometa, infrastrukture, komunikacija, pomorstva, poljoprivrede, šumarstva, ribarstva i lova te ostale ekonomske grane poput turizma. U ukupnim rashodima opće države rashodi ostalih ekonomskih poslova sudjeluju s udjelom od 6,5% u 2012. i 5,9% u 2013.

5.4.1. Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture (MPPI) je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13/ 148/13) koja obavlja upravne i druge poslove koji se prvenstveno odnose na pomorski i kopneni promet, unaprjeđenje informacijskog društva i elektroničkih komunikacija.

U ukupnim rashodima ostalih ekonomskih poslova MPPI sudjeluje s udjelom od 52,2% u 2012. i 53,4% u 2013. MPPI je podijeljeno na dva programa s najznačajnijim udjelom u ukupnom rashodu, te dodatno po programima i organizacijama kako bi raspodjela bila preciznija. U sklopu MPPI posluje Uprava cestovnog i željezničkog prometa, uspostavljena s ciljem obavljanja upravnih i stručnih poslova iz područja cestovnog prometa i sigurnosti prometa na cestama, te poslove

vezane uz željeznički i kombinirani prijevoz i područje žičara, vučnica i uspinjača. Upravo Uprava cestovnih i željezničkog prometa provodi dva programa s najvećim rashodima u sklopu MPPI-a.

5.4.1.1. Rashodi za razvoj i sigurnost cestovnog prometa i infrastrukture

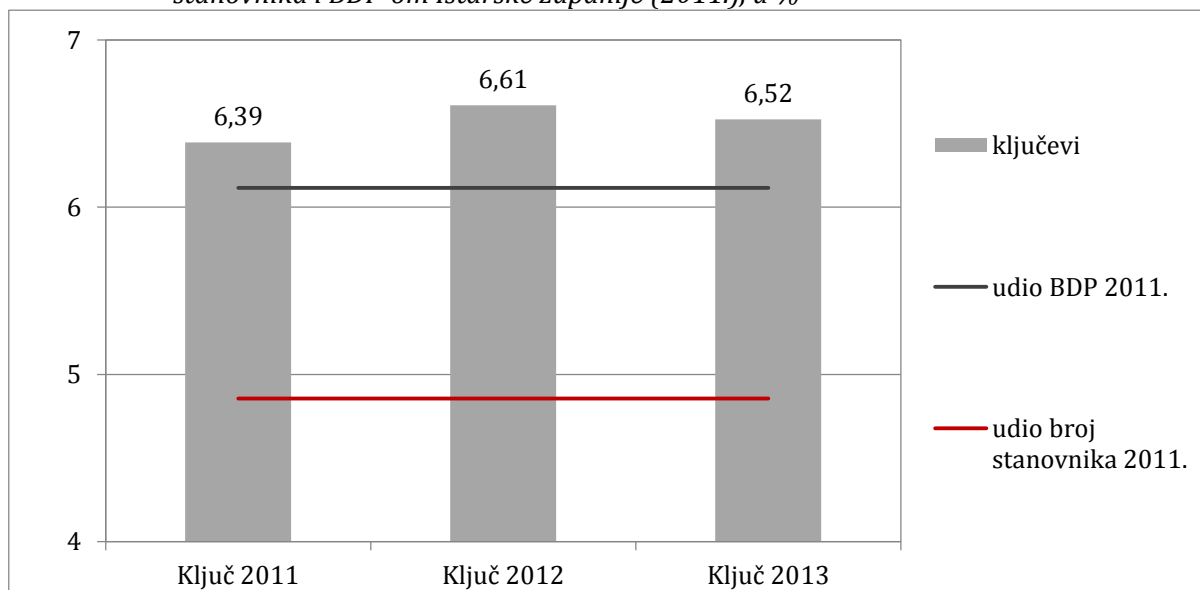
Program razvoja i sigurnosti cestovnog prometa i infrastrukture predstavlja najznačajniji pojedinačni trošak u sklopu MPPI-a s udjelom od 39,9% u 2012. i 44,2% u 2013.

Raspodjela rashoda za razvoj i sigurnost cestovnog prometa i infrastrukture po županijama

Raspodjela rashoda za razvoj i sigurnost cestovnog prometa i infrastrukture po županijama bazirana je na ukupnoj dužini cestovnih prometnica po županijama (DZS, 2012a; 2013a; MPPI, 2014).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda razvoja i sigurnosti cestovnog prometa i infrastrukture na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.8.

Grafikon 5.8. Ključevi za raspodjelu rashoda za razvoj i sigurnost cestovnog prometa i infrastrukture na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2012a; 2013a; 2014a); MPPI (2014a); izračun autora

5.4.1.2. Rashodi za razvoj i sigurnost željezničkog prometa, infrastrukture i žičara

Program razvoja i sigurnosti željezničkog prometa, infrastrukture i žičara predstavlja drugi najznačajniji pojedinačni trošak u sklopu MPPI-a s udjelom od 36,97% u 2012. i 28,68% u 2013.

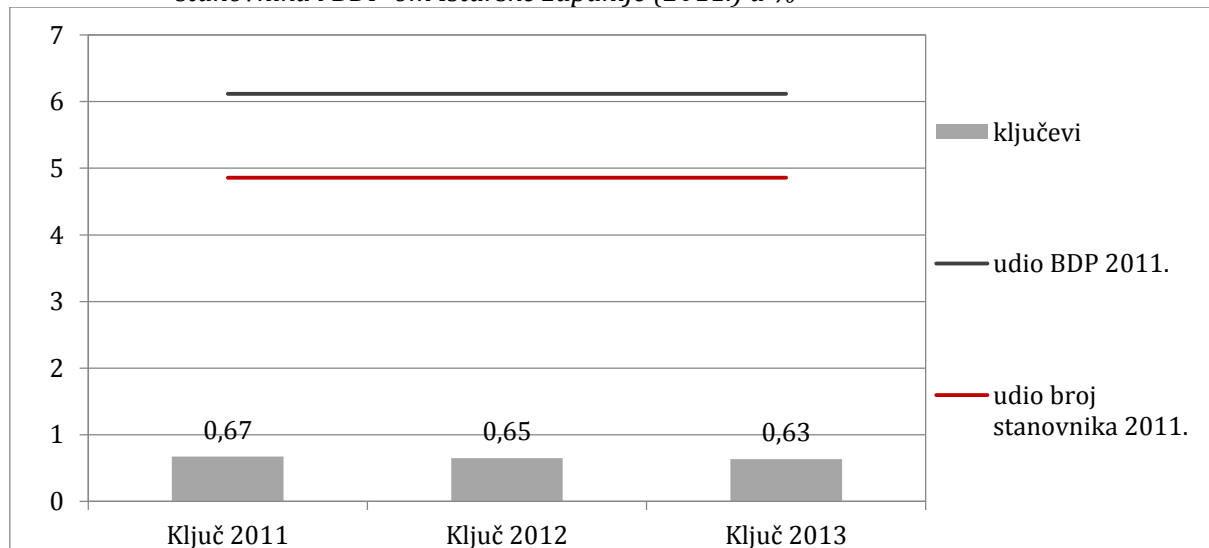

Raspodjela rashoda za razvoj i sigurnost željezničkog prometa, infrastrukture i žičara po županijama

Raspodjela rashoda za razvoj i sigurnost željezničkog prometa, infrastrukture i žičara po županijama temelji se na željezničkom ostvarenom prometu putnika i roba po županijama (DZS, 2014j). Pri tome je ključ za željeznički promet prosjek udjela putničkog prometa željeznicom (broja otputovalih putnika iz Istarske županije u ukupnom broju otputovalih putnika u RH) te udio prometa robe željeznicom (utovar i istovar robe u Istarskoj županiji kao % ukupnog utovara i istovara robe u RH).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda razvoja i sigurnosti cestovnog prometa, infrastrukture i žičara na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.9.

Grafikon 5.9. Ključevi za raspodjelu rashoda razvoja i sigurnosti željezničkog prometa, infrastrukture i žičara na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.) u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a; 2014j); izračun autora

5.4.1.3. Ostali rashodi ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture

U svrhu preciznije i detaljnije podjele rashoda MPPI-a, preostali rashodi koji čine 23,10% u 2012. i 27,12% u 2013. podijeljeni su na programe i korisnike, s udjelom u ukupnim rashodima kako slijedi:

Programi:

- Upravljanje na području prometne politike (3,16% u 2012. i 1,99% u 2013);
- Razvoj i sigurnost pomorskog prometa i lučke infrastrukture (7,14% u 2012. i 7,89% u 2013);
- Razvoj i sigurnost unutarnje plovidbe, lučke infrastrukture i plovnih puteva unutarnjih voda (0,63% u 2012. i 1,20% u 2013);
- Razvoj i sigurnost zračnog prometa i infrastrukture (2,49% u 2012. i 5,35% u 2013);

- Razvoj tržišta poštanskih usluga i elektroničkih komunikacija (0,07% u 2012 i 0,05 u 2013);
- Sigurnost pomorskog prometa (1,81 u 2013);
- Zaštita okoliša u transportu (0,13% u 2012 i 0,02 u 2013).

Agencije i instituti:

- Agencija za obalni linijski promet (8,77% u 2012. i 8,01% u 2013);
- Agencija za vodne putove (0,26% u 2012. i 0,30% u 2013);
- Agencija za regulaciju tržišta željezničkih usluga²⁸ (0,01% u 2012.);
- Agencija za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda zrakoplova (0,15% u 2012. i 0,06% u 2013);
- Agencija za sigurnost željezničkog prometa (0,05% u 2012. i 0,07% u 2013);
- Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu²⁹ (0,10% u 2013);
- Hrvatski hidrografski institut (0,25% u 2012. i 0,26% u 2013).

Raspodjela ostalih rashoda ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture po županijama

Raspodjela ostalih rashoda MPPI-a biti će podijeljeni korištenjem sljedećih šest ključeva:

- 1) Dužina cestovnih prometnica po županijama (DZS, 2012a; 2013a; MPPI, 2014):
  - Zaštita okoliša u transportu;
- 2) Željeznički promet putnika i robe po županijama (DZS, 2014j):
  - Agencija za regulaciju tržišta željezničkih usluga;
  - Agencija za sigurnost željezničkog prometa.
- 3) Promet putnika i robe po lučkim kapetanijama (DZS, 2012d; 2013c; 2014j):
  - Razvoj i sigurnost pomorskog prometa i lučke infrastrukture;
  - Sigurnost pomorskog prometa;
  - Agencija za obalni linijski promet.
- 4) Promet putnika u zračnim lukama (DZS, 2012e; DZS 2013d; 2014i):
  - Razvoj i sigurnost zračnog prometa i infrastrukture;
  - Agencija za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda zrakoplova.
- 5) Pretovar u lukama unutarnjih voda (DZS, 2012d; 2013c; 2014j):
  - Razvoj i sigurnost unutarnje plovidbe, lučke infrastrukture i plovnih putova unutarnjih voda;
  - Agencija za vodne putove.
- 6) Broj stanovnika (DZS, 2014b):
  - Upravljanje na području prometne politike;
  - Razvoj tržišta poštanskih usluga i elektroničkih komunikacija;
  - Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu;
  - Hrvatski hidrografski institut.

---

²⁸ Agencija za regulaciju tržišta željezničkih usluga je u 2012. godine izdvojena iz MPPI-a te je postala samostalna agencija te u 2014. spojena s HAKOM-om.

²⁹ Agencija je osnovana 2013.

5.4.2. Ostali rashodi prometa i infrastrukture

Ostali rashodi prometa i infrastrukture predstavljaju mali dio ukupnih rashoda s udjelom od 0,41% u 2012. i 0,52% u 2013. te su kako slijedi:

- Agencija za regulaciju tržišta željezničkih usluga³⁰;
- Operativno-tehnički centar za nadzor telekomunikacija.

Raspodjela ostalih rashoda prometa i infrastrukture

Ključ za raspodjelu rashoda Agencije za regulaciju tržišta željezničkih usluga bit će željeznički promet po županijama. Sukladno navedenom, na Istarsku županiju će se raspodijeliti rashodi prema udjelu u ukupnom željezničkom prometu putnika i robe u RH (DZS, 2014j).

Ključ za raspodjelu rashoda Operativno-tehničkog centra za nadzor telekomunikacija biti će broj stanovnika po županijama. Sukladno navedenom, na Istarsku županiju će se raspodijeliti rashodi u skladu s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH (DZS, 2014b).

5.4.3. Ministarstvo poljoprivrede

Ministarstvo poljoprivrede je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13,125/13/148/13) koja obavlja upravne i druge poslove koji se prvenstveno odnose na upravljanje poljoprivredom, ribarstvom i ruralnim razvojem.

U ukupnim rashodima ostalih ekonomskih poslova Ministarstvo poljoprivrede sudjeluje s udjelom od 45% u 2012. i 43,8% u 2013. Struktura rashoda Ministarstva poljoprivrede je većinom koncentrirana u subvencijama 69,9% u 2012. (Državni ured za reviziju, 2013h).

Raspodjela rashoda Ministarstva poljoprivrede po županijama

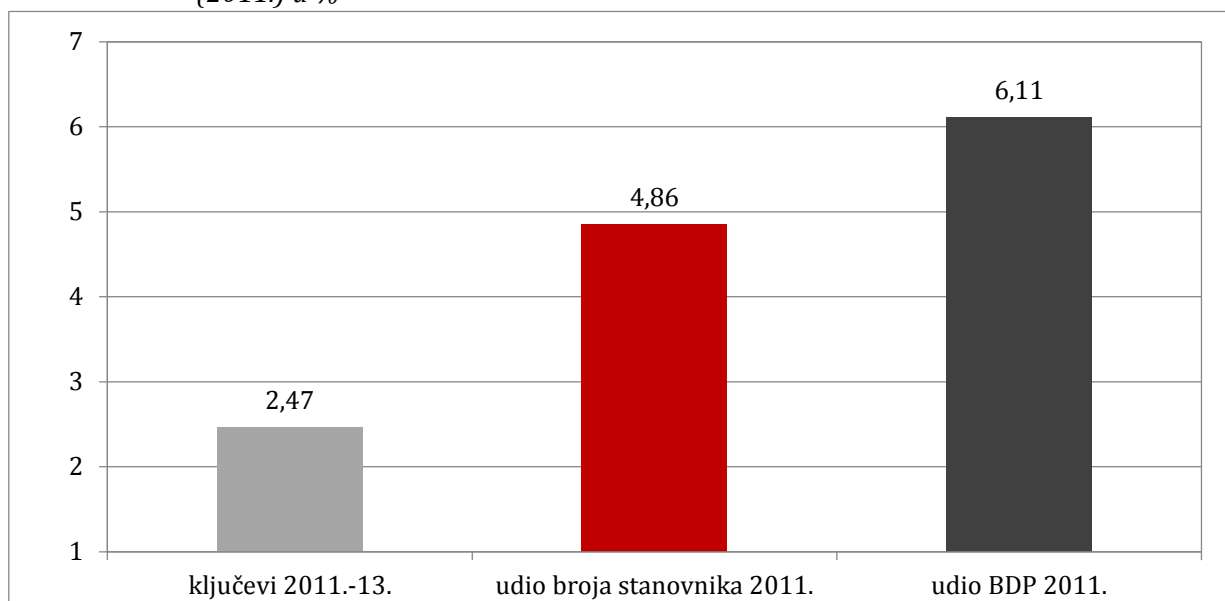
Rashodi Ministarstva poljoprivrede podijeljeni su temeljem bruto dodane vrijednosti za poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo (NKD klasifikacija A) po županijama, što vjerodostojno predstavlja stvarnu razvijenost poljoprivrede po županijama te sukladno tome i rashode Ministarstva poljoprivrede prema tim županijama.

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda Ministarstva poljoprivrede na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.10.

---

³⁰ Agencija za regulaciju tržišta željezničkih usluga je u 2012. izdvojena iz MPPI-a te je postala samostalna agencija.

Grafikon 5.10. Ključevi za raspodjelu rashoda Ministarstva poljoprivrede na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.) u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a); izračun autora

5.4.4. Ministarstvo turizma

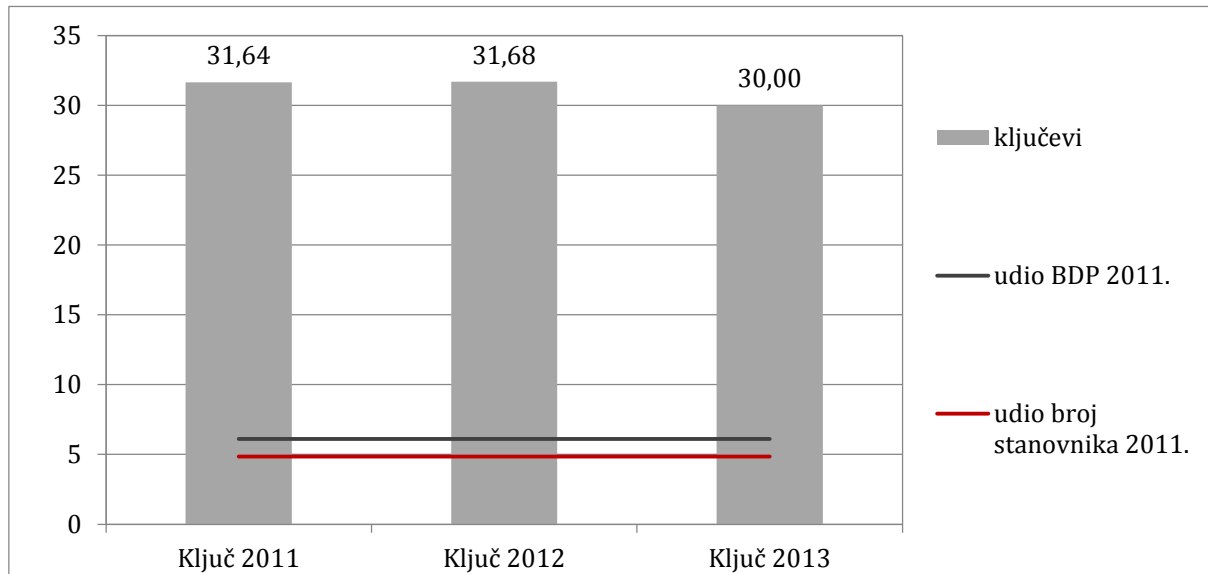
Ministarstvo turizma je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13) koja obavlja upravne i druge poslove koji se prvenstveno odnose na turističku politiku Republike Hrvatske, strategiju razvitka hrvatskog turizma, razvoj i investicije u turizmu, razvitak kongresnoga, seoskoga, lovnoga, zdravstvenoga, omladinskoga i drugih selektivnih oblika turizma te unapređivanje i razvoj malog poduzetništva u turizmu i ugostiteljstvu.

Ministarstvo turizma u ukupnom rashodu ostalih ekonomskih poslova sudjeluje s ukupnim udjelom od 2,2% u 2012. i 2,3% u 2013 godini. U 2012. najznačajniji udio rashoda Ministarstva turizma predstavljaju tekuće i kapitalne donacije, te kapitalne pomoći s udjelom od 64,8% i subvencije trgovačkim društvima izvan javnog sektora, poljoprivrednicima i obrtnicima s udjelom od 27,6% (Državni ured za reviziju, 2013i)

Raspodjela rashoda Ministarstva turizma po županijama

Ključ za raspodjelu rashoda Ministarstva turizma biti će ukupan broj noćenja po županijama (DZS, 2012a; 2013a; Ministarstvo turizma, 2013). S obzirom na poslove i nadležnost Ministarstva turizma te strukturu rashoda naveden ključ vjerodostojan je za procjenu strukture rashoda po županijama.

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda Ministarstva turizma na Istarsku županiju u razdoblju 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.11.

Grafikon 5.11. Ključevi za raspodjelu rashoda Ministarstva turizma na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.) u %

Izvor: DZS (2012a; 2013a; 2014a); Ministarstvo turizma (2013); izračun autora

5.4.5. Ostali rashodi ekonomskih poslova

Preostali rashodi ekonomskih poslova čine 0,58% u 2012. i 0,61% u 2013. od ukupnih rashoda te se mogu razdijeliti na pet korisnika s udjelom u ukupnim rashodima ekonomskih poslova kako slijedi:

- Operativno-tehnički centar za nadzor telekomunikacija (0,19% u 2012. i 0,25% u 2013.);
- Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (0,23% u 2012. i 0,17% u 2013.);
- Državni ured za trgovinsku politiku (0,08% u 2012. i 0,07% u 2013.);
- Državni ured za središnju javnu nabavu (0,04% u 2012. i 0,06% u 2013.);
- Državni ured za upravljanje državnom imovinom (0,02% u 2012. i 0,04% u 2013.).

Raspodjela ostalih rashoda ekonomskih poslova

Ostali rashodi ekonomskih poslova raspodijelit će se po županijama prema broju stanovnika u svakoj županiji. Sukladno navedenom, na Istarsku županiju će se raspodijeliti rashodi u skladu s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH (DZS, 2014b).

5.5. Rashodi okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

U okoliš, prostorno uređenje i graditeljstvo prema funkcijskoj klasifikaciji ubrajaju se prvenstveno poslovi gospodarenja otpadom i otpadnim vodama, smanjenje zagađenja, zaštita bio raznolikosti i krajolika, razvoj stanovanja i zajednice te opskrba vodom. U ukupnim rashodima opće države rashodi okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva sudjeluju s udjelom od 0,37% u 2012. i 0,43% u 2013.

5.5.1. Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja

Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja (MGIPU) je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13) koja obavlja upravne i druge poslove vezane prvenstveno uz

graditeljstvo, prostorno uređenje i stanovanje, te sudjeluje u pripremi i provođenju programa iz fondova EU i drugih oblika međunarodne pomoći iz ovih područja³¹.

MGIPU u ukupnim rashodima okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva sudjeluje s udjelom od 69,6% u 2012. i 56,2% u 2013. godini.

Rashodi MGIPU mogu se podijeliti na tri ključna korisnika, s ukupnim udjelom u rashodima kako slijedi:

- Državna geodetska uprava (56,7% u 2012. i 56,5% u 2013.);
- Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja (25,6% u 2012. i 2013.);
- Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama (17,7% u 2012. i 18% u 2013.).

Državna geodetska uprava (DGU) je državna upravna organizacija koja obavlja poslove iz područja geodezije, kartografije, katastra i fotogrametrije te vodi brigu o uspostavi nacionalne infrastrukture prostornih podataka, informatizaciji katastra i geodetsko-prostornog sustava, državnoj službenoj kartografiji, geodetskoj dokumentaciji, statističkim podacima o katastru nekretnina, prostornim jedinicama i vodovima te geodetsko-katastarskim poslovima za državnu granicu.

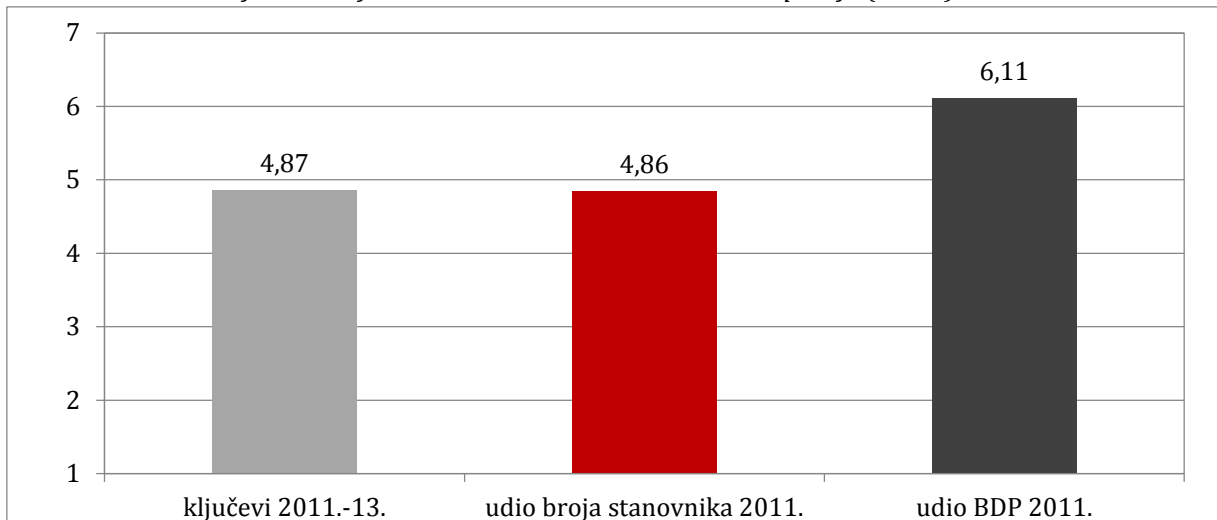
Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama (APN) osnovana je Uredbom Vlade Republike Hrvatske o Agenciji za posredovanje u prometu određenim nekretninama (NN 45/97, 63/97, 65/99, 132/02, 8/04, 27/08, 105/09 i 79/12). APN ima ovlasti da u svoje ime, a za račun RH kupuje ili mijenja nekretnine na području RH, osim nekretnina čiji je pravni promet određen posebnim propisima, a sredstva se osiguravaju iz državnog proračuna i iz drugih izvora. Zakonom o društveno poticanoj stanogradnji (NN 109/01, 82/04, 76/07, 38/09, 86/12, 07/13) uređuje se sustavno organizirana stanogradnja poticana javnim sredstvima radi zadovoljavanja stambenih potreba i poboljšanja kvalitete stanovanja što šireg kruga građana, kao i unapređenja graditeljstva.

Raspodjela rashoda Državne geodetske uprave po županijama

Nastavno na strukturu poslovanja, rashodi DGU biti će podijeljeni prema površini županija (DZS, 2013a). Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda DGU na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.12

---

³¹ MGIPU u 2011. nije postojalo, a poslovi MGIPU-a bili su unutar Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

Grafikon 5.12. Ključevi za raspodjelu rashoda DGU na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

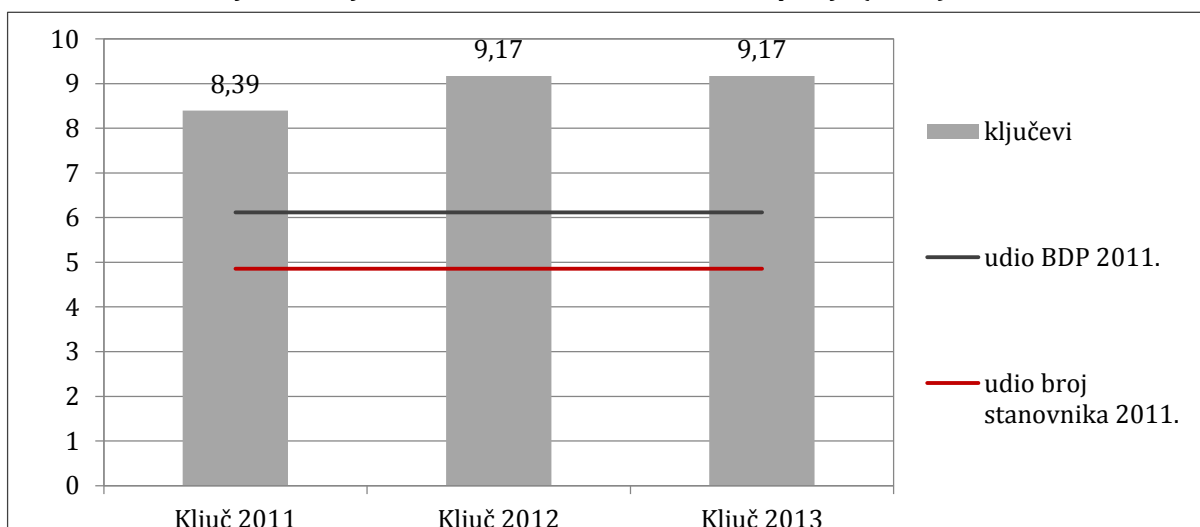
Izvor: DZS (2013a; 2014a); izračun autora

Raspodjela rashoda Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja po županijama

Rashodi operativnih poslova MGIPU raspodijelit će se po županijama prema broju stanovnika u svakoj županiji. Na Istarsku županiju će se raspodijeliti rashodi u skladu s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH (DZS, 2014b).

Raspodjela rashoda Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama po županijama

Nastavno na strukturu poslovanja, rashodi APN bit će raspoređeni prema broju odobrenih građevinskih dozvola po županijama (DZS, 2012a; 2013a). Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda APN na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.13.

Grafikon 5.13. Ključevi za raspodjelu rashoda APN na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2012a; 2013a; 2014a); izračun autora

5.5.2. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode (MZOIP) je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13/ 148/13) koja obavlja upravne i druge poslove vezane prvenstveno uz opću politiku zaštite okoliša u ostvarivanju uvjeta za održivi razvitak, zaštitu zraka, tla, voda, mora, biljnog i životinjskog svijeta u ukupnosti uzajamnog djelovanja, osiguravanje praćenja stanja onečišćenja zraka, tla, voda i morskog okoliša te osiguravanje provedbe mjera radi sprječavanja onečišćavanja zraka, tla, voda i morskog okoliša, osiguravanje praćenja stanja te osiguravanje provedbe mjera radi sprječavanja svjetlosnog onečišćenja okoliša te prati stanje u vezi s uzrocima promjene klime i oštećenja ozonskog sloja, skrbi o provedbi mjera ublaženja i prilagodbe klimatskim promjenama te provodi mjere za smanjivanje tvari koje oštećuju ozonski sloj te provedbu mjera zaštite³².

MZOIP u ukupnim rashodima okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva sudjeluje s udjelom od 30,5% u 2012. i 43,8% u 2013. godini. U 2012. najznačajniji rashodi MZOIP bili su rashodi za zaposlene s udjelom od 48% i materijalni rashodi s udjelom od 47% (Državni ured za reviziju, 2013).

Radi najvjerodostojnije raspodjele rashoda, MZOIP je podijeljen na nekoliko ključnih programa i korisnika s udjelom u ukupnim rashodima MZOIP-a kako slijedi:

- Zaštita priroda (4,7% u 2012. i 3,5% u 2013.);
- Zaštita okoliša (44,9% u 2012. i 31,6% u 2013.);
- Gospodarenje E otpadom (2,9% u 2012. i 1,6% u 2013.);
- Agencija za zaštitu okoliša (11,3% u 2012. i 6,4% u 2013.);
- Nacionalni parkovi i parkovi prirode (36,3% u 2012. i 18,7% u 2013.);
- Državni hidrometeorološki zavod³³ (38,1% u 2013.).

Raspodjela rashoda Ministarstva zaštite okoliša i prirode po županijama

Rashodi MZOIP bit će podijeljeni korištenjem sljedećih pet ključeva:

- Ukupni tekući izdaci za zaštitu biološke raznolikosti (DZS, 2013a) za rashode zaštite prirode, nacionalne parkove i parkove prirode;
- Ukupni tekući izdaci za zaštitu okoliša bez zaštite biološke raznolikosti i gospodarenja otpadom (DZS, 2013a) za rashode zaštite okoliša;
- Količina proizvedenog komunalnog otpada (DZS, 2013a) za rashode gospodarenja otpadom;
- Ukupni tekući izdaci zaštite okoliša (DZS, 2013a) za rashode Agencije za zaštitu okoliša;
- Broj stanovnika po županijama (DZS, 2014b) za Hrvatski hidrometeorološki zavod.

Udio rashoda MZOIP Istarske županije u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva

---

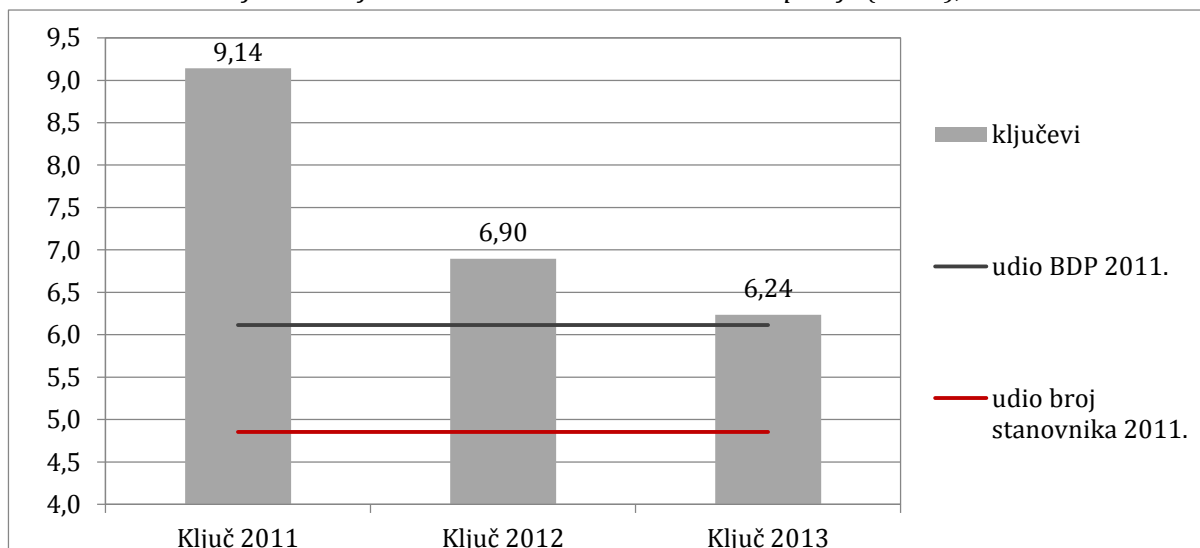
³² MZOIP u 2011. nije postojalo, a poslovi MZOIP-a vodili su se unutar Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

³³ 2011. i 2012. Hrvatski hidrometeorološki zavod bio je pod Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, a 2013. je prešao pod MZOIP.

provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.14.

Grafikon 5.14. Udio rashoda MZOIP Istarske županije Istarske županije (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS 2013a; DZS 2014a; izračun autora

5.6. Rashodi zdravstva i socijalne zaštite

U zdravstvo i socijalnu zaštitu prema funkcijskoj klasifikaciji ubrajaju se poslovi proizvodnje i nabave medicinskih proizvoda, pribora i opreme, službe javnog zdravstva i bolničke službe, istraživanje i razvoj zdravstva, zaštita socijalno ugroženih skupina i podizanje kvalitete života obitelji i djece. U ukupnim rashodima opće države rashodi zdravstva i socijalne zaštite sudjeluju s udjelom od 22,7% u 2012. i 23,4% u 2013.

5.6.1. Ministarstvo zdravlja

Ministarstvo zdravlja je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13) koja obavlja upravne i druge poslove vezane uz sustav zaštite i zdravstvenog osiguranja, te praćenje i unaprjeđenje zdravstvenog stanja i zdravstvenih potreba stanovništva, zaštitu stanovništva od zaraznih i nezaraznih bolesti, ionizirajućih i ne ionizirajućih zračenja i opasnih kemikalija³⁴.

Ministarstvo zdravlja u ukupnim rashodima zdravstva i socijalne zaštite sudjeluje s udjelom od 75,1% u 2012. i 76,2% u 2013 godini. U sklopu Ministarstva zdravlja najveći rashod čini Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) s udjelom od 97,4% u 2012. i 97,2% u 2013.

HZZO je javna ustanova, čija su prava, obveze i odgovornosti utvrđeni Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 80/13, 137/13). HZZO provodi politiku razvoja i unapređivanja zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, obavlja poslove u vezi s ostvarivanjem prava osiguranih osoba, brine se o zakonitom ostvarivanju tih prava te im pruža stručnu pomoć u ostvarenju

³⁴ U 2011. poslovi Ministarstva zdravlja bili su unutar Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

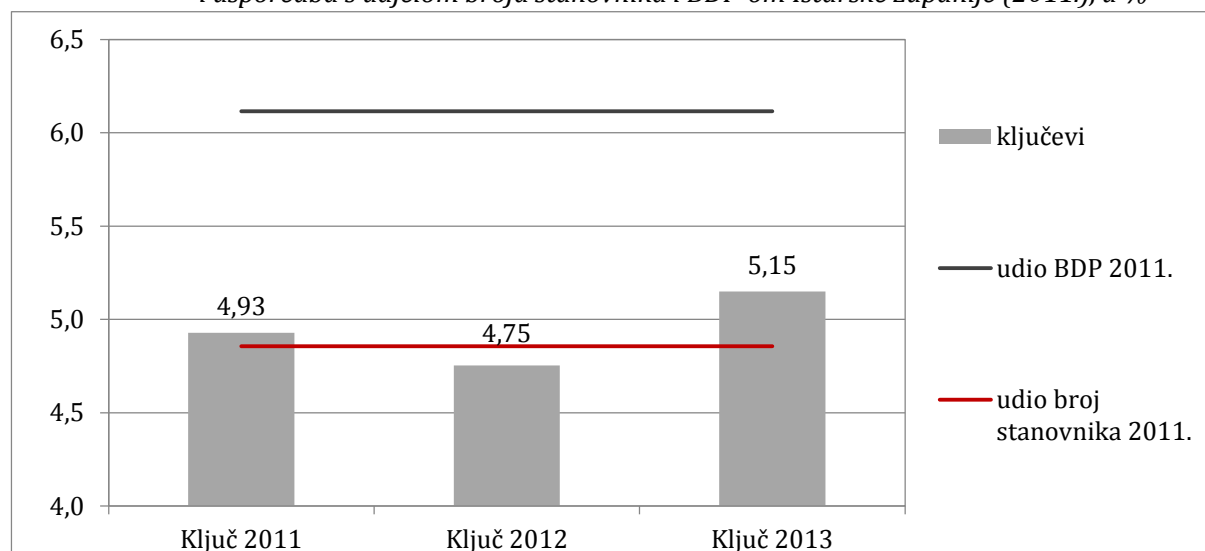
prava i zaštita njihovih interesa. Struktura rashoda HZZO je gotovo u cijelosti koncentrirana na zdravstvenu zaštitu osiguranika – 86,9% u 2012. (od čega 79,8% na obvezno zdravstveno osiguranje, a 7,1% na dopunsko zdravstveno osiguranje) i 88,1% u 2013. (od čega 83,7% na obvezno zdravstveno osiguranje, a 4,5% na dopunsko zdravstveno osiguranje) (HZZO, 2014).

Raspodjela rashoda Ministarstva zdravlja po županijama

Rashodi Ministarstva zdravlja razdijelit će se na županije sukladno broju pregleda liječnika u ordinaciji, broju pregleda liječnika u kući i broju upućivanja na specijalistički pregled po županijama (HZJZ, 2012a; 2013a; 2014a).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda Ministarstva zdravlja na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.15.

Grafikon 5.15. Ključevi za raspodjelu rashoda Ministarstva zdravlja na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a); HZJZ (2012a; 2013a; 2014a); izračun autora

5.6.2. Ministarstvo socijalne politike i mladih

Ministarstvo socijalne politike i mladih (MSPM) je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13) koja obavlja upravne i stručne poslove koji se prvenstveno odnose na skrb o osobama i obiteljima koje nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba i utvrđivanje mreže domova i ustanova socijalne skrbi, promicanje prava osoba s invaliditetom, poboljšanja kvalitete življenja osoba starije životne dobi, brak i bračne odnose, te posebnu zaštitu obitelji u kojima su narušeni međusobni odnosi i poboljšanja međusobnih odnosa roditelja i djece.³⁵

³⁵ U 2011. poslovi iz nadležnosti Ministarstva socijalne politike i mladih bili su unutar Ministarstva zdravlja i socijalne skrbi.

MSPM u ukupnim rashodima zdravstva i socijalne zaštite sudjeluje s udjelom od 21,3% u 2012. i 19,9% u 2013. godini. Rashodi MSPM-a će biti podijeljeni na tri najveća rashoda (socijalna skrb, doplatak za djecu, te dodatni porodiljin dopust i oprema za novorođeno dijete), te ostale rashode.

5.6.2.1. Rashodi za socijalnu skrb

Osoba koja ne može osigurati uzdržavanje svojim radom, pravima koja proizlaze iz rada ili osiguranja, primitkom od imovine, iz drugih izvora, od osoba koje su je dužne uzdržavati na temelju propisa kojima se uređuju obiteljski odnosi ili na neki drugi način, ima prava u sustavu socijalne skrbi pod uvjetima propisanim Zakonom o socijalnoj skrbi (NN 157/13).

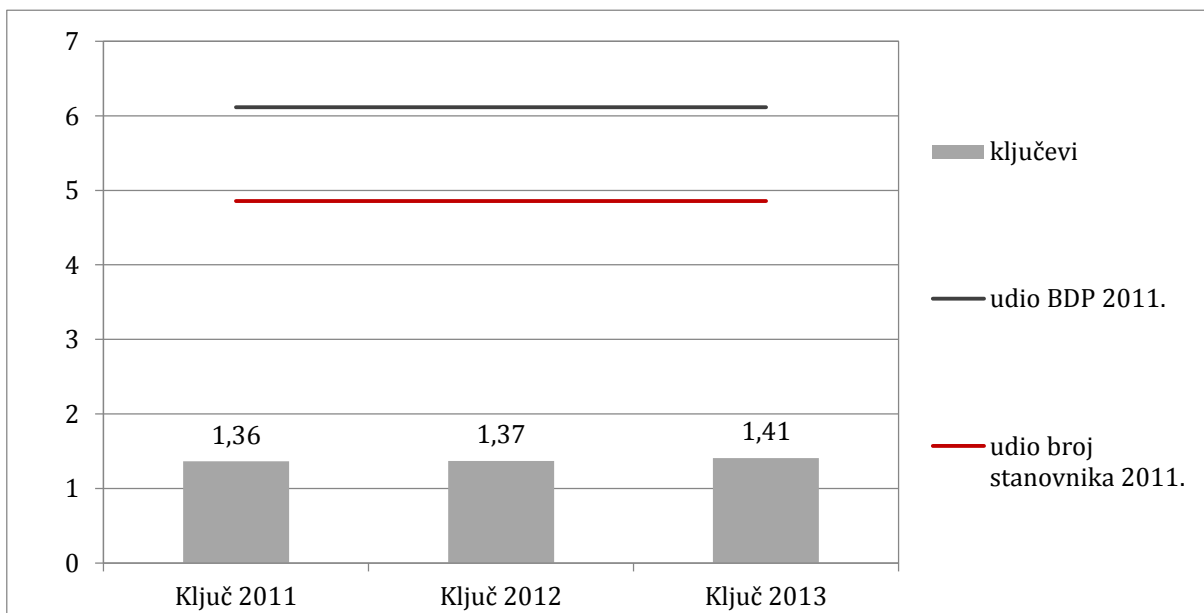
Rashodi za socijalnu skrb čine najveći dio rashoda MSPM-a, 50,2% u 2012. i 51,4% u 2013. te su raspodijeljeni na programe s udjelom u ukupnim rashodima socijalne skrbi kako slijedi:

- Proračunski korisnici socijalne skrbi (89,34% u 2012. i 88,78% u 2013.);
- Socijalne pomoći i naknade (0,65% u 2012. i 0,76% u 2013.);
- Skrb za socijalno osjetljive skupine (9,17% u 2012. i 9,16% u 2013.);
- Podizanje kvalitete i dostupnosti socijalne skrbi (0,84% u 2012. i 1,30% u 2013.).

Raspodjela rashoda za socijalnu skrb

Sukladno strukturi rashoda za socijalnu skrb, rashodi će biti podijeljeni po županijama prema broju korisnika socijalne pomoći (MSPM, 2011; 2012; 2013). Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda za socijalnu skrb na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.16.

Grafikon 5.16. Ključevi za raspodjelu rashoda za socijalnu skrb na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a); MSPM (2011; 2012; 2013); izračun autora

5.6.2.2. Rashodi doplatka za djecu

Doplatka za djecu novčano je primanje na koje pravo može ostvariti roditelj, posvojitelj, skrbnik, očuh, maćeha, baka, djed i osoba kojoj je, na temelju rješenja nadležnog tijela za poslove socijalne skrbi, dijete povjereno na čuvanje i odgoj za svu djecu koju uzdržava, pod uvjetima utvrđenima Zakonom o doplatku za djecu (NN 94/01, 138/06, 107/07, 37/08, 61/11, 112/12). Korisnik doplatka za djecu može biti i punoljetno dijete bez oba roditelja koje je na redovitom školovanju.

Doplatka za djecu pripada za djecu rođenu u braku, izvan braka, za posvojenu djecu ili pastorčad, za uzdržavanu unučad i drugu djecu bez roditelja. Doplatka za djecu pripada do navršene 15. godine života djeteta, odnosno do kraja školske godine u kojoj dijete navršava 15 godina života, a nakon toga ako je razlog pohađanja osnovne škole nakon 15. godine života kasniji upis u prvi razred osnovne škole ili gubitak razreda iz zdravstvenih razloga, odnosno duže bolesti. Doplatka pripada za dijete u srednjoj školi do završetka tog školovanja, ali najduže do kraja školske godine u kojoj dijete navršava 19 godina života.

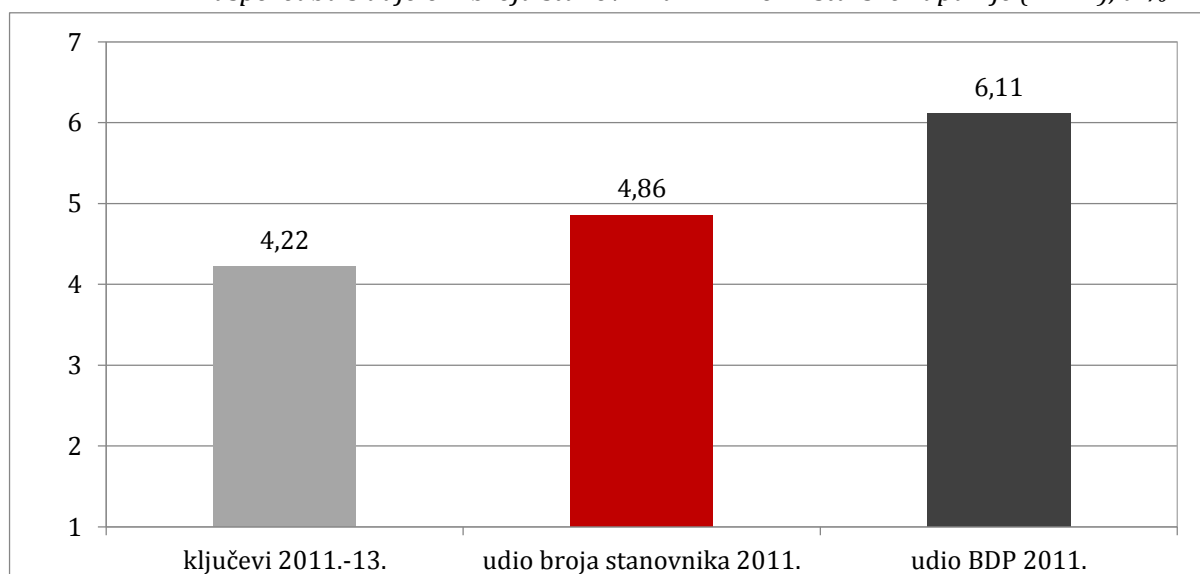
Rashodi za doplatka za djecu čine druge najveće rashode u MSPM-u, 28% u 2012. i 27,7% u 2013.

Raspodjela rashoda doplatka za djecu

Budući da ne postoji točna statistika rashoda doplatka za djecu po županijama, za ključ raspodjele kao najbolja aproksimacija koja ujedno i dovoljno vjerodostojno prikazuje raspodjelu po županijama, koristit će se broj stanovnika mlađih od 19 godina (DZS, 2011a). Isti ključ će se koristiti i za raspodjelu doplatka za djecu na Istarsku županiju.

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda doplatka za djecu na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.17.

Grafikon 5.17. Ključevi za raspodjelu rashoda doplatka za djecu na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2011a; 2013a; 2014a); izračun autora

5.6.2.3. Rashodi dodatnog porodiljinog dopusta i opreme za novorođeno dijete

Rashodi za dodatni porodiljin dopust i opremu za novorođeno dijete određeni su Zakonom o roditeljskim i roditeljskim potporama (NN 85/08, 110/08, 34/11, 54/13) i Pravilnikom o uvjetima i načinu korištenja prava na pomoć za opremu novorođenog djeteta (NN 58/94).

Zaposlena ili samozaposlena trudnica, odnosno zaposlena ili samozaposlena majka ima pravo na obvezni roditeljski dopust koji koristi u neprekidnom trajanju od 98 dana, od kojih 28 dana prije dana očekivanog poroda te 70 dana nakon rođenja djeteta. Nakon proteka obveznog roditeljskog dopusta, zaposlena ili samozaposlena majka ima pravo na dodatni roditeljski dopust do navršene šest mjeseci života djeteta, koji može svojom pisanom izjavom prenijeti na oca djeteta, uz njegovu prethodnu suglasnost u cijelosti ili u vremenski ograničenom trajanju. Zaposleni ili samozaposleni roditelj ima pravo na roditeljski dopust u trajanju od 6 ili 30 mjeseci, ovisno o broju rođene djece i načinu njegova korištenja. Zaposleni ili samozaposleni roditelj ima pravo na roditeljski dopust u trajanju od: 6 mjeseci, za prvo i drugo dijete, 30 mjeseci, za rođene blizance, treće i svako sljedeće dijete. Ako djetetov otac koristi ovo pravo u trajanju od najmanje tri mjeseca, roditeljski dopust produžuje se za dva mjeseca.

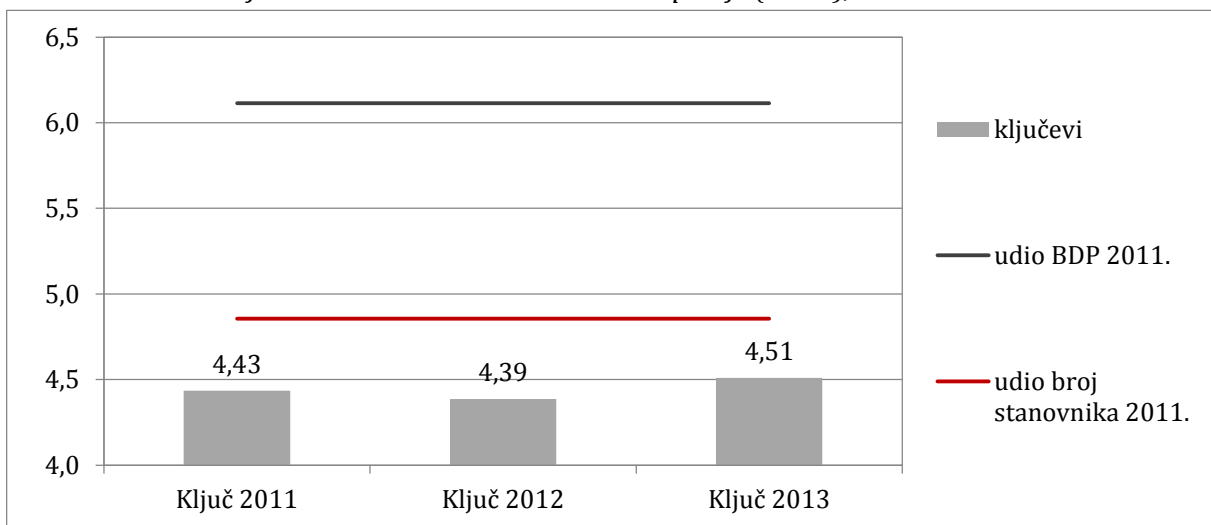
Pomoć za opremu novorođenog djeteta je jednokratna novčana pomoć koju mogu koristiti sve zdravstveno osigurane osobe, bilo da su same nositelji osiguranja (osiguranici) ili su osigurane preko člana obitelji (osigurane osobe). Rashodi dodatnog porodiljinog dopusta i opreme za novorođeno dijete čine treće najveće rashode u MSPM-u, 19,7% u 2012. i 19,5% u 2013.

Raspodjela rashoda dodatnog porodiljinog dopusta i opreme za novorođeno dijete

Rashodi dodatnog porodiljinog dopusta i opreme za novorođeno dijete bit će podijeljeni po županijama prema ključu broja živorođene djece (DZS, 2014k).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda dodatnog porodiljinog dopusta i opreme za novorođeno dijete na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.18.

Grafikon 5.18. Ključevi za raspodjelu rashoda za dodatni porodiljin dopust i opremu za novorođeno dijete na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a; 2014k); izračun autora

5.6.2.4. Ostali rashodi ministarstva socijalne politike i mladih

Ostali rashodi MSPM koji čine 2,13% u 2012. i 1,41% u 2013. podijeljeni su na programe kako slijedi:

- Politika za mlade;
- Provedba mjera obiteljske i populacijske politike;
- Potpora za programe usmjerene djeci i mladima;
- Afirmacija prava i zaštita djece;
- Unapređenje zaštite žrtava nasilja u obitelji;
- Provedba programa zajednice-mladi na djelu;
- Zaklada "Hrvatska za djecu";
- Međunarodna suradnja i poslovi EU;
- Pristupni i strukturni fondovi EU;
- Prevencija nasilja nad i među djecom i mladima;
- Unapređenje udomiteljstva za djecu i mlade u RH;
- Međugeneracijska solidarnost;
- Obiteljski centri.

Raspodjela ostalih rashoda Ministarstva socijalne politike i mladih

Raspodjela ostalih rashoda MSPM bit će podijeljeni korištenjem sljedeća četiri ključa:

- 1) Broj stanovnika do 14 godina života (DZS, 2011a):
  - Afirmacija prava i zaštita djece;
  - Zaklada "Hrvatska za djecu".
- 2) Broj stanovnika između 15 i 24 godina života (DZS, 2011a):
  - Politika za mlade;
  - Provedba programa zajednice-mladi na djelu;
  - Obiteljski centri.
- 3) Broj stanovnika do 24 godine života (DZS, 2011a):
  - Potpora za programe usmjerene djeci i mladima;
  - Prevencija nasilja nad i među djecom i mladima;
  - Udomiteljstva za djecu i mlade u RH.
- 4) Broj stanovnika (DZS, 2014b):
  - Provedba mjera obiteljske i populacijske politike;
  - Unapređenje zaštite žrtava nasilja u obitelji;
  - Međunarodna suradnja i poslovi EU;
  - Pristupni i strukturni fondovi EU;
  - Međugeneracijska solidarnost.

5.6.3. Ministarstvo branitelja

Ministarstvo branitelja je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13/148/13) koja obavlja upravne i druge poslove koji se prvenstveno odnose na pravni položaj, status i druga pitanja hrvatskih branitelja, hrvatskih vojnih invalida i članova obitelji branitelja iz Domovinskog i Drugog svjetskog rata³⁶.

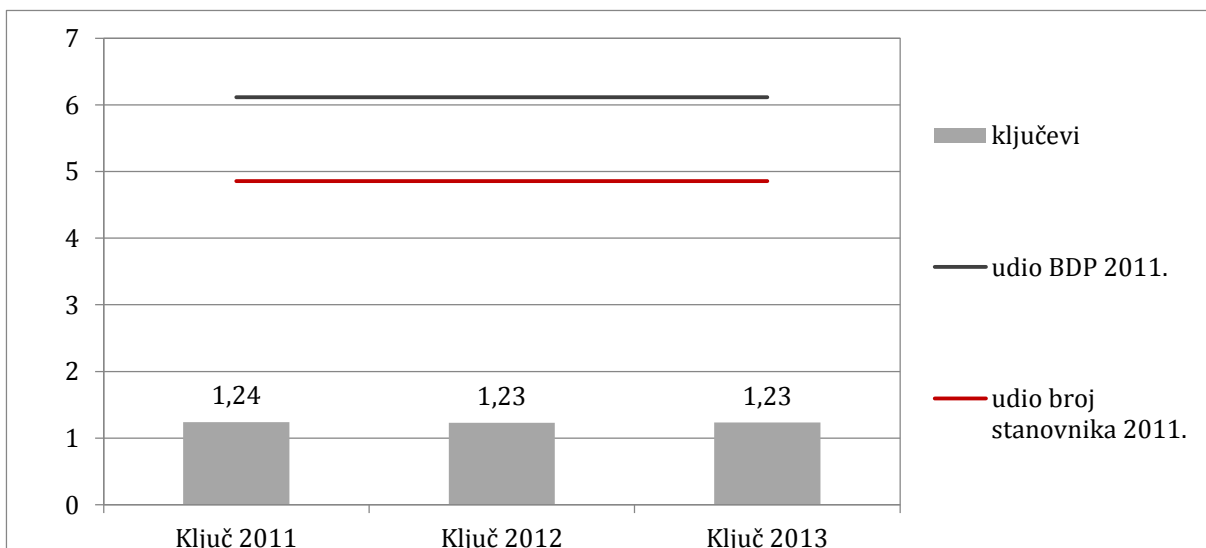
Ministarstvo branitelja u ukupnim rashodima zdravstva i socijalne zaštite sudjeluje s udjelom od 3,7% u 2012. i 3,4% u 2013. godini. Vrijednosno najznačajniji rashodi Ministarstva branitelja u 2012. su rashodi za naknade građanima i kućanstvima koji čine 89,2% ukupno ostvarenih rashoda i izdataka, a ostvareni su u okviru programa Skrb za hrvatske branitelje te programa Socijalne pomoći i naknade sudionicima i žrtvama rata (Državni ured za reviziju, 2013k).

Raspodjela rashoda Ministarstva branitelja po županijama

Budući da ne postoji javno dostupan podatak o broju branitelja po županijama, najbolja aproksimacija ključa, koja ujedno dovoljno vjerodostojno opisuje broj branitelja po županijama je broj primatelja braniteljskih mirovina (HZMO, 2011; 2012b; 2013). Sukladno navedenome rashodi Ministarstva branitelja biti će podijeljeni na Istarsku županiju prema broju primatelja braniteljskih mirovina.

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda Ministarstva branitelja na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.19.

Grafikon 5.19. Ključevi za raspodjelu Ministarstva branitelja na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a); HZMO (2011; 2012b; 2013); izračun autora

³⁶ U 2011. godini poslovi Ministarstva branitelja bili su u sklopu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

5.7. Rashodi obrazovanja, sporta i kulture

U obrazovanje, sport i kulturu prema funkcijskoj klasifikaciji ubrajaju se poslovi predškolskog, osnovnog, srednjoškolskog obrazovanja, visoke naobrazbe istraživanja i razvoja obrazovanja, služba rekreacije i sporta, služba kulture te religijskih i drugih službe zajednice. U ukupnim rashodima opće države rashodi obrazovanja, sporta i kulture sudjeluju s udjelom od 9,7% u 2012. i 9,3% u 2013.

5.7.1. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS) je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13) koja obavlja upravne i druge poslove koji se prvenstveno odnose na sustav predškolskog odgoja, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja u zemlji i inozemstvu, nacionalni kurikulum, razvoj visokog obrazovanja, razvitak znanstvene i tehnološke djelatnosti, te razvoj sporta.

MZOS u ukupnim rashodima obrazovanja, sporta i kulture sudjeluje s udjelom od 93,6% u 2012. i 93,5% u 2013 godini. Radi ispravnije raspodjele, rashodi MZOS-a će biti podijeljeni na tri najveća rashoda (osnovnoškolsko obrazovanje, srednjoškolsko obrazovanje i rashodi visokog obrazovanja), te ostale rashode.

Sukladno Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN 10/97, 107/07 94/13), rashodi za predškolski odgoj su u nadležnosti lokalnih uprava i samouprava. Nastavno na navedeno, svi rashodi iz državnog proračuna namijenjeni za predškolski odgoj su pomoći unutar opće države, što je isključeno iz opsega projekta kako je navedeno na početku poglavlja 5, ali će biti uključeni unutar rashoda JLP(R)S u poglavlju 5.8.

5.7.1.1. Rashodi osnovnoškolskog obrazovanja

Osmogodišnje osnovno školovanje u RH regulirano je Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13). Osnovno obrazovanje počinje upisom u prvi razred osnovne škole, obvezno je za svu djecu, u pravilu od šeste do petnaeste godine života. To se odnosi na svu djecu koja imaju boravište u RH bez obzira na njihovo državljanstvo. Za osobe starije od petnaest godina koje zbog raznih razloga nisu završile osnovnoškolsku naobrazbu ustrojen je sustav osnovnog obrazovanja odraslih.

Osnovnoškolsko obrazovanje je najznačajniji pojedinačni rashod MZOS-a s udjelom od 40,4% u 2012. i 39,7% u 2013.

Raspodjela rashoda osnovnoškolskog obrazovanja po županijama

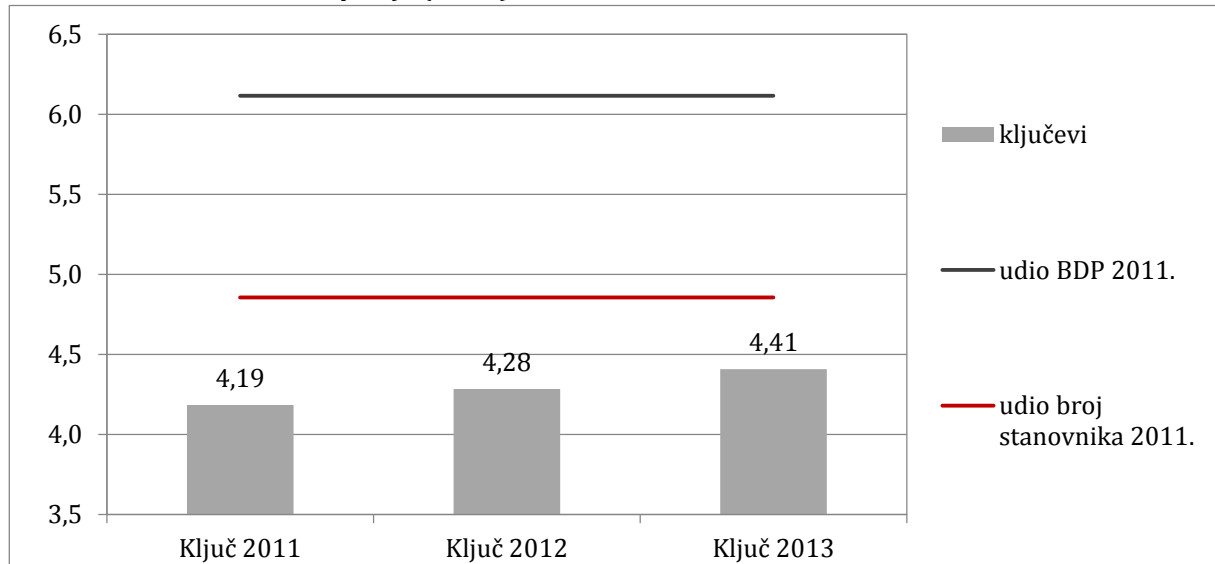
Rashodi osnovnoškolskog obrazovanja razdijelit će se po županijama prema broju učenika u osnovnim školama po županijama (DZS, 2012a; 2013a; 2014l).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda osnovnoškolskog obrazovanja na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u

ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.20.

Grafikon 5.20. Ključevi za raspodjelu rashoda osnovnoškolskog obrazovanja na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a; 2014l); izračun autora

5.7.1.2. Rashodi srednjoškolskog obrazovanja

Srednjoškolsko obrazovanje omogućava stjecanje znanja i sposobnosti za rad i nastavak školovanja nakon završetka osnovnog školovanja, svakome pod jednakim uvjetima i prema njegovim sposobnostima. Djelatnost srednjeg školstva obavljaju srednjoškolske ustanove i druge pravne osobe, a obuhvaća različite vrste i oblike odgoja i obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja koji se ostvaruju u skladu s odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13).

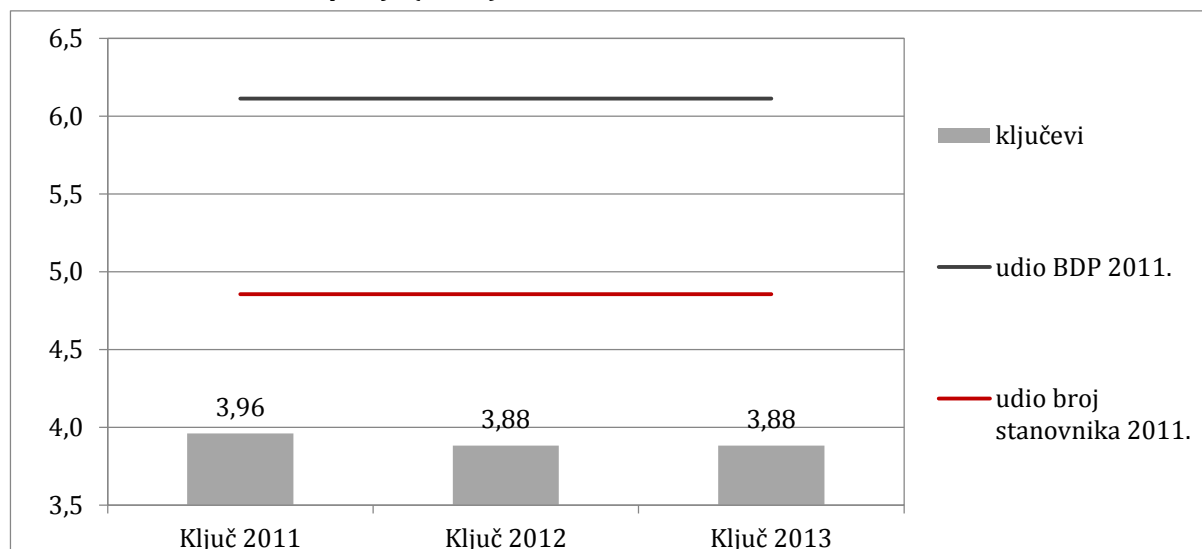
Srednjoškolsko obrazovanje je treći najznačajniji pojedinačni rashod MZOS-a s udjelom od 21,4% u 2012. i 21,0% u 2013.

Raspodjela rashoda srednjoškolskog obrazovanja po županijama

Rashodi srednjoškolskog obrazovanja razdijelit će se po županijama prema broju učenika u srednjim školama po županijama (DZS, 2012a; 2013a; 2014m).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda srednjoškolskog obrazovanja na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.21.

Grafikon 5.21. Ključevi za raspodjelu rashoda srednjoškolskog obrazovanja na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2013a; 2014a; 2014m); izračun autora

5.7.1.3. Rashodi visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj

Djelatnosti visokog obrazovanja obavljaju visoka učilišta. Visoka učilišta su sveučilišta te fakulteti i umjetnička akademija u njegovom sastavu, veleučilišta i visoke škole. Visoko obrazovanje je drugi najznačajniji rashod MZOS-a s udjelom od 25,7% u 2012. i 26,2 u 2013.

U rashode povezane s visokim obrazovanjem ulaze sljedeći korisnici:

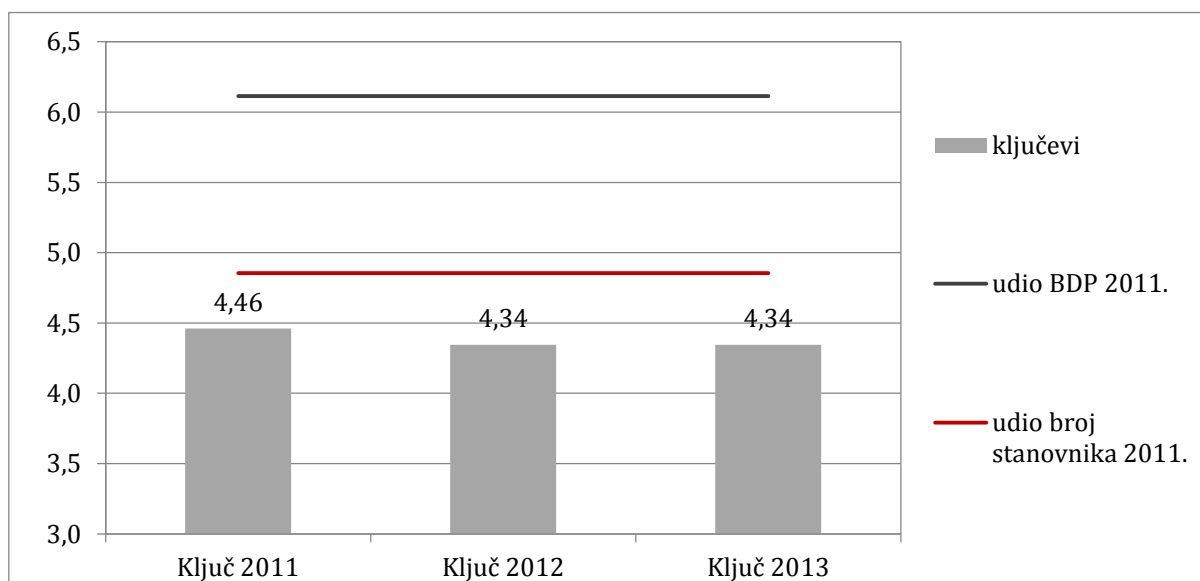
- Sveučilišta i veleučilišta u RH (93,93% u 2012. i 93,26% u 2013.);
- Hrvatska akademska i istraživačka mreža Carnet (2,25% u 2012. i 2,30% u 2013.);
- Sveučilišni računski centar SRCE (0,83% u 2012. i 0,80% u 2013.);
- Agencija za znanost i visoko obrazovanje (0,67% u 2012. i 0,59% u 2013.);
- Agencija za mobilnost i programe EU (2,32% u 2012. i 3,05% u 2013.).

Najveći rashod predstavljaju sveučilišta i veleučilišta u RH, koji se osnivaju radi obavljanja djelatnosti visokog i stručnog obrazovanja, znanstvene, stručne i umjetničke djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 105/04, 174/04, 2/07 Odluka USRH, 46/07, 45/09, 63/11, 139/13, 101/14).

Raspodjela rashoda visokog obrazovanja po županijama

Rashodi visokog obrazovanja podijeliti će se po županijama prema broju upisanih studenata prema mjestu prebivališta (DZS, 2011b; 2013a).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda visokog obrazovanja na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.22.

Grafikon 5.22. Ključevi za raspodjelu rashoda visokog obrazovanja na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2011b; 2013a; 2014a); izračun autora

5.7.1.4. Ostali rashodi MZOS-a

S ciljem preciznije i detaljnije podjele rashoda MZOS-a preostali rashodi koji čine 12,5% u 2012. i 13,9% u 2013. podijeljeni su na programe i korisnike, s udjelom u ukupnim rashodima MZOS-a kako slijedi:

Programi:

- Razvoj odgojno obrazovnog sustava (1,12% u 2012. i 1,35% u 2013);
- Ulaganje u znanstveno istraživačku djelatnost (3,85% u 2012. i 4,92% u 2013);
- Tehnologijski razvitak (0,12% u 2012. i 0,16% u 2013);
- Razvoj informacijskog društva (0,02% u 2012. i 0,04% u 2013);
- Razvoj sporta (1,27% u 2012. i 1,14% u 2013).

Agencije, zavodi i instituti

- Javni instituti u RH (3,00% u 2012. i 2,90% u 2013);
- Državni hidrometeorološki zavod (0,83% u 2012.);
- Poslovno inovacijska agencija RH – Bicro (0,04% u 2012. i 0,16% u 2013);
- Državni zavod za intelektualno vlasništvo (0,13% u 2012. i 0,13% u 2013);
- Nacionalna i sveučilišna knjižnica (0,43% u 2012. i 0,38% u 2013);
- Leksikografski zavod Miroslav Krleža (0,22% u 2012. i 0,21% u 2013);
- Agencija za odgoj i obrazovanje (0,30% u 2012. i 0,30% u 2013);
- Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (0,44% u 2012. i 0,38% u 2013);
- Hrvatski mjeriteljski institut³⁷ (0,01% u 2013);
- Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (0,48% u 2012. i 0,82% u 2013).

³⁷ Hrvatski mjeriteljski institut osnovan je 2013. godine.

Raspodjela ostalih rashoda Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta po županijama

Ostali rashodi MZOS-a biti će podijeljeni korištenjem sljedeća četiri ključa:

- 1) Broj magistara i doktora znanosti (DZS; 2011a):
  - Ulaganje u znanstveno istraživačku djelatnost;
  - Javni instituti u RH.
- 2) Informatička pismenost (DZS, 2011a):
  - Tehnolojski razvitak;
  - Razvoj informacijskog društva.
- 3) Broj sportskih udruga (Ministarstvo uprave, 2014):
  - Razvoj sporta.
- 4) Broj stanovnika (DZS, 2014b):
  - Razvoj odgojno obrazovnog sustava;
  - Državni hidrometeorološki zavod;
  - Poslovno inovacijska agencija RH – Bicro;
  - Državni zavod za intelektualno vlasništvo;
  - Nacionalna i sveučilišna knjižnica;
  - Leksikografski zavod Miroslav Krleža;
  - Agencija za odgoj i obrazovanje;
  - Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja;
  - Hrvatski mjeriteljski institut;
  - Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

5.7.2. Ministarstvo kulture

Ministarstvo kulture je javna ustanova osnovana Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13/ 148/13), koja obavlja upravne i druge poslove u području kulture koji se prvenstveno odnose na razvitak, istraživanje i unapređenje kulture i kulturne baštine, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, kulturnog života i kulturnih djelatnosti te osnivanja ustanova i drugih pravnih osoba u kulturi.

Ministarstvo kulture u ukupnim rashodima obrazovanja, sporta i kulture sudjeluje s udjelom od 6% u 2012. i 6,1% u 2013 godini. U 2012. najznačajniji rashodi Ministarstva kulture su rashodi za zaposlenike Ministarstva kulture, te zaposlenike u arhivima, muzejima, kazalištima i drugim ustanovama kulture kojima je osnivač RH s udjelom od 34,3%. Drugi najznačajniji rashodi su kapitalne donacije s udjelom od 17,8% i tekuće donacije s udjelom od 15%. Kapitalne i tekuće donacije su ostvarene za financiranje javnih potreba u kulturi od interesa za RH (Državni ured za reviziju, 2013l).

Raspodjela rashoda Ministarstva kulture

Budući da Ministarstvo kulture djeluje s ciljem jednakog razvitka kulture u cijeloj Hrvatskoj, rashodi Ministarstva kulture raspodijelit će se po županijama prema broju stanovnika u svakoj županiji (DZS, 2014b).

5.7.3. Ostali rashodi obrazovanja, sporta i kulture

Preostale rashode obrazovanja, sporta i kulture čine:

- Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (0,42% ukupnih rashoda obrazovanja, sporta i kulture u 2012. i 0,43% u 2013.);
- Komisija za odnose s vjerskim zajednicama (0,01% u 2012. i 2013.).

Raspodjela ostalih rashoda obrazovanja, sporta i kulture

Ključ za raspodjelu rashoda Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) bit će broj stanovnika po županijama RH (DZS, 2014b).

Ključ za raspodjelu rashoda Komisije za odnose s vjerskim zajednicama bit će broj vjernika po županijama (broj vjernika iz popisa stanovništva provedenog 2011. – DZS, 2013a).

5.8. Rashodi JLP(R)S

U poglavlju 5.8. cilj je navesti i ukratko objasniti rashode JLP(R)S. Jednako kao i kod rashoda državnog proračuna potrebno je napraviti razradu rashoda poslovanja JLP(R)S pa će zbog određenih specifičnosti neke stavke rashoda i izdataka biti u startu izbačene iz analize jednako kako je navedeno na početku poglavlja 5. Svi podaci o izvršenju proračuna JLP(R)S na sasvim detaljnim razinama proračunskog plana dostupni su na internet stranicama Ministarstva financija (2014b), što će ujedno biti i izvor za cijelo ovo poglavlje.

Za razliku od rashoda državnog proračuna koji su bili analizirani funkcijski, organizacijski i programski, rashodi JLP(R)S bit će analizirani po ekonomskoj namjeni, primjerice naknade zaposlenima, subvencije, pomoći itd. U ukupnim rashodima opće države ostali rashodi JLP(R)S sudjeluju s udjelom od 13,7% u 2012. i 13,8% u 2013.

5.8.1 Rashodi za zaposlene

Pod kategorijom rashoda za zaposlene evidentiraju se plaće zaposlenih u JLP(R)S te doprinosi koje JLP(R)S uplaćuje kako bi njeni zaposlenici ostvarili prava na obvezno zdravstveno i mirovinsko osiguranje. Na plaće svojih zaposlenika JLP(R)S plaća i porez na dohodak i prirez porezu na dohodak. U rashodima JLP(R)S rashodi za zaposlene sudjeluju s udjelom od 27% u 2012. i 26,3% u 2013.

5.8.2. Materijalni rashodi

Pod materijalnim rashodima evidentira se ukupna vrijednost dobara i usluga koje JLP(R)S kupuje na slobodnom tržištu, a za obavljanje svojih aktivnosti. Tu se bilježe primjerice rashodi vezani uz usluge (usluge investicijskog održavanja, zakupnine i najamnine, komunalne usluge), uz materijal i energiju (uredski materijal, energiju, telefone, sitni inventar) i sl. Najznačajniji udio materijalnih rashoda odlazi na usluge (poput tekućeg i investicijskog održavanja, zakupnine i najamnine, komunalne, računalne te usluge telefona, pošte, prijevoza i sl). U rashodima JLP(R)S materijalni rashodi sudjeluju s udjelom od 41,8% u 2012. i 41,4% u 2013.

5.8.3. Financijski rashodi

Riječ je o rashodima koji nastaju zbog financijskog poslovanja. To su primjerice kamate po kreditima i zajmovima koje su isključene kako je navedeno na početku poglavlja 5, te naknade za bankarske usluge i usluge platnog prometa, zatezne kamate i sl. U rashodima JLP(R)S financijski rashodi sudjeluju s udjelom od 0,9% u 2012. i u 2013.

5.8.4. Subvencije

Subvencije su tekuća nepovratna sredstva koja se dodjeljuju proizvođačima kako bi se poticala njihova proizvodnja, kompenzirali gubici, održavale niže cijene određenih proizvoda i usluga itd. Riječ je zapravo o sredstvima namijenjenima provođenju određenih mjera ekonomske i socijalne politike na području JLP(R)S. U rashodima JLP(R)S subvencije sudjeluju s udjelom od 5,5% u 2012. i 6,1% u 2013.

5.8.5. Naknade građanima i kućanstvima

Naknade građanima i kućanstvima su sredstva namijenjena prvenstveno provođenju socijalne politike na području JLP(R)S. U naknade građanima i kućanstvima ubrajaju se primjerice sufinanciranje javnog prijevoza, novčane pomoći za novorođenčad, potpore djeci poginulih i nestalih branitelja, pomoć kućanstvima za troškove stanovanja, dodatak uz mirovinu i druge pomoći socijalno najugroženijima. U ostalim rashodima JLP(R)S naknade građanima i kućanstvima sudjeluju s udjelom od 6,5% u 2012. i 7,1% u 2013.

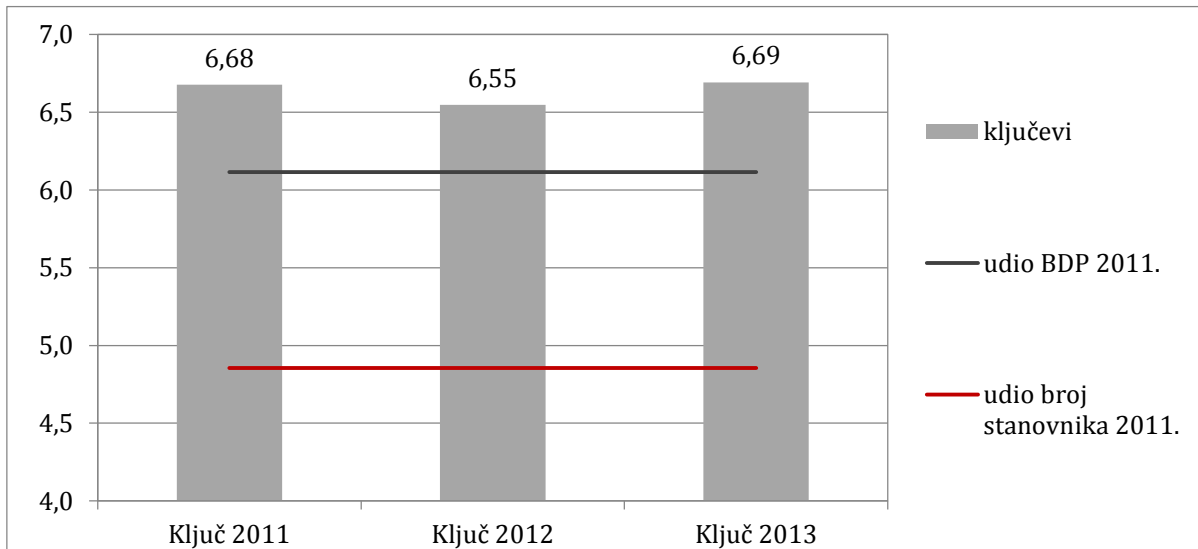
5.8.6. Ostali rashodi poslovanja

U kategoriju ostalih rashoda poslovanja ulaze primjerice tekuće i kapitalne pomoći i donacije. To su primjerice sufinanciranje javnih potreba u sportu, sportskih priredbi, korištenja sportskih objekata, potpore vrhunskom sportu, te financiranje raznih programa kulturnog stvaralaštva, zaštita spomenika kulture itd. U rashodima JLP(R)S ostali rashodi poslovanja sudjeluju s udjelom od 17,2% u 2012. i 17% u 2013.

Raspodjela rashoda jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave

Podaci o prikupljenim rashodima dostupni su po županijama iz podataka o ostvarenjima proračuna JLP(R)S (Ministarstvo financija, 2014b) tako da za ovu vrstu rashoda nije potrebno definirati ključeve za raspodjelu.

Udio rashoda JLP(R)S s područja Istarske županije u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.23.

Grafikon 5.23. Udio rashoda JLP(R)S s područja Istarske županije (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: Ministarstvo financija (2014b); DZS (2013a; 2014a); izračun autora

5.9. Rashodi izvanproračunskih fondova

Kako je navedeno u poglavlju 4.7. najznačajnija karakteristika izvanproračunskih korisnika (fondova) jest da su oni zasebne pravne osobe koje iz svojih proračuna, koji se još nazivaju i financijski planovi, financiraju određene javne potrebe poput izgradnje cesta, održavanje sustava opskrbe vodom. I u dijelu rashoda raspodjela će se vršiti samo za tri izvanproračunska fonda za koje to ima smisla - Hrvatske vode, Hrvatske ceste i FZOEU.

U ukupnim rashodima opće države rashodi izvanproračunskih fondova sudjeluju s udjelom od 2,6% u 2012. i 2013.

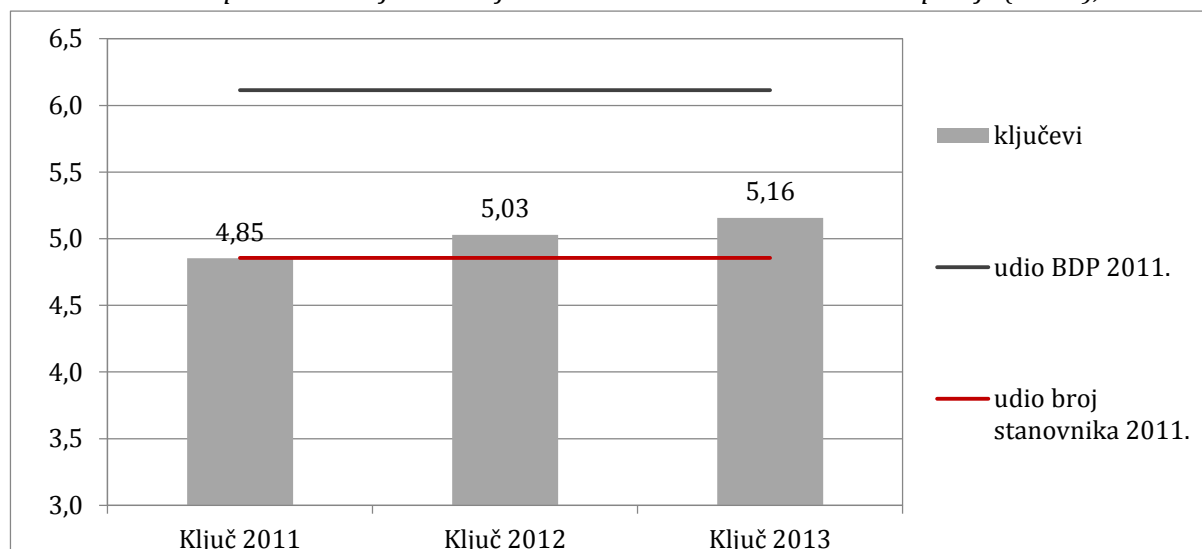
5.9.1. Hrvatske ceste

Osnovna zadaća Hrvatskih cesta je, kako je već napomenuto u poglavlju 4, upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta, odnosno ulaganje u razvoj cestovne infrastrukture. U ukupnim rashodima opće države rashodi Hrvatskih cesta sudjeluju s udjelom od 0,81% u 2012. i 0,93% u 2013. U 2013. najveći dio rashoda odnosio se na usluge tekućeg i investicijskog Hrvatskih cesta (Hrvatski sabor, 2014).

Raspodjela rashoda Hrvatskih cesta

Uzimajući u obzir područje djelatnosti i strukturu rashoda Hrvatskih cesta, najvjerođostojnija raspodjela rashoda Hrvatskih cesta po županijama je dužina državnih cesta po županijama (DZS, 2012a; 2013a; MPPI, 2014).

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda Hrvatskih cesta na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.24.

Grafikon 5.24. Ključevi za raspodjelu rashoda Hrvatskih cesta na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2012a; 2013a; 2014a); MPPI (2014); izračun autora

5.9.2. Hrvatske vode

U ukupnim rashodima opće države rashodi Hrvatskih voda sudjeluju s udjelom od 1,1% u 2012. i 1,05% u 2013. U 2013. godini najveći dio rashoda odnosio se na usluge tekućeg i investicijskog održavanja Hrvatskih voda (Hrvatski sabor, 2014).

Raspodjela rashoda Hrvatskih voda

Uloga Hrvatskih voda kao osiguravatelja kakvoće i zaštite od štetnog djelovanja voda je od općeg interesa RH i svih građana RH. Iz tog razloga rashodi Hrvatskih voda raspodijelit će se po županijama razmjerno broju stanovnika u svakoj županiji (DZS, 2014b).

5.9.3. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU)

U ukupnim rashodima opće države rashodi FZOEU-a sudjeluju s udjelom od 0,67% u 2012. i 0,58% u 2013. U 2012. rashodi FZOEU bili su prvenstveno koncentrirani u programima i projektima s ukupnim udjelom od 92,2% (FZOEU, 2013). Udjeli po tipovima programa i projekata FZOEU prikazani su u tablici 5.1.

Tablica 5.1. Udio pojedinog tipa programa i projekta u ukupnim projektima FZOEU (u %)

Projekt	2011.	2012.	2013.
Programi i projekti zaštite okoliša	20,5	19,2	21,8
Programi i projekti energetske učinkovitosti	6,3	8,0	7,9
Gospodarenje posebnim kategorijama otpada	73,2	72,8	70,3
Ukupno	100	100	100

Izvor: FZOEU (2013; 2014)

Raspodjela rashoda Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Kako je pokazuje struktura rashoda FZOEU, rashodi FZOEU bit će podijeljeni po županijama na sljedeći način:

- Programi i projekti zaštite okoliša biti će podijeljeni prema tekućim izdacima za zaštitu okoliša po županijama (DZS, 2013a);
- Programi i projekti energetske učinkovitosti biti će razdijeljeni temeljem potrošnje energije po županijama (detaljan prikaz izračuna potrošnje energije po županijama je prikazan u poglavlju 4.2.2.3 – Trošarine na energente i električnu energiju);
- Gospodarenje posebnim kategorijama otpada biti će raspodijeljeni temeljem količine proizvedenog komunalnog otpada po županijama (2013a).

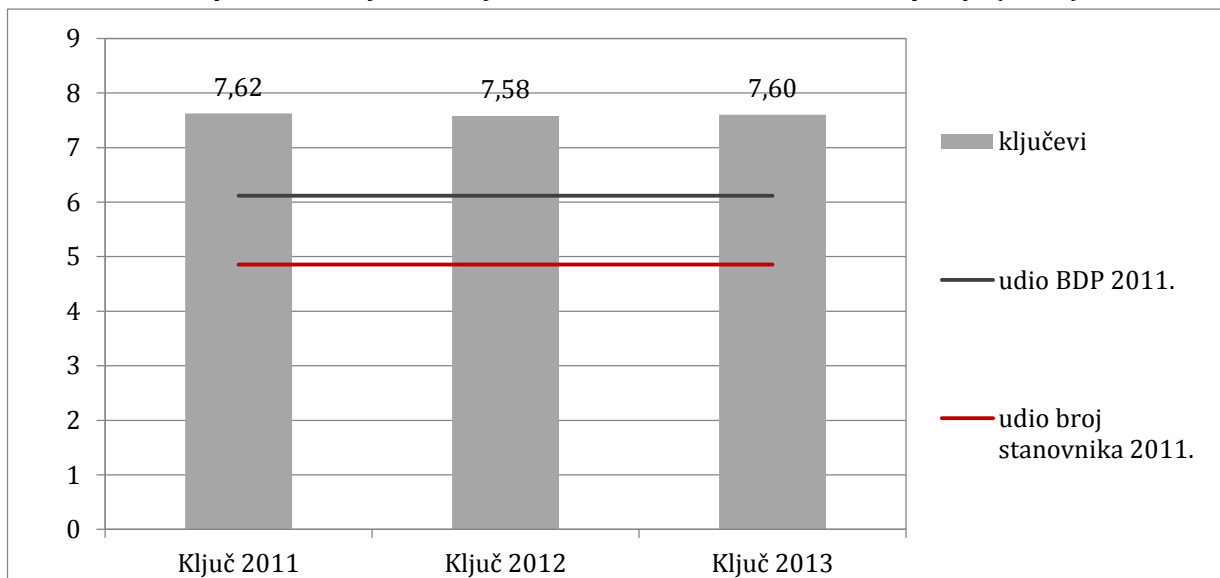
Ključ za izračun rashoda FZOEU-a po županijama računat će se temeljem sljedeće formule:

$$k_{FZOEU}^i = u_{PPZO}^g \cdot \frac{zo^i}{\sum_i zo^i} + u_{PPEU}^g \cdot \frac{pe^i}{\sum_i pe^i} + u_{PPGO}^g \cdot \frac{pko^i}{\sum_i pko^i}$$

gdje je u_{PPZO}^g udio programa i projekata zaštite okoliša iz tablice 5.1 za godinu g , zo^i izdaci zaštite okoliša za županiju i , u_{PPEU}^g udio programa i projekata energetske učinkovitosti iz tablice 5.1 za godinu g , pe^i potrošnja energije za županiju i , u_{PPGO}^g udio gospodarenja posebnim otpadom iz tablice 5.1 za godinu g , pko^i proizvedeni komunalni otpad u županiji i .

Izračunati ključevi koji će biti korišteni za raspodjelu rashoda FZOEU na Istarsku županiju u 2011.-13. te usporedba s udjelom broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH iz 2011. (broj stanovnika iz popisa stanovništva provedenog 2011. - DZS, 2013a) i BDP-om Istarske županije u ukupnom BDP-u RH iz 2011. (zadnji dostupan podatak o BDP-u po županijama - DZS, 2014a) prikazani su na grafikonu 5.25.

Grafikon 5.25. Ključevi za raspodjelu rashoda FZOEU-a na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %

Izvor: DZS (2011b; 2013a; 2014a); izračun autora.

6. NETO FISKALNI POLOŽAJ ISTARSKE ŽUPANIJE I USPOREDBA S OSTALIM ŽUPANIJAMA REPUBLIKE HRVATSKE

Cilj šestog dijela projekta je sumirati sve prihode proračuna opće države prikupljene na području Istarske županije (sukladno definicijama i metodologijama objašnjenima u poglavlju 4.) i sve rashode proračuna opće države koji se troše na području Istarske županije (sukladno definicijama i metodologijama objašnjenima u poglavlju 5). Neto fiskalna pozicija Istarske županije jednaka je razlici izračunatih prihoda i rashoda opće države po županijama.

Identična metodologija opisana u poglavljima 4. i 5. primijenjena je na sve županije RH. Takav pristup ključan je za transparentnost izračuna i kontrole dobivenih rezultata. Najvažnija pozitivna svojstva tog pristupa mogu se sažeti u sljedećim crtama:

- Ukupni prihodi i rashodi po svim županijama odgovaraju ukupnim приходima i rashodima na razini cijele RH - izuzev komponenti koje se ne uključuju u razradu;
- Suzbijena je mogućnost manipulacije podacima;
- Podaci po županijama i dobiveni rezultati su u potpunosti usporedivi, a posebice kada se stave u omjer s brojem stanovnika.

Zbog kvalitetnije usporedbe, podaci obuhvaćaju vremensko razdoblje od tri godine (2011.-13.) čime se dodatno dobiva na kvaliteti procjena te uklanjaju potencijalni jednokratni učinci prisutni u pojedinim godinama. Pored podataka i rezultata po pojedinačnim godinama, u nastavku poglavlja daje se i prosjek razdoblja 2011.-13.

6.1. Ukupni prihodi prikupljeni na području Istarske županije

Na području Istarske županije u razdoblju 2011.-13. prikupljeno je prosječno 7,5 mlrd. kn prihoda godišnje. Iz godine u godinu vidljiv je rastući trend prihoda koji se prikupljaju na području Istarske županije pa se u 2011. prikupilo nepunih 7,3 mlrd. kn, u 2012. 7,5 mlrd. kn, a u 2013. iznos prikupljenih prihoda premašio je 7,6 mlrd. kn. Radi se o stopi nominalnog dvogodišnjeg rasta od 4,6%, ali ipak realnom padu od 1,1%³⁸. Ukupni prihodi prikupljeni na području Istarske županije u razdoblju 2011.-13. prikazani su u tablici 6.1.

Prihodi od PDV-a i doprinosi za socijalno osiguranje dva su najznačajnija prihoda koja se prikupljaju na području Istarske županije i zajedno čine gotovo 60% svih prihoda koji se prikupljaju na području Istarske županije. U proračun opće države se slije u prosjeku nešto više od 2,4 mlrd. kn godišnje od PDV-a ostvarenog na području Istarske županije, a oko 2 mlrd. kn uplati se u obliku doprinosa na plaću i iz plaće. Od poreza na dohodak i prireza ostvarenih na području Istarske županije u proračun opće države uplaćivano je u prosjeku nešto manje od pola mlrd. kn (6,5% ukupnih prihoda koji se prikupljaju na području Istarske županije). Prihodi od poreza na dobit bilježe značajne fluktuacije na godišnjoj razini, iako je prema podacima FINE u 2011. i 2012. dobit prije oporezivanja poduzetnika iz Istarske županije relativno stabilna i iznosi 2,3 mlrd. kn (FINA, 2013).

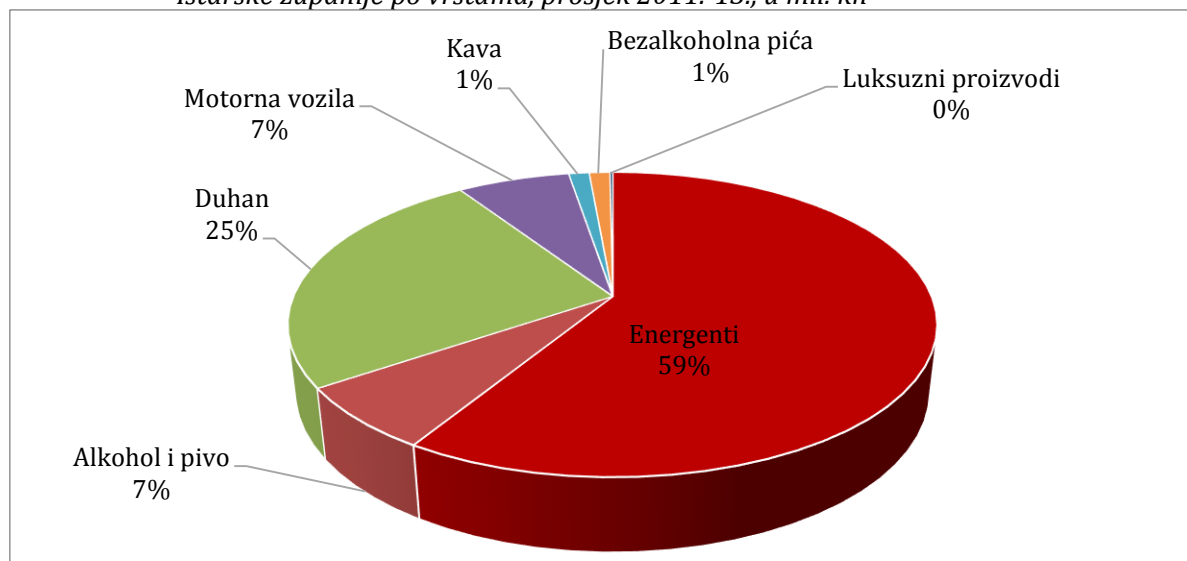
³⁸ Realan rast/pad izračunat je korekcijom nominalnog rasta za stopu inflacije – 3,4% u 2012. i 2,2 u 2013. (DZS, 2014d).

Tablica 6.1. Ukupni prihodi prikupljeni na području Istarske županije, razdoblje 2011.-13., u mil. kn i %

Stavke prihoda	Prihodi (u mil. kn)				Struktura prihoda (u %)			
	2011.	2012.	2013.	Prosjek 2011.-13.	2011.	2012.	2013.	Prosjek 2011.-13.
Porez na dohodak	455	492	515	487	6,2	6,6	6,7	6,5
Doprinosi	2.033	2.013	2.076	2.040	27,9	26,8	27,2	27,3
Porez na dobit	308	416	305	343	4,2	5,5	4,0	4,6
Porezi na imovinu	33	35	36	35	0,5	0,5	0,5	0,5
Porezi na promet	127	111	119	119	1,7	1,5	1,6	1,6
PDV	2.306	2.486	2.461	2.418	31,6	33,1	32,3	32,3
Trošarine i posebni porezi	573	565	598	579	7,9	7,5	7,8	7,7
Porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića	12	13	17	14	0,2	0,2	0,2	0,2
Ostali porezi na robu i usluge	32	32	32	32	0,4	0,4	0,4	0,4
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	80	74	49	68	1,1	1,0	0,6	0,9
Državni porezi od igara na sreću	30	31	37	33	0,4	0,4	0,5	0,4
Prihodi po posebnim propisima - zdravstvo	85	76	78	80	1,2	1,0	1,0	1,1
Kazne i upravne mjere	26	26	30	27	0,4	0,3	0,4	0,4
Pomoći	164	145	152	154	2,2	1,9	2,0	2,1
Ostali prihodi državnog proračuna	228	243	269	247	3,1	3,2	3,5	3,3
Ostali prihodi JLP(R)S	573	521	608	568	7,9	6,9	8,0	7,6
Prihodi izvanproračunskih fondova	229	221	248	233	3,1	3,0	3,2	3,1
UKUPNO	7.296	7.500	7.629	7.475	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: izračun autora

Prihodi od trošarina i posebnih poreza čine u prosjeku 7,7% ukupnih prihoda koji se prikupljaju na području Istarske županije, a detaljnija struktura po vrstama prikazana je na sljedećem grafikonu.

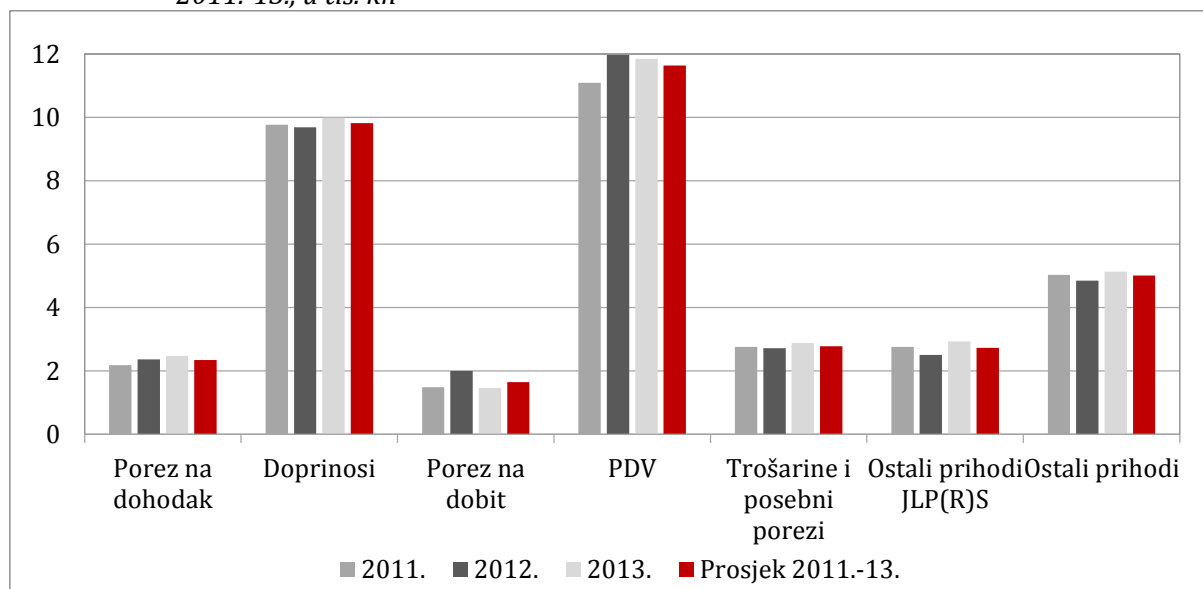
Grafikon 6.1. Struktura ukupnih prihoda od trošarina i posebnih poreza prikupljeni na području Istarske županije po vrstama, prosjek 2011.-13., u mil. kn

Izvor: izračun autora

Od ukupno sedam različitih vrsta trošarina i posebnih poreza prikazanih na grafikonu 6.1., uvjerljivo najviši udio od gotovo tri petine imaju trošarine na energente i električnu energiju od kojih je na području Istarske županije u razdoblju 2011.-13. prikupljeno prosječno 340 mil. kn godišnje. Četvrtinu prihoda od trošarina i posebnih poreza na području Istarske županije čine trošarine na duhanske preradevine od kojih je prikupljeno prosječno 146 mil. kn godišnje, a podjednaki udio od 7% imaju prihodi od trošarina na alkohol i alkoholna pića (uključujući i pivo) te prihodi od posebnog poreza na motorna vozila od kojih je uprihođeno prosječno 39 mil. kn godišnje.

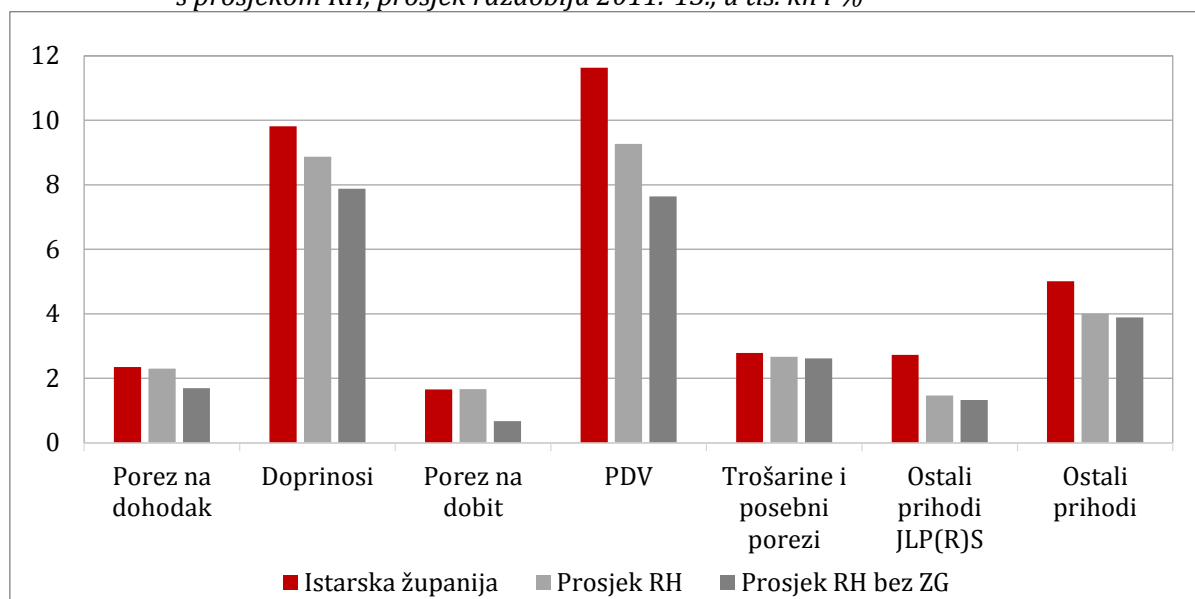
Svakako najzanimljivije je analizirati koliki se prihoda ostvari na području Istarske županije po stanovniku. To će ujedno biti i osnova za svaku usporedbu Istarske s ostalim županijama u RH budući da na svojstven način normira veličinu prihoda i rashoda. Ukupni prihodi po stanovniku prikupljeni na području Istarske županije u razdoblju 2011.-13. prikazani su na grafikonu 6.2.

Grafikon 6.2. Ukupni prihodi po stanovniku prikupljeni na području Istarske županije po vrstama, 2011.-13., u tis. kn

Izvor: izračun autora

Na području Istarske županije uprihodi se prosječno 36 tisuća kn po stanovniku godišnje od raznih vrsta poreza, doprinosa, naknada, pristojbi itd., odnosno prosječno 3 tisuće kn po stanovniku mjesečno. U usporedbi s prosječnom bruto plaćom u Istarskoj županiji iz 2012. to je otprilike 39% (DZS, 2014e). Otprilike tisuću kn mjesečno po stanovniku uplati se iz davanja povezanih s plaćama, odnosno od poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak te doprinosa. Nešto više od 1.200 kn mjesečno uprihodi se po stanovniku iz raznih vidova oporezivanja potrošnje, odnosno od PDV-a, trošarina i posebnih poreza. Prihodi opće države po stanovniku koji se prikupе na području Istarske županije relativno su stabilni u razdoblju 2011.-13. i pokazuju tek manje devijacije po godinama.

Grafikon 6.3. Ukupni prihodi po stanovniku prikupljeni na području Istarske županije i usporedba s prosjekom RH, prosjek razdoblja 2011.-13., u tis. kn i %

Izvor: izračun autora

Istarska županija je po visini prikupljenih prihoda po stanovniku značajno nadmašila prosjek cijele RH, prikupivši čak 18,9% više prihoda po stanovniku u odnosu na prosjek RH. Najveća apsolutna razlika zabilježena je na prihodima od PDV-a (2.368 kn po stanovniku godišnje se uprihodi više na području Istarske županije u odnosu na RH), dok je najviša relativna razlika ostvarena na prihodima JLP(R)S, različitima od poreza na dohodak i prireza (86,4% više nego u cijeloj RH). Jedina vrsta prihoda na kojoj je Istarska županija prošla lošije od prosjeka RH su prihodi od poreza na dobit budući da se na području Istarske županije uplati otprilike 1,1% manje po stanovniku nego u prosjeku na području cijele RH.

Ukoliko se iz prosjeka RH izuzmu prihodi po stanovniku ostvareni na području grada Zagreba, razlika u korist Istarske županije još je značajnija. Prihodi prikupljeni na području Istarske županije viši su od prosjeka RH bez ZG za čak 39,9%. I dalje je najveća apsolutna razlika zabilježena na prihodima od PDV-a (3.987 kn po stanovniku godišnje se uprihodi više na području Istarske županije u odnosu na RH bez grada Zagreba), dok je najviša relativna razlika ostvarena na prihodima od poreza na dobit (čak 146% više nego u cijeloj RH bez ZG), što je posljedica apsolutne dominacije grada Zagreba u prikupljanju prihoda od poreza na dobit, prvenstveno zbog toga što je najveći dio poduzeća (a posebice onih profitabilnih) registrirano u Zagrebu, iako većina tih poduzeća posluje i u drugim županijama pa neposredno dio tih prihoda od poreza na dobit zapravo pripada i ostalim županijama.

6.2. Ukupni rashodi koji se troše na području Istarske županije

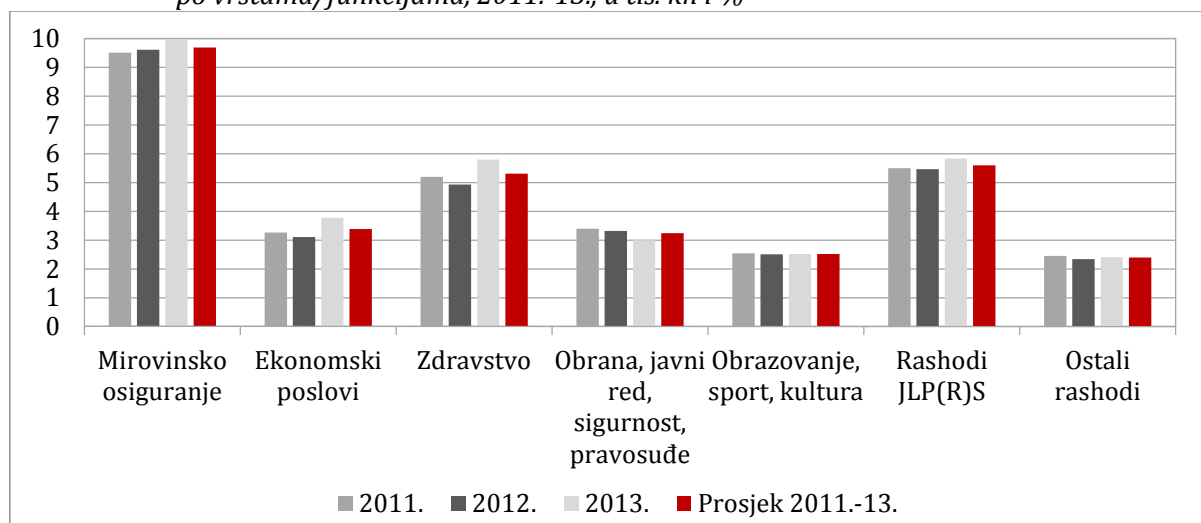
Na području Istarske županije u razdoblju 2011.-13. utrošilo se prosječno 6,7 mlrd. kn godišnje. Rashodi proračuna opće države koji se troše na području Istarske županije osciliraju u godinama. U 2011. ukupna državna potrošnja na području Istarske županije iznosila je otprilike 6,6 mlrd. kn, u 2012. bila je nešto niža i iznosila manje od 6,5 mlrd. kn, a u 2013. iznos rashoda premašio je 6,9 mlrd. kn. Ukupni rashodi koji se troše na području Istarske županije u razdoblju 2011.-13. prikazani su u tablici 6.2.

Tablica 6.2. Ukupni rashodi koji se troše na području Istarske županije, razdoblje 2011.-13., u mil. kn i %

Stavke rashoda	Rashodi (u mil. kn)				Struktura rashoda (u %)			
	2011.	2012.	2013.	Prosjeak 2011.-13.	2011.	2012.	2013.	Prosjeak 2011.-13.
Opće javne usluge	88	91	87	89	1,3	1,4	1,3	1,3
Obrana, javni red i sigurnost	579	567	510	552	8,7	8,7	7,4	8,3
Pravosuđe	128	122	114	121	1,9	1,9	1,6	1,8
Mirovinsko osiguranje	1.979	1.997	2.065	2.014	29,9	30,7	29,9	30,1
Gospodarstvo, rad i	134	155	203	164	2,0	2,4	2,9	2,5
Promet i infrastruktura	198	202	209	203	3,0	3,1	3,0	3,0
Poljoprivreda	114	92	83	96	1,7	1,4	1,2	1,4
Financije	162	138	237	179	2,4	2,1	3,4	2,7
Ostali ekonomski poslovi	71	59	53	61	1,1	0,9	0,8	0,9
Okoliš, prostorno uređenje i	36	28	33	32	0,5	0,4	0,5	0,5
Zdravstvo	1.080	1.025	1.204	1.103	16,3	15,8	17,4	16,5
Obrazovanje, sport, kultura	528	520	523	524	8,0	8,0	7,6	7,8
Socijalna zaštita	205	185	193	194	3,1	2,8	2,8	2,9
Rashodi_JLP(R)S	1.145	1.136	1.211	1.164	17,3	17,5	17,5	17,4
Rashodi izvanproračunskih	180	183	188	184	2,7	2,8	2,7	2,7
UKUPNO	6.628	6.499	6.913	6.680	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: izračun autora

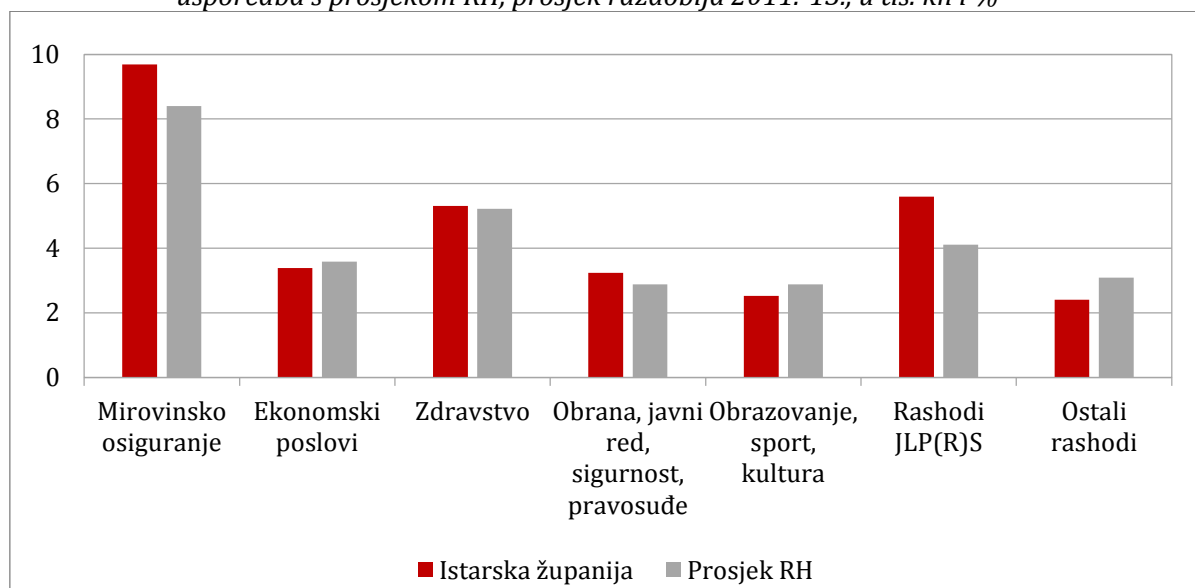
Najviši udio javne potrošnje na području Istarske županije odnosi se na isplate mirovina i ti rashodi čine gotovo trećinu svih rashoda koji se troše na području Istarske županije. Nakon rashoda za mirovinsko osiguranje slijede decentralizirani rashodi JLP(R)S s prosječnim udjelom od 17,4%, a koji se najvećim dijelom odnose na rashode za zaposlene (plaće, doprinose) u gradskim, općinskim i županijskim uredima te materijalne rashode (materijal, energija, tekuće i investicijsko održavanje, zakupnine i najamnine, komunalne, računalne te usluge telefona, pošte, prijevoza i sl.). Otprilike šestina od svih rashoda koji se troše na području Istarske županije odlazi za potrebe zdravstvenih usluga, odnosno na troškove primarne i sekundarne zdravstvene zaštite, troškove lijekova koji idu na recept, naknade za bolovanja i slično. Te tri najveće vrste rashode čine gotovo dvije trećine svih rashoda koji se troše na području Istarske županije. Ostatak rashoda se odnosi na troškove javnog reda i sigurnosti, obrazovanja, prometa, socijalne zaštite itd.

Grafikon 6.4. Ukupni rashodi po stanovniku potrošeni na području Istarske županije po vrstama/funkcijama, 2011.-13., u tis. kn i %

Izvor: izračun autora

Na području Istarske županije troši se prosječno 32,1 tisuće kn po stanovniku godišnje iz javne potrošnje, odnosno to je prosječno 2.678 kn po stanovniku mjesečno. Od ukupne javne potrošnje na području Istarske županije, otprilike osamstotinjak kn mjesečno po stanovniku generiraju troškovi mirovinskog sustava, tj. uplate starosnih, invalidskih, obiteljskih i ostalih mirovina. 467 kn mjesečno po stanovniku Istarske županije utroši se na plaće, materijalne i ostale rashode decentraliziranih razina vlasti, a 442 kn po stanovniku svaki mjesec stoje troškovi zdravstvene zaštite. Rashodi opće države po stanovniku koji se troše na području Istarske županije relativno su stabilni u razdoblju 2011.-13., a jedino troškovi mirovina bilježe stalni rastući trend u promatrane tri godine primarno zbog nepovoljnih demografskih trendova, odnosno starenja stanovništva i rastućeg broja umirovljenika.

Grafikon 6.5. Ukupni rashodi po stanovniku potrošeni na području Istarske županije i usporedba s prosjekom RH, prosjek razdoblja 2011.-13., u tis. kn i %

Izvor: izračun autora

U usporedbi s prosjekom cijele RH, na području Istarske županije po stanovniku se troši otprilike 6,6% više. Dvije vrste rashoda posebno iskaču u tom kontekstu, to su rashodi za mirovinsko osiguranje te rashodi JLP(R)S. Rashodi za mirovine po stanovniku na području Istarske županije viši su od prosječnih rashoda za mirovine po stanovniku u cijeloj RH zato što Istarska županija ima ponešto nepovoljniji omjer broja korisnika mirovina i ukupnog broja stanovnika u usporedbi s prosjekom RH, a ujedno ima i nešto više mirovine od prosjeka RH (HZMO, 2011; 2012b; 2013). Rashodi JLP(R)S na području Istarske županije viši su od prosjeka rashoda JLP(R)S cijele RH prvenstveno zbog nešto viših rashoda za zaposlene i materijalnih rashoda u odnosu na ukupan broj stanovnika Istarske županije. S druge strane, na području Istarske županije po svakom stanovniku troši se manje u odnosu na prosjek RH u području obrazovanja, sporta i kulture te za socijalnu zaštitu koja se nalazi unutar kategorije ostalih rashoda.

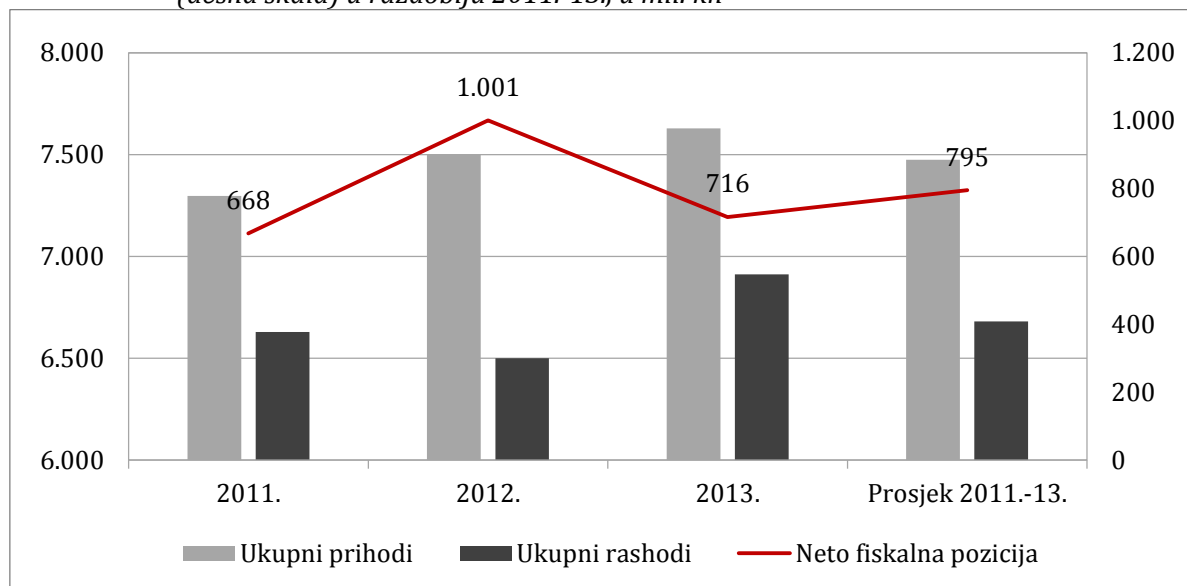
6.3. Neto fiskalna pozicija Istarske županije

U poglavljima 6.1. i 6.2. sumirani su glavni nalazi o prihodovnoj i rashodovnoj strani proračuna opće države, odnosno zaključeno je da se na području Istarske županije u razdoblju 2011.-13. prikupilo prosječno 7,5 mlrd. kn prihoda godišnje, a u istom se razdoblju na području Istarske županije utrošilo prosječno 6,7 mlrd. kn godišnje. Drugim riječima, neto fiskalna pozicija Istarske

županije je u promatranom razdoblju pozitivna i iznosi 795 mil. kn. Ukupni prihodi, rashodi i neto fiskalna pozicija Istarske županije u razdoblju 2011.-13. prikazani su na grafikonu 6.6.

Grafikon 6.6. Ukupni prihodi i rashodi (lijeva skala) i neto fiskalna pozicija Istarske županije (desna skala) u razdoblju 2011.-13., u mil. kn

Izvor: izračun autora

Iz grafikona 6.6. jasno se vidi da su prihodi koji se prikupljaju na području Istarske županije u cijelom razdoblju 2011.-13. viši od rashoda koji se na području Istarske županije troše. Iako razlika prihoda i rashoda varira od 668 pa sve do milijardu kuna, prosječna razlika iznosi 795 mil. kn. Uz pretpostavku da izgradnja i opremanje jednog dječjeg vrtića ili škole stoji otprilike 20 mil. kn, Istarska županija bi svake godine za višak ostvarenih prihoda u prosjeku mogla izgraditi gotovo 40 dječjih vrtića ili škola. Prosječan godišnji suficit dovoljan je za kupnju 5.300 automobila srednje klase u vrijednosti 150 tisuća kn ili 159 tisuća računala vrijednosti 5 tisuća kn. Istarska bi županija isto tako u 3 godine samostalno mogla otplatiti investiciju veličine jednog Pelješkog mosta (2 mlrd. kn).

Neto fiskalni suficit Istarske županije po stanovniku Istarske županije u razdoblju 2011.-13. iznosi prosječno 3.826 kn godišnje. Prosječan udio broja stanovnika Istarske županije u ukupnom broju stanovnika RH u razdoblju 2011.-13. iznosi 4,9%. Kad bi se na području svake županije RH uprihodio jednak višak prihoda nad rashodima kao i kod Istarske županije, to bi značilo da bi cijela RH prosječno godišnje zabilježila neto fiskalni suficit od poslovanja u iznosu 16,3 mlrd. kn. Tim bi se iznosom bez problema servisirao javni dug RH, budući da su u 2013. rashodi za kamate na javni dug iznosili nepunih 10 mlrd. kn (Ministarstvo financija, 2014a).

Iz ovih je zaključaka u potpunosti jasno da ostatak RH u prosjeku ne ostvaruje toliko pozitivne fiskalne rezultate kao Istarska županija, jer bi se u suprotnome fiskalna situacija Hrvatske godišnje postupno poboljšavala, deficit ne bi postojao, a javni dug bi se smanjivao. U stvarnosti je slika drugačija. Zabilježeni deficit opće države u 2013. iznosio je preko 16 mlrd. kn, a javni dug je porastao s nepunih 184 na 220 mlrd. kn, odnosno krajem 2013. iznosio je zabrinjavajućih 67,1% BDP-a (DZS, 2014g). Upravo zato je izrazito važno napraviti detaljnu usporednu analizu po županijama.

6.4. Usporedba Istarske županije s ostalim županijama RH

Praćenje neto fiskalnih pozicija po svim županijama iznimno je važno iz perspektive provođenja regionalne politike zato što jasno identificira:

- 1) fiskalne kapacitete svake pojedine županije u smislu sposobnosti prikupljanja prihoda od poreza, naknada, pristojbi i slično; te
- 2) financijske potrebe na području svake županije za pružanje adekvatnih javnih usluga stanovnicima te županije, poduzećima koja posluju na području te županije, turistima koji dolaze u tu županiju i slično.

Neto fiskalna pozicija zapravo pokazuje koje su županije u postojećem političkom i geografskom ustrojstvu sposobne samostalno decentralizirano upravljati, a koje županije ne bi mogle opstati bez raznih državnih intervencija i/ili zaduživanja. Usporedba ukupnih prihoda, rashoda i neto fiskalnih pozicija svih županija RH prikazana je u tablici 6.3.

Tablica 6.3. Ukupni prihodi, rashodi i neto fiskalne pozicije svih županija RH, prosjek razdoblja 2011.-13., u mil. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi	Neto fiskalna pozicija
01	Zagrebačka	8.417	8.283	134
02	Krapinsko-zagorska	2.964	3.709	-746
03	Sisačko-moslavačka	4.047	5.193	-1.146
04	Karlovačka	3.188	3.920	-732
05	Varaždinska	4.277	4.726	-449
06	Koprivničko-križevačka	2.777	3.385	-608
07	Bjelovarsko-bilogorska	2.513	3.469	-956
08	Primorsko-goranska	10.519	9.788	731
09	Ličko-senjska	1.263	1.924	-662
10	Virovitičko-podravska	1.699	2.452	-752
11	Požeško-slavonska	1.522	2.160	-638
12	Brodsko-posavska	2.969	4.117	-1.148
13	Zadarska	4.397	5.146	-749
14	Osječko-baranjska	7.113	8.787	-1.674
15	Šibensko-kninska	2.686	3.529	-844
16	Vukovarsko-srijemska	3.387	5.076	-1.689
17	Splitsko-dalmatinska	11.647	13.042	-1.396
18	Istarska	7.475	6.680	795
19	Dubrovačko-neretvanska	3.520	3.969	-449
20	Međimurska	2.586	2.886	-300
21	Grad Zagreb	40.117	26.456	13.661
REPUBLIKA HRVATSKA		129.083	128.700	383

Izvor: izračun autora

Provedena analiza pokazuje zabrinjavajuće rezultate iz perspektive javnih financija. Od ukupno 21 županije u RH, samo četiri županije su u razdoblju 2011.-13. zabilježile pozitivnu neto fiskalnu poziciju. Definitivno najbolju neto fiskalnu poziciju bilježi Grad Zagreb što je ujedno i očekivano. Naime, Grad Zagreb je kulturno, znanstveno, gospodarsko, političko i administrativno središte RH; ima najvišu razinu zaposlenosti - udio broja zaposlenih u ukupnom broju stanovnika u 2013. iznosi 45% u odnosu na prosjek RH od 26% (DZS, 2014b; 2014c), ima i najviše prosječne neto plaće – u 2012. prosječna neto plaća u ZG iznosila je 6.366 kn, a prosjek Hrvatske bio je 5.469 kn (DZS, 2014c); oko polovice ukupne dobiti poduzetnika RH ostvaruju poduzeća koja imaju sjedište u Zagrebu (FINA, 2013) itd. Osim Zagreba, pozitivne neto pozicije ostvarile su još Istarska županija

(prosječno 795 mil. kn godišnje), Primorsko-goranska županija (prosječno 731 mil. kn godišnje), i Zagrebačka županija (prosječno 134 mil. kn godišnje). Sve ostale županije bilježe negativne neto fiskalne pozicije od čega najgore stoje Vukovarsko-srijemska županija (prosječno 1,69 mlrd. kn godišnjeg manjka) i Osječko-baranjska (prosječno 1,67 mlrd. kn godišnjeg manjka). Da bi se na neki način normirale neto fiskalne pozicije tih županija što bi trebalo dati bolju sliku za međusobnu usporedbu, prihode i rashode iz tablice 6.3. potrebno je podijeliti prosječnim brojem stanovnika svake županije u razdoblju 2011.-13., što je prikazano u tablici 6.4.

Tablica 6.4. Ukupni prihodi, rashodi i neto fiskalne pozicije po stanovniku svih županija RH, prosjek razdoblja 2011.-13., u tis. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupni prihodi po stanovniku	Ukupni rashodi po stanovniku	Neto fiskalna pozicija po stanovniku
01	Zagrebačka	26.450	26.029	421
02	Krapinsko-zagorska	22.492	28.151	-5.659
03	Sisačko-moslavačka	23.892	30.661	-6.768
04	Karlovačka	25.092	30.851	-5.759
05	Varaždinska	24.426	26.990	-2.564
06	Koprivničko-križevačka	24.172	29.464	-5.292
07	Bjelovarsko-bilogorska	21.271	29.361	-8.090
08	Primorsko-goranska	35.616	33.142	2.474
09	Ličko-senjska	25.253	38.489	-13.237
10	Virovitičko-podravska	20.274	29.250	-8.976
11	Požeško-slavonska	19.830	28.144	-8.314
12	Brodsko-posavska	18.902	26.207	-7.305
13	Zadarska	25.725	30.109	-4.384
14	Osječko-baranjska	23.496	29.024	-5.528
15	Šibensko-kninska	24.930	32.760	-7.831
16	Vukovarsko-srijemska	19.082	28.601	-9.519
17	Splitsko-dalmatinska	25.613	28.682	-3.069
18	Istarska	35.965	32.140	3.826
19	Dubrovačko-neretvanska	28.772	32.446	-3.674
20	Međimurska	22.765	25.407	-2.642
21	Grad Zagreb	50.589	33.362	17.227
REPUBLIKA HRVATSKA		30.245	30.155	90

Izvor: izračun autora

Preračunavanjem u odnosu na broj stanovnika pojedine županije, predznaci neto fiskalnih pozicija se ne mijenjaju, ali se značajno mijenja slika stvarne neto pozicije za usporedbu među županijama. I dalje najbolju neto fiskalnu poziciju drži Grad Zagreb na čijem se području po svakom stanovniku uprihodi u prosjeku 17,2 tisuća kn više nego što se na tom području troši. Na drugom mjestu se nalazi Istarska županija koja bilježi prosječan suficit od 3,8 tisuća kn po svakom stanovniku, a slijedi je Primorsko-goranska županija sa suficitom od 2,5 tisuća kn po stanovniku. Najlošija neto fiskalna pozicija bilježi se u Ličko-senjskoj županiji gdje se svake godine uprihodi čak 13,2 tisuća kuna manje od onoga što se po svakom stanovniku te županije potroši.

Međutim, kao što je istaknuto u poglavlju 4., nisu samo stanovnici (fizičke osobe) obveznici poreza, pristojbi, naknada i sl. Porezni obveznici su i poduzeća (pravne osobe), turisti pa čak i sama država. Stoga se prihodi po stanovniku ni na koji način ne bi smjeli tumačiti kao porezni teret po stanovniku, odnosno viši porezni prihodi po stanovniku pojedine županije ne znače ujedno i viši porezni teret u odnosu na druge županije RH. Više prihoda od poreza može se prikupiti i u sljedećim slučajevima:

- Viša razina zaposlenosti zbog koje se u državnu blagajnu uplaćuje više prihoda od poreza na dohodak i doprinosa, a ujedno je potrebno i manje rashoda iz proračuna za razne naknade (socijalna naknada, naknada za nezaposlenost itd.);
- Veći broj profitabilnih poduzeća zbog čega se u državnu blagajnu uplati više prihoda od poreza na dobit, ali i ostalih prihoda na potrošnju;
- Veća posjećenost turista za koje se pokazuje da u prosjeku troše 120 EUR po danu provedenom u RH³⁹. Prema istraživanju stavova i potrošnje turista u RH (Institut za turizam, 2011), otprilike 70-80% potrošnje odlazi na usluge smještaja te hrane i pića u ugostiteljskim objektima na koje se u RH plaća snižena stopa PDV-a (trenutno 13%), a ostatak se troši na trgovinu i ostale usluge. Uz pretpostavku da svaki turist na potrošnju u RH plati samo 13,35% poreza⁴⁰, RH u prosjeku po svakom turistu profitira 16 EUR, odnosno 120 kn;
- Efikasnija porezna administracija, odnosno niže razine neslužbenog gospodarstva (sive ekonomije). Prema podacima VISA Europe (2013) visina neslužbenog gospodarstva u Hrvatskoj iznosi 28,4% te je kao takva među najvišima u EU (višu stopu sive ekonomije od Hrvatske u 2013. bilježi jedino Bugarska, a jednaku stopu kao i Hrvatska bilježi još i Rumunjska).

---

³⁹ Izračunato iz statistika o ukupnim prihodima od osobnih i poslovnih putovanja stranih državljana (HNB, 2014) i podijeljeno s brojem noćenja stranih turista (DZS, 2014f).

⁴⁰ Izračunato uz pretpostavku da se na 80% potrošnje turista plaća snižena stopa PDV-a od 13%, a na ostatak standardna stopa PDV-a od 25%. Ovo je relativno konzervativan pristup jer ne uključuje ostale porezne prihode poput trošarina i posebnih poreza te raznih pristojbi i naknada.

7. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Glavni je cilj projekta obaviti detaljnu analizu neto fiskalne pozicije Istarske županije te usporediti fiskalnu bilancu Istarske županije s ostalim županijama u RH. Za provedbu analize potrebno je bilo razraditi prihodovnu i rashodovnu stranu proračuna opće države na način da se svi prihodi i rashodi prikažu po lokacijskoj pripadnosti, odnosno gdje se prihodi proračuna opće države prikupljaju i gdje se rashodi proračuna opće države troše. Metodološki okvir u ovom projektu slijedio je naizgled jednostavnu logiku definiranja ključeva kojima se stavke prihoda i rashoda rastavljaju po županijama. Zbog određenih specifičnosti neke stavke prihoda i primitaka te rashoda i izdataka nisu razmatrane u ovome radu. Radi se o transakcijama na nefinancijskoj imovini, transakcijama unutar općeg proračuna te svim financijskim transakcijama povezanima s financiranjem deficita i javnog duga. **Projektom je obuhvaćeno razdoblje od tri godine, odnosno od 2011. do 2013.** Praćenje neto fiskalnih pozicija po svim županijama iznimno je važno iz perspektive provođenja regionalne politike zato što jasno identificira fiskalne kapacitete svake pojedine županije u smislu sposobnosti prikupljanja prihoda od poreza, naknada, pristojbi i slično; te financijske potrebe na području svake županije za pružanje adekvatnih javnih usluga stanovnicima te županije, poduzećima koja posluju na području te županije, turistima koji dolaze u tu županiju i slično. Neto fiskalna pozicija zapravo pokazuje koje su županije u postojećem političkom i geografskom ustrojstvu sposobne samostalno decentralizirano upravljati, a koje županije ne bi mogle opstati bez raznih državnih intervencija i/ili zaduživanja.

Konačni rezultati provedene analize pokazali su da se **na području Istarske županije u razdoblju 2011.-13. prikupilo prosječno 7,5 mlrd. kn prihoda godišnje, odnosno 36 tisuća kn po stanovniku.** Prihodi od PDV-a i doprinosi za socijalno osiguranje dva su najznačajnija prihoda koja se prikupljaju na području Istarske županije pa se u proračun opće države slije u prosjeku nešto više od 2,4 mlrd. kn godišnje od PDV-a ostvarenog na području Istarske županije, a oko 2 mlrd. kn uplati se u obliku doprinosa na plaću i iz plaće. Od poreza na dohodak i prireza ostvarenih na području Istarske županije u proračun opće države uplaćivano je u prosjeku nešto manje od pola milijarde kuna.

U istom se razdoblju (2011.-13.) na području Istarske županije utrošilo prosječno 6,7 mlrd. kn godišnje iz proračuna opće države, odnosno 32,1 tis. kn po stanovniku godišnje. Najviši udio javne potrošnje na području Istarske županije odnosi se na isplate mirovina. Ti rashodi čine gotovo trećinu svih rashoda koji se troše na području Istarske županije. Nakon rashoda za mirovinsko osiguranje slijede decentralizirani rashodi JLP(R)S s prosječnim udjelom od 17,4%, a koji se najvećim dijelom odnose na rashode za zaposlene (plaće, doprinose) u gradskim, općinskim i županijskim uredima te materijalne rashode. Otprilike šestina od svih rashoda koji se troše na području Istarske županije odlazi za potrebe zdravstvenih usluga, odnosno na troškove primarne i sekundarne zdravstvene zaštite, troškove lijekova koji idu na recept, naknade za bolovanja i slično. Ostatak rashoda se odnosi na troškove javnog reda i sigurnosti, obrazovanja, prometa, socijalne zaštite itd.

Prihodi koji se prikupljaju na području Istarske županije u cijelom razdoblju 2011.-13. viši su od rashoda koji se na području Istarske županije troše. Iako razlika prihoda i rashoda varira od 668 do 1.001 mil. kn, prosječna razlika iznosi 795 mil. kn, tj. 3.826 kn po stanovniku. Prosječan godišnji suficit koji se ostvari na području Istarske županije dostatan je za izgradnju 40 dječjih vrtića ili škola, kupnju 5.300 automobila srednje klase ili 159 tisuća računala. Istarska bi županija u 3 godine samostalno mogla otplatiti investiciju veličine jednog Pelješkog mosta. Kad bi se na području svake županije RH uprihodio jednak višak prihoda nad rashodima

kao i kod Istarske županije relativno u odnosu na broj stanovnika, to bi značilo da bi cijela RH prosječno godišnje zabilježila neto fiskalni suficit od poslovanja u iznosu 16,3 mlrd. kn. Tim bi se iznosom bez problema servisirao javni dug.

Istarska županija je po visini prikupljenih prihoda po stanovniku značajno nadmašila prosjek cijele RH, prikupivši čak 18,9% više prihoda po stanovniku u odnosu na prosjek RH, a ukoliko se iz prosjeka RH izuzmu prihodi po stanovniku ostvareni na području grada Zagreba, razlika u korist Istarske županije još je značajnija (39,9%). Istovremeno, u usporedbi s prosjekom RH, na području Istarske županije se i troši više po stanovniku (otprilike 6,6% više). Od ukupno 21 županije u RH, samo su četiri županije u razdoblju od 2011. do 2013. zabilježile pozitivnu neto fiskalnu poziciju. Najbolju neto fiskalnu poziciju bilježi Grad Zagreb na čijem se području po svakom stanovniku uprihodi u prosjeku 17,2 tisuća kn više nego što se na tom području troši. Istarska županija je na drugom mjestu s prosječnim suficitom od 3,8 tisuća kn po svakom stanovniku, a slijedi je Primorsko-goranska županija sa suficitom od 2,5 tisuća kn po stanovniku. Najslabiju neto fiskalnu poziciju bilježi Ličko-senjska županija gdje se svake godine uprihodi čak 13,2 tisuća manje od onoga što se po stanovniku te županije po troši.

Imajući u vidu trenutnu nepovoljnu fiskalnu bilancu kod većine županija, potrebno je aktivno raditi na prepoznavanju ključnih izvora prihoda i najvećih korisnika javnih sredstava u svakoj županiji. Optimiziranje fiskalne bilance moguće je jedino djelovanjem na prihodnu i rashodnu stranu proračuna. Bez odgovarajuće regionalne politike i mjerljivih podataka nije moguće kvalitetno upravljati složenom decentraliziranom strukturom. Stoga se preporuča nastavak provođenja ove analize godišnjom dinamikom uz zajedničku suradnju Instituta za javne financije, javnih institucija koji imaju kapacitete za prikupljanje detaljnih podataka i stvaranje odgovarajuće podatkovne infrastrukture na nacionalnoj i regionalnoj razini (primjerice Ministarstvo financija, Državni zavod za statistiku) te predstavnika JLP(R)S koji imaju znanje i iskustvo u prepoznavanju lokalnih potreba i ograničenja.

Pri radu na projektu autori su se susreli s brojnim ograničenjima zbog nepostojanja javno dostupnih podataka potrebnih za analizu, nedovoljno transparentnim podacima, znatnim kašnjenjima u objavi podataka u odnosu na razdoblje referenciranja i slično. Za sve daljnje analize i unaprjeđenje postojećih rezultata nužno je na razini svih mjerodavnih institucija RH poraditi na detaljnosti, dostupnosti i jednostavnosti prikupljanja podataka.

Unutar projekta postalo je jasno da je nužno sustavno popisivanje svih institucija i korisnika javnog sektora za jasno određivanje cjelovitog obuhvata javnog sektora te praćenje i izvještavanje o svim transakcijama unutar javnog sektora. Naime, za dobivanje potpune slike o fiskalnoj poziciji svake pojedine županije potrebno je u analizu uključiti i sve subjekte javnog sektora poput komunalnih društava, lokalnih uprava za ceste i slično koji su u djelomičnom ili potpunom vlasništvu grada, općine ili županije. Problem uključivanja tih entiteta proizlazi iz nepostojanja javno dostupnog registra obuhvata institucija javnog sektora.

8. LITERATURA

- AORPS, 2013. *Godišnje izvješće o radu Agencije za osiguranje radničkih potraživanja u slučaju stečaja poslodavca za 2013. godinu*. Zagreb: Agencija za osiguranje radničkih potraživanja u slučaju stečaja poslodavca.
- Bajo, A. i Primorac, M., 2013. *Struktura trošarine na cigarete u Hrvatskoj. Newsletter, br. 78*. Zagreb: Institut za javne financije.
- Council of Europe, 2005. *Recommendation Rec(2005)1 of the Committee of Ministers to member states on the financial resources of local and regional authorities*.
- Državni ured za reviziju, 2012. *Izvješće o obavljenoj reviziji godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2011*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Državni ured za reviziju, 2013a. *Izvješće o obavljenoj reviziji godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2012*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Državni ured za reviziju, 2013b. *Izvješće o obavljenoj reviziji - Ministarstvo vanjskih i europskih poslova 2012*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Državni ured za reviziju, 2013c. *Izvješće o obavljenoj reviziji - Ministarstvo uprave 2012*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Državni ured za reviziju, 2013d. *Izvješće o obavljenoj reviziji - Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova europske unije 2012*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Državni ured za reviziju, 2013e. *Izvješće o obavljenoj reviziji - Ministarstvo obrane 2012*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Državni ured za reviziju, 2013f. *Izvješće o obavljenoj reviziji - Ministarstvo unutarnjih poslova 2012*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Državni ured za reviziju, 2013g. *Izvješće o obavljenoj reviziji - Ministarstvo poduzetništva i obrta 2012*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Državni ured za reviziju, 2013h. *Izvješće o obavljenoj reviziji - Ministarstvo poljoprivrede 2012*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Državni ured za reviziju, 2013i. *Izvješće o obavljenoj reviziji - Ministarstvo turizma 2012*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Državni ured za reviziju, 2013j. *Izvješće o obavljenoj reviziji - Ministarstvo zaštite okoliša i prirode 2012*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Državni ured za reviziju, 2013k. *Izvješće o obavljenoj reviziji - Ministarstvo branitelja 2012*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Državni ured za reviziju, 2013l. *Izvješće o obavljenoj reviziji - Ministarstvo kulture 2012*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Državni ured za reviziju, 2014a. *Izvješće o obavljenoj reviziji godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2013*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Državni ured za reviziju, 2014b. *Izvješće o obavljenoj reviziji - Ministarstvo gospodarstva 2013*. Zagreb: Državni ured za reviziju.
- Dziobek, C., Gutierrez, M. C. i Kufa, P., 2010. *Measuring Fiscal Decentralization – Exploring the IMF's Databases. IMF Working Paper, WP/11/126*. Washington: International Monetary Fund.
- DZS, 2011a. *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2011b. *Statistički ljetopis Republike Hrvatske 2011*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2012a. *Statistički ljetopis Republike Hrvatske 2012*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2012b. *Rezultati ankete o potrošnji kućanstava 2010*. Statističko izvješće, 1456. Zagreb: Državni zavod za statistiku.

- DZS, 2012c. *Turistička aktivnost domaćeg stanovništva u 2011. godini*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2012d. *Transport i komunikacije u 2011*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2012e. *Promet u zračnim lukama u prosincu 2011*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2013a. *Statistički ljetopis Republike Hrvatske 2013*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2013b. Zaposleni prema područjima djelatnosti i po županijama stanje 31. ožujka 2012. *Priopćenje, br. 12.1.2*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2013c. *Transport i komunikacije u 2012*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2013d. *Promet u zračnim lukama u prosincu 2012*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2014a. Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku, NKPJS – 2. razina i županije u 2011. *Priopćenje, br. 12.1.2*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2014b. Procjene stanovništva Republike Hrvatske u 2013. *Priopćenje, br. 7.1.4*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2014c. Zaposleni prema područjima djelatnosti i po županijama stanje 31. ožujka 2013. *Priopćenje, br. 12.1.2*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2014d. *Cijene u 2013*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2014e. *Zaposlenost i plaće u 2013*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2014f. *Turizam u 2013*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2014g. Izvješće o prekomjernome proračunskome manjku i razini duga opće države u Republici Hrvatskoj, travanj 2014. *Priopćenje, br. 12.1.3/1*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2014h. Broj i struktura poslovnih subjekata po županijama 2013. *Priopćenje, br. 11.1.2/2*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2014i. *Promet u zračnim lukama u prosincu 2013*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2014j. *Transport i komunikacije u 2013*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2014k. *Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2013*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2014l. *Osnovne škole i dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja, kraj šk. g. 2012./2013. i početak šk./ped. g. 2013./2014*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- DZS, 2014m. *Srednje škole i učenički domovi, kraj šk. g. 2012./2013 i početak šk. g. 2013.2014*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- EIHP, 2014. *Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Ličko-senjske županije 2014.-2016*. Zagreb: Energetski institut Hrvoje Požar.
- Eriksen, M., Mackay, J. i Ross, H., 2012. *The Tobacco Atlas, 4th ed*. Atlanta: The American Cancer Society, Inc.
- FINA, 2013. *Osnovni financijski rezultati poduzetnika po županijama za 2012. godinu*. Registar godišnjih financijskih izvještaja. Zagreb: Financijska agencija.
- FZOEU, 2013. *Izvješće o ostvarenju Programa rada Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost za 2012. godinu*. Zagreb: Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.
- FZOEU, 2014. *Izvješće o ostvarenju Programa rada FZOEU za 2013. godinu*. Zagreb: Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.
- Grad Zagreb, 2010. *Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije grada Zagreba za razdoblje 2010.-2012*. Gradska skupština Grada Zagreba, 15. sjednica održana 13. srpnja 2010.
- HNB, 2014. *Bilten 205*. Zagreb: Hrvatska narodna banka.
- Hrvatski sabor, 2014. *Obrazloženje ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka izvanproračunskih korisnika u 2013. godini*. Zagreb: Hrvatski sabor.

- HZJZ, 2012a. *Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2011. godinu*. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.
- HZJZ, 2012b. *Izvešće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj 2011*. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.
- HZJZ, 2013a. *Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2012. godinu*. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.
- HZJZ, 2013b. *Izvešće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj 2012*. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.
- HZJZ, 2014a. *Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2013. godinu*. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.
- HZJZ, 2014b. *Izvešće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj 2013*. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.
- HZMO 2013. *Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2013*. Zagreb: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.
- HZMO, 2011. *Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2011*. Zagreb: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.
- HZMO, 2012a. *Izvešće o financijskom poslovanju hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2012. godinu*. Zagreb: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.
- HZMO, 2012b. *Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2012*. Zagreb: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.
- HZZ, 2013. *Godišnjak 2013*. Zagreb: Hrvatski zavod za zapošljavanje.
- HZZ, 2014. *Statistika - Hrvatski zavod za zapošljavanje*. Zagreb: Hrvatski zavod za zapošljavanje.
- HZZO, 2014. *Izvešće o poslovanju HZZO-a za 2013. godinu*. Zagreb: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.
- IJF, 2009. *Proračunski vodič za građane*. Zagreb: Institut za javne financije.
- International Coffee Organization, 2014. *Country datasheets*.
- Istarska županija, 2014. *Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Istarske županije 2014.–2016*. Istarska županija, Upravni odjel za gospodarstvo.
- IZTZG, 2011. *Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj - TOMAS LJETO 2010*. Zagreb: Institut za turizam.
- Kesner-Škreb, M. i Kuliš, D., 2010. *Porezni vodič za građane*. Zagreb: Institut za javne financije: Zaklada Friedrich Ebert.
- Klemenčić, I., 2012. Dobrovoljno zdravstveno osiguranje. *Porezni vjesnik*, 21 (2), str. 120-124. Zagreb: Institut za javne financije.
- Koprivničko-križevačka županija, 2013. *Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Koprivničko-križevačke županije za razdoblje 2014. do 2016. godine*. Koprivničko-križevačka županija, Upravni odjel za gospodarstvo, komunalne djelatnosti, poljoprivredu i međunarodnu suradnju.
- Kuliš, D., 2007a. Oporezivanje potrošnje, nasljedstva i darova u: K. Ott, ur. *Javne financije u Republici Hrvatskoj*. Zagreb: Institut za javne financije, 25-34.
- Kuliš, D., 2007b. Porez na potrošnju u: K. Ott, ur. *Javne financije u Republici Hrvatskoj*. Zagreb: Institut za javne financije, 35-36.
- Kuliš, D., 2007c. Posebni porezi u: K. Ott, ur. *Javne financije u Republici Hrvatskoj*. Zagreb: Institut za javne financije, 37-44.
- Kuliš, D., 2013. Sustav trošarina u Hrvatskoj bliži europskom sustavu. *Newsletter*, br. 75. Zagreb: Institut za javne financije.
- MENEA, 2013. *Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Međimurske županije za razdoblje od 2013. do 2015. godine*. Čakovec: Međimurska energetska agencija u suradnji s Regionalnom energetsom agencijom Sjeverozapadne Hrvatske .

- MINGO, 2013. *Energija u Hrvatskoj 2012. - Godišnji energetske pregled*. Zagreb: Ministarstvo gospodarstva.
- Ministarstvo financija, 2011a. *Državni proračun 2011. godina*. Zagreb: Ministarstvo financija.
- Ministarstvo financija, 2012a. *Državni proračun 2012. godina*. Zagreb: Ministarstvo financija.
- Ministarstvo financija, 2012b. *Programska klasifikacija (programi, aktivnosti i projekti) - 2012*. Zagreb: Ministarstvo financija.
- Ministarstvo financija, 2013a. *Državni proračun 2013. godina*. Zagreb: Ministarstvo financija.
- Ministarstvo financija, 2013b. *Izješće o provedenoj politici koncesija u 2012. godini*. Zagreb: Ministarstvo financija.
- Ministarstvo financija, 2013c. *Programska klasifikacija (programi, aktivnosti i projekti) - 2013*, Zagreb: Ministarstvo financija.
- Ministarstvo financija, 2014a. *Vremenske serije podataka - Konsolidirana opća država*. Zagreb: Ministarstvo financija.
- Ministarstvo financija, 2014b. *Lokalni proračun - Arhiva*. Zagreb: Ministarstvo financija.
- Ministarstvo turizma, 2013. *Turisti i noćenja u Republici Hrvatskoj u 2013. godini*. Zagreb: Ministarstvo turizma.
- Ministarstvo uprave, 2014. *Registar udruga Republike Hrvatske*. Zagreb: Ministarstvo uprave.
- MPPI, 2014. *Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske (2014. - 2030.)*. Izdanje br. 9, konačni nacrt. Zagreb: Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture.
- MSPM, 2011. *Mjesečno statističko izvješće o korisnicima i pomoćima u socijalnoj skrbi u Republici Hrvatskoj za prosinac 2011. godine*. Zagreb: Ministarstvo socijalne politike i mladih.
- MSPM, 2012. *Mjesečno statističko izvješće o korisnicima i pomoćima u socijalnoj skrbi u Republici Hrvatskoj za prosinac 2012. godine*. Zagreb: Ministarstvo socijalne politike i mladih.
- MSPM, 2013. *Mjesečno statističko izvješće o korisnicima i pomoćima u socijalnoj skrbi u Republici Hrvatskoj za prosinac 2013. godine*. Zagreb: Ministarstvo socijalne politike i mladih.
- MUP, 2011. *Pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2011. godini*. Zagreb: Ministarstvo unutarnjih poslova.
- MUP, 2012. *Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2012. godini*. Zagreb: Ministarstvo unutarnjih poslova.
- MUP, 2013a. *Bilten o sigurnosti cestovnog prometa 2013*. Zagreb: Ministarstvo unutarnjih poslova.
- MUP, 2013b. *Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2013. godini*. Zagreb: Ministarstvo unutarnjih poslova.
- MUP, 2014. *Policijske uprave*. Zagreb: Ministarstvo unutarnjih poslova.
- Oates, W. E., 1999. An Essay on Fiscal Federalism. *Journal of Economic Literature*, 37 (3), str. 1120-1149.
- Oates, W. E., 2005. Toward A Second-Generation Theory of Fiscal Federalism. *International Tax and Public Finance*, (12), str. 349-373.
- Odluka o cijeni police dopunskog zdravstvenog osiguranja, NN 118/13, 11/14. Zagreb: Narodne novine.
- Osječko-baranjska županija, 2012. *Program učinkovitog korištenja energije u neposrednoj potrošnji na području Osječko-baranjske županije za razdoblje 2013.-2015*. Skupština Osječko-baranjske županije, 28. sjednica održana 11. prosinca 2012.
- Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost, NN 79/13, 85/13, 160/13, 35/14. Zagreb: Narodne novine.
- Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu, NN 114/10, 31/11. Zagreb: Narodne novine.
- Pravilnik o trošarinama, NN 64/13. Zagreb: Narodne novine.
- Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja prava na pomoć za opremu novorođenog djeteta, NN 58/94. Zagreb: Narodne Novine.

- Prud'homme, R., 1995. The Dangers of Decentralisation. *World Bank Research Observer*, (10), str. 201-220.
- REGEA, 2012a. *Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Karlovačke županije 2012-2014. godine*. Zagreb: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske.
- REGEA, 2012b. *Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije 2012.-2014. godine*. Zagreb: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske.
- REGEA, 2012c. *Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Šibensko-kninske županije 2012-2014. godine*. Zagreb: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske.
- REGEA, 2013. *Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Dubrovačko-neretvanske županije 2014.-2016. godine*. Dubrovačko-neretvanska županija, Upravni odjel za turizam, pomorstvo, poduzetništvo i energetiku.
- REGEA, 2014a. *Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Krapinsko-zagorske županije 2014.-2016. godine*. Županijska skupština Krapinsko-zagorske županije, 5. sjednica održana 13. ožujka 2014.
- REGEA, 2014b. *Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Virovitičko-podravске županije 2014.-2016. godine*. Zagreb: REGEA - u trenutku pisanja rada neusvojena verzija, primljena putem e-maila.
- Sopek, P., 2013. Sustav oporezivanja alkohola u Europskoj uniji i Hrvatskoj. *Newsletter*, br. 76. Zagreb: Institut za javne financije.
- Splitsko-dalmatinska županija, 2014. *Energetska bilanca Splitsko-dalmatinske županije*. Interni dokument, primljen putem e-maila.
- Tanzi, V., 1996. *Fiscal Federalism and Decentralisation: A Review of Some Efficiency and Macroeconomic Aspects*. Annual World Bank Conference on Development Economics, 1995.
- Uredba o Agenciji za posredovanje u prometu određenim nekretninama, NN 45/97, 63/97, 65/99, 132/02, 8/04, 27/08, 105/09 i 79/12. Zagreb: Narodne Novine.
- Uredba o izmjeni uredbe o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon, NN 48/14. Zagreb: Narodne novine.
- Uredba o osnivanju središnjeg registra osiguranika, NN 101/99. Zagreb: Narodne Novine.
- Uredba o visini trošarine na cigarete i sitno rezani duhan, NN 131/12. Zagreb: Narodne novine.
- Uredba o visini trošarine na cigarete, sitno rezani duhan i ostali duhan za pušenje, NN 30/14. Zagreb: Narodne novine.
- Uredba o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon, NN 109/13. Zagreb: Narodne novine.
- VISA Europe, 2013. *The Shadow Economy in Europe*.
- Vlada RH, 2013. *Plan humanitarnog razminiranja za 2013. godinu*. Zagreb: Vlada RH.
- Vlada RH, 2014. *Plan humanitarnog razminiranja za 2014. godinu*. Zagreb: Vlada RH.
- WHO, 2014. *Global status report on alcohol and health 2014*. Switzerland: World Health Organization.
- Zagrebačka županija, 2014. *Plan energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zagrebačke županije za 2014. godinu*. Županijska skupština Zagrebačke županije, 6. sjednica održana 28. travnja 2014.
- Zakon o cestama, NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, NN 85/06, 150/08 i 71/10. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o doplatku za djecu, NN 94/01, 138/06, 107/07, 37/08, 61/11, 112/12. Zagreb: Narodne Novine.
- Zakon o doprinosima, NN 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o društveno poticanoj stanogradnji, NN 109/01, 82/04, 76/07, 38/09, 86/12, 07/13. Zagreb: Narodne Novine.

- Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 73/08, 25/12.
Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o financiranju vodnoga gospodarstva, NN 153/09, 90/11, 56/13. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, NN 107/03, 144/12. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o igrama na sreću, NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o komunalnom gospodarstvu, NN 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 84/11, 90/11, 144/12, 94/13 i 153/13.
Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o koncesijama, NN 143/12. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o mirovinskom osiguranju, NN 157/13. Zagreb: Narodne Novine.
- Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju, NN 80/13, 137/13. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, NN 87/08, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13. Zagreb: Narodne Novine.
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom, NN 94/13. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca, NN 86/08, 80/13. Zagreb: Narodne Novine.
- Zakon o porezu na dobit, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o porezu na dohodak, NN 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o porezu na promet nekretnina, NN 69/97, 26/00, 127/00, 153/02, 22/11. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, NN 72/13. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o posebnom porezu na luksuzne proizvode, NN 105/99, 127/00, 114/01. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, NN 15/13, 108/13. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenost, NN 80/08, 94/09, 121/10, 25/12, 118/12, 12/13, 153/13. Zagreb: Narodne Novine.
- Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju, NN 10/97, 107/07, 94/13. Zagreb; Narodne Novine.
- Zakon o prestanku važenja Zakona o posebnom porezu na luksuzne proizvode, NN 143/12. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o roditeljskim potporama, NN 85/08, 110/08, 34/11, 54/13. Zagreb: Narodne Novine.
- Zakon o socijalnoj skrbi, NN 157/13. Zagreb: Narodne Novine.
- Zakon o trošarinama, NN 22/13, 32/13, 81/13. Zagreb: Narodne novine.
- Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave, NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13/ 148/13. Zagreb: Narodne Novine.
- Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN 123/03, 105/04, 174/04, 2/07
Odluka USRH, 46/07, 45/09, 63/11, 139/13, 101/14. Zagreb: Narodne Novine.

9. PRILOZI

9.1. Popis grafikona i tablica

Popis grafikona

Grafikon 2.1. Stupanj fiskalne decentralizacije u Republici Hrvatskoj od 1995. do 2013. (u %).....	3
Grafikon 2.2. Decentralizacija javnih funkcija u Republici Hrvatskoj od 1995. do 2012.....	4
Grafikon 2.3. Pokazatelji fiskalne neravnoteže u Republici Hrvatskoj od 1995. do 2013.	6
Grafikon 2.4. Rashodi općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mlrd. kn)	8
Grafikon 2.5. Rashodi po stanovniku općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u tis. kn).....	8
Grafikon 2.6. Udio rashoda općina, gradova i županija na području pojedinih županija u rashodima opće države u 2013. (u %).....	9
2.3. Decentralizacija prihoda.....	9
Grafikon 2.7. Prihodi općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mlrd. kn)	10
Grafikon 2.8. Prihodi po stanovniku općina, gradova i županija na području županija u 2013. (u tis. kn).....	11
Grafikon 2.10. Bruto dug općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mlrd. kn).....	12
Grafikon 2.11. Financijska imovina općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mlrd. kn).....	12
Grafikon 2.12. Neto financijska imovina općina gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mlrd. kn).....	13
Grafikon 4.1. Struktura primjene prireza u gradovima i općinama Istarske županije po stopama, u %.....	38
Grafikon 4.2. Ključevi za raspodjelu prihoda od poreza na dohodak i prireza na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	39
Grafikon 4.3. Ključevi za raspodjelu prihoda od poreza na dobit na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %.....	40
Grafikon 4.4. Udio prihoda od poreza na imovinu Istarske županije u odnosu na prihode od poreza na imovinu svih JLP(R)S u RH (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %.....	43
Grafikon 4.5. Ključevi za raspodjelu prihoda od PDV-a na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %.....	46
Grafikon 4.6. Dijagram raspršenja broja stanovnika i opće potrošnje energije po županijama te pripadajući linearni regresijski pravac	53
Grafikon 4.7. Dijagram raspršenja broja registriranih motornih vozila i neposredne potrošnje energije u prometu po županijama te pripadajući linearni regresijski pravac	54
Grafikon 4.8. Dijagram raspršenja broja aktivnih trgovačkih društava koja se bave rudarstvom i vađenjem ili proizvodnjom i neposredne potrošnje energije u industriji po županijama te pripadajući linearni regresijski pravac	55

Grafikon 4.9. Ključevi za raspodjelu prihoda od trošarina i posebnih poreza na Istarsku županiju i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	59
Grafikon 4.10. Ključevi za raspodjelu prihoda od posebnog poreza na motorna vozila na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	60
Grafikon 4.11. Udio prihoda od poreza na potrošnju Istarske županije u prihodima od poreza na potrošnju RH (2011.-13.) te usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	61
Grafikon 4.12. Ključevi za raspodjelu prihoda od doprinosa na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	63
Grafikon 4.13. Ključevi za raspodjelu pomoći na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	65
Grafikon 4.14. Ključevi za raspodjelu prihoda od carina na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	66
Grafikon 4.15. Ključevi za raspodjelu prihoda po posebnim propisima u zdravstvu na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	68
Grafikon 4.16. Ključevi za raspodjelu državnih poreza od igara na sreću na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	69
Grafikon 4.17. Ključevi za raspodjelu prihoda od kazni na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	70
Grafikon 4.18. Udio prihoda JLP(R)S s područja Istarske županije (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	75
Grafikon 4.19. Ključevi za raspodjelu prihoda Hrvatskih cesta na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	77
Grafikon 4.20. Ključevi za raspodjelu prihoda Hrvatskih voda na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	79
Grafikon 4.21. Ključevi za raspodjelu prihoda FZOEU na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	83
Grafikon 5.1. Ključevi za raspodjelu rashoda MRRFEU na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	88
Grafikon 5.2. Ključevi za raspodjelu rashoda javnog reda, sigurnosti i upravnih poslova MUP-a na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	91
Grafikon 5.3. Ključevi za raspodjelu rashoda MINPO na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.) u %	95
Grafikon 5.4. Ključevi za raspodjelu rashoda HZZ-a na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	96
Grafikon 5.5. Ključevi za raspodjelu rashoda HZMO na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	97

Grafikon 5.6. Ključevi za raspodjelu rashoda AORPS na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %.....	98
Grafikon 5.7. Ključevi za raspodjelu rashoda FPRZOI na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %.....	99
Grafikon 5.8. Ključevi za raspodjelu rashoda za razvoj i sigurnost cestovnog prometa i infrastrukture na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	100
Grafikon 5.9. Ključevi za raspodjelu rashoda razvoja i sigurnosti željezničkog prometa, infrastrukture i žičara na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.) u %	101
Grafikon 5.10. Ključevi za raspodjelu rashoda Ministarstva poljoprivrede na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.) u %	104
Grafikon 5.11. Ključevi za raspodjelu rashoda Ministarstva turizma na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.) u %	105
Grafikon 5.12. Ključevi za raspodjelu rashoda DGU na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %.....	107
Grafikon 5.13. Ključevi za raspodjelu rashoda APN na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %.....	107
Grafikon 5.14. Udio rashoda MZOIP Istarske županije Istarske županije (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %.....	109
Grafikon 5.15. Ključevi za raspodjelu rashoda Ministarstva zdravlja na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %.....	110
Grafikon 5.16. Ključevi za raspodjelu rashoda za socijalnu skrb na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	111
Grafikon 5.17. Ključevi za raspodjelu rashoda doplatka za djecu na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	112
Grafikon 5.18. Ključevi za raspodjelu rashoda za dodatni porodiljin dopust i opremu za novorođeno dijete na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	113
Grafikon 5.19. Ključevi za raspodjelu Ministarstva branitelja na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	115
Grafikon 5.20. Ključevi za raspodjelu rashoda osnovnoškolskog obrazovanja na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	117
Grafikon 5.21. Ključevi za raspodjelu rashoda srednjoškolskog obrazovanja na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %	118
Grafikon 5.22. Ključevi za raspodjelu rashoda visokog obrazovanja na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %.....	119

Grafikon 5.23. Udio rashoda JLP(R)S s područja Istarske županije (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %.....	123
Grafikon 5.24. Ključevi za raspodjelu rashoda Hrvatskih cesta na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %.....	124
Grafikon 5.25. Ključevi za raspodjelu rashoda FZOEU-a na Istarsku županiju (2011.-13.) i usporedba s udjelom broja stanovnika i BDP-om Istarske županije (2011.), u %.....	125
Grafikon 6.1. Struktura ukupnih prihoda od trošarina i posebnih poreza prikupljeni na području Istarske županije po vrstama, prosjek 2011.-13., u mil. kn.....	128
Grafikon 6.2. Ukupni prihodi po stanovniku prikupljeni na području Istarske županije po vrstama, 2011.-13., u tis. kn.....	129
Grafikon 6.3. Ukupni prihodi po stanovniku prikupljeni na području Istarske županije i usporedba s prosjekom RH, prosjek razdoblja 2011.-13., u tis. kn i %.....	130
Grafikon 6.4. Ukupni rashodi po stanovniku potrošeni na području Istarske županije po vrstama/funkcijama, 2011.-13., u tis. kn i %.....	131
Grafikon 6.5. Ukupni rashodi po stanovniku potrošeni na području Istarske županije i usporedba s prosjekom RH, prosjek razdoblja 2011.-13., u tis. kn i %.....	132
Grafikon 6.6. Ukupni prihodi i rashodi (lijeva skala) i neto fiskalna pozicija Istarske županije (desna skala) u razdoblju 2011.-13., u mil. kn.....	133

Popis tablica

Tablica 2.1. Pokazatelji zaduženosti općina gradova i županija na području pojedinih županija u 2013.	14
Tablica 4.1. Raspodjela poreza na dohodak između različitih razina vlasti.....	37
Tablica 4.2. Stope trošarina na energente i električnu energiju u Hrvatskoj.....	52
Tablica 4.3. Stopa sudjelovanja obveznika u proračunskoj osnovici.....	66
Tablica 5.1. Udio pojedinog tipa programa i projekta u ukupnim projektima FZOEU (u %).....	124
Tablica 6.1. Ukupni prihodi prikupljeni na području Istarske županije, razdoblje 2011.-13., u mil. kn i %.....	128
Tablica 6.2. Ukupni rashodi koji se troše na području Istarske županije, razdoblje 2011.-13., u mil. kn i %.....	131
Tablica 6.3. Ukupni prihodi, rashodi i neto fiskalne pozicije svih županija RH, prosjek razdoblja 2011.-13., u mil. kn.....	134
Tablica 6.4. Ukupni prihodi, rashodi i neto fiskalne pozicije po stanovniku svih županija RH, prosjek razdoblja 2011.-13., u tis. kn.....	135
Tablica P1. Decentralizacija prihoda i rashoda lokalnih jedinica od 1995. do 2013. (u %).....	150
Tablica P2. Decentralizacija javnih funkcija od 1995. do 2012. (u %).....	151
Tablica P3. Pokazatelji fiskalne neravnoteže u Hrvatskoj od 1995. do 2013. (u %).....	152
Tablica P4. Rashodi općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mil. kn).....	153
Tablica P5. Relativni pokazatelji rashoda općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013.....	154
Tablica P6. Prihodi općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mil. kn).....	155
Tablica P7. Relativni pokazatelji prihoda općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013.....	156
Tablica P8. Neto dug općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mlrd. kn).....	157

Tablica P9. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2011. po županijama i vrstama prihoda, u mil. kn.....	158
Tablica P10. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2012. po županijama i vrstama prihoda, u mil. kn.....	160
Tablica P11. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2013. po županijama i vrstama prihoda, u mil. kn.....	162
Tablica P12. Raspodjela prosječnih poslovnih prihoda proračuna opće države u razdoblju 2011.-13. po županijama i vrstama prihoda, u mil. kn.....	164
Tablica P13. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2011. po županijama i vrstama/funkcijama, u mil. kn.....	166
Tablica P14. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2012. po županijama i vrstama/funkcijama, u mil. kn.....	168
Tablica P15. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2013. po županijama i vrstama/funkcijama, u mil. kn.....	170
Tablica P16. Raspodjela prosječnih poslovnih rashoda proračuna opće države u razdoblju 2011.-13. po županijama i vrstama/funkcijama, u mil. kn.....	172
Tablica P17. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2011. po broju stanovnika županija i vrstama prihoda, u tis. kn.....	174
Tablica P18. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2012. po broju stanovnika županija i vrstama prihoda, u tis. kn.....	176
Tablica P19. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2013. po broju stanovnika županija i vrstama prihoda, u tis. kn.....	178
Tablica P20. Raspodjela prosječnih poslovnih prihoda proračuna opće države u razdoblju 2011.-13. po broju stanovnika županija i vrstama prihoda, u tis. kn.....	180
Tablica P21. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2011. po broju stanovnika županija i vrstama/funkcijama, u tis. kn.....	182
Tablica P22. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2012. po broju stanovnika županija i vrstama/funkcijama, u tis. kn.....	184
Tablica P23. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2013. po broju stanovnika županija i vrstama/funkcijama, u tis. kn.....	186
Tablica P24. Raspodjela prosječnih poslovnih rashoda proračuna opće države u razdoblju 2011.-13. po broju stanovnika županija i vrstama/funkcijama, u tis. kn.....	188

9.2. Tablični prikaz podataka

Tablica P1. Decentralizacija prihoda i rashoda lokalnih jedinica od 1995. do 2013. (u %)

Godina	Sve lokalne jedinice					Bez Grada Zagreba				
	Stupanj decentralizacije prihoda	Stupanj decentralizacije rashoda	Stupanj decentralizacije poreza	Udio poreznih u ukupnim lokalnim prihodima	Stupanj decentralizacije zaposlenih	Stupanj decentralizacije prihoda	Stupanj decentralizacije rashoda	Stupanj decentralizacije poreza	Udio poreznih u ukupnim lokalnim prihodima	Stupanj decentralizacije zaposlenih
1995.	8,6	8,1	6,4	68,5	5,8	5,6	5,1	3,1	51,3	3,6
1996.	10,7	10,5	7,0	57,4	6,5	6,9	6,7	3,5	44,6	4,2
1997.	11,3	11,0	6,8	52,8	6,7	7,3	7,1	3,3	41,0	4,5
1998.	10,6	11,0	6,8	56,9	8,9	6,6	7,0	3,3	44,6	6,0
1999.	10,1	10,2	6,7	55,0	8,8	6,3	6,6	3,2	42,5	6,0
2000.	10,5	9,7	6,6	55,0	8,8	7,0	6,4	3,5	44,3	5,9
2001.	11,2	10,7	7,0	53,2	6,5	7,2	6,9	3,6	43,5	3,6
2002.	12,6	12,1	11,3	54,6	8,1	8,0	8,0	5,8	44,3	5,7
2003.	13,7	14,0	12,3	54,3	8,5	9,0	9,2	6,6	43,8	6,0
2004.	13,9	14,4	13,5	57,2	9,9	9,2	9,6	7,7	48,3	6,6
2005.	14,4	15,0	13,4	54,9	10,1	9,6	10,1	7,4	44,9	6,8
2006.	14,9	15,6	14,3	56,8	10,8	10,0	10,4	8,1	47,1	7,1
2007.	15,7	16,4	14,5	53,5	11,0	10,9	11,2	8,9	46,8	7,2
2008.	15,9	16,6	14,5	53,8	11,4	11,0	11,6	8,9	47,6	7,5
2009.	15,4	16,3	15,4	57,5	11,7	10,7	11,3	9,4	49,8	7,8
2010.	14,9	13,9	14,3	55,7	11,8	10,3	9,7	8,7	48,2	7,9
2011.	14,3	13,5	13,8	55,1	11,7	9,8	9,2	8,2	46,8	7,9
2012.	14,2	13,5	13,8	57,2	11,7	9,7	9,2	8,1	48,5	8,0
2013.	15,3	13,4	15,4	59,5	12,2	10,1	9,0	8,6	49,5	8,4

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) i vremenske serije podataka Ministarstva financija o prihodima i rashodima konsolidirane opće države za godine 1995-2013.

Tablica P2. Decentralizacija javnih funkcija od 1995. do 2012. (u %)

Godina	OJU	OB	JRS	EP	ZO	USZ	Z	RKR	OBRAZ	SZ
1995.	34,9	0,0	0,5	11,4		40,4	20,0	58,3	15,6	1,2
1996.	40,6	0,0	0,8	16,4		39,5	15,7	56,1	16,5	3,0
1997.	36,5	0,0	0,7	14,6		51,8	18,2	61,8	16,2	2,6
1998.	30,7	0,0	0,8	15,9		45,1	6,1	65,7	16,5	2,4
1999.	34,1	0,0	0,8	11,3		49,2	8,5	60,5	13,9	2,1
2000.	36,8	0,0	1,1	13,2		52,4	11,1	54,8	12,9	1,6
2001.	39,1	0,0	1,8	17,8		60,9	20,1	55,2	13,6	1,2
2002.	22,0	0,0	6,5	23,7	61,5	61,0	1,5	55,6	18,4	1,2
2003.	21,8	0,0	8,4	24,2	62,7	62,4	1,7	57,8	20,3	1,4
2004.	20,3	0,0	7,3	24,4	71,7	56,3	1,4	59,5	20,5	1,6
2005.	20,1	0,0	7,6	24,2	75,6	55,6	1,8	60,8	21,3	2,2
2006.	22,7	0,0	8,0	17,8	74,9	60,8	1,9	61,0	22,0	2,4
2007.	21,6	0,0	7,9	17,2	74,2	67,1	1,6	59,7	21,3	2,3
2008.	27,8	0,1	8,3	16,8	75,8	64,7	1,3	57,8	22,5	2,2
2009.	24,2	0,1	7,8	21,1	77,4	71,7	1,2	63,9	23,4	2,4
2010.	20,7	0,1	7,8	16,7	62,4	68,5	1,2	60,8	23,1	2,4
2011.	18,8	0,1	7,4	18,2	54,0	71,8	1,0	60,4	21,9	2,3
2012.	18,0	0,1	7,6	19,2	56,4	78,4	1,0	59,9	21,7	2,2

Napomena: U državni proračun uključene su sve transakcije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

* USZ – usluge unapređenja stanovanja i zajednice, OJU – opće javne usluge, JRS – javni red i sigurnost, EP – ekonomski poslovi, RKR – rekreacija, kultura i religija, OBRAZ – obrazovanje, SZ – socijalna zaštita, ZO – zaštita okoliša, Z – zdravstvo, OB – obrana.

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izvještaja o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji (Obrazac RAS-funkcijski) za godine 1995-2012. i Statističkog ljetopisa Republike Hrvatske 1995-2012.

Tablica P3. Pokazatelji fiskalne neravnoteže u Hrvatskoj od 1995. do 2013. (u %)

Godina	Koeficijent #1	Koeficijent #2	Koeficijent #3
1995.	35,6	97,4	98,0
1996.	46,0	97,0	97,8
1997.	50,9	95,9	98,7
1998.	47,9	96,0	98,7
1999.	50,7	96,3	99,0
2000.	50,4	97,3	99,1
2001.	51,2	96,8	99,4
2002.	44,5	95,0	99,7
2003.	46,9	95,1	99,7
2004.	48,1	98,1	99,9
2005.	50,1	98,1	99,9
2006.	48,1	98,2	99,8
2007.	48,1	96,4	99,8
2008.	49,4	96,4	99,8
2009.	49,6	96,4	99,8
2010.	45,6	95,0	99,8
2011.	46,1	94,2	97,9
2012.	43,2	94,5	97,9
2013.	39,0	94,4	97,8

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) za godine 1995-2013.

Tablica P4. Rashodi općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mil. kn)

Županija	Zaposleni	Materijalni	Financijski	Subvencije	Pomoći	Naknade	Ostali	Kapitalni	Ukupno
Zagrebačka	277	424	10	42	35	101	193	187	1.270
Krapinsko-zagorska	73	150	5	9	32	44	64	60	437
Sisačko-moslavačka	168	260	9	26	11	23	75	114	686
Karlovačka	117	220	4	12	10	22	77	71	533
Varaždinska	99	268	10	9	12	49	86	101	634
Koprivničko-križevačka	92	160	7	17	17	28	77	86	485
Bjelovarsko-bilogorska	95	140	8	8	10	28	48	44	380
Primorsko-goranska	436	638	47	68	48	99	277	366	1.979
Ličko-senjska	67	88	10	5	0	19	29	54	272
Virovitičko-podravska	63	100	6	2	14	16	40	74	315
Požeško-slavonska	53	83	7	2	5	19	29	85	285
Brodsko-posavska	92	167	4	5	10	36	44	99	458
Zadarska	173	306	11	19	15	27	114	181	848
Osječko-baranjska	239	401	13	62	37	40	152	202	1.147
Šibensko-kninska	114	194	4	7	11	23	47	112	513
Vukovarsko-srijemska	114	217	9	17	36	24	70	100	588
Splitsko-dalmatinska	489	676	50	45	90	107	273	367	2.096
Istarska	335	494	16	26	41	75	265	277	1.529
Dubrovačko-neretvanska	176	234	10	36	26	40	112	141	776
Međimurska	63	119	4	6	3	15	61	45	316
Grad Zagreb	1.430	2.142	54	864	50	451	939	709	6.640
Ukupno	4.765	7.481	298	1.289	515	1.286	3.071	3.479	22.185

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) i vremenske serije podataka Ministarstva financija o prihodima i rashodima konsolidirane opće države za 2013.

Tablica P5. Relativni pokazatelji rashoda općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013.

Broj	Županija	Stanovnika	Rashodi	R/ST*	R/PR**
1	Zagrebačka	317.606	1.270.422.569	4.000,0	0,9
2	Krapinsko-zagorska	132.892	436.646.115	3.285,7	0,3
3	Sisačko-moslavačka	172.439	686.219.096	3.979,5	0,5
4	Karlovačka	128.899	533.033.728	4.135,3	0,4
5	Varaždinska	175.951	633.777.344	3.602,0	0,5
6	Koprivničko-križevačka	115.584	484.696.826	4.193,5	0,4
7	Bjelovarsko-bilogorska	119.764	380.286.892	3.175,3	0,3
8	Primorsko-goranska	296.195	1.979.054.075	6.681,6	1,4
9	Ličko-senjska	50.927	272.314.833	5.347,2	0,2
10	Virovitičko-podravska	84.836	315.091.860	3.714,1	0,2
11	Požeško-slavonska	78.034	284.930.028	3.651,4	0,2
12	Brodsko-posavska	158.575	457.733.865	2.886,5	0,3
13	Zadarska	170.017	847.504.552	4.984,8	0,6
14	Osječko-baranjska	305.032	1.147.053.915	3.760,4	0,8
15	Šibensko-kninska	109.375	512.587.464	4.686,5	0,4
16	Vukovarsko-srijemska	179.521	587.635.023	3.273,3	0,4
17	Splitsko-dalmatinska	454.798	2.095.782.280	4.608,2	1,5
18	Istarska	208.055	1.528.863.063	7.348,4	1,1
19	Dubrovačko-neretvanska	122.568	775.814.480	6.329,7	0,6
20	Međimurska	113.804	316.058.860	2.777,2	0,2
21	Grad Zagreb	790.017	6.639.766.119	8.404,6	4,8
	Ukupno	4.284.889	22.185.272.987	5177,561	16,1

* Ukupni prihodi općina, gradova i županije po stanovniku županije

** Omjer ukupnih prihoda općina, gradova i županije i ukupnih prihoda opće države (u %)

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izveštaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) i vremenske serije podataka Ministarstva financija o prihodima i rashodima konsolidirane opće države za 2013.

Tablica P6. Prihodi općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mil. kn)

Županija	Tekući	Porezi	Pomoći	Imovina	Naknade	Ostalo	Kapitalni	Ukupno
	1	a	c	d	e	f	2	1+2
Zagrebačka	1.299	869	145	56	221	8	21	1.320
Krapinsko-zagorska	427	237	132	10	46	3	18	445
Sisačko-moslavačka	624	297	145	50	128	3	7	631
Karlovačka	528	270	131	21	77	29	12	540
Varaždinska	641	338	160	46	70	27	17	658
Koprivničko-križevačka	456	180	109	96	65	6	18	474
Bjelovarsko-bilogorska	374	169	117	27	55	5	9	383
Primorsko-goranska	1.891	1.055	176	224	411	26	98	1.989
Ličko-senjska	277	110	97	20	48	1	5	282
Virovitičko-podravska	293	96	122	31	41	3	24	317
Požeško-slavonska	262	100	104	12	31	16	3	265
Brodsko-posavska	433	193	144	28	56	11	20	453
Zadarska	840	393	151	83	206	6	23	863
Osječko-baranjska	1.044	543	252	90	133	27	31	1.075
Šibensko-kninska	521	234	127	48	100	11	5	526
Vukovarsko-srijemska	543	221	201	47	65	9	33	576
Splitsko-dalmatinska	2.105	1.122	310	174	473	26	71	2.176
Istarska	1.436	706	152	144	410	24	137	1.573
Dubrovačko-neretvanska	743	353	147	109	123	10	5	748
Međimurska	324	170	70	22	45	18	15	340
Grad Zagreb	7.106	5.543	58	396	939	170	207	7.313
Ukupno	22.166	13.199	3.052	1.734	3.744	439	779	22.945

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) i vremenske serije podataka Ministarstva financija o prihodima i rashodima konsolidirane opće države za 2013.

Tablica P7. Relativni pokazatelji prihoda općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013.

Broj	Županija	Stanovnika	Ukupni prihodi	P/ST*	P/PP**
1	Zagrebačka	317.606	1.320.034.972	4.156,2	1,0
2	Krapinsko-zagorska	132.892	444.857.574	3.347,5	0,4
3	Sisačko-moslavačka	172.439	630.642.340	3.657,2	0,5
4	Karlovačka	128.899	539.649.252	4.186,6	0,4
5	Varaždinska	175.951	657.526.424	3.737,0	0,5
6	Koprivničko-križevačka	115.584	473.966.056	4.100,6	0,4
7	Bjelovarsko-bilogorska	119.764	382.849.966	3.196,7	0,3
8	Primorsko-goranska	296.195	1.989.365.585	6.716,4	1,6
9	Ličko-senjska	50.927	281.753.052	5.532,5	0,2
10	Virovitičko-podravska	84.836	317.265.819	3.739,8	0,3
11	Požeško-slavonska	78.034	264.504.503	3.389,6	0,2
12	Brodsko-posavska	158.575	452.713.091	2.854,9	0,4
13	Zadarska	170.017	862.637.597	5.073,8	0,7
14	Osječko-baranjska	305.032	1.075.081.488	3.524,5	0,9
15	Šibensko-kninska	109.375	526.037.276	4.809,5	0,4
16	Vukovarsko-srijemska	179.521	576.320.166	3.210,3	0,5
17	Splitsko-dalmatinska	454.798	2.175.738.207	4.784,0	1,7
18	Istarska	208.055	1.573.130.598	7.561,1	1,2
19	Dubrovačko-neretvanska	122.568	747.806.377	6.101,2	0,6
20	Međimurska	113.804	339.562.239	2.983,7	0,3
21	Grad Zagreb	790.017	7.313.481.747	9.257,4	5,8
	Ukupno	4.284.889	22.944.924.329	5.354,8	18,2

* Ukupni prihodi općina, gradova i županije po stanovniku županije

** Omjer ukupnih prihoda općina, gradova i županije i ukupnih prihoda opće države (u %)

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Izveštaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac PR-RAS) i vremenske serije podataka Ministarstva financija o prihodima i rashodima konsolidirane opće države za 2013.

Tablica P8. Neto dug općina, gradova i županija na području pojedinih županija u 2013. (u mlrd. kn)

	Financijska imovina	Vrijednosni papiri, dionice i udjeli	Novac	Depoziti	Zajmovi	Ostalo	Financijske obveze	Vrijednosni papiri	Kredit i zajmovi	Neto financijska imovina
ZGŽ	899	433	133	32	23	279	181	0	181	718
KZŽ	295	162	32	7	13	81	53	0	53	242
SMŽ	689	413	79	27	13	158	126	0	126	563
KŽ	442	226	53	14	10	139	38	0	38	404
VŽ	660	394	35	34	19	179	75	0	75	585
KKŽ	391	224	32	12	36	87	88	0	88	303
BBŽ	343	232	18	4	4	84	97	0	97	246
PGŽ	3.505	2.452	178	64	56	754	591	113	478	2.914
LSŽ	204	99	18	8	4	74	23	0	23	181
VPŽ	346	173	16	28	5	123	57	0	57	288
PSŽ	448	268	11	2	89	78	97	4	93	351
BPŽ	425	220	26	31	3	146	77	0	77	348
ZDŽ	881	441	54	17	22	348	152	0	151	730
OBŽ	1.549	876	106	117	22	428	206	24	182	1.343
ŠKŽ	922	674	38	24	46	141	42	0	42	880
VSŽ	824	517	30	36	20	220	75	28	47	749
SDŽ	2.435	974	129	75	75	1.181	272	119	154	2.163
IŽ	1.941	1.145	162	20	77	538	184	0	184	1.757
DNŽ	1.169	840	75	54	16	183	99	0	99	1.070
MŽ	574	482	13	22	1	55	58	0	58	515
GZG	6.394	4.392	210	44	26	1.722	520	0	520	5.873
UK	25.335	15.636	1.447	675	579	6.998	3.112	287	2.825	22.223

Napomena: ZGŽ - Zagrebačka županija, KZŽ - Krapinsko-zagorska županija, SMŽ - Sisačko-moslavačka županija, KŽ - Karlovačka županija, VŽ - Varaždinska županija, KKŽ - Koprivničko-križevačka županija, BBŽ - Bjelovarsko-bilogorska županija, PGŽ - Primorsko-goranska županija, LSŽ - Ličko-senjska županija, VPŽ - Virovitičko-podravska županija, PSŽ - Požeško-slavonska županija, BPŽ - Brodsko-posavska županija, ZDŽ - Zadarska županija, OBŽ - Osječko-baranjska županija, ŠKŽ - Šibensko-kninska županija, VSŽ - Vukovarsko-srijemska županija, SDŽ - Splitsko-dalmatinska županija, IŽ - Istarska županija, DNŽ - Dubrovačko-neretvanska županija, MŽ - Međimurska županija, GZG - Grad Zagreb.

Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz Bilanci (Obrazac BIL) općina, gradova i županija za 2013.

Tablica P9. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2011. po županijama i vrstama prihoda, u mil. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Porez na dohodak	Doprinosi	Porez na dobit	Porezi na imovinu	Porezi na promet	PDV	Trošarine i posebni porezi	Porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića
01	Zagrebačka	8,305	702	3,001	244	3	62	2,110	866	4
02	Krapinsko-zagorska	2,869	185	1,061	40	3	13	713	332	2
03	Sisačko-moslavačka	4,109	244	1,355	34	1	13	1,204	405	1
04	Karlovačka	3,134	201	1,067	91	2	16	845	352	2
05	Varaždinska	4,215	270	1,428	101	3	21	1,243	394	3
06	Koprivničko-križevačka	2,721	150	825	52	2	14	840	268	1
07	Bjelovarsko-bilogorska	2,493	138	789	36	1	12	720	296	2
08	Primorsko-goranska	10,260	684	3,011	478	27	129	3,214	868	11
09	Ličko-senjska	1,279	65	377	14	5	15	350	157	2
10	Virovitičko-podravska	1,684	77	493	21	0	6	457	249	1
11	Požeško-slavonska	1,511	79	498	16	0	10	417	163	1
12	Brodsko-posavska	2,939	150	955	45	1	9	794	394	1
13	Zadarska	4,298	236	1,266	100	22	79	1,206	485	4
14	Osječko-baranjska	7,042	433	2,330	118	2	56	2,150	741	3
15	Šibensko-kninska	2,634	150	818	30	12	36	738	304	3
16	Vukovarsko-srijemska	3,403	164	1,117	48	0	19	950	415	1
17	Splitsko-dalmatinska	11,606	782	3,716	422	28	184	3,132	1,103	10
18	Istarska	7,296	455	2,033	308	33	127	2,306	573	12
19	Dubrovačko-neretvanska	3,482	238	1,071	60	5	42	1,025	295	6
20	Međimurska	2,545	136	796	73	1	11	821	260	1
21	Grad Zagreb	39,563	3,735	10,598	4,955	4	343	12,482	2,294	16
	Republika Hrvatska	127,391	9,273	38,605	7,288	156	1,219	37,718	11,215	88

Tablica P9. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2011. po županijama i vrstama prihoda, u mil. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Ostali porezi na robu i usluge	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	Državni porezi od igara na sreću	Prihodi po posebnim propisima - zdravstvo	Kazne i upravne mjere	Pomoći	Ostali prihodi državnog proračuna	Ostali prihodi JLP(R)S	Prihodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	37	137	47	118	38	163	346	301	124
02	Krapinsko-zagorska	11	27	25	58	12	104	145	67	71
03	Sisačko-moslavačka	17	33	45	65	25	162	187	235	83
04	Karlovačka	12	19	31	51	20	130	140	100	54
05	Varaždinska	20	61	43	69	19	138	192	139	70
06	Koprivničko-križevačka	12	20	20	45	12	102	126	176	56
07	Bjelovarsko-bilogorska	10	13	20	47	13	127	130	87	53
08	Primorsko-goranska	45	84	45	118	36	191	323	706	290
09	Ličko-senjska	4	1	10	19	9	89	55	78	29
10	Virovitičko-podravska	6	8	14	33	11	112	92	78	25
11	Požeško-slavonska	5	7	11	30	8	93	85	49	39
12	Brodsko-posavska	11	20	15	60	18	152	173	111	31
13	Zadarska	15	16	28	68	18	197	186	256	116
14	Osječko-baranjska	29	46	44	122	40	229	332	263	104
15	Šibensko-kninska	11	25	18	44	14	137	119	133	42
16	Vukovarsko-srijemska	13	20	31	71	20	177	195	125	38
17	Splitsko-dalmatinska	43	67	77	179	54	330	496	694	289
18	Istarska	34	80	30	85	26	164	227	573	229
19	Dubrovačko-neretvanska	12	6	26	44	17	203	134	213	85
20	Međimurska	13	35	21	43	11	77	124	81	42
21	Grad Zagreb	240	1,041	64	312	115	57	862	1,729	715
	Republika Hrvatska	599	1,766	666	1,682	534	3,135	4,668	6,192	2,586

Izvor: izračun autora

Tablica P10. *Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2012. po županijama i vrstama prihoda, u mil. kn*

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Porez na dohodak	Doprinosi	Porez na dobit	Porezi na imovinu	Porezi na promet	PDV	Trošarine i posebni porezi	Porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića
01	Zagrebačka	8.471	747	2.965	271	4	64	2.275	865	4
02	Krapinsko-zagorska	3.007	194	1.044	110	3	14	769	324	2
03	Sisačko-moslavačka	4.127	252	1.313	38	1	15	1.297	406	1
04	Karlovačka	3.234	216	1.058	109	2	14	911	356	2
05	Varaždinska	4.283	279	1.391	120	3	20	1.339	389	3
06	Koprivničko-križevačka	2.821	158	809	82	1	10	905	271	1
07	Bjelovarsko-bilogorska	2.571	155	794	48	2	12	776	297	2
08	Primorsko-goranska	10.714	742	2.959	452	29	133	3.464	869	12
09	Ličko-senjska	1.283	65	368	12	6	15	377	157	2
10	Virovitičko-podravska	1.719	80	484	27	0	8	493	250	1
11	Požeško-slavonska	1.548	81	487	27	0	6	449	164	1
12	Brodsko-posavska	2.982	157	943	46	1	13	856	399	2
13	Zadarska	4.447	258	1.235	144	23	65	1.300	487	5
14	Osječko-baranjska	7.245	467	2.299	140	1	48	2.317	747	3
15	Šibensko-kninska	2.748	159	812	39	13	34	796	307	4
16	Vukovarsko-srijemska	3.473	169	1.090	44	0	15	1.023	419	1
17	Splitsko-dalmatinska	11.565	823	3.619	338	28	147	3.376	1.092	11
18	Istarska	7.500	492	2.013	416	35	111	2.486	565	13
19	Dubrovačko-neretvanska	3.571	253	1.051	86	5	49	1.105	297	8
20	Međimurska	2.631	142	785	86	1	12	885	259	1
21	Grad Zagreb	40.480	3.986	10.328	5.064	4	284	13.453	2.286	17
	Republika Hrvatska	130.422	9.876	37.846	7.697	163	1.090	40.652	11.206	96

Izvor: izračun autora

Tablica P10. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2012. po županijama i vrstama prihoda, u mil. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Ostali porezi na robu i usluge	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	Državni porezi od igara na sreću	Prihodi po posebnim propisima - zdravstvo	Kazne i upravne mjere	Pomoći	Ostali prihodi državnog proračuna	Ostali prihodi JLP(R)S	Prihodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	35	133	49	109	37	137	371	283	121
02	Krapinsko-zagorska	10	30	28	54	12	121	154	66	73
03	Sisačko-moslavačka	16	31	32	59	24	160	198	199	86
04	Karlovačka	11	18	33	47	19	116	148	117	57
05	Varaždinska	19	58	49	63	18	119	204	138	71
06	Koprivničko-križevačka	11	19	22	42	11	94	134	193	57
07	Bjelovarsko-bilogorska	9	14	20	43	13	106	138	88	54
08	Primorsko-goranska	43	62	49	103	37	184	345	912	321
09	Ličko-senjska	4	1	10	18	8	84	58	72	26
10	Virovitičko-podravska	6	9	15	31	11	96	98	82	29
11	Požeško-slavonska	5	7	9	25	8	99	89	49	40
12	Brodsko-posavska	11	22	19	55	17	127	183	101	30
13	Zadarska	15	15	32	66	19	157	200	298	129
14	Osječko-baranjska	28	44	42	108	41	224	353	283	99
15	Šibensko-kninska	10	28	19	44	14	131	126	160	52
16	Vukovarsko-srijemska	12	23	27	65	20	192	207	125	39
17	Splitsko-dalmatinska	41	73	95	162	56	274	531	628	272
18	Istarska	33	74	31	76	26	145	242	521	221
19	Dubrovačko-neretvanska	12	8	27	41	18	164	143	219	86
20	Međimurska	12	34	24	39	10	92	133	74	42
21	Grad Zagreb	229	1,051	73	282	107	45	926	1,671	674
	Republika Hrvatska	573	1,754	706	1,531	526	2,866	4,982	6,280	2,577

Izvor: izračun autora

Tablica P11. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2013. po županijama i vrstama prihoda, u mil. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Porez na dohodak	Doprinosi	Porez na dobit	Porezi na imovinu	Porezi na promet	PDV	Trošarine i posebni porezi	Porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića
01	Zagrebačka	8,475	781	2,917	212	4	60	2,252	901	6
02	Krapinsko-zagorska	3,016	203	1,040	73	2	13	761	351	2
03	Sisačko-moslavačka	3,904	264	1,104	23	1	15	1,285	421	2
04	Karlovačka	3,196	225	969	93	2	18	902	367	3
05	Varaždinska	4,334	292	1,367	102	3	23	1,326	412	4
06	Koprivničko-križevačka	2,788	165	791	54	1	18	896	278	2
07	Bjelovarsko-bilogorska	2,475	162	670	35	1	13	768	309	2
08	Primorsko-goranska	10,582	776	3,082	339	33	151	3,430	905	17
09	Ličko-senjska	1,226	68	274	21	6	13	373	164	4
10	Virovitičko-podravska	1,695	84	425	26	0	9	488	260	1
11	Požeško-slavonska	1,507	85	430	12	0	7	445	168	1
12	Brodsko-posavska	2,987	164	907	44	1	14	848	409	2
13	Zadarska	4,446	270	1,190	115	25	80	1,287	507	8
14	Osječko-baranjska	7,054	488	2,131	95	2	45	2,294	765	4
15	Šibensko-kninska	2,675	166	714	32	14	47	788	318	6
16	Vukovarsko-srijemska	3,285	177	869	35	0	15	1,013	432	2
17	Splitsko-dalmatinska	11,768	861	3,628	241	30	159	3,343	1,151	20
18	Istarska	7,629	515	2,076	305	36	119	2,461	598	17
19	Dubrovačko-neretvanska	3,506	265	932	80	5	43	1,094	308	11
20	Međimurska	2,580	148	748	57	1	11	876	271	2
21	Grad Zagreb	40,308	4,168	10,886	4,370	3	382	13,321	2,387	26
	Republika Hrvatska	129,436	10,326	37,149	6,365	171	1,254	40,253	11,683	141

Izvor: izračun autora

Tablica P11. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2013. po županijama i vrstama prihoda, u mil. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Ostali porezi na robu i usluge	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	Državni porezi od igara na sreću	Prihodi po posebnim propisima - zdravstvo	Kazne i upravne mjere	Pomoći	Ostali prihodi državnog proračuna	Ostali prihodi JLP(R)S	Prihodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	35	88	60	102	41	145	412	307	152
02	Krapinsko-zagorska	10	20	31	56	14	132	169	67	71
03	Sisačko-moslavačka	16	20	30	56	29	145	216	190	87
04	Karlovačka	11	12	43	47	20	131	163	134	55
05	Varaždinska	19	38	56	63	19	160	226	155	69
06	Koprivničko-križevačka	11	13	23	41	12	109	148	173	53
07	Bjelovarsko-bilogorska	9	9	25	44	14	117	151	93	53
08	Primorsko-goranska	43	41	55	107	39	176	381	696	312
09	Ličko-senjska	4	1	11	19	9	97	64	73	25
10	Virovitičko-podravska	6	6	13	31	12	122	107	79	28
11	Požeško-slavonska	5	5	9	27	10	104	98	62	38
12	Brodsko-posavska	11	15	22	55	19	144	202	103	28
13	Zadarska	15	10	38	60	22	151	222	310	135
14	Osječko-baranjska	28	29	23	104	51	252	389	263	91
15	Šibensko-kninska	10	18	22	39	16	127	138	168	52
16	Vukovarsko-srijemska	12	15	30	66	22	201	228	130	37
17	Splitsko-dalmatinska	41	48	107	145	67	310	588	715	313
18	Istarska	33	49	37	78	30	152	269	608	248
19	Dubrovačko-neretvanska	12	5	30	43	23	147	158	256	94
20	Međimurska	12	22	30	38	12	70	147	91	43
21	Grad Zagreb	229	694	77	283	120	58	1,029	1,613	661
	Republika Hrvatska	573	1,159	770	1,503	602	3,052	5,504	6,286	2,644

Izvor: izračun autora

Tablica P12. Raspodjela prosječnih poslovnih prihoda proračuna opće države u razdoblju 2011.-13. po županijama i vrstama prihoda, u mil. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Porez na dohodak	Doprinosi	Porez na dobit	Porezi na imovinu	Porezi na promet	PDV	Trošarine i posebni porezi	Porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića
01	Zagrebačka	8,417	743	2,961	242	4	62	2,212	877	5
02	Krapinsko-zagorska	2,964	194	1,048	74	3	13	748	335	2
03	Sisačko-moslavačka	4,047	253	1,257	32	1	14	1,262	411	2
04	Karlovačka	3,188	214	1,031	98	2	16	886	359	3
05	Varaždinska	4,277	280	1,395	108	3	22	1,303	398	3
06	Koprivničko-križevačka	2,777	158	809	63	1	14	880	272	1
07	Bjelovarsko-bilogorska	2,513	152	751	40	2	12	755	301	2
08	Primorsko-goranska	10,519	734	3,017	423	29	138	3,370	881	13
09	Ličko-senjska	1,263	66	340	16	6	14	367	159	3
10	Virovitičko-podravska	1,699	80	467	25	0	8	479	253	1
11	Požeško-slavonska	1,522	82	472	18	0	8	437	165	1
12	Brodsko-posavska	2,969	157	935	45	1	12	833	401	2
13	Zadarska	4,397	255	1,230	120	23	75	1,264	493	5
14	Osječko-baranjska	7,113	462	2,253	118	2	50	2,253	751	4
15	Šibensko-kninska	2,686	158	781	34	13	39	774	309	4
16	Vukovarsko-srijemska	3,387	170	1,025	42	0	16	995	422	1
17	Splitsko-dalmatinska	11,647	822	3,654	334	29	163	3,284	1,116	14
18	Istarska	7,475	487	2,040	343	35	119	2,418	579	14
19	Dubrovačko-neretvanska	3,520	252	1,018	75	5	45	1,074	300	8
20	Međimurska	2,586	142	776	72	1	11	861	263	2
21	Grad Zagreb	40,117	3,963	10,604	4,796	4	336	13,086	2,322	20
	Republika Hrvatska	129,083	9,825	37,867	7,117	163	1,188	39,541	11,368	108

Izvor: izračun autora

Tablica P12. Raspodjela prosječnih poslovnih prihoda proračuna opće države u razdoblju 2011.-13. po županijama i vrstama prihoda, u mil. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Ostali porezi na robu i usluge	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	Državni porezi od igara na sreću	Prihodi po posebnim propisima - zdravstvo	Kazne i upravne mjere	Pomoći	Ostali prihodi državnog proračuna	Ostali prihodi JLP(R)S	Prihodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	36	119	52	110	39	148	377	297	132
02	Krapinsko-zagorska	10	26	28	56	13	119	156	67	72
03	Sisačko-moslavačka	16	28	35	60	26	156	200	208	85
04	Karlovačka	11	16	36	48	20	126	150	117	55
05	Varaždinska	19	52	49	65	19	139	207	144	70
06	Koprivničko-križevačka	11	17	22	42	12	102	136	181	55
07	Bjelovarsko-bilogorska	9	12	22	45	13	117	140	89	53
08	Primorsko-goranska	44	62	50	109	37	184	350	771	308
09	Ličko-senjska	4	1	11	19	9	90	59	74	26
10	Virovitičko-podravsko	6	8	14	31	11	110	99	80	27
11	Požeško-slavonska	5	7	10	27	9	99	91	53	39
12	Brodsko-posavska	11	19	19	56	18	141	186	105	30
13	Zadarska	15	14	33	64	20	169	202	288	127
14	Osječko-baranjska	28	40	36	112	44	235	358	270	98
15	Šibensko-kninska	11	23	20	42	15	132	127	154	49
16	Vukovarsko-srijemska	12	19	29	67	21	190	210	127	38
17	Splitsko-dalmatinska	41	63	93	162	59	305	538	679	291
18	Istarska	33	68	33	80	27	154	246	568	233
19	Dubrovačko-neretvanska	12	6	28	42	19	171	145	229	88
20	Međimurska	12	30	25	40	11	80	134	82	42
21	Grad Zagreb	233	929	71	292	114	53	939	1,671	684
	Republika Hrvatska	582	1,560	714	1,572	554	3,017	5,051	6,253	2,602

Izvor: izračun autora

Tablica P13. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2011. po županijama i vrstama/funkcijama, u mil. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Opće javne usluge	Obrana, javni red i sigurnost	Pravosuđe	Mirovinsko osiguranje	Gospodarstvo, rad i poduzetništvo	Promet i infrastruktura	Poljoprivreda
01	Zagrebačka	8.248	133	739	196	2.194	175	314	313
02	Krapinsko-zagorska	3.654	64	312	82	1.024	77	154	92
03	Sisačko-moslavačka	5.276	76	468	106	1.382	130	319	205
04	Karlovačka	3.889	61	347	79	1.079	81	144	132
05	Varaždinska	4.746	78	370	108	1.317	103	133	181
06	Koprivničko-križevačka	3.361	56	250	71	773	76	165	322
07	Bjelovarsko-bilogorska	3.498	59	283	74	803	89	98	366
08	Primorsko-goranska	9.711	123	719	183	3.231	189	483	94
09	Ličko-senjska	1.886	41	250	31	413	32	135	113
10	Virovitičko-podravska	2.474	50	214	52	498	71	101	257
11	Požeško-slavonska	2.171	49	185	48	504	59	74	169
12	Brodsko-posavska	4.154	74	347	98	958	122	143	230
13	Zadarska	5.107	76	462	105	1.264	113	194	228
14	Osječko-baranjska	8.879	128	706	188	2.167	242	231	737
15	Šibensko-kninska	3.580	54	282	67	947	78	154	40
16	Vukovarsko-srijemska	5.102	81	431	110	1.118	144	134	421
17	Splitsko-dalmatinska	13.281	188	1.026	281	3.598	347	381	163
18	Istarska	6.628	88	579	128	1.979	134	198	114
19	Dubrovačko-neretvanska	3.957	57	319	76	1.008	84	404	91
20	Međimurska	2.889	55	267	70	642	77	90	183
21	Grad Zagreb	25.921	324	1.658	488	8.555	422	430	93
	Republika Hrvatska	128.414	1.915	10.215	2.642	35.454	2.846	4.481	4.546

Izvor: izračun autora

Tablica P13. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2011. po županijama i vrstama/funkcijama, u mil. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Financije	Ostali ekonomski poslovi	Okoliš, prostorno uređenje i graditeljstvo	Zdravstvo	Obrazovanje, sport, kultura	Socijalna zaštita	Rashodi JLP(R)S	Rashodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	248	2	21	1.547	813	381	994	177
02	Krapinsko-zagorska	103	1	13	848	349	158	285	92
03	Sisačko-moslavačka	134	1	28	860	424	427	566	149
04	Karlovačka	100	2	18	680	331	326	392	119
05	Varaždinska	137	1	12	948	484	271	496	107
06	Koprivničko-križevačka	90	1	13	609	314	202	339	82
07	Bjelovarsko-bilogorska	93	1	16	635	330	255	299	97
08	Primorsko-goranska	231	45	45	1.457	811	316	1.536	247
09	Ličko-senjska	40	7	21	265	124	90	212	113
10	Virovitičko-podravska	66	1	10	432	233	215	205	70
11	Požeško-slavonska	61	0	12	377	236	155	177	65
12	Brodsko-posavska	123	1	10	741	465	425	324	94
13	Zadarska	133	25	24	903	486	297	613	185
14	Osječko-baranjska	237	2	25	1.491	873	814	823	213
15	Šibensko-kninska	85	15	14	665	301	391	372	113
16	Vukovarsko-srijemska	140	1	14	980	508	452	452	118
17	Splitsko-dalmatinska	354	40	31	2.726	1.425	712	1.655	352
18	Istarska	162	71	36	1.080	528	205	1.145	180
19	Dubrovačko-neretvanska	95	18	13	530	367	158	611	126
20	Međimurska	89	1	8	504	314	282	247	60
21	Grad Zagreb	616	9	107	3.638	2.678	1.013	5.400	491
	Republika Hrvatska	3.337	244	489	21.915	12.396	7.545	17.142	3.249

Izvor: izračun autora

Tablica P14. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2012. po županijama i vrstama/funkcijama, u mil. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Opće javne usluge	Obrana, javni red i sigurnost	Pravosuđe	Mirovinsko osiguranje	Gospodarstvo, rad i poduzetništvo	Promet i infrastruktura	Poljoprivreda
01	Zagrebačka	8.140	135	723	188	2.233	174	275	257
02	Krapinsko-zagorska	3.613	86	298	78	1.022	72	143	74
03	Sisačko-moslavačka	5.145	86	457	100	1.383	127	286	168
04	Karlovačka	3.863	79	344	75	1.077	79	138	108
05	Varaždinska	4.611	88	354	103	1.324	103	131	148
06	Koprivničko-križevačka	3.327	74	237	68	784	75	167	266
07	Bjelovarsko-bilogorska	3.369	80	276	70	807	85	105	303
08	Primorsko-goranska	9.582	122	698	174	3.255	214	529	73
09	Ličko-senjska	1.907	90	243	29	410	31	152	94
10	Virovitičko-podravska	2.419	87	211	49	501	66	103	213
11	Požeško-slavonska	2.104	89	181	45	503	55	66	140
12	Brodsko-posavska	4.023	92	332	93	949	113	131	189
13	Zadarska	5.113	87	450	101	1.278	112	208	187
14	Osječko-baranjska	8.639	129	682	179	2.162	236	230	610
15	Šibensko-kninska	3.518	75	279	63	944	77	133	32
16	Vukovarsko-srijemska	4.960	95	412	105	1.121	133	147	348
17	Splitsko-dalmatinska	12.815	185	998	268	3.611	346	426	130
18	Istarska	6.499	91	567	122	1.997	155	202	92
19	Dubrovačko-neretvanska	3.848	72	314	72	1.015	88	329	74
20	Međimurska	2.839	74	262	67	651	77	80	151
21	Grad Zagreb	26.092	310	1.621	468	8.595	573	346	63
	Republika Hrvatska	126.428	2.227	9.940	2.516	35.620	2.991	4.330	3.718

Izvor: izračun autora

Tablica P14. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2012. po županijama i vrstama/funkcijama, u mil. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Financije	Ostali ekonomski poslovi	Okoliš, prostorno uređenje i graditeljstvo	Zdravstvo	Obrazovanje, sport, kultura	Socijalna zaštita	Rashodi JLP(R)S	Rashodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	212	2	23	1.567	798	377	998	179
02	Krapinsko-zagorska	88	1	9	861	343	140	306	92
03	Sisačko-moslavačka	113	1	26	858	416	421	554	150
04	Karlovačka	85	2	17	707	323	304	407	120
05	Varaždinska	117	2	11	894	485	248	496	107
06	Koprivničko-križevačka	76	1	12	638	313	192	343	82
07	Bjelovarsko-bilogorska	79	1	14	606	321	231	298	93
08	Primorsko-goranska	196	36	36	1.364	802	287	1.547	248
09	Ličko-senjska	33	6	21	267	121	87	212	111
10	Virovitičko-podravska	56	1	10	424	226	205	199	68
11	Požeško-slavonska	51	1	9	332	233	150	184	66
12	Brodsko-posavska	105	1	13	747	452	400	312	95
13	Zadarska	114	20	23	986	477	286	608	175
14	Osječko-baranjska	201	2	28	1.489	857	761	861	213
15	Šibensko-kninska	72	13	15	696	290	360	360	109
16	Vukovarsko-srijemska	118	1	15	960	500	443	443	119
17	Splitsko-dalmatinska	303	33	30	2.422	1.405	689	1.612	358
18	Istarska	138	59	28	1.025	520	185	1.136	183
19	Dubrovačko-neretvanska	81	16	14	546	357	155	589	127
20	Međimurska	76	1	8	509	312	252	258	61
21	Grad Zagreb	528	11	103	3.664	2.694	996	5.626	493
	Republika Hrvatska	2.840	210	464	21.561	12.246	7.168	17.348	3.248

Izvor: izračun autora

Tablica P15. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2013. po županijama i vrstama/funkcijama, u mil. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Opće javne usluge	Obrana, javni red i sigurnost	Pravosuđe	Mirovinsko osiguranje	Gospodarstvo, rad i poduzetništvo	Promet i infrastruktura	Poljoprivreda
01	Zagrebačka	8.462	131	672	174	2.305	219	251	232
02	Krapinsko-zagorska	3.861	70	274	72	1.043	87	131	67
03	Sisačko-moslavačka	5.159	77	425	91	1.400	145	244	151
04	Karlovačka	4.007	65	307	69	1.099	97	132	98
05	Varaždinska	4.822	79	320	95	1.356	126	119	134
06	Koprivničko-križevačka	3.466	61	222	63	807	92	168	240
07	Bjelovarsko-bilogorska	3.541	64	249	64	825	107	103	274
08	Primorsko-goranska	10.072	120	660	161	3.377	280	477	66
09	Ličko-senjska	1.980	58	234	27	410	40	155	85
10	Virovitičko-podravska	2.463	62	205	45	513	79	88	192
11	Požeško-slavonska	2.205	62	168	41	509	63	61	126
12	Brodsko-posavska	4.173	78	312	85	961	135	118	171
13	Zadarska	5.219	78	426	94	1.314	144	214	169
14	Osječko-baranjska	8.844	124	649	165	2.206	303	205	551
15	Šibensko-kninska	3.490	60	255	58	958	96	126	29
16	Vukovarsko-srijemska	5.167	83	390	96	1.134	161	141	314
17	Splitsko-dalmatinska	13.031	183	916	249	3.713	424	446	117
18	Istarska	6.913	87	510	114	2.065	203	209	83
19	Dubrovačko-neretvanska	4.102	61	280	67	1.043	113	356	67
20	Međimurska	2.928	61	242	62	672	90	69	136
21	Grad Zagreb	27.356	313	1.501	435	8.811	805	301	57
	Republika Hrvatska	131.258	1.978	9.218	2.328	36.520	3.808	4.116	3.359

Izvor: izračun autora

Tablica P15. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2013. po županijama i vrstama/funkcijama, u mil. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Financije	Ostali ekonomski poslovi	Okoliš, prostorno uređenje i graditeljstvo	Zdravstvo	Obrazovanje, sport, kultura	Socijalna zaštita	Rashodi JLP(R)S	Rashodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	364	2	30	1.655	799	395	1.048	184
02	Krapinsko-zagorska	149	1	12	1.024	339	146	344	103
03	Sisačko-moslavačka	190	1	30	855	408	431	556	155
04	Karlovačka	143	2	19	764	321	312	450	130
05	Varaždinska	199	1	15	1.015	480	258	517	108
06	Koprivničko-križevačka	130	1	15	683	308	203	378	97
07	Bjelovarsko-bilogorska	133	1	16	731	316	230	322	105
08	Primorsko-goranska	336	35	44	1.625	808	289	1.541	254
09	Ličko-senjska	56	5	21	341	119	90	217	121
10	Virovitičko-podravska	95	1	11	440	222	213	222	74
11	Požeško-slavonska	86	0	10	430	228	157	191	70
12	Brodsko-posavska	178	1	16	847	442	388	347	94
13	Zadarska	196	19	26	954	475	279	648	181
14	Osječko-baranjska	343	2	34	1.521	845	775	901	218
15	Šibensko-kninska	122	13	17	622	281	352	388	114
16	Vukovarsko-srijemska	201	1	18	1.112	489	458	446	121
17	Splitsko-dalmatinska	519	33	40	2.310	1.401	685	1.631	365
18	Istarska	237	53	33	1.204	523	193	1.211	188
19	Dubrovačko-neretvanska	139	16	16	678	355	158	621	132
20	Međimurska	129	1	11	555	311	259	265	65
21	Grad Zagreb	907	10	127	4.012	2.731	1.019	5.847	478
	Republika Hrvatska	4.853	198	563	23.381	12.200	7.289	18.091	3.355

Izvor: izračun autora

Tablica P16. Raspodjela prosječnih poslovnih rashoda proračuna opće države u razdoblju 2011.-13. po županijama i vrstama/funkcijama, u mil. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Opće javne usluge	Obrana, javni red i sigurnost	Pravosuđe	Mirovinsko osiguranje	Gospodarstvo, rad i poduzetništvo	Promet i infrastruktura	Poljoprivreda
01	Zagrebačka	8.283	133	711	186	2.244	189	280	267
02	Krapinsko-zagorska	3.709	73	294	77	1.029	79	143	78
03	Sisačko-moslavačka	5.193	80	450	99	1.388	134	283	175
04	Karlovačka	3.920	68	332	74	1.085	86	138	113
05	Varaždinska	4.726	82	348	102	1.332	111	127	154
06	Koprivničko-križevačka	3.385	64	236	67	788	81	167	276
07	Bjelovarsko-bilogorska	3.469	68	269	69	812	94	102	314
08	Primorsko-goranska	9.788	122	693	173	3.288	227	496	78
09	Ličko-senjska	1.924	63	242	29	411	34	147	97
10	Virovitičko-podravska	2.452	66	210	49	504	72	98	220
11	Požeško-slavonska	2.160	67	178	45	505	59	67	145
12	Brodsko-posavska	4.117	81	330	92	956	123	131	196
13	Zadarska	5.146	80	446	100	1.286	123	205	195
14	Osječko-baranjska	8.787	127	679	177	2.179	261	222	633
15	Šibensko-kninska	3.529	63	272	63	950	84	138	33
16	Vukovarsko-srijemska	5.076	86	411	104	1.124	146	141	361
17	Splitsko-dalmatinska	13.042	185	980	266	3.641	372	418	137
18	Istarska	6.680	89	552	121	2.014	164	203	96
19	Dubrovačko-neretvanska	3.969	63	305	72	1.022	95	363	77
20	Međimurska	2.886	63	257	66	655	82	80	156
21	Grad Zagreb	26.456	316	1.594	463	8.654	600	359	71
	Republika Hrvatska	128.700	2.040	9.791	2.495	35.865	3.215	4.309	3.874

Izvor: izračun autora

Tablica P16. Raspodjela prosječnih poslovnih rashoda proračuna opće države u razdoblju 2011.-13. po županijama i vrstama/funkcijama, u mil. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Financije	Ostali ekonomski poslovi	Okoliš, prostorno uređenje i graditeljstvo	Zdravstvo	Obrazovanje, sport, kultura	Socijalna zaštita	Rashodi JLP(R)S	Rashodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	274	2	25	1.590	803	385	1.014	180
02	Krapinsko-zagorska	113	1	11	911	344	148	312	95
03	Sisačko-moslavačka	146	1	28	858	416	426	559	151
04	Karlovačka	109	2	18	717	325	314	416	123
05	Varaždinska	151	1	13	952	483	259	503	107
06	Koprivničko-križevačka	99	1	13	643	312	199	353	87
07	Bjelovarsko-bilogorska	102	1	15	657	322	239	306	98
08	Primorsko-goranska	254	39	42	1.482	807	298	1.541	250
09	Ličko-senjska	43	6	21	291	122	89	214	115
10	Virovitičko-podravska	72	1	10	432	227	211	209	70
11	Požeško-slavonska	66	0	10	380	232	154	184	67
12	Brodsko-posavska	135	1	13	779	453	404	327	94
13	Zadarska	147	21	24	948	480	287	623	180
14	Osječko-baranjska	261	2	29	1.500	858	783	862	215
15	Šibensko-kninska	93	13	15	661	291	368	373	112
16	Vukovarsko-srijemska	153	1	16	1.017	499	451	447	119
17	Splitsko-dalmatinska	392	35	33	2.486	1.410	695	1.633	358
18	Istarska	179	61	32	1.103	524	194	1.164	184
19	Dubrovačko-neretvanska	105	16	14	585	360	157	607	128
20	Međimurska	98	1	9	523	313	264	257	62
21	Grad Zagreb	684	10	112	3.771	2.701	1.010	5.625	488
	Republika Hrvatska	3.677	218	505	22.286	12.281	7.334	17.527	3.284

Izvor: izračun autora

Tablica P17. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2011. po broju stanovnika županija i vrstama prihoda, u tis. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Porez na dohodak	Doprinosi	Porez na dobit	Porezi na imovinu	Porezi na promet	PDV	Trošarine i posebni porezi	Porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića
01	Zagrebačka	26.149	2.209	9.450	769	11	196	6.645	2.728	13
02	Krapinsko-zagorska	21.623	1.398	7.997	305	20	101	5.377	2.504	12
03	Sisačko-moslavačka	23.930	1.421	7.892	200	5	77	7.010	2.358	8
04	Karlovačka	24.393	1.564	8.303	710	19	128	6.579	2.742	18
05	Varaždinska	23.979	1.537	8.123	573	18	120	7.071	2.241	16
06	Koprivničko-križevačka	23.575	1.302	7.151	453	15	121	7.275	2.324	11
07	Bjelovarsko-bilogorska	20.875	1.151	6.605	298	11	99	6.027	2.481	13
08	Primorsko-goranska	34.662	2.309	10.171	1.614	90	436	10.859	2.932	38
09	Ličko-senjska	25.233	1.274	7.429	276	108	295	6.897	3.106	42
10	Virovitičko-podravska	19.900	910	5.827	249	3	76	5.405	2.941	7
11	Požeško-slavonska	19.429	1.015	6.399	211	2	129	5.360	2.096	8
12	Brodsko-posavska	18.571	947	6.037	283	5	58	5.020	2.489	7
13	Zadarska	25.251	1.386	7.439	590	127	465	7.085	2.847	23
14	Osječko-baranjska	23.122	1.421	7.652	386	6	183	7.058	2.434	10
15	Šibensko-kninska	24.153	1.371	7.502	278	111	330	6.768	2.783	32
16	Vukovarsko-srijemska	19.018	916	6.242	267	1	104	5.306	2.317	7
17	Splitsko-dalmatinska	25.525	1.719	8.172	928	61	406	6.889	2.426	22
18	Istarska	35.074	2.187	9.771	1.482	159	610	11.087	2.755	57
19	Dubrovačko-neretvanska	28.435	1.946	8.747	490	39	342	8.369	2.412	50
20	Međimurska	22.378	1.200	7.000	640	10	97	7.219	2.286	13
21	Grad Zagreb	50.051	4.725	13.407	6.269	6	434	15.791	2.902	20
	Republika Hrvatska	29.760	2.166	9.019	1.703	36	285	8.811	2.620	21

Izvor: izračun autora

Tablica P17. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2011. po broju stanovnika županija i vrstama prihoda, u tis. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Ostali porezi na robu i usluge	Porezi na međ. trgovinu i transakcije	Drž. porezi od igara na sreću	Prihodi po posebnim propisima - zdravstvo	Kazne i upravne mjere	Pomoći	Ostali prihodi državnog proračuna	Ostali prihodi JLP(R)S	Prihodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	116	430	149	371	120	512	1.090	947	390
02	Krapinsko-zagorska	81	206	186	438	89	781	1.090	502	536
03	Sisačko-moslavačka	99	190	261	380	147	946	1.090	1.366	481
04	Karlovačka	90	146	238	397	152	1.015	1.090	778	423
05	Varaždinska	114	348	247	394	109	786	1.090	791	401
06	Koprivničko-križevačka	101	178	172	387	100	887	1.090	1.528	482
07	Bjelovarsko-bilogorska	80	108	169	394	112	1.063	1.090	732	442
08	Primorsko-goranska	152	285	153	400	122	647	1.090	2.384	980
09	Ličko-senjska	83	29	207	373	174	1.755	1.090	1.532	563
10	Virovitičko-podravska	72	97	169	392	125	1.319	1.090	917	301
11	Požeško-slavonska	71	91	139	387	103	1.198	1.090	627	503
12	Brodsko-posavska	70	124	95	380	111	958	1.090	703	193
13	Zadarska	91	93	166	397	104	1.160	1.090	1.504	683
14	Osječko-baranjska	96	152	145	401	130	753	1.090	863	341
15	Šibensko-kninska	99	225	165	407	131	1.258	1.090	1.215	386
16	Vukovarsko-srijemska	72	110	175	396	114	989	1.090	698	213
17	Splitsko-dalmatinska	94	148	169	395	118	725	1.090	1.526	637
18	Istarska	164	386	146	409	125	789	1.090	2.756	1.102
19	Dubrovačko-neretvanska	102	48	213	359	141	1.657	1.090	1.736	695
20	Međimurska	112	305	180	375	94	675	1.090	711	370
21	Grad Zagreb	303	1.317	81	394	146	73	1.090	2.188	905
	Republika Hrvatska	140	413	156	393	125	732	1.090	1.447	604

Izvor: izračun autora

Tablica P18. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2012. po broju stanovnika županija i vrstama prihoda, u tis. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Porez na dohodak	Doprinosi	Porez na dobit	Porezi na imovinu	Porezi na promet	PDV	Trošarine i posebni porezi	Porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića
01	Zagrebačka	26.619	2.346	9.316	850	12	202	7.148	2.718	13
02	Krapinsko-zagorska	22.824	1.472	7.925	836	19	108	5.836	2.456	12
03	Sisačko-moslavačka	24.364	1.490	7.750	222	6	87	7.660	2.396	8
04	Karlovačka	25.468	1.698	8.330	858	15	108	7.175	2.802	19
05	Varaždinska	24.453	1.594	7.940	684	17	116	7.648	2.224	15
06	Koprivničko-križevačka	24.566	1.377	7.046	712	11	90	7.880	2.362	12
07	Bjelovarsko-bilogorska	21.777	1.313	6.726	409	16	101	6.571	2.518	13
08	Primorsko-goranska	36.283	2.512	10.019	1.531	97	451	11.732	2.944	41
09	Ličko-senjska	25.692	1.303	7.368	244	118	295	7.546	3.142	46
10	Virovitičko-podravska	20.509	959	5.771	323	3	98	5.881	2.984	10
11	Požeško-slavonska	20.189	1.056	6.356	351	3	83	5.862	2.133	9
12	Brodsko-posavska	18.984	1.000	6.006	295	4	83	5.450	2.539	10
13	Zadarska	26.013	1.511	7.224	839	136	382	7.603	2.846	27
14	Osječko-baranjska	23.930	1.541	7.595	463	5	159	7.652	2.468	11
15	Šibensko-kninska	25.539	1.480	7.543	363	122	319	7.394	2.853	34
16	Vukovarsko-srijemska	19.555	953	6.137	245	2	87	5.763	2.360	7
17	Splitsko-dalmatinska	25.431	1.810	7.959	743	62	323	7.423	2.402	25
18	Istarska	36.108	2.370	9.690	2.001	170	533	11.967	2.721	61
19	Dubrovačko-neretvanska	29.191	2.071	8.588	700	41	400	9.029	2.430	62
20	Međimurska	23.172	1.249	6.912	758	11	103	7.794	2.279	13
21	Grad Zagreb	51.043	5.026	13.023	6.385	5	358	16.964	2.882	22
	Republika Hrvatska	30.561	2.314	8.868	1.804	38	256	9.526	2.626	22

Izvor: izračun autora

Tablica P18. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2012. po broju stanovnika županija i vrstama prihoda, u tis. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Ostali porezi na robu i usluge	Porezi na međ. trgovinu i transakcije	Drž. porezi od igara na sreću	Prihodi po posebnim propisima - zdravstvo	Kazne i upravne mjere	Pomoći	Ostali prihodi državnog proračuna	Ostali prihodi JLP(R)S	Prihodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	111	419	155	342	117	431	1.167	891	380
02	Krapinsko-zagorska	78	229	210	411	91	916	1.167	504	553
03	Sisačko-moslavačka	96	181	186	348	139	943	1.167	1.175	511
04	Karlovačka	87	143	263	372	147	913	1.167	923	447
05	Varaždinska	109	328	279	359	101	680	1.167	790	403
06	Koprivničko-križevačka	97	165	194	364	97	815	1.167	1.680	495
07	Bjelovarsko-bilogorska	77	119	173	364	113	898	1.167	746	453
08	Primorsko-goranska	146	208	167	348	124	623	1.167	3.087	1.088
09	Ličko-senjska	80	27	196	353	164	1.686	1.167	1.447	511
10	Virovitičko-podravska	69	106	179	367	128	1.145	1.167	980	341
11	Požeško-slavonska	69	98	114	326	109	1.295	1.167	636	523
12	Brodsko-posavska	67	142	122	348	107	809	1.167	642	192
13	Zadarska	87	91	190	384	111	918	1.167	1.743	753
14	Osječko-baranjska	92	146	138	358	134	740	1.167	934	326
15	Šibensko-kninska	96	256	179	410	134	1.215	1.167	1.488	484
16	Vukovarsko-srijemska	69	131	152	367	115	1.078	1.167	705	217
17	Splitsko-dalmatinska	89	161	209	355	123	602	1.167	1.380	597
18	Istarska	157	357	148	366	125	700	1.167	2.508	1.065
19	Dubrovačko-neretvanska	97	62	224	334	150	1.342	1.167	1.788	705
20	Međimurska	107	297	216	347	91	807	1.167	648	373
21	Grad Zagreb	289	1.325	91	356	135	57	1.167	2.108	850
	Republika Hrvatska	134	411	165	359	123	671	1.167	1.472	604

Izvor: izračun autora

Tablica P19. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2013. po broju stanovnika županija i vrstama prihoda, u tis. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Porez na dohodak	Doprinosi	Porez na dobit	Porezi na imovinu	Porezi na promet	PDV	Trošarine i posebni porezi	Porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića
01	Zagrebačka	26.582	2.449	9.148	664	11	188	7.064	2.825	18
02	Krapinsko-zagorska	23.038	1.549	7.949	556	19	98	5.816	2.678	17
03	Sisačko-moslavačka	23.375	1.580	6.608	137	5	92	7.691	2.521	12
04	Karlovačka	25.427	1.793	7.709	738	14	140	7.178	2.923	27
05	Varaždinska	24.848	1.673	7.834	587	19	133	7.604	2.362	20
06	Koprivničko-križevačka	24.380	1.446	6.919	471	11	155	7.837	2.432	16
07	Bjelovarsko-bilogorska	21.164	1.386	5.726	301	12	111	6.569	2.638	18
08	Primorsko-goranska	35.906	2.632	10.458	1.152	111	511	11.640	3.071	58
09	Ličko-senjska	24.828	1.378	5.555	419	120	271	7.559	3.314	78
10	Virovitičko-podravska	20.419	1.012	5.119	313	3	103	5.879	3.129	12
11	Požeško-slavonska	19.879	1.117	5.677	160	2	88	5.869	2.223	12
12	Brodsko-posavska	19.156	1.053	5.817	283	4	92	5.436	2.625	12
13	Zadarska	25.908	1.574	6.934	671	146	467	7.501	2.956	45
14	Osječko-baranjska	23.438	1.621	7.080	316	7	149	7.623	2.542	14
15	Šibensko-kninska	25.109	1.563	6.700	303	135	439	7.394	2.982	58
16	Vukovarsko-srijemska	18.671	1.006	4.941	201	2	85	5.760	2.458	11
17	Splitsko-dalmatinska	25.881	1.893	7.979	531	65	350	7.351	2.531	45
18	Istarska	36.714	2.477	9.989	1.467	174	574	11.845	2.876	82
19	Dubrovačko-neretvanska	28.689	2.168	7.630	656	40	356	8.951	2.524	89
20	Međimurska	22.747	1.308	6.591	507	10	94	7.727	2.393	17
21	Grad Zagreb	50.669	5.239	13.684	5.494	3	480	16.746	3.001	32
	Republika Hrvatska	30.415	2.426	8.729	1.496	40	295	9.459	2.745	33

Izvor: izračun autora

Tablica P19. Raspodjela poslovnih prihoda proračuna opće države u 2013. po broju stanovnika županija i vrstama prihoda, u tis. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Ostali porezi na robu i usluge	Porezi na međ. trgovinu i transakcije	Drž. porezi od igara na sreću	Prihodi po posebnim propisima - zdravstvo	Kazne i upravne mjere	Pomoći	Ostali prihodi državnog proračuna	Ostali prihodi JLP(R)S	Prihodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	111	276	189	321	129	455	1.293	964	476
02	Krapinsko-zagorska	79	153	236	429	107	1.005	1.293	513	541
03	Sisačko-moslavačka	97	121	177	337	176	868	1.293	1.136	523
04	Karlovačka	88	96	339	375	162	1.046	1.293	1.067	439
05	Varaždinska	110	218	320	364	109	916	1.293	888	398
06	Koprivničko-križevačka	97	110	200	359	107	954	1.293	1.511	462
07	Bjelovarsko-bilogorska	78	79	210	376	117	1.004	1.293	794	452
08	Primorsko-goranska	146	138	186	362	134	596	1.293	2.361	1.058
09	Ličko-senjska	81	18	230	386	183	1.972	1.293	1.472	498
10	Virovitičko-podravska	70	71	157	368	139	1.468	1.293	949	335
11	Požeško-slavonska	69	65	121	357	128	1.373	1.293	818	507
12	Brodsko-posavska	68	95	144	350	120	925	1.293	659	179
13	Zadarska	86	60	219	348	131	882	1.293	1.806	788
14	Osječko-baranjska	93	97	75	346	170	836	1.293	875	301
15	Šibensko-kninska	97	171	206	365	147	1.191	1.293	1.581	485
16	Vukovarsko-srijemska	70	87	169	374	124	1.142	1.293	739	209
17	Splitsko-dalmatinska	90	107	235	320	148	682	1.293	1.573	689
18	Istarska	157	236	176	373	145	732	1.293	2.927	1.191
19	Dubrovačko-neretvanska	98	41	245	348	185	1.207	1.293	2.094	767
20	Međimurska	107	196	264	332	105	621	1.293	806	377
21	Grad Zagreb	288	873	97	356	151	73	1.293	2.028	831
	Republika Hrvatska	135	272	181	353	141	717	1.293	1.477	621

Izvor: izračun autora

Tablica P20. Raspodjela prosječnih poslovnih prihoda proračuna opće države u razdoblju 2011.-13. po broju stanovnika županija i vrstama prihoda, u tis. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Porez na dohodak	Doprinosi	Porez na dobit	Porezi na imovinu	Porezi na promet	PDV	Trošarine i posebni porezi	Porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića
01	Zagrebačka	26.450	2.335	9.305	761	11	196	6.952	2.757	15
02	Krapinsko-zagorska	22.492	1.472	7.957	565	19	102	5.675	2.546	13
03	Sisačko-moslavačka	23.892	1.496	7.422	187	5	85	7.451	2.424	9
04	Karlovačka	25.092	1.684	8.116	769	16	125	6.975	2.822	22
05	Varaždinska	24.426	1.601	7.966	615	18	123	7.440	2.275	17
06	Koprivničko-križevačka	24.172	1.375	7.039	545	12	122	7.663	2.372	13
07	Bjelovarsko-bilogorska	21.271	1.283	6.355	336	13	104	6.387	2.545	15
08	Primorsko-goranska	35.616	2.484	10.216	1.432	100	466	11.410	2.982	46
09	Ličko-senjska	25.253	1.318	6.792	312	115	287	7.331	3.186	55
10	Virovitičko-podravska	20.274	960	5.574	295	3	92	5.720	3.017	10
11	Požeško-slavonska	19.830	1.062	6.147	241	2	100	5.695	2.150	9
12	Brodsko-posavska	18.902	1.000	5.954	287	4	78	5.301	2.551	10
13	Zadarska	25.725	1.491	7.199	700	136	438	7.397	2.883	32
14	Osječko-baranjska	23.496	1.528	7.443	389	6	164	7.443	2.481	12
15	Šibensko-kninska	24.930	1.471	7.251	315	122	362	7.183	2.872	41
16	Vukovarsko-srijemska	19.082	958	5.777	238	2	92	5.608	2.378	8
17	Splitsko-dalmatinska	25.613	1.807	8.037	734	63	360	7.221	2.453	31
18	Istarska	35.965	2.344	9.816	1.650	168	573	11.633	2.784	67
19	Dubrovačko-neretvanska	28.772	2.062	8.322	615	40	366	8.783	2.455	67
20	Međimurska	22.765	1.252	6.835	635	10	98	7.580	2.319	14
21	Grad Zagreb	50.589	4.997	13.372	6.048	5	424	16.501	2.929	25
	Republika Hrvatska	30.245	2.302	8.872	1.668	38	278	9.265	2.664	25

Izvor: izračun autora

Tablica P20. Raspodjela prosječnih poslovnih prihoda proračuna opće države u razdoblju 2011.-13. po broju stanovnika županija i vrstama prihoda, u tis. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Ostali porezi na robu i usluge	Porezi na međ. trgovinu i transakcije	Drž. porezi od igara na sreću	Prihodi po posebnim propisima - zdravstvo	Kazne i upravne mjere	Pomoći	Ostali prihodi državnog proračuna	Ostali prihodi JLP(R)S	Prihodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	113	375	165	345	122	466	1.184	934	416
02	Krapinsko-zagorska	79	196	211	426	96	900	1.183	506	543
03	Sisačko-moslavačka	97	165	208	355	154	919	1.183	1.227	505
04	Karlovačka	88	128	280	381	154	992	1.183	921	436
05	Varaždinska	111	298	282	372	106	794	1.183	823	401
06	Koprivničko-križevačka	98	151	189	370	101	885	1.183	1.573	480
07	Bjelovarsko-bilogorska	78	102	184	378	114	989	1.183	757	449
08	Primorsko-goranska	148	210	168	370	127	622	1.184	2.611	1.042
09	Ličko-senjska	82	24	211	371	173	1.803	1.183	1.484	524
10	Virovitičko-podravska	70	91	168	376	131	1.310	1.183	949	325
11	Požeško-slavonska	70	85	125	357	113	1.288	1.183	693	511
12	Brodsko-posavska	68	120	120	359	113	897	1.183	668	188
13	Zadarska	88	81	191	376	115	986	1.184	1.685	741
14	Osječko-baranjska	94	132	120	368	145	776	1.183	891	323
15	Šibensko-kninska	97	217	183	394	137	1.222	1.183	1.426	452
16	Vukovarsko-srijemska	70	109	165	379	117	1.070	1.183	714	213
17	Splitsko-dalmatinska	91	139	204	357	129	670	1.184	1.493	641
18	Istarska	159	326	157	383	132	740	1.184	2.730	1.119
19	Dubrovačko-neretvanska	99	50	227	347	159	1.402	1.184	1.872	722
20	Međimurska	109	266	220	351	96	701	1.184	722	373
21	Grad Zagreb	293	1.171	90	369	144	67	1.184	2.107	862
	Republika Hrvatska	136	366	167	368	130	707	1.184	1.465	610

Izvor: izračun autora

Tablica P21. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2011. po broju stanovnika županija i vrstama/funkcijama, u tis. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Opće javne usluge	Obrana, javni red i sigurnost	Pravosuđe	Mirovinsko osiguranje	Gospodarstvo, rad i poduzetništvo	Promet i infrastruktura	Poljoprivreda
01	Zagrebačka	25.969	420	2.326	617	6.907	550	990	987
02	Krapinsko-zagorska	27.545	484	2.352	617	7.717	578	1.163	691
03	Sisačko-moslavačka	30.724	443	2.725	617	8.049	759	1.858	1.192
04	Karlovačka	30.269	475	2.698	617	8.395	630	1.122	1.030
05	Varaždinska	27.002	442	2.104	617	7.490	587	755	1.031
06	Koprivničko-križevačka	29.117	482	2.164	617	6.696	655	1.430	2.787
07	Bjelovarsko-bilogorska	29.287	492	2.373	617	6.722	747	820	3.064
08	Primorsko-goranska	32.806	417	2.430	617	10.916	637	1.633	317
09	Ličko-senjska	37.208	810	4.936	617	8.141	628	2.660	2.236
10	Virovitičko-podravska	29.238	593	2.535	617	5.883	838	1.196	3.035
11	Požeško-slavonska	27.909	629	2.379	617	6.480	764	955	2.179
12	Brodsko-posavska	26.252	466	2.194	617	6.056	771	902	1.451
13	Zadarska	30.003	444	2.713	617	7.428	664	1.141	1.341
14	Osječko-baranjska	29.154	420	2.317	617	7.116	796	759	2.421
15	Šibensko-kninska	32.826	497	2.589	617	8.682	718	1.410	365
16	Vukovarsko-srijemska	28.510	451	2.406	617	6.247	804	748	2.354
17	Splitsko-dalmatinska	29.208	414	2.257	617	7.913	764	839	360
18	Istarska	31.863	424	2.783	617	9.514	645	952	550
19	Dubrovačko-neretvanska	32.318	466	2.607	617	8.231	687	3.301	744
20	Međimurska	25.399	485	2.348	617	5.648	680	788	1.608
21	Grad Zagreb	32.793	410	2.098	617	10.823	534	544	118
	Republika Hrvatska	29.999	447	2.386	617	8.282	665	1.047	1.062

Izvor: izračun autora

Tablica P21. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2011. po broju stanovnika županija i vrstama/funkcijama, u tis. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Financije	Ostali ekonomski poslovi	Okoliš, prostorno uređenje i graditeljstvo	Zdravstvo	Obrazovanje, sport, kultura	Socijalna zaštita	Rashodi JLP(R)S	Rashodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	780	6	67	4.872	2.559	1.201	3.130	557
02	Krapinsko-zagorska	780	10	95	6.395	2.633	1.187	2.152	691
03	Sisačko-moslavačka	780	7	165	5.008	2.470	2.487	3.297	866
04	Karlovačka	780	13	137	5.290	2.576	2.537	3.048	923
05	Varaždinska	780	8	69	5.391	2.756	1.541	2.823	610
06	Koprivničko-križevačka	780	6	108	5.274	2.723	1.753	2.934	708
07	Bjelovarsko-bilogorska	780	6	132	5.318	2.763	2.139	2.499	815
08	Primorsko-goranska	780	151	153	4.923	2.741	1.069	5.188	833
09	Ličko-senjska	780	128	407	5.221	2.451	1.774	4.186	2.234
10	Virovitičko-podravska	780	7	120	5.102	2.751	2.535	2.424	824
11	Požeško-slavonska	780	6	148	4.843	3.032	1.987	2.270	841
12	Brodsko-posavska	780	6	65	4.683	2.939	2.684	2.047	593
13	Zadarska	780	145	141	5.303	2.856	1.745	3.599	1.086
14	Osječko-baranjska	780	7	83	4.896	2.868	2.673	2.702	699
15	Šibensko-kninska	780	139	128	6.100	2.758	3.589	3.415	1.038
16	Vukovarsko-srijemska	780	7	77	5.474	2.837	2.523	2.527	658
17	Splitsko-dalmatinska	780	88	68	5.995	3.133	1.567	3.640	773
18	Istarska	780	343	172	5.192	2.540	984	5.502	867
19	Dubrovačko-neretvanska	780	149	105	4.332	2.996	1.287	4.986	1.031
20	Međimurska	780	8	69	4.430	2.765	2.478	2.168	528
21	Grad Zagreb	780	11	135	4.602	3.388	1.282	6.832	621
	Republika Hrvatska	780	57	114	5.120	2.896	1.762	4.004	759

Izvor: izračun autora

Tablica P22. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2012. po broju stanovnika županija i vrstama/funkcijama, u tis. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Opće javne usluge	Obrana, javni red i sigurnost	Pravosuđe	Mirovinsko osiguranje	Gospodarstvo, rad i poduzetništvo	Promet i infrastruktura	Poljoprivreda
01	Zagrebačka	25.578	425	2.272	590	7.016	545	866	806
02	Krapinsko-zagorska	27.424	652	2.261	590	7.756	546	1.085	564
03	Sisačko-moslavačka	30.375	510	2.696	590	8.167	748	1.689	990
04	Karlovačka	30.421	619	2.706	590	8.482	623	1.090	853
05	Varaždinska	26.325	502	2.023	590	7.561	586	747	846
06	Koprivničko-križevačka	28.971	645	2.065	590	6.823	649	1.454	2.317
07	Bjelovarsko-bilogorska	28.532	679	2.333	590	6.831	720	893	2.565
08	Primorsko-goranska	32.448	414	2.362	589	11.023	724	1.792	248
09	Ličko-senjska	38.192	1.805	4.862	590	8.204	627	3.052	1.876
10	Virovitičko-podravska	28.858	1.034	2.519	590	5.972	789	1.234	2.536
11	Požeško-slavonska	27.453	1.163	2.363	590	6.556	719	862	1.825
12	Brodsko-posavska	25.611	587	2.112	590	6.043	716	836	1.203
13	Zadarska	29.907	508	2.635	590	7.475	657	1.214	1.097
14	Osječko-baranjska	28.535	426	2.252	590	7.141	780	760	2.013
15	Šibensko-kninska	32.700	700	2.595	590	8.777	718	1.238	294
16	Vukovarsko-srijemska	27.930	535	2.320	590	6.311	752	829	1.961
17	Splitsko-dalmatinska	28.180	406	2.195	590	7.941	761	937	285
18	Istarska	31.289	440	2.731	589	9.612	746	971	441
19	Dubrovačko-neretvanska	31.455	586	2.571	590	8.299	717	2.692	605
20	Međimurska	25.003	654	2.307	590	5.732	679	706	1.326
21	Grad Zagreb	32.900	391	2.045	590	10.837	722	437	80
	Republika Hrvatska	29.625	522	2.329	590	8.347	701	1.015	871

Izvor: izračun autora

Tablica P22. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2012. po broju stanovnika županija i vrstama/funkcijama, u tis. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Financije	Ostali ekonomski poslovi	Okoliš, prostorno uređenje i graditeljstvo	Zdravstvo	Obrazovanje, sport, kultura	Socijalna zaštita	Rashodi JLP(R)S	Rashodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	665	7	73	4.924	2.507	1.184	3.136	561
02	Krapinsko-zagorska	665	10	67	6.537	2.602	1.065	2.326	698
03	Sisačko-moslavačka	665	8	154	5.064	2.454	2.483	3.273	884
04	Karlovačka	665	13	133	5.564	2.540	2.391	3.206	946
05	Varaždinska	665	9	65	5.106	2.767	1.415	2.832	610
06	Koprivničko-križevačka	665	7	106	5.552	2.727	1.669	2.983	718
07	Bjelovarsko-bilogorska	665	7	116	5.132	2.722	1.960	2.527	790
08	Primorsko-goranska	665	123	123	4.618	2.715	973	5.237	841
09	Ličko-senjska	665	110	415	5.347	2.428	1.734	4.252	2.223
10	Virovitičko-podravska	665	7	115	5.059	2.702	2.447	2.380	809
11	Požeško-slavonska	665	7	116	4.329	3.037	1.961	2.397	862
12	Brodsko-posavska	665	7	83	4.756	2.878	2.547	1.983	604
13	Zadarska	665	120	134	5.767	2.793	1.674	3.554	1.024
14	Osječko-baranjska	665	8	92	4.917	2.831	2.513	2.843	703
15	Šibensko-kninska	665	117	139	6.472	2.695	3.342	3.344	1.013
16	Vukovarsko-srijemska	665	7	83	5.406	2.818	2.494	2.493	667
17	Splitsko-dalmatinska	665	73	66	5.325	3.089	1.514	3.546	786
18	Istarska	665	282	135	4.934	2.504	890	5.468	880
19	Dubrovačko-neretvanska	665	127	112	4.462	2.916	1.266	4.811	1.036
20	Međimurska	665	9	73	4.486	2.751	2.220	2.271	534
21	Grad Zagreb	665	14	130	4.620	3.398	1.256	7.094	622
	Republika Hrvatska	665	49	109	5.052	2.870	1.680	4.065	761

Izvor: izračun autora

Tablica P23. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2013. po broju stanovnika županija i vrstama/funkcijama, u tis. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Opće javne usluge	Obrana, javni red i sigurnost	Pravosuđe	Mirovinsko osiguranje	Gospodarstvo, rad i poduzetništvo	Promet i infrastruktura	Poljoprivreda
01	Zagrebačka	26.539	412	2.107	547	7.229	687	788	727
02	Krapinsko-zagorska	29.497	536	2.090	547	7.967	668	1.002	513
03	Sisačko-moslavačka	30.885	459	2.543	547	8.380	867	1.460	907
04	Karlovačka	31.880	518	2.442	547	8.740	775	1.048	778
05	Varaždinska	27.645	454	1.832	547	7.773	723	682	768
06	Koprivničko-križevačka	30.310	532	1.940	547	7.057	802	1.465	2.102
07	Bjelovarsko-bilogorska	30.273	551	2.128	547	7.057	914	884	2.339
08	Primorsko-goranska	34.176	407	2.241	547	11.459	950	1.618	225
09	Ličko-senjska	40.106	1.168	4.742	547	8.309	800	3.141	1.714
10	Virovitičko-podravska	29.659	745	2.475	547	6.174	953	1.066	2.313
11	Požeško-slavonska	29.085	816	2.221	547	6.719	825	810	1.667
12	Brodsko-posavska	26.761	500	2.002	547	6.160	866	757	1.094
13	Zadarska	30.417	457	2.485	547	7.659	838	1.248	987
14	Osječko-baranjska	29.385	413	2.158	547	7.332	1.008	683	1.829
15	Šibensko-kninska	32.755	563	2.390	547	8.991	905	1.186	268
16	Vukovarsko-srijemska	29.371	473	2.218	547	6.448	917	801	1.787
17	Splitsko-dalmatinska	28.657	402	2.014	547	8.165	932	981	258
18	Istarska	33.267	420	2.455	547	9.939	976	1.007	399
19	Dubrovačko-neretvanska	33.565	499	2.295	547	8.533	921	2.916	547
20	Međimurska	25.820	536	2.134	547	5.922	796	610	1.199
21	Grad Zagreb	34.388	394	1.887	547	11.076	1.011	378	72
	Republika Hrvatska	30.843	465	2.166	547	8.582	895	967	789

Izvor: izračun autora

Tablica P23. Raspodjela poslovnih rashoda proračuna opće države u 2013. po broju stanovnika županija i vrstama/funkcijama, u tis. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Financije	Ostali ekonomski poslovi	Okoliš, prostorno uređenje i graditeljstvo	Zdravstvo	Obrazovanje, sport, kultura	Socijalna zaštita	Rashodi JLP(R)S	Rashodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	1.140	6	94	5.190	2.506	1.240	3.288	576
02	Krapinsko-zagorska	1.140	9	88	7.826	2.586	1.115	2.625	785
03	Sisačko-moslavačka	1.140	7	180	5.118	2.445	2.581	3.326	925
04	Karlovačka	1.140	12	155	6.076	2.552	2.479	3.581	1.035
05	Varaždinska	1.140	8	87	5.821	2.750	1.477	2.962	622
06	Koprivničko-križevačka	1.140	6	128	5.972	2.690	1.774	3.310	846
07	Bjelovarsko-bilogorska	1.140	6	137	6.251	2.702	1.968	2.753	894
08	Primorsko-goranska	1.140	117	148	5.513	2.741	982	5.227	860
09	Ličko-senjska	1.140	110	433	6.915	2.413	1.833	4.387	2.453
10	Virovitičko-podravska	1.140	6	136	5.293	2.671	2.569	2.680	890
11	Požeško-slavonska	1.140	6	138	5.679	3.013	2.066	2.514	922
12	Brodsko-posavska	1.140	6	104	5.433	2.836	2.487	2.222	606
13	Zadarska	1.140	110	154	5.562	2.771	1.626	3.777	1.056
14	Osječko-baranjska	1.140	7	114	5.055	2.807	2.576	2.993	723
15	Šibensko-kninska	1.140	119	161	5.838	2.637	3.299	3.643	1.066
16	Vukovarsko-srijemska	1.140	6	105	6.323	2.779	2.601	2.538	689
17	Splitsko-dalmatinska	1.140	72	87	5.081	3.081	1.505	3.587	803
18	Istarska	1.140	255	161	5.794	2.516	927	5.826	903
19	Dubrovačko-neretvanska	1.140	127	132	5.549	2.906	1.293	5.079	1.079
20	Međimurska	1.140	8	95	4.896	2.740	2.284	2.340	572
21	Grad Zagreb	1.140	13	159	5.044	3.433	1.282	7.351	601
	Republika Hrvatska	1.140	47	132	5.494	2.867	1.713	4.251	788

Izvor: izračun autora

Tablica P24. Raspodjela prosječnih poslovnih rashoda proračuna opće države u razdoblju 2011.-13. po broju stanovnika županija i vrstama/funkcijama, u tis. kn

Šif. žup.	Županija	Ukupno	Opće javne usluge	Obrana, javni red i sigurnost	Pravosuđe	Mirovinsko osiguranje	Gospodarstvo, rad i poduzetništvo	Promet i infrastruktura	Poljoprivreda
01	Zagrebačka	26.029	419	2.235	585	7.051	594	881	840
02	Krapinsko-zagorska	28.151	557	2.235	585	7.813	597	1.084	589
03	Sisačko-moslavačka	30.661	471	2.655	585	8.197	791	1.671	1.031
04	Karlovačka	30.851	537	2.616	585	8.538	676	1.087	888
05	Varaždinska	26.990	466	1.987	585	7.608	632	728	882
06	Koprivničko-križevačka	29.464	553	2.057	585	6.858	702	1.450	2.403
07	Bjelovarsko-bilogorska	29.361	574	2.279	585	6.869	793	866	2.659
08	Primorsko-goranska	33.142	413	2.345	584	11.132	770	1.681	264
09	Ličko-senjska	38.489	1.259	4.848	585	8.217	684	2.949	1.944
10	Virovitičko-podravsko	29.250	790	2.510	585	6.009	859	1.166	2.630
11	Požeško-slavonska	28.144	868	2.322	585	6.584	769	876	1.892
12	Brodsko-posavska	26.207	517	2.103	585	6.086	784	832	1.250
13	Zadarska	30.109	470	2.611	584	7.521	720	1.201	1.141
14	Osječko-baranjska	29.024	420	2.243	585	7.196	861	734	2.089
15	Šibensko-kninska	32.760	586	2.526	585	8.815	780	1.279	310
16	Vukovarsko-srijemska	28.601	486	2.315	585	6.335	824	793	2.035
17	Splitsko-dalmatinska	28.682	407	2.156	585	8.006	819	919	301
18	Istarska	32.140	428	2.656	584	9.688	789	976	463
19	Dubrovačko-neretvanska	32.446	517	2.491	585	8.354	775	2.970	632
20	Međimurska	25.407	558	2.263	585	5.767	718	701	1.378
21	Grad Zagreb	33.362	398	2.010	584	10.912	756	453	90
	Republika Hrvatska	30.155	478	2.294	585	8.403	753	1.010	908

Izvor: izračun autora

Tablica P24. Raspodjela prosječnih poslovnih rashoda proračuna opće države u razdoblju 2011.-13. po broju stanovnika županija i vrstama/funkcijama, u tis. kn (nastavak)

Šif. žup.	Županija	Financije	Ostali ekonomski poslovi	Okoliš, prostorno uređenje i graditeljstvo	Zdravstvo	Obrazovanje, sport, kultura	Socijalna zaštita	Rashodi JLP(R)S	Rashodi izvanproračunskih fondova
01	Zagrebačka	862	7	78	4.996	2.524	1.208	3.185	565
02	Krapinsko-zagorska	861	10	83	6.916	2.607	1.123	2.366	724
03	Sisačko-moslavačka	860	7	166	5.063	2.457	2.517	3.299	892
04	Karlovačka	861	13	142	5.641	2.556	2.469	3.276	968
05	Varaždinska	861	8	73	5.439	2.758	1.478	2.872	614
06	Koprivničko-križevačka	861	6	114	5.598	2.713	1.732	3.075	757
07	Bjelovarsko-bilogorska	861	6	128	5.564	2.729	2.023	2.592	833
08	Primorsko-goranska	862	130	141	5.018	2.733	1.008	5.218	845
09	Ličko-senjska	860	116	418	5.820	2.431	1.780	4.274	2.302
10	Virovitičko-podravsko	861	7	124	5.151	2.708	2.517	2.494	841
11	Požeško-slavonska	860	6	134	4.947	3.028	2.004	2.393	875
12	Brodsko-posavska	861	6	84	4.956	2.885	2.573	2.084	601
13	Zadarska	862	125	143	5.545	2.806	1.682	3.643	1.055
14	Osječko-baranjska	861	7	96	4.956	2.835	2.587	2.846	709
15	Šibensko-kninska	861	125	143	6.138	2.697	3.411	3.467	1.039
16	Vukovarsko-srijemska	861	7	88	5.732	2.812	2.539	2.519	671
17	Splitsko-dalmatinska	862	78	74	5.467	3.101	1.529	3.591	788
18	Istarska	862	293	156	5.307	2.520	934	5.599	884
19	Dubrovačko-neretvanska	862	134	117	4.781	2.939	1.282	4.959	1.049
20	Međimurska	862	9	79	4.604	2.752	2.327	2.259	545
21	Grad Zagreb	862	13	141	4.756	3.406	1.273	7.093	615
	Republika Hrvatska	861	51	118	5.222	2.877	1.718	4.107	769

Izvor: izračun autora